

Europos Sąjungos oficialusis leidinys

C 146

50 tomas

Leidimas
lietuvių kalba

Informacija ir pranešimai

2007 m. birželio 30 d.

<u>Pranešimo Nr.</u>	Turinys	Puslapis
	III <i>Parengiamieji aktai</i>	
	Regionų komitetas	
	68-ojoje plenarinė sesija, 2007 m. vasario 13-14 d.	
2007/C 146/01	Regionų komitetas nuomonė politikos prioritetai kovojant su nelegalia trečiųjų šalių piliečių imigracija, Žalioji knyga dėl Europos migracijos tinklo ateities, antrasis metinis pranešimas dėl migracijos ir integracijos	1
2007/C 146/02	Regionų komiteto nuomonė būstas ir regioninė politika	10
2007/C 146/03	Regionų komiteto nuomonė link Europos sąjungos būsimos jūrų politikos: Europos vandenynų ir jūrų vizija	19
2007/C 146/04	Regionų komiteto nuomonė Europos technologijos institutas	27
2007/C 146/05	Regionų komiteto nuomonės projektas dirvožemio apsaugos teminė strategija	34
2007/C 146/06	Regionų komiteto nuomonė tausiojo pesticidų naudojimo teminės strategijos	48
2007/C 146/07	Regionų komiteto nuomonė Europos skaidrumo iniciatyva	53
2007/C 146/08	Regionų komiteto nuomonė ES vaiko teisių strategijos kūrimas	58
2007/C 146/09	Regionų komiteto nuomonė Atotrūkio įdiegiant plačiajuostį ryšį mažinimas ir i2010 e. vyriausybės veiksmų planas	63
2007/C 146/10	Regionų komiteto nuomonė viešiesiems pirkimams taikomų peržiūros procedūrų veiksmingumo didinimas	69
2007/C 146/11	Regionų komiteto nuomonė MVĮ augimo finansavimas	73

Kaina:
18 EUR

(Tėsinys kitame puslapyje)

2007/C 146/12	Regionų komiteto nuomonė Europos švietimo ir mokymo sistemų veiksmingumas ir teisingumas ir Europos kvalifikacijų sąrangos mokymuisi visą gyvenimą kūrimas	77
2007/C 146/13	Regionų komiteto nuomonė Europos Komisijos 2001 m. baltoji knyga dėl transporto politikos laikotarpio vidurio apžvalgos	85

III

(Parengiamieji aktai)

REGIONŲ KOMITETAS

68-OJOJE PLENARINĖ SESIJA, 2007 M. VASARIO 13-14 D.

Regionų komitetas nuomonė politikos prioritetai kovojant su nelegalia trečiųjų šalių piliečių imigracija, Žalioji knyga dėl Europos migracijos tinklo ateities, antrasis metinis pranešimas dėl migracijos ir integracijos

(2007/C 146/01)

REGIONŲ KOMITETAS

- rekomenduoja pripažinti bendrą Europos politiką migracijos srityje, kuri padėtų valstybėms narėms ir trečiosioms šalims glaudžiau bendradarbiauti ir geriau koordinuoti veiklą;
- ragina kuo skubiau sukurti finansinę priemonę teritorijoms, kuriose imigrantų skaičius yra didžiausias, ir tranzito teritorijoms, kurios susiduria su masiniu imigrantų atvykimu, pvz., Kanarai, Seuta, Lampedusa, Malta, Melilija ir bendrai pietų Italija. Šiuose regionuose masinis imigrantų atvykimas yra ypač didelė problema;
- rekomenduoja priimti visas priemones, būtinas siekiant užkirsti kelią prekybai žmonėmis ir tuo užsiimančioms nusikalstamoms grupuotėms, ir prašo, kad šio reiškinio išnaikinimas būtų priskirtas ES prioritetams ir kad tam būtų skirtos atitinkamos finansinės priemonės. Ypač svarbu užkirsti kelią nelegaliai imigracijai ir ją skatinčiai šešėlinei ekonomikai;
- pabrėžia svarbų vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmenį tiek dėl jų patirties palaikant ryšius su imigrantų kilmės šalimis, tiek dėl vystomų imigrantų integracijos priemonių, visų pirma sveikatos (kuriai skiriama didžioji valstybės išlaidų dalis), būsto, švietimo ir užimtumo srityse;
- siūlo sukurti nuomonių dėl imigracijos stebėsenos mechanizmą, kuris užtikrintų, kad Komitetui yra atstovaujama padedant Konstitucijos reikalų komisijos pirmininkui ar pranešėjams Europos Komisijai rengiant įvairias iniciatyvas šioje srityje. Toks mechanizmas padėtų Komitetui aktyviai dalyvauti įvairiuose teisėkūros proceso etapuose: a) parengiamajame teisėkūros etape (konsultavimasis su Komitetu kaip su suinteresuota šalimi, poveikio analizė), b) politikos įvertinimo etape (metiniai pranešimai dėl migracijos ir integracijos, kasmetinis forumas apie integraciją).

REGIONŲ KOMITETAS,

atsižvelgdamas į Žaliąją knygą dėl Europos migracijos tinklo ateities (COM(2005) 606 final);

atsižvelgdamas į Komisijos komunikatą dėl teisėtos migracijos politikos plano (COM(2005) 669 final);

atsižvelgdamas į Komisijos komunikatą dėl politikos prioritetų kovojant su nelegalia trečiųjų šalių piliečių imigracija (COM(2006) 402 final);

atsižvelgdamas į 2005 m. gruodžio 2 d. Europos Komisijos sprendimą pagal Europos bendrijos steigimo sutarties 265 straipsnio 1 dalį prašyti Komiteto pateikti nuomonę šiais klausimais;

atsižvelgdamas į 2006 m. balandžio 25 d. biuro sprendimą pavesti Konstitucijos reikalų, Europos valdymo ir laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės komisijai šiais klausimais parengti nuomonę;

atsižvelgdamas į 2004 m. lapkričio 4-5 d. Briuselio Europos Vadovų Tarybos pirmininkaujančios valstybės išvadas dėl Europos laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės — „Hagos programa“;

atsižvelgdamas į Europos bendrijos steigimo sutarties 63 straipsnį;

atsižvelgdamas į Europos Komisijos teisingumo, laisvės ir saugumo generalinio direktorato parengtą integracijos vadovą;

atsižvelgdamas į Europos Parlamento rezoliuciją dėl imigrantų integracijos Europos Sąjungoje strategijos ir priemonių (2006/2056 (INI));

atsižvelgdamas į Europos Parlamento rezoliuciją dėl vystymosi ir migracijos (2005/2244 (INI));

atsižvelgdamas į savo nuomonę dėl laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės: regionų ir vietos valdžios institucijų vaidmuo Hagos programos įgyvendinime CdR 223/2004 fin, OL C 231, 2005 9 20, p. 83-86;

atsižvelgdamas į savo nuomonę dėl Komisijos komunikato Tarybai, Europos Parlamentui, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui dėl pirmojo metinio pranešimo dėl migracijos ir integracijos (COM(2004) 508 final), CdR 339/2004, OL C 231, 2005 9 20, p. 46-50;

atsižvelgdamas į savo nuomonę dėl Komisijos komunikato Tarybai ir Europos Parlamentui — Hagos programa: Dešimt prioritetų ateinantiems penkeriems metams. Partnerystė Europos atsinaujinimo vardan laisvės, saugumo ir teisingumo srityje (COM (2005) 184 final), Komisijos komunikato dėl 2007-2013 m. Saugumo ir laisvių apsaugos pagrindų programos sudarymo ir Komisijos komunikato Tarybai ir Europos Parlamentui dėl 2007-2013 m. pagrindinių teisių ir teisingumo pagrindų programos sudarymo (COM (2005) 122 final — 2005/0037 (COD) — 2005/0038 (CNS) — 2005/0039 (CNS) — 2005/0040 (COD), CdR 122/2005 fin, OL C 192, 2006 8 16, p. 25-33;

atsižvelgdamas į savo nuomonę dėl Komisijos komunikato Tarybai, Europos Parlamentui, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui dėl bendros integracijos darbotvarkės. Trečiųjų šalių piliečių integracijos Europos Sąjungoje programa (COM(2005) 389 final), Komisijos komunikato Tarybai, Europos Parlamentui, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui dėl migracijos ir vystymosi: konkrečios gairės (COM(2005) 390 final) ir Pasiūlymo priimti Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą dėl bendrų nelegaliai esančių trečiųjų šalių piliečių grąžinimo standartų ir tvarkos valstybėse narėse (COM(2005) 391 final) (CdR 51/2006), OL C 206, 2006 8 29, p. 27-39;

atsižvelgdamas į 2006 m. lapkričio 29 d. Konstitucijos reikalų, Europos valdymo ir laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės komisijos priimtą nuomonės projektą (CdR 233/2006 rev. 2) (Pranešėja Laura De Esteban Martin (Madrido autonominės bendruomenės generalinė direktorė, atsakinga už Valstybės bendradarbiavimą ir Europos reikalus(ES/ELP);

Kadangi:

- 1) Dar niekad iki šiol Europa nebuvo susidūrusi su tokiomis svarbiomis migracijos problemomis kaip dabar. Galutinis migrantų tikslas — patekti į Sąjungos teritoriją ir todėl tai nėra vien su tuo susijusių valstybių narių ir regionų problema. Šis reiškinys turi būti analizuojamas visos ES, valstybių narių ir imigrantų kilmės šalies požiūriu. ES, valstybės narės ir kilmės bei tranzito šalys turi kartu spręsti naujus iššūkius, kiekvieną dieną kylančius dėl migracijos srautų, įskaitant migracijos srautus taip pat ir į ES. 2004 m. lapkričio mėn. Europos Vadovų Tarybos priimta Hagos programa apima darbo programą, skirtą suformuoti bendrą imigracijos politiką, kuri nustatoma Sąjungos prioritetine sritimi.
- 2) Trūksta patikimų statistinių duomenų, kurie leistų tiksliai įvertinti santykių tarp legalios ir nelegalios imigracijos ir migracijos reiškinį bendrai. Todėl Europos migracijos tinklo darbas turėtų būti tęsiamas siekiant gauti objektyvios ir palyginamosios informacijos, kuria galima būtų remtis formuojant bendrą imigracijos ir prieglobsčio politiką.
- 3) Imigrantų integracija turi būti nagrinėjama tiek jų integracijos į darbo rinką (ypač atsižvelgiant į imigrantų padėtį), tiek ir visaapimančiu požiūriu, *inter alia* atsižvelgiant į švietimo, kultūros, socialinių reikalų ir politikos sritis.
- 4) Integracija yra abipusis procesas, reikalaujantis tiek imigrantų noro integruotis į priimančios šalies visuomenę ir išipareigojimo šį norą įgyvendinti praktikoje, tiek ir Sąjungos piliečių pasirengimo priimti imigrantus. Tam yra būtinos informavimo ir švietimo kampanijos, kurios turėtų teigiamą poveikio abiejų grupių elgesiui.
- 5) Vietos ir regionų valdžios institucijos, kurios yra tiesiogiai susijusios su imigracija ir yra svarbiausi integracijos priemonių (užimtumo, švietimo, kultūros, socialinių reikalų ir politikos srityse) įgyvendinimo dalyviai turi vaidinti pagrindinį vaidmenį rengiant migracijos politiką, kad būdamos arčiausiai piliečių užtikrintų veiksmingą imigrantų integraciją.

68-ojoje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2007 m. vasario 13-14 d. (2007 m. vasario 13 d. posėdis), priėmė šią nuomonę.

1. Regionų komiteto pozicija ir bendro pobūdžio rekomendacijos

bendros migrantų srautus reguliuojančios Europos politikos. Todėl valstybės narės priima vienašalius sprendimus, kurie apsunkina bendros pozicijos priėmimą;

Regionų komitetas

1.1 atsižvelgdamas į ankstesnes savo nuomones dėl nelegalių imigrantų sugrįžimo ir dėl regionų ir vietos valdžios institucijų vaidmens Hagos programos įgyvendinime ⁽¹⁾, **mano**, kad imigracija turi būti svarstoma plačiu požiūriu, apimančiu aiškų svarbiausių migracijos politikos priemonių, kurių būtina imtis, įsivaizdavimą, ir nesiremiančiu nekoordinuotomis priemonėmis. Turi būti atsižvelgta į visas įstatymines, praktines ir ekonomines iniciatyvas, kurios yra būtinos, siekiant problemą spręsti nuo pat jos ištakų — per vystomąjį bendradarbiavimą su kilmės šalimis ir kovojant su prekyba žmonėmis — iki paskutinio etapo — imantis visų būtinų priemonių, skirtų visų ES valstybėse narėse esančių imigrantų integracijai, ir kovojant su šešėline ekonomika, kuri yra aiškų skatinamasis veiksnys ir kursto išnaudojimą; **atreipia dėmesį į tai**, kad nusikalstama veikla užsiimančios organizacijos skatina nelegalią imigraciją;

1.2 **pabrėžia**, kad nepaisant imigracijos augimo nuo devintojo dešimtmečio ir didelio ES priimtų imigrantų iš besivystančių šalių skaičiaus (šiuo metu apie 40 mln. asmenų), dar nėra

1.3 be to, **atreipia dėmesį į tai**, jog valdant migracijos srautus negalima laukti, kol padėtis pradės blogėti. Kritiniai atvejai neturėtų būti prielaida asociacijos sutartims sudaryti;

1.4 **mano**, kad su trečiosiomis šalimis pasirašytos asociacijos sutartys turi apimti politinius, socialinius, ekonominius ir kultūrinius aspektus, kad tarp migracijos ir vystymosi būtų sukurta reali sąveika, taip, kaip su tuo susijusiam pranešime rekomenduoja Europos Parlamentas ⁽²⁾;

1.5 **laikosi nuomonės**, kad norint užkirsti kelią nekontroliuojamai migracijai, pirmiausia būtina bendradarbiauti siekiant visaapimančio vystymosi, kuris atspindėtų projektuose, sukuriant darbo vietas, kurti ekonominius ir prekybos forumus, aukštųjų mokyklų tinklus, suteikti migrantams mikrokreditus, įgyvendinti priemones, padedančias migrantams dalyvauti jų kilmės šalių vystymesi ir kuriant infrastruktūrą — pirmiausia vandens (42 proc. afrikiečių neturi prieigos prie geriamojo vandens) ir elektros energijos (tik 20 proc. gyventojų turi nuolatinę prieigą prie elektros tinklų) tiekimo, taip pat steigti

⁽¹⁾ CdR 242/2002 fin.
CdR 223/2004 fin.

⁽²⁾ Europos Parlamento pranešimas dėl vystymosi ir migracijos (A6-0210/2006).

sveikatos apsaugos įstaigas ir mokyklas. Tai įgyvendinant daugiausia dėmesio turi būti skirta bendradarbiavimui, kuriuo būtų stiprinamos institucijos, kad šalys, gaunančios pagalbą vystymuisi, sukurtų sąlygas (pvz., skaidrus lėšų valdymas ir struktūrų demokratizavimas), būtinas veiksmingam pagalbos išmokų gavimui ir panaudojimui. Apskritai, turi būti siekiama gerinti vystomojo bendradarbiavimo kokybę, o ne didinti kiekybę; **pabrėžia**, kad vietos ir regionų valdžios institucijos tiek dėl savo patirties santykiuose su kilmės valstybėmis, tiek dėl įgyvendinamų priemonių, skirtų imigrantų integracijai — pirmiausia sveikatos (šiai sričiai skiriama didžiausia viešųjų išlaidų dalis), būsto, švietimo ir užimtumo srityse — vaidina labai svarbų vaidmenį. Taip pat ypatingai svarbu yra užtikrinti didelį skaidrumą skirstant pagalbą, kad ji tikrai būtų vystymosi šaltinis;

1.6 Bendradarbiaudamos su kilmės šalimis regionų ir vietos valdžios institucijos pasirašė įvairius susitarimus ir įgyvendino projektus; reikėtų paminėti Madrido autonominės bendruomenės pagal AENEAS programą Maroke atidarytus priėmimo centrus į tėvynę grąžintiems jaunuoliams;

1.7 **primena** apie 2006 m. balandžio 26-27 d. vykusios ES sostinių regionų parlamentų 5-osios konferencijos deklaraciją, kurioje teigiama, kad ES sostinių regionai dėl jiems būdingos gerovės ir dinamikos labai traukia trečiųjų šalių piliečius, kurie ieško naujų ateities perspektyvų. Todėl Komitetas **mano**, kad jie turi imtis priemonių siekiant sustabdyti nelegalią masinę trečiųjų šalių piliečių imigraciją per oro uostų, uostų ir sausumos pasienio kontrolės punktus bei kurti atitinkamus planus šių asmenų integravimui į kitų priimančios šalies regionų visuomenę;

1.8 **atkreipia dėmesį į** sostinių regionų, kurie yra už tai, kad būtų parengta bendra Europos imigracijos politika, poziciją; politika, kuri remtųsi visaapimančiu metodu, padedančiu išspręsti visas su visišku imigrantų integravimu į visuomenę susijusias problemas. Tik integracija leis pasidalinti su imigrantais demokratijos vertybėmis ir pagarba žmogaus teisėms, kuriomis grindžiamos daugelis ES politinių sistemų. Atsižvelgdamas į tai, Komitetas **pabrėžia**, kad labai svarbios yra iniciatyvos, kuriomis siekiama, kad imigrantai įgytų priimančios visuomenės kalbos ar oficialių kalbų ir kultūros žinių, ir kurios padės jiems jaustis, kad jie yra svarbūs priimančiai visuomenei ir yra bendrai atsakingi už ateitį;

1.9 **mano**, kad imigracija yra iššūkis visiems. Tiek Europos, nacionalinio, regionų ir vietos lygmens institucijos, tiek Europos piliečiai ir patys imigrantai turi dalyvauti sprendžiant šią užduotį. Tik taip galėsime išspręsti imigrantų problemas; ir tik taip mes visi — taip pat ir kilmės šalys — galėsime pasinaudoti imigracijos siūlomomis galimybėmis;

1.10 todėl **mano**, kad būtina gerinti šias bendradarbiavimo formas:

a) administracinį bendradarbiavimą,

b) bendradarbiavimą su socialiniais dalyviais,

c) bendradarbiavimą su įmonėmis („socialinė įmonių atsakomybė“),

d) bendradarbiavimą su migrantų asociacijomis.

1.11 rekomenduoja:

a) sustiprinti už imigraciją ir vystomąjį bendradarbiavimą atsakingų valstybių narių tarnybų bendradarbiavimą ir koordinavimą;

b) skatinti bendrą vystymą, kaip būdą išnaudoti valstybėse narėse esančių imigrantų bendruomenių potencialą kilmės šalims vystyti; tam yra būtina, kad imigrantai galėtų paprasčiau pervesti pinigus į kilmės šalį, mažiau mokėdami už šią paslaugą ir naudodami oficialias perlaidų sistemas;

1.12 **prašo** Komisijos ir valstybių narių imtis priemonių, kad imigrantų perlaidos būtų nukreiptos į veiksmingas investicijas jų kilmės šalyse (sudarant galimybes paprasčiau gauti mikrokreditus) ir **pabrėžia**, kad šios perlaidos turėtų būti atitinkamai nukreiptos, siekiant jas susieti su vystomojo bendradarbiavimo fondų investicijomis. Be to, Komitetas **rekomenduoja** nustatyti įpareigojimą, nurašytas skolas nukreipti į veiksmingas investicijas, kurios galėtų būti susietos su anksčiau minėtomis perlaidomis taip, kad imigrantai būtų labiau suinteresuoti savo santaupas investuoti į atitinkamus projektus;

1.13 todėl primygtinai **ragina** įsteigti garantijų fondą, kuris užtikrintų mikroprojektų patvarumą ir didintų jų poveikį vystymuisi; **remia** ekonominių ir prekybos forumų, taip pat tinklų, kuriems priklausytų ES ir besivystančių šalių specialistai, kūrimą;

1.14 **ragina** valstybes nares, vietos ir regionų valdžios institucijas dalyvauti formuojant migracijos politiką ir rengiant nacionalinius integracijos ir užimtumo planus, kadangi migracijos politikai įgyvendinti būtinos priemonės įgyvendinamos vietos ir regionų lygiu;

1.15 **ragina** kuo skubiau sukurti finansinę priemonę teritorijoms, kurios imigrantų skaičius yra didžiausias, ir tranzito teritorijoms, kurios susiduria su masiniu imigrantų atvykimu, pvz., Kanarai, Seuta, Lampedusa, Malta, Melilija ir bendrai pietų Italija. Šiuose regionuose masinis imigrantų atvykimas yra ypač didelė problema, kadangi trūksta lėšų šiems asmenims suteikti tinkamą humanitarinę pagalbą. Reikia pažymėti, kad niekur pasaulyje nėra tokio didelio pajamų skirtumo, kaip tarp ES valstybių narių ir šalių, esančių į pietus nuo ES;

1.16 **prašo** ES ir valstybių narių atsižvelgti į išskirtinį nelegalios masinės imigracijos per ES salų regionus pobūdį, į šių žmonių tragediją ir jos galimas pasekmes saugumui ir sanglaudai Europoje. ES turėtų pasinaudoti regionų, sudarančių jos jūrinę sieną, potencialu kaip abipusiai naudingų santykių su trečio-siomis šalimis vystymo pagrindu;

1.17 **mano**, kad, atsižvelgiant į savo ankstesnes nuomones dėl šeimos susijungimo, regionų ir vietos valdžios institucijų vaidmens Hagos programos įgyvendinime, žaliosios knygos, skirtos Bendrijos politikai dėl nelegalių rezidentų grįžimo, taip pat Europos Parlamento pranešimą dėl migracijos ir vystymosi⁽³⁾, būtina imtis priemonių, skirtų didinti daugelio migracijos srities aspektų teisinį apibrėžtumą:

- a) galiojančių direktyvų teisingo perkėlimo į nacionalinius teisės aktus ir veiksmingo taikymo stebėseną;
- b) teisės aktų aiškinimas, ypač dėl leidimo gyventi suteikimo imigrantams sąlygų;
- c) aiškus galimybės šeimai susijungti sąlygų nustatymas imigrantams;

1.18 atsižvelgdamas į savo ankstesnę nuomonę dėl žaliosios knygos, skirtos Bendrijos politikai dėl nelegalių rezidentų grįžimo⁽⁴⁾, **rekomenduoja** rengti priemones, skirtas skatinti savanorišką grįžimą ir teikti pirmenybę šioms priemonėms, o ne priverstiniam grįžimui. Taip pat būtų naudinga sukurti paskatas, dėl kurių potencialūs emigrantai liktų savo tėvynėje. Priverstinio grįžimo atveju ypatingas dėmesys turėtų būti skiriamas pažeidžiamoms grupėms. Bet kuriuo atveju būtina bendradarbiauti su kilmės šalimis;

1.19 **primena**, kad, vadovaujantis tarptautinėmis konvencijomis, visada, kai tik tai įmanoma geriausia vaikui yra augti šeimos aplinkoje. Pagalba turi būti teikiama kilmės šalis, kuriose vaikai turi būti auklėjami ir lavinami, kad galėtų rasti darbo ten, kur gyvena jų šeima. Pagal Vaiko teisių konvenciją valstybės turi kovoti su nelegaliu vaikų pervežimu į kitas šalis;

1.20 **pageidauja**, kad Europos integracijos fondas būtų administruojamas atsižvelgiant į konkrečius vietos ir regionų valdžios institucijų reikalavimus ir remia jų dalyvavimą derybose dėl nacionalinių programų ir atitinkamų veiklos programų;

⁽³⁾ CdR 243/2002 fin; CdR 242/2002 fin; CdR 223/2004 fin; Europos Parlamento pranešimas dėl vystymosi ir migracijos (A6-0210/2006).

⁽⁴⁾ CdR 242/2002 fin.

1.21 taip pat Komisijos **prašo**, remiantis Europos Parlamento pranešimu dėl vystymosi ir migracijos, parengti būtinas finansines priemones imigrantų integracijai į priimančios šalies politinį ir socialinį gyvenimą suteikiant kalbų mokymosi, kultūrinio ir pilietinio ugdymo galimybių ir nepakenkiant būtinam jų tapatybės išsaugojimui. Be to Komitetas pabrėžia, kad taip pat reikia atsižvelgti į specifines imigrantų palikuonių (vaikų ir anūkų) integracijos problemas;

1.22 **pabrėžia** švietimo reikšmę, kadangi tai yra politikos kryptis, geriausiai ir lengviausiai padedanti integruotis, turint omeny tai, kad imigrantų vaikų rezultatai mokyklose yra daug blogesni už kitų ES piliečių vidurkį ir primena, kad siekiant integruoti imigrantus būtina numatyti jų integravimui į švietimo sistemą ir darbo rinką būtinas priemones. Todėl rekomenduoja:

- a) sukurti specialias finansavimo priemones konkrečioms imigrantų problemoms švietimo srityje spręsti;
- b) susieti priemones, skirtas palengvinti kvalifikacijos ir bendrai profesinių gebėjimų, kuriuos imigrantai įgijo kilmės šalyje (tai palengvintų jų integraciją į darbo rinką) atitikimą ir pripažinimą;
- c) parengti mokymo programas, kurios pirmiausiai būtų skirtos imigrantams iš šalių, kuriose profesinio mokymo ir įgūdžių lygis yra žemas;

1.23 **mano, kad**, vadovaujantis Komisijos integracijos vadovu, **yra svarbu**:

- a) parengti programas, kurios padėtų imigrantams tinkamai išmokyti priimančios šalies kalbą; tokias pamokas padaryti privalomas, kol imigrantai įgis bent bazinių kalbos žinių;
- b) teikti ir skatinti pilietinio ugdymo, kultūros ir apskritai socialinės integracijos bei supažindinimo su priimančios visuomenės pilietinėmis vertybėmis pamokas. Tokios pamokos galėtų vykti gimtąja imigrantų kalba, kad jie geriau suprastų pamokų turinį bent iš pradžių, kol jie pakankamai gerai nemoka priimančios šalies kalbos. Tačiau tai jokiū būdu neturėtų vilkinti ar paralyžiuoti integracijos proceso ir trukdyti mokytis priimančios šalies kalbos ir kultūros;

- c) padėti kuo geriau teikti šias pamokas, numatant mokymosi internetu ir mokymosi neakivaizdžiai sąlygas, lankstų pamokų tvarkaraštį, pamokas ne visą darbo dieną ir t.t., kad būtų kuo geresnė įgytis. Taip pat yra svarbu atitinkamai paruošti darbuotojus, kurie bendraus su imigrantais, kad tie darbuotojai galėtų išspręsti imigrantų problemas;
- d) remti imigrantų pastangas jų vaikus mokyti gimtosios kalbos, kad vėliau jos nemokėjimas nebūtų kliūtis imigrantams grįžti į savo kilmės šalį.

2. Komisijos komunikatas dėl teisėtos migracijos politikos plano (COM(2005) 669 final)

Regionų komitetas

2.1 **pabrėžia**, kad, turint galvoje legalią imigraciją, asmenys, emigruojantys dėl savo įgūdžių, yra būtent tie asmenys, kurie galėtų skatinti savo kilmės šalies vystymąsi;

2.2 kaip jau anksčiau Komitetas buvo pažymėjęs savo anksesnėje nuomonėje dėl pasiūlymo priimti Tarybos direktyvą dėl trečiosios šalies piliečių įleidimo studijų, mokinių mainų, neatlygintino stažavimosi ar savanoriškos tarnybos tikslais sąlygų ⁽⁵⁾, **mano**, kad ypatingą dėmesį reikia skirti protų nutekėjimui. Turėtų būti skatinamas su tuo susijusių imigrantų potencialas ES valstybių narių ekonomikos labui, tačiau turėtų būti supaprastintos sąlygos imigrantams grįžti į kilmės šalį, kad grįžę jie galėtų prisidėti prie šalies vystymo. Be to, jiems turėtų būti sudarytos galimybės grįžti į valstybes nares tęsti ar baigti mokslus. Toks nuolatinis pasikeitimas patirtimi tarp kilmės ir priimančios šalies būtų naudingas abiem šalims;

2.3 **mano**, kad apykaitinė migracija yra svarbus pagrindas didinant pozityvų imigrantų indėlį į vystymąsi;

2.4 **remia** Komisijos esminį tikslą užtikrinti bendrą teisių sistemą visiems trečiųjų šalių piliečiams, pasirašiusiems teisėtą sutartį ir turintiems leidimą gyventi valstybėje narėje bei užsimantiems legalia veikla. Komitetas **pabrėžia**, kad pirmiausiai reikia spręsti mokslo baigimo pažymėjimų ir kitų gebėjimų pripažinimo ir atitikimo problemą, siekiant išvengti, jog imigrantai dirbs darbą, kuriam jų kvalifikacijos lygis yra per aukštas;

2.5 **pabrėžia** kaip svarbu sukurti priegią prie darbo vietų, siekiant sėkmingai integruoti imigrantus ir **atkreipia dėmesį į** dabartinį prieštaravimą tarp paprasto metodo, kuris nukreiptas tik į būtinybę priimti vis didesnį imigrantų skaičių arba tiesiog įteisinti darbo santykius, ir regionų ir vietos lygmens pastangų kovoti su atskirtimi, menkinimu ir ksenofobija bei priemonių integruoti moteris, kurių santykiai su vaikais yra labai svarbūs visos šeimos integravimuisi;

2.6 **mano**, kad legalios imigracijos atveju būtina atsižvelgti į šeimos susijungimą, kuris yra kertinis imigrantų socialinės integracijos akmuo, kadangi kitaip strategija turės spragų. Tačiau šeimos susijungimas, kuris padeda integruotis, turėtų būti skatinamas tik tuomet, kai apsiribojama pagrindiniais šeimos nariais — tėvais, vaikais ir seneliais; **atkreipia dėmesį į** vietos ir regionų valdžios institucijų susirūpinimą dėl su lytimis susijusių problemų. Reikėtų atsižvelgti į tai, kad moterys dėl savo lyties ir etninės kilmės susiduria su dviguba diskriminacija;

2.7 todėl **prašo** Komisijos ir valstybių narių išplėsti dialogą su kilmės šalimis, siekiant skatinti moterų teises ir lyčių lygybę. **pritaria** Komisijos pozicijai dėl sezoninių darbuotojų ir mano, jog būtina parengti teisės aktus, kurie labiau skatintų sezoninių darbuotojų mobilumą. Tačiau negalima leisti, kad sezoninis darbas taptų nelegalios imigracijos keliu. Būtų galima organizuoti sezoninių darbuotojų darbą per bendradarbiavimo su kilmės šalimis projektus. Svarbu, kad šie asmenys pasibaigus sezoniniam darbui būtų suinteresuoti grįžti į kilmės šalį, kurioje dalyvaudami bendradarbiavimo projektuose galėtų tęsti profesinę veiklą;

2.8 šiais bendradarbiavimo projektais būtų galima skatinti sezoninių darbuotojų atvykimą ne tik iš artimų šalių, bet ir iš tolimų, pvz., Lotynų Amerikos, pasinaudojant proga, jog kelionės išlaidos šiuo metu yra ypač žemos;

2.9 kaip ir Europos Komisija **mano, jog būtina** geriau rinkti duomenis, reikalingus siekiant veiksmingai formuoti Europos imigracijos politiką, kuri, turint galvoje emigrantų priėmimą, bet koku atveju turi atitikti darbo rinkos reikalavimus. Nepriimtina, kad prieš įteisinimą 90 proc. imigrantų šalyje yra nelegaliai;

2.10 **pritaria** komunikate išreikštam Europos Komisijos ketinimui stiprinti Europos darbo mobilumo portalą. Šioje tinklavietyje pateikiama informacija apie EURES (Europos įdarbinimo agentūrų) bendradarbiavimo tinklą. Šis tinklas siūlo informacijos, konsultavimo ir įdarbinimo/darbo parinkimo (ieškant darbo) paslaugas darbuotojams ir darbdaviams; mobilumui besidomintiems teikia informavimo, užimtumo orientavimo ir konsultavimo paslaugas tiek dėl užimtumo galimybių, tiek ir dėl gyvenimo bei darbo sąlygų Europos ekonominėje erdvėje; teikia pagalbą darbdaviams, norintiems įdarbinti trečiųjų šalių piliečius. Komitetas galėtų prie to prisidėti, be to, **atkreipia** Komisijos **dėmesį į** tai, kad vietos ir regionų valdžios institucijų interneto portalai galėtų suteikti daug naudingos informacijos visiems su tuo susijusiems asmenims ⁽⁶⁾;

⁽⁵⁾ CdR 2/2003 fin.

⁽⁶⁾ COM(2005) 669 final, 3.1 punktas.

2.11 **pritaria** Europos Komisijos nuomonei, kad Europa turi stengtis būti patraukli kvalifikuotiems darbuotojams, gabiems studentams ir mokslo darbuotojams. Pavyzdžiui, studentams turėtų būti leista — priešingai, nei šiuo metu yra kai kuriose valstybėse narėse — studijų metu dirbti, kadangi tai jiems atvertų galimybes patekti į darbo rinką. Sekant sėkmingai įgyvendinamų bendrųjų ES programų ERASMUS ir LEONARDO DA VINCI pavyzdžiu, turėtų būti parengtos specialios mobilumo programos ir užsienio studentams, siekiant užkirsti kelią protų nutekėjimui ir skatinti šių asmenų, kurie savo kilmės šalims yra neįkainojamas žmogiškasis kapitalas, mokymą.

2.12 **mano**, jog būtina ištirti, ar tam tikrais atvejais nebūtų galima kartu išduoti leidimo gyventi ir leidimo dirbti, taip sumažinant biurokratiją ir sustiprinant kontrolę; taip pat siūlo suvienodinti leidimus gyventi ir dirbti visoje Europos Sąjungoje;

2.13 **pritaria** Europos Komisijos įsitikinimui, kad imigracija negali išspręsti gyventojų senėjimo Europoje problemų; ji yra tik priemonė, kuri sušvelnina demografinį deficitą, bet jo nepašalina;

2.14 **džiaugiasi**, kad Europos Komisija savo komunikate pripažįsta bendradarbiavimo su kilmės šalimis svarbą ir **pritaria** dabartinių finansinių priemonių imigracijos srityje išplėtimui ir specialių naujų priemonių sukūrimui;

2.15 **atkreipia dėmesį į** tai, kad vietos ir regionų valdžios institucijos dėl savo administravimo kompetencijos tiesiogiai susiduria su imigracija, todėl **pabrėžia**, kad jos gali įnešti svarų indėlį į pasikeitimui patirtimi skirtas priemones ir diskusijas, kurias Europos Komisija 2007 m. planuoja surengti piliečių informavimo ir švietimo srityse (?).

2.16 Europos Komisijai **siūlo** pagalbą atliekant poveikio analizes, kurias Komisija ketina atlikti prieš pateikdama konkrečius pasiūlymus legalios imigracijos srityje, ir rengiant nuolatinis klausymus su vietos ir regionų valdžios institucijomis (?).

3. Komisijos komunikatas dėl politikos prioritetų kovojant su nelegalia trečiųjų šalių piliečių imigracija (COM(2006) 402 final)

Regionų komitetas

3.1 primygtinai **pabrėžia** būtinybę bendradarbiauti su trečiojomis šalimis siekiant išvengti nelegalios imigracijos, todėl **remia** 2005 m. gruodžio 15-16 d. Europos Vadovų Tarybos sprendimą 3 proc. Europos kaimynystės ir partnerystės prie-

(?) COM(2005) 669 final, 3.1 punktas.

(8) COM(2005) 669 final, I priedas.

monės lėšų panaudoti finansinės pagalbos stiprinimui srityse, tiesiogiai susijusiose su imigracija;

3.2 **mano, jog būtina** skatinti asociacijos sutarčių su kilmės šalimis sudarymą, kol dar nekilo migracinių ir humanitarinių sunkumų. Šios sutartys turėtų apimti tiek bendradarbiavimą siekiant užkirsti kelią nelegaliai migracijai ir nelegalių imigrantų grįžimo ir grąžinimo į tėvynę atvejus, tiek ir pagalbą vystymuisi ir užimtumo galimybių sudarymą šių šalių vietos gyventojams;

3.3 **mano, kad svarbu** išplėsti visus kilmės šalyse esančius imigracijos srities informacijos šaltinius, jų apimtį, galiojančius teisės aktus ir galimybes valdyti imigraciją, nustatant legalius kelius; **prašo** Tarybos suteikti Komisijai pakankamų priemonių šiam tikslui tinkamai įgyvendinti;

3.4 **remia** Europos Komisijos iniciatyvą sukurti skubios pagalbos mechanizmus valstybėms narėms, susiduriančioms su ypač dideliu spaudimu prie išorės sienų;

3.5 **pabrėžia** Komisijos komunikate pateiktą pasiūlymą dėl būtinybės užkirsti kelią prekybai žmonėmis ir tuo užsiimančioms nusikalstamoms grupuotėms, ir **reikalauja**, kad tai taptų ES prioritetu ir tam būtų numatytos atitinkamos lėšos. Būtina suvokti humanitarinės katastrofos mastą: įvairių tarptautinių organizacijų statistiniai duomenys rodo, kad kas trečias imigrantas žūsta pakeliui į tikslo šalį;

3.6 atsižvelgdamas į pirmiau pateiktas pastabas, **nurodo**, kad Europos priimančios valstybės turi vengti perduoti imigrantų grąžinimo funkcijas kaimyninėms šalims, kuriose nepakankamai gerbiama žmogaus teisės, siekiant maksimaliai užtikrinti šių teisių kontrolę;

3.7 atsižvelgdamas į tai **pabrėžia**, kad Europos užimtumo strategija ir bendrosios gairės turi skatinti legalų užimtumą tokiomis priemonėmis, kaip papildomų darbo užmokesčio išlaidų mažinimas, mokesčių naštos mažinimas gaunantiems nedidelį darbo užmokestį arba žemos kvalifikacijos darbuotojų skatinimas, kadangi šios priemonės sumažintų nelegalaus darbo patrauklumą, taigi ir nelegalių imigrantų įdarbinimą. Šios darbo rinkos lankstumą didinančios priemonės sudarytų geresnes sąlygas legaliam imigrantų įdarbinimui;

3.8 **remia** informavimo apie legalios imigracijos privalumus ir su nelegalia imigracija susijusius pavojus kampanijas bei Komisijos iniciatyvą 2007 m. atlikti šiuo metu valstybėse narėse taikomos praktikos ir reguliavimo priemonių poveikio analizę, kuri taptų būsimų diskusijų ir bendros teisinės sistemos, skirtos reguliavimui Europos lygmeniu, pagrindu;

3.9 **mano**, jog valstybių narių diplomatinės atstovybės kartu su žvalgybos tarnybomis turėtų būti koordinuojamos ES lygmeniu, kad bendradarbiaudamos su kompetentingomis vietos valdžios institucijomis, galėtų nustatyti nelegalia migracija besiverčiančias nusikalstamas gruputes ir užkirsti kelią jų veiklai;

4. Žalioji knyga dėl Europos migracijos tinklo ateities (COM(2005) 606 final)

Regionų komitetas

4.1 **pritaria** būsimo migracijos tinklo paskirčiai teikti Europos Komisijai, valstybėms narėms ir plačiajai visuomenei objektyvią, patikimą ir palyginamąją informaciją, susijusią su prieglobsčio ir migracijos sritimis, ir **remia** pasiūlymą, pasitarus su duomenų apsaugos įstaigomis, šią informaciją (išskyrus slaptą informaciją) skelbti;

4.2 **sutinka**, kad konkrečios užduotys — duomenų rinkimas ir vertinimas, tyrimas, nuomonių ir rekomendacijų teikimas bei informavimo kampanijos — būtų perduotos vienai tarnybai, kadangi šis sutelkimas padidins poveikį ir palengvins koordinavimą;

4.3 **siūlo papildomą funkciją**: Europos migracijos tinklas taip pat turėtų koordinuoti Bendrijos teisės aktų perkėlimą į valstybių narių teisę;

4.4 **rekomenduoja**, kaip ir Europos Parlamentas ⁽⁹⁾, siekiant užtikrinti glaudų suinteresuotųjų subjektų ir už duomenų rinkimą atsakingų tarnybų bendradarbiavimą, iš kiekvienos tarnybos paskirti kontaktinį asmenį ir sukurti tinklavietę tik suinteresuotiesiems subjektams ir specialistams. Be to, turi būti užtikrintas ryšys tarp šioje srityje dirbančių nacionalinių ir tarptautinių organizacijų, kurios turėtų ieškoti bendradarbiavimo būdų, kaip išspręsti esamas problemas;

4.5 turint galvoje tinklo struktūrą, **rekomenduoja** galimybę Nr.1, t.y. tinklą priskirti Komisijai, kadangi tai palengvins kontrolę, koordinavimą ir santykius su kitomis ES institucijomis. Kalbant apie nacionalinių kontaktinių punktų funkcionavimą, nacionaliniai atstovai turėtų būti atsakingi už duomenų rinkimą ir problemų analizę. Informacijos punktų uždavinys būtų rinkti, analizuoti (jei tai įmanoma) ir perduoti duomenis tinklams ir nacionaliniams subjektams atsižvelgiant į nacionaliniu lygiu priimtus sprendimus dėl jų pareigų ir veiklos. Jų įstatuose turi būti numatytas nepriklausomumas nuo nacionalinės vyriausybės, o į struktūrą įtrauktos vietos ir regionų valdžios institucijos. Bet kokiu atveju, turi būti užtikrintas sklandus informacijos perdavimas;

⁽⁹⁾ Pranešimas dėl pasiūlymo priimti Tarybos sprendimą dėl keitimosi informacija, susijusia su valstybių narių priemonėmis prieglobsčio ir migracijos srityse, tvarkos nustatymo (COM(2005) 480 final — 2005/0204(CNS)).

4.6 **mano**, jog **svarbu** per šį tinklą:

- akcentuoti informaciją, ypač susijusią su darbo rinka,
- vykdant geresnį koordinavimą per Europos migracijos tinklą, gerinti statistinių duomenų kokybę,
- ir, siekiant palyginamumo ir koordinavimo, suvienodinti statistinius skaičiavimo metodus;

5. Antrasis pranešimas dėl migracijos ir integracijos

5.1 **mano**, kad būtina kasmet teikti pranešimus dėl migracijos ir vystymo, kuriuose būtų nurodyti skaičiai, padedantys planuoti imigraciją ir vystyti tinkamą migracijos politiką. Neturint išsamios informacijos neįmanoma planuoti viešosios politikos, ypač šioje srityje;

5.2 labai **rekomenduoja** keistis informacija pasitelkiant esamus tinklus ir būsimą Europos migracijos tinklą tarp pačių tinklų, valstybių narių ir jų vietos bei regionų valdžios institucijų. Taip visi suinteresuotieji subjektai galėtų gauti kiek galima išsamesnės informacijos;

5.3 **pabrėžia**, kad norint įgyvendinti bet kokią idėją, reikia parengti programą, o kiekviena programa ar teisinė priemonė, kurią norima išvystyti, turėtų būti vėliau įvertinama, kad būtų galima nustatyti jos naudą ir kaip — gerai ar blogai — ji buvo valdoma;

5.4. **pritaria** Komisijos pasiūlymui surengti metinį forumą apie integraciją, kurio metu ekspertai, imigrantai, valdžios institucijų atstovai (taip pat ir iš vietos ir regionų valdžios institucijų) bei apskritai visi suinteresuotieji subjektai pasidalytų geriausia patirtimi ir priimtų naudingų išvadų. Mano, kad keitimasis geriausia patirtimi, prie kurio vietos ir regionų valdžios institucijos gali prisidėti konkrečiai, yra esminis dalykas. Bet kuriuo atveju reikės parengti priemones, būtinas išsamiems ir tiksliems duomenims apie migracijos reiškinį gauti, į kuriuos bus atsižvelgta įgyvendinant šias politikos kryptis. Šio forumo metu bus atsižvelgiama ir į metinius pranešimus. Visada reikės stengtis palaikyti ryšį su visais suinteresuotaisiais subjektais;

6. Išvados

6.1 **rekomenduoja** pripažinti bendrą Europos politiką imigracijos srityje, kuri padėtų labiau bendradarbiauti ir koordinuoti darbą tarp valstybių narių ir trečiųjų šalių;

6.2 **mano**, kad svarbiausia yra gerinti turimų duomenų kiekybę ir kokybę bei nustatyti darbo rinkos poreikius siekiant tinkamai įgyvendinti Europos migracijos politiką ir kontroliuoti migracijos srautus;

6.3 **rekomenduoja** skatinti bendro vystymosi politiką, kadangi tai yra būdas geriau panaudoti Europos Sąjungoje išikūrusių imigrantų bendruomenių potencialą jų kilmės šalių vystymui ir **pataria** išnagrinėti kitas naujoviškas alternatyvas nukreipiant legalią migraciją, kurios panaikintų esančias kliūtis įdarbinti imigrantus jų kilmės šalyse;

6.4 **rekomenduoja** priimti visas priemones, būtinas užkirsti kelią prekybai žmonėmis ir tuo užsiimančioms nusikalstamoms grupuotėms ir prašo, kad šio reiškinio išnaikinimas būtų priskirtas ES prioritetams, ir kad tam būtų skirtos atitinkamos finansinės priemonės. Ypač svarbu užkirsti kelią nelegaliai migracijai ir ją skatinančiai šešėlinei ekonomikai;

6.5 dar kartą **patvirtina**, kad vietos ir regionų valdžios institucijos, atsižvelgiant į jų įgaliojimus valdymo srityje, tiesiogiai susiduria su migracijos problemomis, todėl siūlo nustatyti nuomonių dėl migracijos stebėsenos mechanizmą, kuris užtikrintų, kad Komitetui yra atstovaujama padedant Konstitucijos reikalų komisijos pirmininkui ar pranešėjams Europos Komisijai rengiant įvairias iniciatyvas šioje srityje. Toks mechanizmas padėtų Komitetui aktyviai dalyvauti įvairiuose teisėkūros proceso etapuose:

- a) parengiamajame teisėkūros etape (konsultavimasis su Komitetu kaip su suinteresuota šalimi, poveikio analizė),
- b) politikos įvertinimo etape (metiniai pranešimai dėl migracijos ir integracijos, kasmetinis forumas apie integraciją).

6.6 todėl **prašo**, kad Komisijos oficialiose ir neoficialiose darbo grupėse dėl migracijos politikos būtų Komiteto atstovų; **mano**, kad tokia stebėseną padės Komisijai pasinaudoti vietos ir regionų valdžios institucijų vietoje įgyta patirtimi migracijos srityje;

6.7 **prašo**, kad į Europos migracijos tinklo struktūrą būtų integruoti regionai ir vietos valdžios institucijos;

6.8 **prašo** leisti prisidėti prie interneto portalo apie migraciją, kurį nori sukurti Komisija, pabrėždamas, kad yra interneto portalų, kuriuos tvarko vietos ir regionų valdžios institucijos, kurios dėl savo svarbos galėtų būti informacijos šaltinis visiems suinteresuotiesiems subjektams;

6.9 **prašo** stiprinti esamas teises ir finansines priemones ir sukurti naują integracijos priemonę, visų pirma per švietimą, kuri būtų skirta neseniai atvykusiems imigrantams ir jų palikuonims (vaikams ir anūkams);

6.10 **siūlo** surengti pirmą aukščiausio lygio susitikimą dėl *Europos regionų vaidmens migracijos srautų valdyje* siekiant paskatinti regionus pasikeisti nuomonėmis ir patirtimi šiuo klausimu.

2007 m. vasario 13 d., Briuselis

Regionų komiteto
pirmininkas
Michel DELEBARRE

Regionų komiteto nuomonė būstas ir regioninė politika

(2007/C 146/02)

- Būstui nepakanka vien plytų ir cemento, jis taip pat susijęs su vietovėmis ir bendruomenėmis, kuriose mes gyvename. Sprendžiant būsto darbotvarkės klausimus, mūsų miestuose ir regionuose reikia kurti saugesnius, švaresnius, žalesnius plotus, kur žmonės galėtų sėkmingai kurti savo gyvenimą ir bendrauti. Būsto klausimai yra susiję ir su galimybe įsidarbinti, naudotis transporto priemonėmis, gauti paslaugas ir kurti kokybišką aplinką. Todėl, nors būstas ir nėra konkreti Europos Sąjungos kompetencijos sritis, daugelis ES politikos sričių turi tiesioginį ar netiesioginį poveikį būsto klausimams. Tokios politikos sritys yra susijusios su miestų aplinka, energijos efektyvumu, atsinaujinančios energijos šaltiniais, akustine tarša ir sveikatos apsauga, taip pat su paslaugų vidaus rinkos sukūrimu ir konkurencijos politika.
- Naujos valstybės narės būstui gali panaudoti iki 3 proc. atitinkamoms veiksmų programoms skirtų lėšų arba 2 proc. visų ERPF skiriamų lėšų, todėl, siekiant paremti šias išlaidas, nuomonėje pateikiama praktinių patarimų ir geros praktikos pavyzdžių iš visos Europos Sąjungos. Juose nurodomos idėjos, kaip optimizuoti fizinius santykius, siejančius kraštovaizdį ir pastatus, namus, darbo vietas ir vietos paslaugas, energijos efektyvumą ir darnų vystymąsi ir kaip vengti atskirties būsto sektoriuje.
- Visos valstybės narės gali atsižvelgti į mokymų svarbą kuriant tvarias bendruomenes. Vietos gyventojų mokymas gyvenamajam rajonui gerinti reikalingų įgūdžių, žaliųjų plotų plėtra ir geresnis energijos efektyvumas gali padėti spręsti nuosmukį patiriančių gyvenamųjų rajonų problemas ir tapti nauju užimtumo šaltiniu.

REGIONŲ KOMITETAS,

ATSIŽVELGDAMAS Į 2006 m. rugsėjo 28 d. Europos Parlamento raštą, kuriame Regionų komiteto prašoma, vadovaujantis Europos bendrijos steigimo sutarties 265 straipsnio 4 dalimi, parengti nuomonę dėl *Būsto ir regioninės politikos*;

ATSIŽVELGDAMAS Į 2006 m. lapkričio 20 d. Komiteto pirmininko sprendimą pavesti Teritorinės sanglaudos politikos komisijai parengti nuomonę šiuo klausimu;

ATSIŽVELGDAMAS Į Europos Parlamento pranešimo dėl *Būsto ir regioninės politikos* projektą (2006/2108(INI) (pranešėjas Alfonso Andria (IT/LDAE));

ATSIŽVELGDAMAS Į savo nuomonę dėl *Sanglaudos politikos ir miestų: miestų ir aglomeracijų indėlis skatinant regionų ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą*, CdR 38/2006 fin;

ATSIŽVELGDAMAS Į neoficialaus Ministrų tarybos posėdžio dėl tvarių bendruomenių išvadas. 2005 m. gruodžio 6-7 d., Bristolis.

ATSIŽVELGDAMAS Į Europos Komisijos komunikatą dėl *Sanglaudos politikos ir miestų: miestų ir aglomeracijų įnašas į ekonomikos augimą bei darbo vietų kūrimą regionuose*;

ATSIŽVELGDAMAS Į Europos Parlamento tarpfrakcinės grupės miestų klausimais *Pasiūlymą dėl Europos būsto chartijos*;

ATSIŽVELGDAMAS Į 2006 m. gruodžio 11 d. Teritorinės sanglaudos politikos komisijos priimtą nuomonės projektą (CdR 345/2006 rev. 1) (pranešėja **Flo Clucas** (UK/LDAE), Liverpulio miesto tarybos narė);

Kadangi:

1. 2005 m. gruodžio mėn. vyriausybių vadovai susitarė dėl kompromiso, pagal kurį tik naujose valstybėse narėse būstui skirtos išlaidos atitinka reikalavimus struktūrinių fondų lėšoms gauti taikant ribotą proporciją pagal Reglamentą dėl Europos regioninės plėtros fondo (7 straipsnio 2 dalis): 3 proc. atitinkamoms veiksmų programoms skirtų lėšų arba 2 proc. visų ERPF skiriamų lėšų. Be to, šios išlaidos skiriamos tik daugiabučiams gyvenamiesiems namams ir socialiniam būstui, įgyvendinant miestų plėtros programas. Bendradarbiaujant Komisijai ir EIB buvo sukurtos naujos pagal struktūrinius fondus vykdomos priemonės (pavyzdžiui, JESSICA), kurios leis finansuoti projektus platesniu miestų plėtros mastu;
2. būstas nėra konkreti Europos Sąjungos kompetencijos sritis ir todėl daugelis politikos sričių turi tiesioginį ar netiesioginį poveikį būsto klausimams. Konkrečiai kalbant, tokios politikos sritys yra susijusios su miestų aplinka, energijos efektyvumu, atsinaujinančiais energijos šaltiniais, akustine tarša ir sveikatos apsauga, taip pat ir su paslaugų vidaus rinkos sukūrimu ir konkurencijos politika;
3. Europos Sąjungoje už būsto klausimus savo vietovėse paprastai būna atsakingos vietos ir regionų valdžios institucijos ir didžiausi sunkumai būsto srityje kyla dėl buitinių sąlygų miestuose;
4. galimybė turėti tinkamą būstą yra pagrindinė sąlyga socialinei ir teritorinei sanglaudai Europos Sąjungoje išsaugoti. Todėl būstas ir Lisabonos darbotvarkė yra itin glaudžiai susiję. Tinkamas būstas yra iš esmės svarbus regionų konkurencingumui. Jeigu regionuose nėra pakankamai kokybiškų būstų, jie negali pritraukti darbuotojų ir jų išsaugoti, ir todėl jie patiria ekonominį nuosmukį.

68-ojoje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2007 m. vasario 13-14 d. (vasario 13 d. posėdis), priėmė šią nuomonę.

Regionų komiteto pozicija

1. Būstas yra vienas pagrindinių veiksnių kovojant su socialine atskirtimi ir nedarbu, mūsų gyvenvietėse, miestuose, kaimo gyvenvietėse ir regionuose užtikrinant geresnes gyvenimo ir darbo sąlygas, plėtojant bendruomenių vidinę ir tarpusavio darną ir stengiantis pasiekti darnaus vystymosi tikslus.

2. Daugelyje Europos Sąjungos regionų ir miestų vyksta (arba turėtų vykti) atsinaujinimo procesas tose vietovėse, kurių gyvenamuose rajonuose būsto kokybė yra prasta ir būsto rinka nepakankama, kuriose nyksta ekonominės veiklos pagrindas, blogėja pastatų fizinė būklė ir socialinių paslaugų teikimo infrastruktūra (švietimas, sveikatos apsauga ir bendruomenių santykiai).

3. Būstui nepakanka vien plytų ir cemento, jis taip pat susijęs su vietovėmis ir bendruomenėmis, kuriose mes gyvename. Sprendžiant būsto darbotvarkės klausimus, mūsų miestuose ir regionuose reikia kurti saugesnius, švaresnius, žalesnius plotus, kur žmonės galėtų sėkmingai kurti savo gyvenimą ir bendrauti. Būsto klausimai yra susiję ir su galimybe įsidarbinti, naudotis transporto priemonėmis, gauti paslaugas ir kurti kokybišką aplinką. Tai „tvarių bendruomenių“ darbotvarkė. Šiai darbotvarkėi būdingi du aspektai — teritorinis ir socialinis, kuriuos reikia išnagrinėti.

1. Teritorinis būsto aspektas

1.1 Esame paveldėję nevienodas būsto sąlygas ir atskirtį patiriančias bendruomenes, kadangi ištikus dešimtmečius tiek daugelyje senų ES valstybių narių, o ypač naujose valstybėse narėse šis klausimas buvo apleistas. Investicijų į būsto sektorių stoka tokiais atvejais lėmė vargingesnių, atskirtį patiriančių bendruomenių *izoliaciją*, kuri sukėlė nepasitenkinimą ir tam tikrais atvejais socialinius neramumus ir smurtą, kaip neseniai patyrėme kelete valstybių narių.

1.2 Miestų planavimas yra esminis būsimųjų strategijų pagrindas ir svarbu regionų būsto strategijas suderinti su erdvių planavimo strategijomis. Šioje srityje senosios valstybės narės patyrė sėkmių ir nesėkmių, siekdamos užkirsti kelią padrikam miestų plėtimuisi ir eisimo spūstims, kad miestai taptų gražesni ir patogūs gyventi, vietovės ir (ar) rajono lygiu skatindamos ir ugdydamos sąmoningumo jausmą dėl gyvenamosios vietos. Naujos valstybės narės turėtų atsižvelgti į sukauptą patirtį, kad išvengtų panašių klaidų.

1.3 Atsižvelgiant į vietos sąlygas bus vykdoma skirtinga gyvenamųjų rajonų atnaujinimo veikla, tačiau ji turėtų būti visaapimanti ir numatyti priemonės švietimui, sveikatos apsaugai ir kitoms viešosioms paslaugoms gerinti, mokymų, įsidarbinimo ir ekonominės veiklos galimybėms plėsti, iniciatyviam gyvenamųjų rajonų valdymui įvesti, asocialaus elgesio problemoms spręsti,

aplinkos kokybei ir projektavimui gerinti ir tinkamoms viešojo transporto paslaugoms užtikrinti. [Žr. priedo 4 pavyzdį.]

1.4 Pirmenybę reikia teikti apleistų plotų atgaivinimui, industrinių zonų pertvarkymui siekiant, kad miestai išliktų kompaktiškesni ir būtų užkirstas kelias padrikam jų plitimui bei skverbimuisi į kaimo bendruomenių teritoriją. Tai dažnai brangiau kainuoja trumpalaikėje perspektyvoje, tačiau užtikrinama ilgalaikė nauda bendruomenių sanglaudos, pakartotinio išteklių panaudojimo ir užimtumo srityse. Infrastruktūroms skirtos subsidijos ir skatinamosios priemonės vietos ir regionų lygiu labai padeda vystyti tokias naujas statiniais apstatytas arba iš naujo apželdintas teritorijas.

1.5 Pirmenybę taip pat reikia teikti, taikant paramos rekonstrukcijai ir atnaujinimui priemones, jau eksploatuojamų pastatų fondo atgaivinimui, priežiūrai ir gerinimui bei jaunimo apgyvendinimui istoriniuose miestų centruose ir pakrančių bei šalies vidaus kaimo gyvenvietėse, kurios buvo gyventojų apleistos arba kuriuose daugiausiai gyvena pagyvenę asmenys.

1.6 Valstybinio ir privačiojo sektoriaus partnerysčių (VPP) steigimas dykvietėms panaudoti ir nuniokotiems daugiabučiams gyvenamiesiems namams atnaujinti gali ne tik pakeisti tokio nekilnojamo turto fizinę išvaizdą, bet ir užtikrinti, kad tokiuose gyvenamuosiuose rajonuose būtų patogiau gyventi ir dirbti.

1.7 Kompaktiškuose gyvenamuose rajonuose, kuriuose suprojektuoti kokybiški, skirtingų nuosavybės formų ir įvairaus ploto būstai, sklypų užstatymo ir gyventojų tankumas yra toks, kuriame galima vystyti integruotas paslaugas, prekybos centrus ir transportą, užtikrinant jų ekonominę gyvybingumą. Būsto pasiūla taip pat privaloma susieti su viešųjų paslaugų teikimu ir stengtis išlaikyti optimalų gyventojų skaičių, kad būtų galima jiems užtikrinti pagrindines paslaugas. Vykdamas miestų atnaujinimą būsto srityje, gali būti sunku išsaugoti gyventojų skaičių ir nuo to nukentčia paslaugos. Valstybės narės turėtų pripažinti, kad, vykstant esminiams pokyčiams bendruomenėje, svarbu užtikrinti paslaugų teikimo tęstinumą.

1.8 Visaapimantis požiūris į planavimą reikalingas tam, kad būtų galima suprasti fizinius santykius, siejančius kraštovaizdį ir pastatus, namus, darbo vietas ir vietos paslaugas. Projektai turi būti gerai suderinti tiek tarpusavyje, tiek ir su juos supančia erdve. Atlikdamos būsto remonto darbus arba statydamos naujus gyvenamuosius pastatus, vietos ir regionų valdžios institucijos turi išnagrinėti tokius dalykus kaip projektavimas siekdamas, kad jau projektuojant būtų pašalintos sąlygos nusikalstamumui ir suplanuoti kokybiški gyvenamieji rajonai, užtikrintas darnus vystymasis ir paveldo išsaugojimas, kartu atsižvelgta į vietos bendruomenių poreikius, lūkesčius ir į didesnio masto poveikį sanglaudai.

1.9 Gyvenamojo rajono istorijos ir paveldo puoselėjimas gali būti pagrindinis veiksnys investuotojams ir gyventojams pritraukti. Turtingo pramoninio ar urbanistinio paveldo panaudojimas, o ne jo slėpimas, gali būti ekonominio pagyvėjimo ir permainų varomoji jėga, sukurianti patrauklius rajonus, turinčius stiprią savimone, dėl kurios ugdomas bendruomenės pasididžiavimo jausmas. Todėl sprendimai, ką išsaugoti, renovuoti ar nugriauti, neturėtų būti priimami neįvertinus fizinių, aplinkos, socialinių ir ekonominių veiksnių.

1.10 Socialinės įmonės, įskaitant būsto asociacijas, kai kuriose valstybėse narėse yra labai svarbios būsto atnaujinimo srityje. Jos sugeba užtikrinti stabilumą ir sprendžia integracijos ir priemiesčių pasiekiamumo klausimus, kartu suteikia pagalbą su sunkumais susiduriančioms bendruomenėms. Socialinių būstą suteikiančios būsto asociacijos dirba lanksčiai, užmegzdamos tiesioginius santykius su bendruomenėmis, ir todėl jos gali rasti tokius problemų sprendimus, kurie tenkina gyventojų poreikius. Jos taip pat sukuria darbo vietų ir vykdo veiklą, užtikrinančią valstybės ir privataus sektoriaus paramą projektams. [Žr. priedo 1 ir 2 pavyzdžius.]

1.11 Kadangi klimato kaita vyriausybėms tampa vis opesniu klausimu, energiją tausojančių namų projektai, užtikrinantys įperkama šilumą ir taip sprendžiantys nesugebėjimo sumokėti už šildymą problemą, yra itin svarbūs projektuojant ateities būstą. Tačiau taip pat labai svarbu keisti prastą senesnių pastatų izoliaciją; šis darbas gali sukurti darbo vietų ir užtikrinti energijos taupymą. Vienas iš veiksnių, lemiančių daugelį mažos paklausos vietovių, yra su statiniais susijusios aplinkos, kurios vienas iš komponentų yra būstas, prasta kokybė. Projektuodami gyvenamųjų namų infrastruktūrą, planuotojai turi nuo pat pradžių apsvarstyti aplinkos apsaugos požiūriu tvarius variantus. Pavyzdžiui, geoterminio vandens šildymo sistemos įrengimas yra ne tik energetiškai efektyvus, bet ir sumažina šildymo kainą. Energijos švaistymo prevencija yra iš esmės svarbi Europos Sąjungai norint pasiekti Kioto protokolo tikslus. Į šį klausimą reikia atsizvelgti pradedant miestų atnaujinimo procesus ir intervencines priemones būsto srityje, ypač taikant ES direktyvą dėl pastatų energetinio efektyvumo.

1.12 Gyvenamųjų rajonų būsto projektuose privaloma numatyti, kaip bus panaudotos erdvės tarp namų ir kuo viešos vietos gali būti naudingos žmonių tarpusavio santykiams. Pavyzdžiui, gatvės turi būti pritaikytos žmonėms, o ne laikomos automobilių magistralėmis. „Gyvenamosios zonos“, kuriose pėsčiųjų ir gyventojų poreikiai laikomi svarbesniais nei automobilių, yra vienas iš erdvinės sąveikos pavyzdžių. Tokiuose rajonuose tarpinių darbo rinkos programų taikymas ir mokymai sodininkystės srityje gali pakeisti fizinę vietovės sampratą, sustiprinti vietos gyventojų gerovės jausmą ir nepakankamai naudojamus žemės sklypus paversti naudingais apželdintais plotais.

1.13 Jau pats gyvenamųjų rajonų planavimas gali paskatinti žmones praktikuoti darnią ir sveiką gyvenseną, pavyzdžiui, netoli gyvenamųjų namų, kad būtų galima nueiti pėsčiomis, suprojektuoti paslaugų centrus ir infrastruktūras, atliekų rūšiavimo punktus, parkus ir žaidimų aikšteles bei viešąjį transportą, kuriuo lengva naudotis.

1.14 Šiuo atžvilgiu gyvybiškai svarbu informuoti piliečius ir įtraukti juos į šią veiklą nuo pradinio pertvarkymo projekto etapo, siekiant užtikrinti aktyvų jų dalyvavimą atnaujinimo procese ir susieti materialų rajono atgimimą su bendruomenės dvasios atgimimu, įtrauktimi ir socialine sanglauda. Pertvarkymo priemonės pirmiausia turi būti naudingos gyventojams; jos negali lemti socialiai pažeidžiamų gyventojų grupių išstūmimo.

1.15 Vietos gyventojų igūdžių gyvenamajam rajonui gerinti ugdymas, žalių plotų kūrimas ir geresnis energijos efektyvumas gali būti dvejopos — nedarbo ir nepasitenkinimo — problemos sprendimai nuosmukį patiriančiuose gyvenamuosiuose rajonuose. [Žr. priedo 5 pavyzdį.]

1.16 VPP dažnai didžiausią dėmesį skiria viešųjų infrastruktūrų projektams, pavyzdžiui, transporto, atliekų tvarkymo ir komunalinių paslaugų teikimo. Nors tam tikros organizacijos jau pripažino VPP naudą miestų atnaujinimo srityje, jos galėtų būti dar labiau vystomos. Bendrijos teisinio pagrindo, susijusio su VPP, išaiškinimas būtų tokio vystymo išankstinė sąlyga, kadangi esant dabartinei padėčiai išlieka neaiškumų dėl sąvokos „vidaus“ (angl. — *in-house*) apibrėžimo, kai kurių bendrų socialinio būsto statybų priskyrimo VPP ir kai kurių įstaigų, aprūpinančių nebrangiu būstu, priskyrimo institucionalizuotoms VPP.

1.17 Daugiau ar mažiau visoje Europoje miestų atnaujinimas yra didžiulis iššūkis miestų valdžios institucijoms ir reikalauja didelių investicijų, tiek finansų, tiek ir kūrybingumo ir valdymo srityse. Daugelis miestų savo jėgomis nebesugeba susidoroti su tokių investicijų nulemtais sunkumais, kartais dėl valstybės lėšų stygiaus, kartais dėl nepakankamo profesinę kvalifikaciją turinčių darbuotojų skaičiaus ar dėl pernelyg didelės su investicijomis susijusios rizikos arba paprasčiausiai dėl to, kad yra teisinių apribojimų (ribota galimybė imti paskolą).

1.18 Šiuo požiūriu VPP gali būti naudingos ne tik suteikdamos galimybę pasinaudoti papildomomis kapitalo lėšomis, bet ir padėdamos surasti geriausius sprendimus, kad abi partnerystės šalys imtųsi kitokių nei įprastinių suinteresuotų subjektų funkcijų. Papildomi privataus sektoriaus partnerių igūdžiai gali užtikrinti projektų valdymą ir jų organizacinį paprastumą. Bendruomenės organizacijos, kurios dirba lanksčiau nei oficialūs savivaldybių padaliniai, yra artimos neoficialiems tinklams ir atstovauja vietos bendruomenių ilgalaikiams interesams, gali prisidėti garantuojant efektyvumą ir užtikrinant visuomenės pritarimą bei paramą. Todėl projektai gali būti vykdomi greičiau ir būti tvaresni ilgalaikėje perspektyvoje.

1.19 Tačiau kyla pavojus, kad finansavimas privataus kapitalo lėšomis gali lemti dirbtinę kainų infliaciją būsto rinkoje. Dėl to gali kilti daug neigiamų padarinių. Gali būti, kad dėl pernelyg didelių būsto kainų vietos bendruomenių nariams teks atsisakyti savo nekilnojamo turto, ir dėl to bendruomenės gali iširti, nes žmonės bus priversti palikti savo gimtąsias vietas, gimines ir paramos centrus. Būtent šioje srityje socialinis būstas gali ir turėtų atlikti svarbią funkciją. Socialinis būstas gali sumažinti tokios infliacijos poveikį, o kitos vietos bendruomenėms naudingos priemonės gali būti keliems savininkams priklausančios nuosavybės teisės ir galimybė nebrangiai įkeisti nekilnojamą turtą. Šios priemonės gali padėti išsaugoti dabartinius gyventojus, pritraukti į sunkumus patiriančius rajonus naujus gyventojus ir vietovės ekonomikai suteikti naują impulsą.

2. Socialinis būsto aspektas

Bendro pobūdžio priemonės, skatinančios gyventojų aprūpinimą būstu

2.1 Siekiant padėti plačiajai visuomenei apsirūpinti būstu, reikia dėti pastangas, kad būsto nuomos pasiūla būtų pakankama, skatinti ir padėti žmonėms tapti gyvenamųjų namų savininkais ir suteikti jiems pagalbą užtikrinant, kad jų namų fizinė būklė neblogėtų. Pagalba gali būti suteikta mažinant administracinius mokesčius, išsaugant žemas palūkanų normas ir mokesčių lengvatas, taikomas tam tikroms socialinės grupės, kartu sudarant galimybes pasinaudoti tam tikromis bankų paslaugomis. Skatinamosios priemonės, pavyzdžiui, subsidijos pastatų fasadams remontuoti ir kiemams apželdinti, taip pat gali praversti nustatant būsto standartus. [Žr. priedo 4, 5 ir 6 pavyzdžius.]

Konkrečioms visuomenės grupėms skirtos priemonės

2.2 Sukurti integruotas bendruomenes, nepripažįstančias socialinių, rasinių ir religinių skirtumų, dažnai gali pavykti patenkinus skirtingų bendruomenės grupių poreikius ir lūkesčius būsto srityje. Tai galima atlikti pasitelkiant skirtingas turto valdymo formas, įskaitant keletui savininkų priklausančias būsto nuosavybės teises ir skirtingo dydžio būstus, kuriuose gali gyventi ir didelės šeimos, ir vienas asmuo. Žemės sklypo vertė gali būti priemonė kurti tokias nebrangias galimybes ten, kur savivaldybės yra pasirengusios jų nuosavybei priklausančius žemės sklypus skirti šiam tikslui. Statant naujus namus arba skiriant būstą taip pat reikėtų atsižvelgti į religinių bendruomenių poreikius, pavyzdžiui, tekančio vandens poreikį ritualiniams apsiplovimams. Taip pat gali būti svarbi neigiamųjų arba vyresnio amžiaus darbuotojų poreikiams specialiai pritaikytų namų (angl. — *lifetime homes*) statyba.

2.3 Piliečių pasirenkamas būstas gali prisidėti prie tam tikros etninės kilmės asmenų susitelkimo konkrečiose vietovėse. Pati

savaime tai nėra problema ir galime pateikti daug pavyzdžių, kai bendruomenės, kurioms būdingas didelis tos pačios etninės kilmės gyventojų susitelkimas, funkcionuoja sėkmingai. Tačiau gailla, kad tam tikrose vietovėse daugybė juodaodžių ir etninių mažumų bendruomenių yra susikoncentravusios prastos kokybės privačiuose namuose, o nuskurdę baltaodžių bendruomenės nariai — socialinio būsto centruose. Sąveikos trūkumas, iš dalies kylantis dėl fizinės atskirties, gali sukelti baimę ir nepasitikėjimą, didėjantį dėl to, kad būsto izoliacija lemia izoliaciją mokyklinio lavinimo ir laisvalaikio pramogų srityse.

2.4 Atsižvelgdamos į ekonominių ir socialinių kliūčių, su kuriomis susiduria daugelis mažumų ar atskirtų patiriančių bendruomenių, pobūdį, daugelis „tradicinių“ atgaivinimo strategijų ir programų siekia spręsti šias problemas, taikydamos didelio masto intervencijų paketus. Veiklos priemonės būsto srityje privalo priklausyti šioms programoms ir turėtų būti svarstomos plačiau, kai nagrinėjamas intervencijų poveikis ir investicijos sėkmingai atnaujinant miestus.

2.5 Svarbu, kad gyvenamųjų namų kvartalai atspindėtų juose gyvenančių bendruomenių kultūrą. Svarbūs vietiniai objektai, pavyzdžiui, bendruomenių centrai, šventyklos, turgavietės ar specializuotos parduotuvės, turi didelę reikšmę kuriant bendruomenes. Tokios organizacijos kaip „Habitat for Humanity“ gali nurodyti priemones kurti naujus būstus, kurie būtų atviri visiems, bet pirmiausiai tiems, kurių religiniai įsitikinimai draudžia skolintis arba įkeisti turtą, suteikiant jiems galimybę tapti būsto savininkais netradiciniu būdu.

2.6 Demografiniai pokyčiai ir darbuotojų judumas Europos Sąjungoje — du veiksniai, turintys poveikio poreikiams ir paklausai būsto srityje. Kai kuriuose miestuose ir regionuose apleidžiama vis daugiau namų, nes gyventojai iš jų išsikelia ieškodami darbo kituose regionuose, ir gyventojų skaičius tokiose vietovėse mažėja. Nauja problema, su kuria susiduria daug valstybių narių, — tai reiškiny, kai žmonės šeimas sukuria būdami vyresni ir susilaukia mažiau vaikų, o vyresnio amžiaus žmonės gyvena ilgiau ir dėl to auga vienam asmeniui skirtas būsto paklausa. Regionai turi suvokti tiek demografinius iššūkius, tiek darbuotojų imigracijos ir migracijos pasekmes ir atitinkamai pritaikyti savo būsto strategijas.

3. Regionų komitetas rekomenduoja:

3.1 Europos Parlamentui tęsti diskusijas, pradėtas šiuo iniciatyviniu pranešimu ⁽¹⁾, ir jų metu aptarti EP tarpfrakcinės grupės miestų apgyvendinimo klausimais priimtą pasiūlymą dėl Europos būsto chartijos, nes ES negali nuolat nepaisyti ES piliečių susirūpinimo dėl būsto kaip vieno pagrindinių augimo ir darbo našumo darbotvarkės klausimų;

⁽¹⁾ Europos Parlamento pranešimo dėl *Būsto ir regioninės politikos* projektas (2006/2108(INI) (pranešėjas Alfonso Andria (IT/LDAE))

3.2 pripažinti būsto svarbą skatinant socialinį ir ekonominį augimą. Žmonės nori gyventi tinkamame būste tvariose bendruomenėse, prisidedančiose prie kokybiškos aplinkos. Pritraukiant žmones bus pritrauktos ir investicijos bei paskatintas tvarus ekonomikos augimas;

3.3 taikyti JESSICA priemonę būstui naujose valstybėse narėse kaip galimybę papildyti kitas ERPF iniciatyvas, skirtas miestų atnaujinimui ir plėtrai. Šiuo klausimu RK rekomenduoja būsto klausimą įtraukti į tvarios miestų plėtros strategijas, kurias gali finansuoti JESSICA. Įgyvendinant veiksmingą būsto politiką gali labai praversti finansų inžinerija, ypač mikrokreditai būstui atnaujinti ar remontuoti, kuriuos būtų galima paremti JEREMIE iniciatyva;

3.4 naujoms valstybėms narėms padidinti finansines lėšas, kuriomis disponuoja vietos valdžios institucijos, kad jos veiksmingai spręstų problemas, susijusias su tvaria miestų plėtra ir būstu, spartinti nacionalinės strategijas (programas), skatinančias statyti komunalinius ir socialinius būstus ir skirti investicinių lėšų infrastruktūrai kurti;

3.5 pirmenybę teikti apleistų plotų atgaivinimui ir industrinių zonų pertvarkymui siekiant, kad miestai išliktų kompaktiškesni ir būtų užkirstas kelias padrikam jų plitimui bei skverbimuisi į kaimo bendruomenių teritoriją;

3.6 rekomenduoja, kad piliečiai dalyvautų miestų atnaujinimo projektuose, ypač atgaivinant sunykusius rajonus, kuriuose būtina atkurti bendruomenės dvasią bei sustiprinti gyventojų tarpusavio santykius ir integraciją. Turi būti sudarytos galimybės valstybėms narėms susipažinti su patirtimi, įgyta vykdant ES finansuojamus projektus (pavyzdžiui, INTERREG III C POSEIDON), bei vykstant šiam procesui į ją atsižvelgti.

3.7 visoms valstybėms narėms atsižvelgti į mokymų svarbą kuriant tvarias bendruomenes. Vietos gyventojų mokymas gyvenamajam rajonui gerinti reikalingų įgūdžių, žaliųjų plotų plėtra ir geresnis energijos efektyvumas gali padėti spręsti nuosmukį patiriančių gyvenamųjų rajonų problemas ir tapti nauju užimtumo šaltiniu;

3.8 prisiminti Bristolyje įvykusio neoficialaus Ministrų tarybos posėdžio dėl tvarių bendruomenių išvadas, kad būtina kelti miestų planuotojų kvalifikaciją ir žinių bazę. Šiuo klausimu Komitetas ragina Komisija imtis tolesnių iniciatyvų, ypač bendradarbiavimo ir dalijimosi geros praktikos pavyzdžiais srityse, ir skatina įsteigti Europos tinklą, kuris padėtų naudotis ir dalytis

geros praktikos pavyzdžiais pažangios energetikos technologijų diegimo būsto sektoriuje ir gyventojų švietimo energijos efektyvumo klausimais srityse.

3.9 pataisyti ES direktyvą dėl pastatų energetinio efektyvumo ir atlikti detalią apžvalgą, kaip ji įgyvendinama valstybėse narėse. Energetika būsto sektoriuje taip pat gali būti skatinama vykdant ES programas, pavyzdžiui, „Pažangi energetika Europai“ arba iniciatyvą CONCERTO (7-oji bendroji programa) 2007-2013 m. laikotarpiu.

3.10 visų pirma skirti dėmesį piliečių švietimui apie būtinumą tausoti energiją; likusią jos paklausą reikia tenkinti teikiant pirmenybę atsinaujinantiems energijos šaltiniams. Taigi, Komitetas rekomenduoja skirti daugiau lėšų šios srities moksliniams tyrimams ir piliečių informavimui;

3.11 skirti būsto klausimams svarbią vietą visose ES miestų politikos srityje, atsižvelgiant į 2007 m. gegužės mėn. Leipcige įvyksiantį neoficialų Ministrų tarybos, atsakingos už miestų reikalus, posėdį;

3.12 taikyti visaapimančią požiūrį į planavimą, kad būtų galima optimizuoti fizinius kraštovaizdžio ir pastatų, namų, darbo vietų ir vietos paslaugų tarpusavio ryšius. Vietos, regionų ir nacionalinio lygmens priemonėmis reikia rasti žemės sklypus, pirmiausia būtinus socialiniams būstams statyti, ir užtikrinti jų naudojimą pagal paskirtį.

3.13 apsvarstyti tai, kad būsto pasiūlą privaloma susieti su viešųjų paslaugų teikimu ir kad statant būstus reikia kurti viešųjų paslaugų teikimui būtiną infrastruktūrą, bei stengtis išlaikyti optimalų gyventojų skaičių, kad būtų galima užtikrinti pagrindines paslaugas;

3.14 pripažinti būsto asociacijų vaidmenį, nes jos dirba lanksčiai, užmegzdamos tiesioginius santykius su bendruomenėmis, ir todėl jos gali rasti gyventojų poreikius tenkinančius sprendimus;

3.15 apsvarstyti būsto funkciją atsižvelgiant į demografinius pokyčius ir imigravusius gyventojus įtraukiant į ES imigracijos politiką, pripažįstant, kad vietos ir regionų valdžios institucijos šioje srityje gali atlikti konkretų vaidmenį;

3.16 neseniai iš įvairių Komisijos tarnybų sudarytai specialios paskirties grupei, atsakingai už miestų klausimus, pavesti spręsti būsto klausimą, kuris yra svarbi miestų politikos dalis;

3.17 palankiai vertinti tai, kad Komisija komunikate dėl visuotinės svarbos socialinių paslaugų pripažino socialinio būsto svarbą įgyvendinant Sutartyje numatytus socialinės sanglaudos stiprinimo ir pagrindinių teisių užtikrinimo tikslus;

3.18 ragina valstybes nares supaprastinti būsto atnaujinimui taikomas administracines procedūras ir užtikrinti jų skaidrumą;

3.19 naudotis URBACT tinklu ir nauja *Ekonominės permainos regionams* iniciatyva kaip priemone, galinčia padėti Europos

Sąjungos miestams ir regionams keistis patirtimi ir geros praktikos pavyzdžiais;

3.20 įtraukti į Bendrijos direktyvą dėl energijos efektyvumo istorinių pastatų rekonstravimą ir restauravimą kaip prioritetinę veiklos sritį, kurios tikslas būtų neleisti naujų statybų kol nebus užimti visi esami sanitarines normas atitinkantys pastatai, tokiu būdu vengiant nebūtino naujų teritorijų užstatymo.

2007 m. vasario 14 d., Briuselis

Regionų komiteto
pirmininkas
Michel DELEBARRE

PRIEDAS

BŪSTO PROJEKTŲ PAVYZDŽIŲ SĄRAŠAS

Konsultavimasis su bendruomenėmis

1 pavyzdys. „Include“ — tai Būsto asociacijos (CDS) ir Liverpulio miesto tarybos partnerystė, kuria naudojantis atliekamas gyvenamųjų rajonų valdymas. Abu partneriai paskiria savo darbuotojus dirbti šioje įmonėje, o jai priklausančios teritorijos gyventojai reguliariai susitinka su partneryste užtikrinant, kad su bendruomene būtų konsultuojamasi dėl visų klausimų, susijusių su jų vietove. Įtraukiant bendruomenes į sprendimų, susijusių su jų gyvenamaisiais rajonais, priėmimą galima suteikti vietos žmonėms galių, ugdyti jų pasididžiavimą savo gyvenamąja vieta ir užtikrinti tvarų miestų atnaujinimą.

2 pavyzdys. Dar vienas konsultavimosi pavyzdys — tai Liverpulio miesto Anfield rajono atgaivinimo projektas, kurio metu 19 000 čia įsikūrusių namų ūkių, gyvenančių valstybiniame, privačiame ar socialiniame būste, solidariai priėmė sprendimus, susijusius su jų gyvenamojo rajono atnaujinimu. Tai būstų atnaujinimo ir remontavimo pavyzdys, paskatinęs privačias investicijas į nuskurdusį rajoną miesto centre. Struktūriniai fondai finansuos mokymus ir aplinkos apsaugos gerinimo priemones, į vietovę pritraukiant apie 20 milijonų eurų viešojo sektoriaus ir 300 milijonų eurų privataus sektoriaus lėšų.

Naujoviškas požiūris į būsto rinkos atnaujinimą

3 pavyzdys. Mersisaido metropolinė grafystė viena pirmųjų ėmė taikyti naujovišką požiūrį į būsto politiką suteikdama jai pagrindinę vietą regionų atgaivinimo srityje, kuri priklauso naujai vyriausybės būsto rinkos atnaujinimo iniciatyvai.

Būdama viena iš devynių JK „vietovių pradininkių“, Mersisaido grafystė dabar galės įveikti būsto rinkos atnaujinimo sunkumus, nes turės sąlygas pasinaudoti nacionaliniu būsto rinkos atnaujinimo fondu, kuriam per ateinančius trejus metus bus skiriama 720 milijonų svarų sterlingų. Sprendimas dėl ateityje skiriamų lėšų bus priimtas vėliau, atlikus vyriausybės išlaidų apžvalgą.

„Vietovėje pradininkėje“ Mersisaide buvo sukurta partnerystė NewHeartlands, kurią inicijavo trys Mersisaido grafystės vietos valdžios institucijos, t. y. Liverpulio, Sefton ir Wirral, kartu su Vietos strateginėmis partnerystėmis (angl. — *Local Strategic Partnerships*), *Šiaurės Vakarų vystymo agentūra* (angl. — *North West Development Agency*) ir Anglijos partnerystėmis (angl. — *English Partnerships*). Ji rūpinasi 123 000 pastatų kelete Mersisaido grafystės nepalankiausias sąlygas turinčių bendruomenių.

4 pavyzdys. Liverpulyje vykdoma programa, skatinanti į miestą studijuoti atvykusios žmonės jame pasilikti, įsidarbinti ir įleisti šaknis, suteikiant jiems pagalbą patekti į būsto rinką (New Heartlands). Panašios programos yra skirtos kitiems jauniems darbuotojams ir šeimoms. Vyresnio amžiaus gyventojams šiuo metu yra sukurta programa, pagal kurią pripažinti meistrai nemokamai atlieka nedidelius nekilnojamo turto remonto darbus mažas pajamas turintiems asmenims, ypač pagyvenusiems žmonėms.

5 pavyzdys. Verta paminėti dar vieną programą — Atėnų *Prosopsi* (fasadų) projektą, kurio tikslas — skatinti butų savininkus atnaujinti ir restauruoti pastatų fasadus naudojantis ilgalaikėmis paskolomis, kurias gauti padėjo Taryba. Ši programa sustiprino bendruomenės dvasią ir pagerino gyvenimo kokybę šiame rajone. Programa, kuri iš pradžių buvo susieta su 2004 m. Atėnų olimpinėmis žaidynėmis, vėliau buvo išplėsta ir šiuo metu vyriausybė ragina ją įgyvendinti visoje valstybėje.

6 pavyzdys. Italijoje vykdoma keletas įdomių vietos lygiu parengtų projektų, kuriuose savivaldybių tarybos suteikia žemės sklypus mažas ir vidutines pajamas gaunančioms šeimoms, iš kurių pusė — iš kitų šalių atvykusios ir skirtingos etninės kilmės imigrantų šeimos. Jos gauna paskolas už palankias palūkanų normas ir pačios pasistato savo namus, už kuriuos kas mėnesį moka nedideles įmokas.

7 pavyzdys. Integracinis būsto projektas Vienoje. Apie 30 proc. Vienos gyventojų yra vienaip ar kitaip susiję su imigracija (pirma arba antra imigrantų karta, pirmiausia iš buvusios Jugoslavijos ir Turkijos). Pagal būsto statybos Vienoje rėmimo programą per metus pastatoma apie 6 000 naujų būstų; jau keletą metų vykdomi vadinami integraciniai projektai. Statybų firmos paprastai būna visuomeninės būsto statybos bendrovės. Paramos suteikimo sąlyga — bent pusė naujai pastatytų būstų turi atitekti imigrantams. Tokių projektų vertinimai rodo, kad gyvenimo sąlygomis yra labai patenkinti tiek Austrijoje gimę gyventojai, tiek ir imigrantai. Integraciniai projektai svariai prisideda prie socialiniu ir etniniu požiūriu mišrios gyventojų struktūros ir padeda išvengti konfliktų.

Integruotas požiūris ir regioninės iniciatyvos

8 pavyzdys. Krizę patiriantys Katalonijos gyvenamieji rajonai. Šią programą bendrai finansuoja ERPF, Katalonijos regiono vyriausybė ir atitinkamos vietos valdžios institucijos. Programos tikslas — spręsti struktūrines problemas, nustatytas tam tikruose regiono pablogėjusios būklės rajonuose, dažniausiai miestelių senamiesčiuose, daugiabučių pastatų kvartaluose ir neplanuotu būstu apstatytuose periferiniuose rajonuose. Sprendžiamos problemos — tai miestų planavimo trūkumai, silpna ekonominė ir komercinė struktūra ir socialinės problemos (gyventojų senėjimas, žemas pajamų lygis, žemas išsilavinimo lygis, gyventojų skaičiaus mažėjimas ir didelė specialių poreikių turinčių visuomenės grupių koncentracija).

Buvo naudotas fondas šiems rajonams renovuoti integruotu būdu, skatinant atitinkamų valdžios institucijų bendradarbiavimą. Buvo taikytas integruotas metodas ir papildomos priemonės, skirtos viešoms ir apželdintoms vietoms, pastatų bendro naudojimo patalpų remonto darbams, visiems pricinamų patogumų įrengimui, IT skatinimui, lyčių lygybės užtikrinimui ir rajonų pasiekiamumo ir aplinkos gerinimui.

Laikotarpio (2004–2007 m.) pabaigoje tikimasi, kad 60 rajonų bus pasinaudoję šia parama, o bendra investicijų suma sieks 800 milijonų eurų.

Kvalifikacija ir būsto atnaujinimas

Liverpulio, Briuselio ir Harlemo (JAV) pavyzdžiai yra sektini imantis tokios veiklos, suteikiant nekvalifikuotiems darbuotojams galimybę mokytis bei įsidarbinti pagal įgytą kvalifikaciją ir taip galiausiai atgaivinant vietovės ekonomiką. Vienas tokių modelių — tai Liverpulio būsto valdymo agentūra (angl. — *Liverpool Housing Action Trust*).

9 pavyzdys. „Ramus miesto atnaujinimas“ Vienoje. Kiekvienais metais, naudojantis dosniomis vyriausybės subsidijomis, renovuojami ir remontuojami pastatai, kuriuose yra apie 10 000 butų. Butuose atliekamas kapitalinis remontas siekiant pagerinti būsto standartus (pavyzdžiui, įrengiami vonios kambariai ir sumontuojami vamzdiniai, jungiantys su toliau įrengtais šiluminiais tinklais). Didelis dėmesys skiriamas gyventojų (kurie dažniausiai yra laikini buto valdytojai) dalyvavimui. Siekiama žymiai pagerinti sąlygas tiek valstybinio, tiek ir privataus sektoriaus butuose, neiškeldinant juos užimančių laikinų valdytojų, kurie dažnai priklauso nepalankias sąlygas turinčioms socialinėms grupėms. Ši Vienos renovacijos programa jau vykdoma apie 30 metų ir yra didžiausia tokio pobūdžio programa Europoje. Ji jau du kartus gavo JT geriausios praktikos būsto srityje apdovanojimą.

10 pavyzdys. Statybos darbams atlikti reikia aukštos specializuotos kvalifikacijos darbuotojų. Anglijos Šiaurės Vakarų regione Mersisaido grafystė pagal savo 2000–2006 m. 1 tikslo programą finansavo bendruomenės projektą, kurio metu buvo pasinaudota struktūriniais fondais padedant įgyti kvalifikaciją, reikalingą gyvenamiesiems pastatams statyti. Mersisaido statybų iniciatyva gavo Europos fondų lėšų organizuoti anksčiau darbo neturėjusiems vietos žmonėms profesinius mokymus statybų srityje ir tai leido patenkinti miesto užimtumo poreikius. Buvo atvejų, kai apmokyti žmonės dirbo gyvenamųjų pastatų statybose savo gyvenamuosiuose rajonuose.

Pagal keletą Tarpinės darbo rinkos iniciatyvų ilgalaikiams bedarbiams suteikiama galimybė mokytis dirbant, taip sprendžiant nedarbo problemą. Vienas pavyzdžių — tai Knowsley miesto Žaliųjų pameistrių programa (angl. — *Green Apprentices scheme*). Iš dalies finansuojama iš struktūrinių fondų, ji sudaro galimybes vietos jaunimui dirbti savo gyvenamoje vietoje pagal aukštojo mokslo kvalifikacija pagrįstą programą, kuri gali baigtis gamybine praktika ir kvalifikacijos įgijimu.

Nacionalinės iniciatyvos

11 pavyzdys. JK tinkamo būsto iniciatyva siekiama iki 2010 m. užtikrinti, kad visas socialinio būsto fondas būtų tinkamos būklės, t. y. namai turėtų būti šilti, sandarūs ir aprūpinti pakankamai moderniais komunaliniais patogumais. Dauguma remonto darbų atliekama nuskurdusiuose rajonuose. Taip pat siekiama padidinti tinkamos būklės privačių namų, kuriuose gyvena socialiai pažeidžiamos visuomenės grupės, santykį.

Nuo 2001 m. „netinkamos būklės“ gyvenamųjų pastatų skaičius socialiniame sektoriuje sumažėjo daugiau nei 50 proc. Tačiau siekiama, kad iki 2010 m. visi savivaldybių ir būsto asociacijų skiriami namai būtų tinkamos būklės. Taip pat norima pagerinti pažeidžiamų namų ūkių sąlygas privačios nuosavybės būste, ypač jeigu jame gyvena vaikai.

Tvarus urbanistinis projektas ir energijos efektyvumas

12 pavyzdys. Po antrojo pasaulinio karo Varšuvoje (Lenkija) reikėjo labai greitai atstatyti būsto fondą, nes buvo būtina būstu aprūpinti gyventojus, kurių skaičius sparčiai augo. *Natolin Wyzny* daugiaaukščių namų kvartalas — tai vienas pavyzdžių, kaip statomi tokie daugiaaukščių namų kvartalai. Jam būdingi aukšti, daugiabučiai pastatai, neįdomios erdvinės struktūros ir dideli atviro erdvės plotai. Šio kvartalo rekonstrukcija ir privatizavimas prasidėjo 1994 m. Rekonstruojant pastatų fasadai buvo papildomai apšiltinti, šildymo ir santechnikos sistemos modernizuojamos, įrengiami skaitikliai individualiam suvartojimui nustatyti. Fasadų šiltinimui buvo skirta 920 000 ECU vertės valstybės subsidija. Iki 1998 m. apie 60 proc. būsto buvo privatizuota ir apie 90 proc. būsto fondo atnaujinta arba rekonstruota. Be to, buvo pakeista pastatų funkcinė paskirtis siekiant užtikrinti įvairiafunkcinę sistemą ir sukurti tvarius gyvenamuosius rajonus vietoje buvusių vienos paskirties daugiabučių pastatų, kuriuose gyventojams praktiškai nesuteikiama jokių paslaugų. Buvo sukurtos didelės naujos erdvės mažmeninei prekybai, parduotuvėms ir biurams. Šis rekonstrukcijos projektas sukūrė tvaresnę bendruomenę, kurioje patrauklu gyventi ir kurios energetinis efektyvumas atitinka aukštus standartus (šaltinis — Europos Komisija).

13 pavyzdys. Gyvenamųjų namų šildymo sistemų atnaujinimas Vienoje (Thewosan). Siekdamas žymiai sumažinti energijos sąnaudas, ypač gyvenamuose namuose, pastatytuose XX amžiaus šeštame, septintame ir aštuntame dešimtmetyje, ir taip prisidėti prie Kioto protokolo tikslų siekimo, Vienos miestas remia gyvenamųjų namų šildymo sistemų atnaujinimą. Iki šiol buvo atnaujintos šildymo sistemos pastatuose, turinčiuose apie 50 000 butų. Daugeliu atvejų energijos sąnaudos sumažėjo daugiau nei 50 proc. Todėl šie projektai taip pat labai patinka gyventojams, kadangi subsidijuojama žema sistemų atnaujinimo kaina palyginama su neabejotinai sumažėjusiomis šildymo išlaidomis. Paramą gali gauti ir valstybinio, ir privataus sektoriaus pastatai.

Regionų komiteto nuomonė link Europos sąjungos būsimos jūrų politikos: Europos vandenynų ir jūrų vizija

(2007/C 146/03)

REGIONŲ KOMITETAS

- mano, kad bendras būsimos ES jūrų politikos tikslas — pripažinti ir išsaugoti didelį Europos jūrų potencialą ir parengti tokią aktyvią jūrų politiką, kad būsimos kartos taip pat galėtų naudotis ekonominiais, biologiniais ir kultūriniais jūrų ištekliais;
- prašo Komisijos pateikti Europos jūrų veiksmų planą numatant šiuos veiksmus:
  - parengti dabartinės nacionalinės ir regioninės geriausios praktikos pavyzdžių, pirmiausia tų, kurie susiję su regioniniais ekonominiais branduoliais, mokslinių tyrimų tinklais, valstybinio ir privataus sektoriaus bendradarbiavimu, teritoriniu planavimu ir geru valdymu, katalogą ir skatinti dabartinius geros praktikos pavyzdžius bei jų perdavimą kitiems regionams ir subjektams;
  - kurti Europos jūrų platformą, kuri būtų skirta reguliariai, veiksmingai ir tausiai keistis Europos, nacionalinės ir regioninės geriausios praktikos pavyzdžiais ir kurioje dalyvautų Komisija ir Regionų komitetas;
  - remti žaliojoje knygoje nurodytų atsinaujinančių energijos šaltinių naudojimą, *inter alia*, atviros jūros vėjo ir bangų energiją, įskaitant mokslinių tyrimų ir naujovių šiame sektoriuje tolesnį įgyvendinimą;
  - išsamiai ištirti, koku mastu atskiri ekonomikos sektoriai šiuo metu prisideda prie Europos konkurencingumo ir naujovių, pirmiausia atsižvelgiant į Lisabonos darbotvarkės tikslus ir prioritetus;
  - toliau aiškinti, kaip Teminė jūrų aplinkos strategija ir Jūrų strategijos direktyva ateityje bus įtrauktos į bendrą jūrų politiką.
  - apsvarstyti galimybę pakoreguoti ES finansų sistemą, kad ji taptų bendra supaprastinta sistema visiems arba daugumai Europos pakrančių ir salų fondo jūrų klausimams spręsti.

REGIONŲ KOMITETAS,

atsižvelgdamas į 2006 m. birželio 7 d. Komisijos komunikatą *Link Europos Sąjungos būsimos jūrų politikos: Europos vandenynų ir jūrų vizija*, COM(2006) 275 final;

atsižvelgdamas į 2006 m. birželio 7 d. Europos Komisijos sprendimą pasitarti su juo šiuo klausimu pagal Europos bendrijos steigimo sutarties 265 straipsnio pirmąją dalį;

atsižvelgdamas į 2006 m. balandžio 25 d. Biuro sprendimą pavesti Tvarios plėtros komisijai parengti nuomonę šiuo klausimu;

atsižvelgdamas į Sutarties dėl Konstitucijos Europai ⁽¹⁾ I-13 ir I-14 straipsnius, kurie susiję su jūrų politikos aspektais;

atsižvelgdamas į 2005 m. sausio 26 d. Komisijos komunikatą dėl *2005-2009 m. strateginių tikslų* ⁽²⁾, kuriame konkrečiai minima būtinybė „suformuoti visapusišką jūrų politiką, skirtą sukurti klestinčią jūrų ekonomiką ir aplinką tausojančiu būdu išnaudoti visą jūrinės veiklos potencialą“;

atsižvelgdamas į 2005 m. spalio 12 d. nuomonę savo iniciatyva dėl ES jūrų politikos: darnus vystymasis — iššūkis vietos ir regionų valdžios institucijoms ⁽³⁾;

atsižvelgdamas į 2006 m. balandžio 26 d. savo nuomonę dėl *Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos, nustatančios Bendrijos veiksmų jūrų aplinkos politikos srityje pagrindus (Jūrų strategijos direktyva)*, COM(2005) 505 final — 2005/0211 (COD), ir į Komisijos komunikatą Tarybai ir Europos Parlamentui *Teminė jūrų aplinkos apsaugos ir išsaugojimo strategija*, COM(2005) 504 final ⁽⁴⁾;

atsižvelgdamas į 2002 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos rekomendaciją dėl integruoto pakrantės zonų valdymo strategijos įgyvendinimo Europoje ⁽⁵⁾;

atsižvelgdamas į susitarimą dėl 1982 m. gruodžio 10 d. Jungtinių Tautų jūrų teisės konvencijos nuostatų įgyvendinimo;

atsižvelgdamas į nuomonės projektą (CdR 258/2006 rev. 1), kurį 2006 m. lapkričio 27 d. priėmė Tvarios plėtros komisija. Pranešėjas Šlėzvingo-Holšteino žemės teisingumo, užimtumo ir Europos reikalų ministras Uwe Döring (DE/ESP);

kadangi

1. vandenynai ir jūros yra svarbus gyvybės Žemėje pagrindas, padedantis išsaugoti plačią biologinę įvairovę, sureguliuoti klimatą, aprūpinantis svarbiais maisto ištekliais (žuvų, dumblių, jūros gėrybių, kt.), energija ir mineralais; jūromis ir vandenynais pervežama daugiausia krovinių, visų pirma tarpkontinentinės prekybos srityje;
2. Europos žemynas yra jūrinis ir jam reikalinga integruota jūrų politika atsižvelgiant į Jungtinių Tautų jūrų teisės konvencijos preambulę, kurioje, be kita ko, teigiama, kad „visus klausimus, susijusius su jūrų teise“ reikia derinti „tarpusavio supratimo ir bendradarbiavimo dvasia“, kad „jūrų erdvės problemos yra glaudžiai tarpusavyje susijusios ir turi būti nagrinėjamos kaip visuma“, kad reikėtų „palengvinti tarptautinius santykius“ bei „skatinti teisingą ir veiksmingą“ jūrų ir vandenynų išteklių panaudojimą, „jų gyvųjų išteklių išsaugojimą, taip pat jūrų aplinkos (...) apsaugą ir išsaugojimą“;
3. norint sukurti tinkamą Europos jūrų politiką, būtina atsižvelgti į sudėtingą ir dažnai skirtingą tikrovę, egzistuojančią įvairiose Europos geografinėse vietovėse, itin pabrėžiant gamtos įvairovę ir pakankamus išteklius, o taip pat jų panaudojimo mastą, tvarumą ir tarpusavio sąveiką;
4. jūros ir vandenynai jau patys savaime yra vertybė žmonijai, todėl tausų jų išteklių naudojimas ir aplinkos apsauga turėtų būti tikslai, kurių Europos Sąjunga privalo aktyviai siekti;

⁽¹⁾ OL C 310, 2004 12 16, p. 1.

⁽²⁾ COM(2005) 12 final.

⁽³⁾ CdR 84/2005.

⁽⁴⁾ CdR 46/2006.

⁽⁵⁾ OLL 148, 2002 6 6, p. 24.

5. vietos ir regionų valdžios institucijos, pirmiausia pakrančių zonos, yra sukaupusios turtingą patirtį, kuri lėmė didelį susidomėjimą būsimo jūrų politikos vystymu regionų ir vietos lygiu;

68-ojoje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2007 m. vasario 13-14 d. (vasario 13 d. posėdis), vieningai priėmė šią nuomonę.

1. Regionų komiteto požiūris

REGIONŲ KOMITETAS,

Bendrosios pastabos

1.1 **palankiai vertina** žaliąją knygą, kurioje stengiamasi holistiškai apžvelgti pagrindinius bendros jūrų politikos formavimo aspektus;

1.2 **pritaria** holistiniam požiūriui, kuriuo remiantis į bendrą Europos jūrų politiką įtraukiamos šios pagrindinės sektorių politikos kryptys: transportas, pramonė, uostai, žuvininkystė, energetika, aplinka ir turizmas;

1.3 **pritaria** Komisijos nuomonei, kad šis holistinis požiūris turi atsispindėti integruotame požiūryje į valdymą Europos, nacionaliniu, regionų ir vietos lygiu;

1.4 **pabrėžia**, kad, formuojant Europos jūrų politiką, įvairiais aspektais turėtų būti atsižvelgta į šios srities tarptautinio koordinavimo būtinybę, siekiant užtikrinti tausaus jūrų ir vandenynų išteklių naudojimo veiksmingumą ir jų aplinkos apsaugą;

1.5 **remia** žaliosios knygos nuostatą, kad, formuojant būsimą Europos jūrų politiką, būtų atsižvelgta į kriterijus, nustatytus Lisabonos darbotvarkėje ir Teminėje jūrų aplinkos apsaugos ir išsaugojimo strategijoje;

1.6 **pritaria** plačioms ir ilgai trunkančioms Komisijos konsultacijoms, kuriose dalyvauja visi atitinkami suinteresuoti subjektai ir piliečiai, į kurių nuomones turėtų būti atsižvelgta rengiant būsimą Europos jūrų politiką;

1.7 **pritaria**, kad informacijos kaupimui ir skaidriai sklaidai teikiama svarba yra būtina veiksmingo įvairių sektorių politikos kryptių ir interesų sujungimo sąlyga;

1.8 **ir toliau siūlo** atlikti svarbų partnerio vaidmenį vykstant konsultacijoms, kurias inicijavo žilioji knyga, ir **pabrėžia** ilgalaikės viešumo kampanijos, kurioje dalyvautų regionų ir vietos valdžios institucijos, naudą užtikrinant, kad Europos piliečiai, kuriems tokia nauja politika turės tiesioginės įtakos, ne tik suprastų, kas siūloma, bet ir būtų skatinami išdėstyti savo nuomones, mintis ir problemas;

1.9 **vertina** svarbą, kurią Komisija teikia jūrų veiklos valdymo regioniniam aspektui, ir **pabrėžia** regionų ir vietos valdžios institucijų reikšmę formuojant ir įgyvendinant būsimą Europos jūrų politiką;

1.10 **mano, kad** deramą dėmesį **būtina** skirti konkrečioms vietos, regioniniams ir ekoregioniniams Europos mažesnių ir didesnių jūrų baseinų skurtumams: Baltijos jūros, Juodosios jūros, Lamanšo, Viduržemio jūros, Šiaurės jūros ir Šiaurės Atlanto vandenyno, taip pat Europos atokiausius regionus skalaujančioms jūroms: tai Atlanto vandenynas Afrikos žemyno pusėje, Karibų jūra ir Indijos vandenynas, kurie atstovauja Europos Sąjungą visame pasaulyje;

1.11 **palankiai vertina** Komisijos nuomonę dėl regionų ir vietos valdžios institucijų vaidmens įgyvendinant naujosios jūrų politikos principus bei tikslus ir **dar kartą patvirtina** savo norą prisidėti rengiant būsimo politikos prioritetus ir reguliariai gauti informaciją apie šios politikos raidą;

Metas žengti antrąjį žingsnį Europos jūrų politikos link

1.12 **pabrėžia**, kad šiame nuomonės projekte svarstomi du pagrindiniai klausimai, į kuriuos turi būti atsakyta pirmiausia: „Kaip įgyvendinti naują Europos jūrų politiką?“ ir „Kokia būsimo integruoto požiūrio papildoma nauda, palyginti su dabartine jūrų sektoriaus politika?“;

Naujosios Europos jūrų politikos įgyvendinimas

1.13 **tebemanu**, kad bendras būsimo ES jūrų politikos tikslas — pripažinti ir išsaugoti didelį Europos jūrų potencialą ir parengti tokią aktyvią jūrų politiką, kad būsimo kartos taip pat galėtų naudotis aplinkos, ekonominiiais, biologiniais ir kultūriniais jūrų ištekliais;

1.14 **įžvelgia** būtinybę kaupti, tinkamai analizuoti pakankamus duomenis ir užtikrinti galimybę naudotis informacija, kad politikos formuotojai ir suinteresuoti subjektai tinkamus sprendimus priimtų remdamiesi nuolat gilėjančiu moksliniu supratimu, pažangiausiomis mokslo žiniomis, tobulais moksliniais jūros tyrinėjimais, technologijomis ir naujovėmis;

1.15 **remia** įvairių sektorių politikos sričių atitinkamų veikėjų dalyvavimą ir **pritaria** Komisijos pastangoms labiau informuoti plačiąją visuomenę apie jūrų sektoriaus apskritai ir šios politikos konkrečiai svarbą;

1.16 **mano**, kad integruotos Europos jūrų politikos įgyvendinimas neturėtų trukdyti jūrų sektoriaus politikos atskirų kryptių, kurios turėtų būti rengiamos aplinką tausojančiu būdu, pažangai;

1.17 **pabrėžia**, kad Europos jūrų politiką privaloma apibrėžti ir įgyvendinti vadovaujantis subsidiarumo ir proporcingumo principais;

1.18 **remia** Europos teritorinių paktų idėją ir **tikisi**, kad šie paktai leis lanksčiai, veiksmingai ir savanoriškai pasiekti pagrindinius ES politinius tikslus ir prioritetus bei užtikrins veiksmingą trišalių sutarčių ir susitarimų administravimą, kaip pirmiau pasiūlė Europos Komisija, kad būtų priimti paprastų žmonių rūpesčius atspindintys sprendimai;

1.19 **pritaria** konkrečių priemonių, skirtų svarbiausiems žaliojoje knygoje išdėstytiems tikslams pasiekti, vystymui, pavyzdžiui, užtikrinti žmonių ir bendruomenių gerovę, tausiai naudoti jūrų išteklius, vystyti tinkamą jūrų valdymo sistemą ir geriau informuoti europiečius apie Europos jūrų paveldą išsaugant vietos ir regionų kultūrų įvairovę;

1.20 **mano**, kad turėtų būti parengtas *Europos jūrų veiksmų planas*, kuriame būtų nustatytos konkrečios gairės ir numatytas trijų pakopų požiūris: kiekvienai gairei turi būti nustatytas tikslas, išsamus aprašas ir įgyvendinimo pasiūlymas, tačiau jis turėtų būti priimtas geriausiu atveju iki 2008 m., o pasiūlymai dėl finansinių priemonių — iki 2007 m.

2. Regionų komiteto rekomendacijos

REGIONŲ KOMITETAS

prašo Komisijos pateikti Europos jūrų veiksmų planą numatant šiuos veiksmus:

2.1 Regionų kompetencija jūrų politikos srityje

2.1.1 parengti dabartinės nacionalinės, regioninės ir vietos lygio geriausios praktikos pavyzdžių, pirmiausia tų, kurie susiję su regioniniais ekonominiais branduoliais, mokslinių tyrimų tinklais, valstybinio ir privataus sektoriaus bendradarbiavimu, teritoriniu planavimu ir geru valdymu, katalogą ir skatinti dabartinius geros praktikos pavyzdžius bei jų perdavimą kitiems regionams ir subjektams;

2.1.2 skatinti regionus vystyti tokius geriausios praktikos pavyzdžius, kurie padėtų kurti Europos jūrininkystės kompetencijos centrus, ir remti tokią veiklą;

2.1.3 stiprinti pakrantės regionų ir salų — svarbiausių politiką apibrėžiančių, įgyvendinančių ir įvertinančių subjektų — vaidmenį;

2.1.4 kurti Europos jūrų platformą, kuri būtų skirta reguliariai, veiksmingai ir tausiai keistis Europos, nacionalinės, regio-

ninės ir vietos lygio geriausios praktikos pavyzdžiais ir kurioje dalyvautų Komisija ir Regionų komitetas;

2.1.5 įvertinti ir koordinuoti konkrečius strateginius planus, skirtus Europos vandenynams, Šiaurės Rytų Atlanto vandenynui, Arkties vandenynui ir pusiau uždarų didesnių ir mažesnių jūrų baseinams (Viduržemio jūros, Baltijos jūros, Šiaurės jūros ir Juodosios jūros, Lamanšo), kuriuos, Komisijos siūlymu, rengia pačios valstybės narės remdamosi strateginiais planais, išdėstytais Teminėje strategijoje dėl jūrų aplinkos apsaugos ir išsaugojimo, kuria skatinamas platesnių jūrinių regionų kūrimas. Baltijos jūros baseino jūrinės aplinkos apsaugos komisija (HELCOM) jau pradėjo rengti plataus užmojo didelį projektą — Baltijos jūrai skirtą veiksmų planą; jį būtų galima laikyti Jūrų strategijos eksperimentiniu projektu ar tyrimu, todėl toks planas turėtų būti įgyvendintas kartu su jomis;

2.1.6 remti teminius regioninius tinklus, skirtus bendrų transporto projektų vystymui, infrastruktūros stiprinimui ir pertvarkymui, aplinkos apsaugai, žvejybos veiklos koordinavimui ir komerciniam bendradarbiavimui, bei atsižvelgti į jau esamas žuvininkystės tarybas;

2.2 Patikima duomenų bazė ir jūrų moksliniai tyrimai

2.2.1 itin patobulinti regioninių duomenų bazę vietos ir regionų lygiu remiantis GIS (geografinė informacinė sistema) sistemomis ir įtraukti erdvėje integruotų palydovų, lėktuvų ir plūdurių perduodamus duomenis apie sausumą ir jūrą, pavyzdžiui, vietos jūros lygius, laivų judėjimą arba klimato duomenis, naudojamus vandenynų stebėjimo sistemoms;

2.2.2 kaupiti duomenis apie atskirų jūrų išteklių ekonominius ir aplinkosauginius aspektus bei jų socialinį poveikį, kad būtų įvestas standartizuotas Europos jūrų kadastras;

2.2.3 stebėti Bendrijos vandenų žuvų išteklius ir migruojančias rūšis bei taikyti duomenų rinkimo modelį žuvų išteklių naudojimui, skatinant žuvų rinkos telematikos tinklo, sujungto su duomenų bazėmis, kūrimą;

2.2.4 įgyvendinti pasiūlymą sukurti Europos jūrų stebėjimo ir duomenų tinklą pabrėžiant nuostatą, kad šis tinklas turėtų būti skirtas esamiems ir naujiems jūriniais duomenimis integruoti, kad vyktų ilgalaikis stebėsenos ir itin kokybiškas rizikos vertinimo procesas, pirmiausia dėmesį skiriant šiems klausimams: saugi laivyba, gamtinių išteklių tyrimas ir naudojimas, taip pat jūros ir jos biologinės įvairovės apsauga;

2.2.5 būsimose mokslinių tyrimų programose kur kas labiau atsižvelgti į visaapimančių požiūrį;

2.2.6 remti glaudesnius veikiančių Europos mokslinių tyrimų institutų tarpusavio ryšius, kad būtų įkurtas Europos vandenynų mokslinių tyrimų institutų tinklas bendriems Europos jūrų moksliniams tyrimams toliau skatinti. Laikantis tokios nuostatos, jūrų moksliniai tyrimai būtų aukščiausios kokybės, o Europa užimtų šios srities lyderio padėtį pasaulyje;

2.2.7 kartu naudoti mokslinių tyrimų laivus ir didelio masto įrangą Europos jūrų mokslinių tyrimų tinkle siekiant matavimo sistemų suvienodinimo, išlaidų efektyvumo ir kokybės gerinimo ir remti šį požiūrį rengiant bendrus viešuosius pirkimus, kurie galėtų būti vykdomi per Europos investicijų banką;

2.2.8 remti žaliojoje knygoje nurodytų atsinaujinančių energijos šaltinių naudojimą, *inter alia*, atviros jūros vėjo ir bangų energiją, jeigu jie suderinami su kitos rūšies socialine ir ekonomine bei aplinkosaugine veikla ir interesais, ir mokslinių tyrimų ir naujovių šiame sektoriuje tolesnį įgyvendinimą;

2.2.9 tirti anglies dvideginio sekvestraciją išsekusiuose jūrų naftos ir dujų telkiniuose;

2.2.10 sustiprinti pastangas siekiant mokslinių ir technologinių laimėjimų jūrų mokslinių tyrimų srityje, susijusių, pavyzdžiui, su „mėlynąja“ biotechnologija, laivų navigacinėmis sistemomis ir turistine veikla, taip stengiantis įveikti dabartinę ir galimą būsimą grėsmę, nulemtą klimato kaitos, mažėjančių žuvų išteklių, netvaraus turizmo ir kintančių pakrantės gyventojų demografinių tendencijų, parengiant ir propaguojant lengvai prieinamas priemones, skatinančias mokslinius tyrimus ir technologijų plėtrą šiose veiklos srityse;

2.2.11 parengti iniciatyvas moksliniams tyrimams ir technologijų plėtrai tvaraus žuvų auginimo srityje skatinti, nustatant žuvų auginimo protokolus, prie kurių gamintojai turi prisijungti, kadangi žuvis yra pagrindinis maisto produktas ir žuvų auginimas yra itin ištekliams imlus procesas;

2.2.12 suintensyvinti galimos grėsmės Europos jūros aplinkai, pirmiausia dėl klimato kaitos ir kylančio jūros lygio, analizę ir stebėti tektoninę veiklą žemiau jūros lygio bei nustatyti atitinkamas priemones padėčiai ištaisyti;

2.2.13 skatinti rengti ir įgyvendinti ekologinių akvakultūrų auginimo protokolus;

2.2.14 skatinti ir propaguoti mokslinius tyrimus, padėsiančius nustatyti visų žmogaus veiklos rūšių (žvejybos, akvakul-

tūros, sporto, turizmo ir laisvalaikio, transporto, energijos ir pan.), susijusių su jūrų ištekliais, aplinkosaugos ir socialinio tvarumo lygį;

2.3 Tolesnis Europos kompetencijos jūrų ekonomikos srityje ugdymas

2.3.1 pasiūlyti strategiją, kaip Europos Sąjunga galėtų išsaugoti ir padidinti rinkos dalį atskiruose jūros ekonomikos sektoriuose atsižvelgiant į konkurenciją pasaulyje, nepamirštant tvarumo, sąnaudų ir technologijų veiksmių;

2.3.2 išsamiai ištirti, koku mastu atskiri ekonomikos sektoriai (pvz., energetikos, transporto, turizmo, žuvininkystės ir „mėlynosios“ technologijos, laivų statybos) šiuo metu prisideda prie Europos konkurencingumo ir naujovių, pirmiausia atsižvelgiant į Lisabonos darbotvarkės tikslus ir prioritetus;

2.3.3 pateikti mokslinius duomenis, kokie atskiri ekonomikos sektoriai padės ir koku mastu:

- padidinti Europos konkurencingumą ateityje,
- sukurti daugiau darbo vietų Europos darbo rinkoje,
- naudoti turimus išteklius ir siekti, kad tas naudojimas būtų veiksmingas,
- tęsti minėtų ekonomikos sektorių integraciją;

2.3.4 skatinti tolesnių ryšių tarp mokslinių tyrimų institutų ir pramonės įmonių pirmiausia jūrų įmonių grupių. Jeigu būtų įsteigta Europos jūrų įmonių grupių konferencija, ji galėtų būti ideali vieta jūrų mokslininkams ir pramonės atstovams susitikti ir reguliariai bendrauti;

2.3.5 stiprinti transporto vaidmenį būsimoje jūrų politikoje atsižvelgiant į tai, kad transportas yra viena svarbiausių veiklos rūšių, susijusi ir su kita jūrine veikla;

2.3.6 remti nuostatą dėl jūrų greitkelių nustatymo atkreipiant dėmesį į tai, kad šis plataus užmojo projektas, kuris turi būti įgyvendintas iki 2010 m., suintensyvins jūrų eismą Europos jūrose ir vandenynuose. Todėl prašo Komisijos paraginti valstybes nares sparčiau įgyvendinti atidesnį taršos pagrindiniuose jūrų maršrutuose būklės aplinkos monitoringą ir mano, kad naujoji GMES technologija galėtų būti sėkmingai taikoma šiam tikslui;

2.3.7 suintensyvinti pastangas ir baigti įrengti jūrų terminalus, pradedant tais, kurie yra akivaizdžiai skirti įvairių rūšių transportui, ir atsižvelgiant į kai kurių TEN-T projektų, turinčių įtakos jūrų dimensijai, vėluojantį įgyvendinimą;

2.3.8 patobulinti uostų infrastruktūrą ir susisiekimą su salomis nustatant ir įgyvendinant reikiamas priemones, įtraukiančias ir atokiausius regionus, ir užtikrinti jiems galimybę patekti į kontinentines rinkas, kad krovinių vežimo jūra grafikai ir kainodara bei keleivinio transporto paslaugos tenkintų tiek Europos žemyną, tiek pačias to paties salyno salas, ir paspartinti antrinių tinklų kūrimą taip, kad salos ir visų pirma atokiausi regionai be nereikalingo delsimo būtų visiškai prijungti prie jūrų greitkelių;

2.3.9 toliau dirbti su valstybėmis narėmis ir jūrų regionais stiprinant, tobulinant ir vystant laivybos maršrutus ir užtikrinti, kad į juos būtų tinkamai atsižvelgta kaip į transeuropinių tinklų dalį;

2.3.10 pateikti tyrimą dėl bendros Europos laivų vėliavos sukūrimo teigiamų ir neigiamų pusių;

2.3.11 sustiprinti strateginių uostų vaidmenį kaip prioritetą kuriant būsimą jūrų politiką ir kartu pavesti atlikti tyrimą dėl pagrindinių ir antrinių uostų tarpusavio susisiekimo bei dėl galimybės tam tikras uosto veiklos rūšis perkelti į mažesnius centrus ir jas išskaidyti;

2.3.12 sukurti Europos jūrininkų profesinio mokymo mokyklų tinklą siekiant pagerinti jūrininkų parengimą ir lavinimą ir formalizuoti jūrininko profesinę veiklą kaip priemonę užtikrinant, kad Europoje būtų profesionali ir kvalifikuota darbo jėga, bei pateikti pasiūlymą dėl mokymo ir visą gyvenimą trunkančio mokymosi visuose jūrų sektoriuose, o ne tik jūroje;

2.3.13 užtikrinti jūrų transporto ir visų kitų jūros sektorių Europos būtinuosius užimtumo ir darbo sąlygų standartus ir užkirsti kelią piktnaudžiavimams;

2.3.14 padėti naują pagrindą koordinuotam požiūriui į tvarų jūrų turizmą ES sukurti, pirmiausia atspindint regionų poreikius, atkreipiant dėmesį į tai, kad jūrų turizmas yra vienas iš veiksmių, labiausiai prisidedančių ne tik dideliu augimo potencialu, bet ir prie vis didesnės pakrančių taršos, netausaus išteklių naudojimo ir pakrančių gamtinės aplinkos blogėjimo;

2.3.15 padėti ES toliau kurti vėjo jėgainių parkus atviroje jūroje, t.y. vystyti projektus pateikiant sprendimus, susijusius su

daugialypės atsakomybės nacionaliniu, regionų ir vietos lygiu sunkumais, ypač dėl kabelinių linijų arba bendros paskirties, pvz., vandens turbinų ir midijų ūkių;

2.3.16 kuo skubiau pateikti pasiūlymą, kaip įgyvendinti naujas pažangias technologijas kitose atsinaujinančių vandenyno energijos šaltinių, pavyzdžiui, potvynių ar vandenyno, srityse, atsižvelgiant į tai, kuriose veiklos srityse ES galėtų tapti strateginiu lyderiu pasaulyje;

2.3.17 reglamentuoti tradicinių jūros energijos išteklių, pavyzdžiui, naftos ir dujų, gavybą remiantis tinkamai apibrėžtais aplinkosaugos standartais ir įgyvendinti veiksmingą tokios veiklos monitoringą;

2.3.18 parengti būtinų pakrantės apsaugos priemonių planą remiantis įvairiomis kylančio vandens lygio ir besikeičiančių oro sąlygų prognozėmis; turėtų būti apsvaistyti jau parengti planai, pavyzdžiui, panašūs į tą, kuris buvo pateiktas Vedų jūros forumui;

2.3.19 mano, kad būtina skatinti tarptautinius susitarimus bendrų žuvų išteklių (migruojančių rūšių) tausiam naudojimui užtikrinti;

2.3.20 įgyvendinti mokslinių tyrimų projektus, kuriais siekiama sukurti tokias inkaro tvirtinimo sistemas, kurios užkirstų kelią *Posidonia oceanica* augalo naikinimui didelės svarbos teritorijose;

2.3.21 sukurti jūroje dirbantiems žmonėms skirtą viešąją pakrantės struktūrą, kuriai būtų pavestos aplinkos apsaugos inspekcijų, pasienio kontrolės, gelbėjimo tarnybų, žvejybos inspekcijų, medicininės pagalbos, civilinės saugos funkcijos.

2.4 Jūros aplinka turi būti išsaugota ateities kartoms

2.4.1 pademonstruoti, kaip būtų galima sėkmingai apsaugoti ir išsaugoti dabartinę aplinką, nustatyti ir įgyvendinti bendro Europos lygio apsaugos kriterijus bei užtikrinti pakrantės ir atviros jūros ekosistemų ir buveinių kokybę;

2.4.2 toliau aiškinti, kaip Teminė jūrų aplinkos strategija ir Jūrų strategijos direktyva ateityje bus įtrauktos į būsimą bendrą jūrų politiką atsižvelgiant į Regionų komiteto pasiūlytus pataisytus terminus. Kad būtų kuo veiksmingiau, šie terminai turėtų būti derinami su kitomis pagrindinėmis ES programomis, pavyzdžiui, struktūrinių ir žemės ūkio fondų;

2.4.3 koordinuoti ir padėti jūrų regionams rasti būdus sėkmingai saugoti esamą aplinką, o svarbiausia — sukurti regionines ir (arba) nacionalines jūrų apsaugos zonas ir parengti konkrečius pasiūlymus, kaip gerokai sumažinti iš laivų išmetamas radioaktyvias atliekas (pirmiausia, išmetamąsias dujas, teršalus ir balastinį vandenį, nes pastarasis gali lemti nevietinių rūšių introdukciją) ir žmogaus veiklos padarytą žalą ypatingos svarbos jūros buveinėms, kurios minimos Buveinių direktyvoje; remti pastangas užtikrinant pakrantės ir atviros jūros ekosistemų ir buveinių kokybę atsižvelgiant ir į svarbų galimą ekonominės veiklos poveikį jūros aplinkos būklei, ypač išleidžiant maistingąsias medžiagas į jūrą;

2.4.4 išsamiai parengti informaciją apie tai, kur ir kaip naudotojui palankios technologijos galėtų pakeisti tipines technologijas, ir pateikti finansinių paskatų ir pagalbos programas, skatinančias tokias permainas ir padedančias jas įgyvendinti;

2.4.5 griežčiau kontroliuoti subjektus, pažeidžiančius teisinius reikalavimus ir standartus, pirmiausia neteisėtai šalinančius į jūrą atliekas, besiverčiančius nelegalia žvejyba arba neteisėtu asmenų ir prekių vežimu, ir nustatyti teises nuobaudas už tai;

2.4.6 užtikrinti didesnę jūros maršrutų saugą ir išanalizuoti galimybę įvesti privalomas laivų vedimo paslaugas naftos tanklaiviams ir kitiems pavojingus krovinius gabenantiems laivams, o taip pat įvesti bendras privalomas laivų vedimo paslaugas tais atvejais, kai plaukiama siaurais kanalais;

2.4.7 remti iniciatyvas, kuriomis siekiama įdiegti ir (arba) tobulinti uosto įrenginius, skirtus nafta užterštam vandeniui surinkti ir taikyti technologines naujoves vežant, pakraunant ir iškraunant naftą, taip pat tam, kad būtų išvengta invazinių egzotinių rūšių introdukcijos;

2.4.8 remti ir skatinti tarptautinius susitarimus, skirtus apsaugoti komercinės svarbos intensyviai migruojančių žuvų rūšių išteklius, turint omenyje, kad apsaugos priemonių taikymas tik Bendrijos laivynams neduoda laukiamo apsaugos poveikio;

2.4.9 padėti kurti saugomų Europos jūrų teritorijų tinklą, taip pat Europos Sąjungos valstybių narių ir kaimyninių šalių stebėsenos tinklą siekiant skatinti patirties ir vadybos geriausios praktikos mainus;

2.4.10 remti iniciatyvas, skirtas parengti protokolus apie tai, kaip reikia tvarkyti ir apdoroti balastinį vandenį, nes per jį galima įvežti nevietines rūšis, kurios gali kelti grėsmę biologinei jūrų įvairovei;

2.5 Finansavimas ir teisinės priemonės

2.5.1 parengti taikomų atskirų finansavimo priemonių, skirtų Europos jūrų politikai, t.y. struktūrinių fondų, Europos žemės

ūkio fondo kaimo plėtrai, Europos žuvininkystės fondo, visą gyvenimą trunkančio mokymosi fondo ir Bendrijos septintosios bendrosios mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros programos, katalogą ir analizuoti priemonių veiksmingumą nustatant, ar šias priemones būtina supaprastinti, ar geriau reklamuoti;

2.5.2 pateikti Komisijos jau finansuojamų jūros sektoriaus projektų kompendiumą;

2.5.3 būsimoje finansavimo programose (nuo 2014 m.) kur kas labiau atsižvelgti į visaapimantį požiūrį;

2.5.4 apsvarstyti galimybę pakoreguoti ES finansų sistemą, kad ji taptų bendra supaprastinta sistema visiems arba daugumai Europos pakrančių ir salų fondo jūrų klausimams spręsti;

2.5.5 mano, kad reikia finansiškai remti biologinės, aplinkos ir architektūros ypatingos svarbos teritorijas, kurios yra kritinėje padėtyje ir kurių ekonomika labai priklauso nuo jūrinės veiklos;

2.5.6 persvarstyti esamą ES teisinę sistemą labiau atsižvelgiant į jūrų perspektyvą, spręsti problemas, susijusias su nepakankamu politikos integravimu, ir geriau reglamentuoti dabartinę teisinę sistemą;

2.5.7 parengti ir taikyti *ad hoc* finansines priemones didelės aplinkosaugos ir kultūrinės svarbos teritorijose, kurioms būdinga mažo masto pakrantės žvejyba, kartais derinama su šeimos ūkiu, kai finansinės priemonės negali būti taikomos dėl ekonominių ir su dydžiu susijusių reikalavimų, kurių šios mažos įmonės neatitinka;

2.5.8 pakrantės regionams ir saloms nustatyti finansines priemones, skirtas iš dalies padengti šių regionų vykdomos veiklos sąnaudas, siekiant išsaugoti bendrą Europos Sąjungos interesą, visų pirma sprendžiant prekybos narkotikais ir žmonėmis, nelegalios imigracijos ir jūrų taršos klausimus bei kontroliuojant išskirtines ekonomines zonas;

2.5.9 toliau plėtoti tarptautinį bendradarbiavimą ir įgyvendinti tarptautinės teisės nuostatas atsižvelgiant į Jungtinių Tautų jūrų teisės konvenciją (UNCLOS);

2.6 Jūrų erdvės, įskaitant salas, periferinius ir atokesnius rajonus, integravimas

2.6.1 ištirti, kaip teritorijų planavimas ir integruotas pakrantės zonų valdymas gali būti sėkmingai pritaikytas, remti sektorių politikos integravimą tose vietovėse, kurios gali būti naudojamos įvairiomis paskirtimis, pabrėžiant ypatingą salų atvejį;

2.6.2 jūrų sektoriui parengti tvirtą geografinę priemonę, panašią į antžeminę INSPIRE erdvinės informacijos sistemą;

2.6.3 kuo skubiau įsteigti Europos pakrančių apsaugos tarnybą, nustatant konkrečius įvairių jūrų regionų poreikius;

2.6.4 nustatyti būdus, kaip geriau panaudoti ES finansines priemones: i) artimiausiu metu padėti toms valstybėms narėms arba regionams, kuriems tiesioginį poveikį daro didėjanti nelegali imigracija, ir ii) atsižvelgiant į ilgesnę perspektyvą, padėti trečiosioms šalims pasiekti politinės ir ekonominės raidos lygį, leisiantį sustabdyti jų piliečių nelegalų atvykimą į ES teritoriją. Atsižvelgdamas į šias sąlygas, **remia** Europos Parlamento biudžeto komiteto pasiūlymą Maltoje įsteigti agentūrą, konkrečiai atsakingą už nelegalios migracijos ir prieglobsčio ieškančių trečiosios šalies piliečių klausimus;

2.6.5 pasiūlyti didesnę paramą vietos ir regionų valdžios institucijoms be tos, kuri jau siūloma nacionalinės valdžios institucijoms naujiems migrantų srautams, patenkantiems į jų teritoriją, administruoti;

2.6.6 atsižvelgti į vidaus dimensiją ir vidaus teritorijų, vidaus vandenų ir upių, pakrančių ir jūros zonų tarpusavio sąveiką, kad įvairūs jau užmegzti ryšiai taptų skaidrūs;

2.6.7 užtikrinti tolesnį aukščiausių saugios laivybos Europos vandenyse standartų rengimą ir įgyvendinimą, kad būtų išvengta laivų avarijų atviroje jūroje, pakrantės zonose ir uostuose;

2.6.8 įtraukti konkrečias programas ir priemones atokiausiems rajonams ir saloms atsižvelgiant į jų konkrečias sąlygas ir sunkumus, pirmiausia tokiose veiklos srityse kaip

- a) žuvininkystės pramonės išsaugojimas vykdamas tvarų jos išteklių valdymą ir eksploataciją, patvirtinant žvejybos laivyno atnaujinimo ir modernizavimo priemones ir skatinant mažo masto ir pakrantės žvejybą;
- b) turizmo ekonomikos stiprinimas alternatyviomis geros kokybės ir tvaraus „jūrų turizmo“ formomis, kurios pagy-

vintų inertišką ekonomiką; tai turėtų būti kultūrinis turizmas, jūrų turizmas, socialinis turizmas, kaimo turizmas ir kt.;

c) ir su tuo susijusio neigiamo poveikio aplinkai valdymas ir kontrolė, įgyvendinant aplinkosaugos vadybos planus, kad būtų apsaugotos salų krantų linijos ir jų vandenų kokybė bei pagerintas jų atliekų tvarkymas;

d) bei glaudesnių komunikacijos ir transporto ryšių su pagrindine valstybės teritorija užmezgimas;

2.6.9 parengti trumpalaikes ir vidutinės trukmės strategijas piktnaudžiavimui Europai priklausančiais vandenynais ir jūromis, visų pirma nelegaliai vežant žmones per sieną Europoje, sustabdyti;

2.6.10 išnagrinėti su veiklos vykdymu susijusius trūkumus, kuriuos lemia skirtingas jūros regionų atokumo lygis, parengiant sanglaudos koncepcija paremtą jūrų transporto politiką, kad šių regionų integracija į Europą taptų geresnė;

2.6.11 skatinti integruoto pajūrio zonų valdymo praktinę patirtį ieškant būdų, kaip sukurti ir skatinti organizacines struktūras ir metodus, skirtus nustatyti ir koordinuoti įvairius administracinius lygmenis, taip pat visuomenės dalyvavimą priimančiais sprendimus dėl pajūrio teritorijų.

2.7 Visuomenės informavimas ir jūrinis paveldas

2.7.1 pasiūlyti viso proceso metu sistemingai informuoti visuomenę jūrų klausimais, taip pat apie bendrą Europos jūrinę tradiciją, kultūrą ir tapatumą;

2.7.2 pateikti pasiūlymą, kaip jūrų dimensiją integruoti į Europos kultūrų dialogo metus, kurie bus 2008 m.;

2.7.3 siekiant pagerinti visuomenės informavimą, parengti sistemingą šiuolaikinės jūrų politikos strategiją, kad ji įsitvirtintų visuomenėje ir būtų užtikrintas jos praktinis įgyvendinimas.

2007 m. vasario 13 d., Briuselis

Regionų komiteto
pirmininkas
Michel DELEBARRE

Regionų komiteto nuomonė Europos technologijos institutas

(2007/C 146/04)

REGIONŲ KOMITETAS

- siūlo ETI valdymo struktūras vystyti išlaikant pusiausvyrą tarp ETI siekio nepriklausomai vystyti kasdienę veiklą ir valstybių narių bei ES institucijų siekio apsaugoti ES interesus, pavyzdžiui, reikalaujant pateikti valstybėje narėje įsteigtos kolegijos parengtą penkerių metų apžvalgą;
- apgailestauja, kad naujame pasiūlyme dėl teisės akto pateikti nepakankami nauji mokslinių tyrimų finansavimo šaltiniai. Komitetas primygtinai reikalauja, kad ETI nebūtų finansuojamas iš moksliniams tyrimams skirtų lėšų, o būtų ieškoma papildomo privataus sektoriaus finansavimo ir jis užtikrinamas nustatant aiškius mechanizmus. Žinių ir naujovių bendrijos (ŽNB) turėtų būti skatinamos palaipsniui tapti tvariomis finansavimo srityje ir, atsižvelgiant į rezultatus, nuolat peržiūrėti biudžetą;
- rekomenduoja, kad ETI pradinuose etapuose neteiktų savo mokslo laipsnių, o sukurtų ženklą, kurį suteiktų žinių ir naujovių bendrijų universitetai partneriai;
- rekomenduoja, kad ŽNB partnerysčių atrankos metu būtų atsižvelgta tiek į jų kompetenciją, tiek ir į įrodytą kompetencijos potencialą švietimo, mokslinių tyrimų ir naujovių diegimo srityje. Jis ragina Europos Komisiją nustatyti, kaip turėtų būti vertinami šie kriterijai;
- rekomenduoja, atrenkant žinių ir naujovių bendrijas, nurodyti valdančiajai tarybai savo gairėse aukštesniais balais vertinti paraiškas, kurias teikia ŽNB, sudariusios tvirtas partnerystes su struktūruotomis mokslinių tyrimų bendrijomis, kuriose dalyvauja vietos ir regionų valdžios institucijos. MVĮ turėtų būti aiškiai įvardintos kaip galimos organizacijos partnerės.

REGIONŲ KOMITETAS,

atsižvelgdamas į Komisijos komunikatą Europos Vadovų Tarybai *Europos technologijos institutas: tolesni žingsniai jo sukūrimo link* (COM(2006) 276 final);

atsižvelgdamas į pasiūlymą priimti Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą, kuriuo įsteigiamas Europos technologijos institutas (COM(2006) 604 final — 2006/0197);

atsižvelgdamas į 2006 m. birželio 8 d. Europos Komisijos sprendimą konsultuotis su Komitetu šiuo klausimu, vadovaujantis Europos bendrijos steigimo sutarties 265 straipsnio pirmąja pastraipa;

atsižvelgdamas į 2006 m. balandžio 25 d. Biuro sprendimą pavesti Kultūros, švietimo ir mokslinių tyrimų komisijai parengti nuomonę šiuo klausimu;

atsižvelgdamas į Komisijos komunikatą Tarybai ir Europos Parlamentui *Universitetų modernizavimo plano įgyvendinimo rezultatai: švietimas, moksliniai tyrimai ir naujovės* (COM(2006) 208 final);

atsižvelgdamas į nuomonę dėl Pasiūlymo priimti Europos Parlamento ir Tarybos sprendimą dėl Europos bendrijos septintosios mokslinių tyrimų, technologijų plėtros ir demonstravimo veiklos pagrindų programos (2007-2013 m.) (COM(2005) 119 final — 2005/0043 (COD) — 2005/0044 (CNS), (CdR 155/2005 fin) ⁽¹⁾);

atsižvelgdamas į nuomonę dėl Pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos sprendimo, įsteigiančio Konkurencingumo ir naujovių pagrindų programą (2007-2013) (COM(2005) 121 final — 2005/0050 (COD), (CdR 150/2005 fin) ⁽²⁾);

atsižvelgdamas į nuomonę dėl Komisijos komunikato *Europos intelektinių gebėjimų sutelkimas — sudaryti universitetams sąlygas visapusiškai prisidėti prie Lisabonos strategijos įgyvendinimo* (COM(2005) 152 final), (CdR 154/2005 fin) ⁽³⁾);

atsižvelgdamas į Komisijos komunikatą Europos Vadovų Tarybai *Atnaujintos partnerystės ekonomikos augimui ir darbo vietų kūrimui skatinti įgyvendinimas. Pavyzdinio žinių centro plėtra: Europos technologijos institutas* (COM(2006) 77 final);

atsižvelgdamas į Komisijos komunikatą pavasario Europos Vadovų Tarybai *Dirbti kartu augimo ir darbo vietų labui. Nauja Lisabonos strategijos pradžia* (COM(2005) 24 final);

atsižvelgdamas į 2006 m. kovo 23-24 d. ir birželio 15-16 d. Briuselio Europos Vadovų Tarybos priimtas pirmininkaujančios valstybės narės išvadas dėl Europos technologijos instituto;

atsižvelgdamas į Kultūros, švietimo ir mokslinių tyrimų komisijos nuomonės projektą, priimtą 2006 m. rugsėjo 28 d. (CdR 273/2006 rev. 2), (Pranešėjas Keith Walters, Cambridgeshire grafystės tarybos narys (UK/ELP);

Kadangi:

1. atsižvelgiant į antrąjį Komisijos komunikatą ir į pasiūlymą priimti reglamentą sprendžiant Europos technologijos instituto įsteigimo klausimą, buvo imtasi konstruktyvių veiksmų;
2. nors Europos technologijos instituto veikloje negalės tiesiogiai dalyvauti visi ES mokslinių tyrimų institutai, visų jų siekis per žinių ir naujovių bendriją tapti Europos technologijos instituto dalimi teigiamai pakeis mokslinių tyrimų aplinką, sustiprindamas žinių trikampį — švietimą, mokslinius tyrimus ir naujoves;
3. žinių trikampio tobulinimas, o svarbiausia stiprių verslo ir mokslinių tyrimų sektorių partnerystės vystymas, svariai prisidės prie ES konkurencingumo didinimo;
4. bus galima sustiprinti subalansuotą regioninę plėtrą, jei ETI žinių ir naujovių bendrijos, kurios sutelks geriausias su verslo subjektais dirbančias grupes, dirbs kartu, palaikydamos ryšius su vietos ir regionų ekonominę vystymą skatinančiomis institucijomis.

68-ojoje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2007 m. vasario 13-14 d. (vasario 13 d. posėdis), priėmė šią nuomonę.

⁽¹⁾ OL C 115, 2006 5 16, p. 17.

⁽²⁾ OL C 115, 2006 5 16, p. 20.

⁽³⁾ OL C 81, 2006 4 4, p. 16.

1. Bendra pozicija

REGIONŲ KOMITETAS

1.1 **pritaria** šiam antrajam komunikatui, konstruktyviai prisidedančiam prie diskusijos dėl Europos technologijos instituto (ETI) įsteigimo ir padedančiam įgyvendinti Lisabonos strategiją;

1.2 **pritaria** subalansuotam Komisijos požiūriui rengiant pasiūlymą dėl teisės akto ir naujam pavadinimui „žinių ir naujovių bendrija“ (vietoje „žinių bendruomenės“) bei **su pasitenkinimu pastebi**, kad vietos ir regionų valdžios institucijos yra įtrauktos kaip galimos ŽNB „organizacijos partnerės“, nors kai kurie aspektai kelia abejonių;

1.3 **remia** iniciatyvą, kuri skirta žinių trikampio trijų ramsčių — švietimo, mokslinių tyrimų ir naujovių — tarpusavio ryšiams stiprinti, ir pasiūlymą atkreipti dėmesį į pripažintą naujovių atotrūkį Europoje;

1.4 **dar kartą tvirtina**, kad sėkmingų mokslinių tyrimų ir naujovių modelių negalima kopijuoti kaip patinka ir kad vietoje to ES turėtų stengtis ir remtis tvirtų švietimo, mokslinių tyrimų ir naujovių sąsajų Europos Sąjungoje geriausias praktikos modeliais;

1.5 **pripažįsta** ETI svarbą į žinių trikampį sutelkiant visus svarbiausius suinteresuotus subjektus, aukščiausio lygio mokslinių tyrimų grupes, pramonės ir valstybinių institucijų atstovus. Bet kokių atveju reikėtų vengti dviejų pakopų sistemos;

1.6 **pripažįsta**, kad kai kurie klausimai dėl tam tikrų pasiūlymo aspektų tebėra problemiški;

1.7 **apgailėstauja**, kad naujame pasiūlyme dėl teisės akto pateikti nepakankami nauji finansavimo šaltiniai ir kad jame nėra nurodyta aiškių mechanizmų, kaip pritraukti privataus sektoriaus lėšas;

1.8 **primygtinai reikalauja**, kad ETI nebūtų finansuojamas iš moksliniams tyrimams (FP ir CIP) skirtų lėšų, o būtų ieškoma papildomo privataus sektoriaus finansavimo;

1.9 **pabrėžia**, kad vietos ir regionų valdžios institucijų įtaka, sudarant sąlygas naujovių diegimą skatinančiai sąveikai, yra labai svarbi;

1.10 **primena** Komisijai svarbų vietos ir regionų valdžios institucijų, pirmiausia jų ekonominių partnerystių, vaidmenį

nustatant žinių trikampio trijų sudėtinių dalių sąveikos sąlygas, pavyzdžiui, skatinant branduolių (anlg. *clusters*) vystymą, kuriant verslo inkubatorių struktūrą, skatinant įmonių investicijas ir pan.;

1.11 taip pat **primena** Komisijai, kad regionų ir vietos valdžios institucijos gali geriausiai paskatinti MVĮ dirbti mokslinių tyrimų partnerystėje ir paremti tas pramonės įmonių ir universitetų partnerystes, kurios galėtų klestėti vietos ar regionų sąlygomis, atsižvelgiant į dabartines ir būsimas aplinkybes, politikos kryptis, pritraukiančius ir atstumiančius veiksmus ir kt.;

1.12 be to, **pabrėžia**, kad svarbiausi ETI tikslai turėtų būti naujovės, žinių perdavimas ir taikomųjų mokslinių tyrimų projektai.

2. Bendrosios rekomendacijos

REGIONŲ KOMITETAS

2.1 **rekomenduoja**, kad ETI suvienytų puikių visame pasaulyje pripažintų universitetų, jų mokslinių tyrimų grupių ir įstaigų jėgas bei geriausias kitų ES universitetų ir mokslinių tyrimų įstaigų grupes, kurios turi potencialo siekti aukšto lygio;

2.2 todėl **ragina** Komisiją dirbti su universitetais ir mokslinių tyrimų įstaigomis, įgijusiomis didelę veikiančio žinių trikampio patirtį. Jeigu ETI nepavyktų dirbti su Europos aukščiausio lygio universitetais ir mokslinių tyrimų įstaigomis, tuomet tai turėtų įtakos ETI vertinimui pasauliniu mastu;

2.3 **primygtinai reikalauja**, kad kuriant žinių bendrijas būtų taikomas „iš apačios į viršų“ metodas, iš pradžių atrenkant geriausius esamus mokslinių tyrimų ir įmonių bendradarbiavimo pavyzdžius;

2.4 **su pasitenkinimu pareiškia**, kad žinių bendrijų atrankos procesas turėtų būti atviras, sudarant mokslinių tyrimų grupėms galimybę dirbti su ETI. Visi dideli ir maži universitetai bei mokslinių tyrimų įstaigos turėtų žinoti, kad geriausios jų tyrimų grupės ilgainiui galėtų aktyviai dalyvauti ETI veikloje, jei bus sukurtos tinkamos struktūros, partnerystės ir politikos kryptys. Vis dėlto **apgailėstauja**, kad pagrindinis „kompetencijos mokslo bei naujovių diegimo srityse“ kriterijus nėra aiškiai siejamas ir su galima kompetencija, ir **ragina** Komisiją nustatyti, kaip turėtų būti vertinami šie du kriterijai.

2.5 **mano**, kad tinkamas būdas žinių bendrijoje stiprinti mokslinių tyrimų ir privataus sektoriaus ryšius yra skatinti ir pastūmėti žinių ir naujovių bendrijas palaipsniui tapti tvariomis finansavimo srityje ir ragina šio požiūrio laikytis pasiūlymo dėl teisės akto nuostatose;

2.6 **nepritaria** Komisijos pasiūlymui leisti ETI teikti savo mokslo laipsnius ir nagrinėjant mokslo laipsnių klausimą **rekomenduoja**, kad ETI pradiniuose etapuose neteiktų savo mokslo laipsnių, o sukurtų ženklą, kurį suteiktų žinių ir naujovių bendrijos universitetas partneris. Kitaip iškyla grėsmė, kad ETI mokslo laipsnis atitolins svarbiausius universitetus nuo ETI;

2.7 **siūlo**, kad ETI pirmaisiais metais tik suteiktų skiriamąjį ženklą magistro studijų programoms, turinčioms tam tikrus elementus, pavyzdžiui, įdarbinimo pramonės įmonėse programą, tarpdisciplinines studijas, verslininkystės mokymus ir kt.;

2.8 **primygtinai reikalauja**, kad valdančiojoje taryboje, kuriai būtų leista savarankiškai nustatyti strateginę ETI darbotvarkę, būtų užtikrintas tinkamas privataus sektoriaus atstovavimas;

2.9 **siūlo** ETI valdymo struktūras vystyti išlaikant pusiausvyrą tarp ETI siekio nepriklausomai vystyti kasdienę veiklą ir valstybių narių bei ES institucijų siekio apsaugoti ES interesus, pavyzdžiui, reikalaujant pateikti valstybėje narėje įsteigtos kolegijos parengtą penkerių metų apžvalgą;

2.10 **ragina** Komisiją, atrenkant ŽNB, nurodyti valdančiajai tarybai savo gairėse aukštesniais balais vertinti ŽNB paraiškas, kurias teikia partnerystės, sudarytos iš vietos ir regionų valdžios institucijų ir kurios turi struktūruotas mokslinių tyrimų bendrijas, dalyvaujančias universitetų, mokslinių tyrimų įstaigų ir bendrovių moksliniame ir technologiniame bendradarbiavime pagal vidutinės trukmės ir ilgalaikes mokslinių tyrimų darbotvarkes;

2.11 **primena** Komisijai lemiamą vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmenį branduolių formavimui, kurį jos atlieka įgyvendindamos savo politiką ir investuodamos į infrastruktūrą, skatinančią glaudų universitetų ir pramonės įmonių bendradarbiavimą;

2.12 **siūlo**, kad, vertinant, ar ETI veikla yra sėkminga, valdančiajai tarybai būtų nustatyti tikslai, pagal kuriuos būtų galima įvertinti jos strateginę kryptį. Vertinant, ar veikla yra sėkminga,

galėtų būti pasitelkiami rodikliai, pagal kuriuos būtų vertinama, ar ETI gali pateikti konkrečių ir „paklausių“ pasiūlymų, kaip išspręsti MVĮ, įmonių ir pramonės problemas;

2.13 **ragina** Komisiją ir toliau skirti dėmesį Europos mokslinių tyrimų tarybos kūrimui, nes ji svarbiausia fundamentaliųjų mokslinių tyrimų varomoji jėga, susijusi su ETI įsteigimu. ETI valdančioji taryba turėtų užmegzti kuo tvirtesnius ryšius su Europos mokslinių tyrimų taryba ir sukurti struktūras, kurios užtikrintų veiklos papildymą ir padedančias išvengti nereikalingo ir dvigubo darbo;

2.14 **siūlo** ETI kurti žinių ir naujovių bendrijas palaipsniui, pasinaudojant visų sukaupta patirtimi ir deramai pritaikant struktūras kiekvieną kartą, kai formuojama nauja žinių ir naujovių bendrija, ir džiaugiasi Komisijos pasiūlymu iki 2013 m. sukurti 6 ŽNB;

2.15 **mano**, kad, kuriant ir administruojant žinių ir naujovių bendrijas, ypač svarbūs yra šie aspektai:

- peržiūros procedūros ir veiklos įvertinimas: RK **pritaria** pasiūlyme dėl teisės akto pateiktai nuorodai į rezultatus atspindinčius parametrus, tačiau **apgailėstauja**, kad jie nėra tinkamai apibrėžti;
- finansavimo tvarka/finansavimo tvarumas: RK **nepritaria** Komisijos pasiūlymui, kad didžiausia lėšų dalis žinių ir naujovių bendrijoms finansuoti būtų skiriama iš jau vykdomų Bendrijos programų ir fondų, visų pirma šiam tikslui panaudojant ES moksliniams tyrimams skirtas lėšas;
- sąsajos su Europos mokslinių tyrimų tarybos remiamais moksliniais tyrimais;
- vietos ir regionų valdžios institucijų/organų vaidmuo: didesnis dėmesys turėtų būti skiriamas vietos ir regionų valdžios institucijų dalyvavimui ŽNB pasiūlymuose;
- MVĮ vaidmuo: RK **rekomenduoja** į pasiūlymą dėl teisės akto aiškiai įtraukti MVĮ kaip galimas „organizacijas partneres“ ir prašo Komisijos apibrėžti, kaip MVĮ turėtų būti įtraukiamos į žinių ir naujovių bendrijas.

2.16 **rekomenduoja** personalo klausimą spręsti lanksčiai užtikrinant, kad ETI dalyvautų geriausių mokslo darbuotojų grupės. Manoma, kad sprendžiant personalo klausimą, priklausymas dviem institucijoms būtų vertinamas teigiamai;

2.17 **siūlo** ŽNB įdarbinti darbuotojus nustatyta jų laiko procentinei daliai, siekiant pritraukti aukščiausio lygio mokslo darbuotojų grupes ir išugdyti įsipareigojimą ETI. Maksimali ir minimali trukmė gali būti nustatoma kiekvienu konkrečiu atveju ir koreguojama ŽNB veiklos laikotarpiu;

2.18 **ragina** Komisiją, rengiant pasiūlymą dėl teisės akto dėl ETI, pabrėžti svarbų vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmenį, kurios pirmiausia iš esmės parems ŽNB ir bendrai sumažins žinių trikampio atotrūkį.

3. Regionų komiteto rekomendacijos dėl pasiūlymo priimti reglamentą

1 rekomendacija

Konstatuojamoji dalis (10)

Europos Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
Iškyla poreikis remti švietimą kaip dažnai ignoruojamą, tačiau labai svarbią išsamos naujovių strategijos dalį. ETI ir ŽNB susitarime turėtų būti numatyta, kad ŽNB teikiami mokslo laipsniai ir diplomai būtų lygiaverčiai ETI teikiamiems mokslo laipsniams ir diplomams. ETI turėtų skatinti savo teikiamų mokslo laipsnių ir diplomų pripažinimą valstybėse narėse. Ši veikla turėtų būti vykdoma nepažeidžiant Direktyvos 2005/36/EB dėl profesinių kvalifikacijų pripažinimo nuostatų.	Iškyla poreikis remti švietimą, kaip dažnai ignoruojamą, tačiau labai svarbią išsamos naujovių strategijos dalį. ETI ir ŽNB susitarime turėtų būti numatyta, kad ŽNB teikiami mokslo laipsniai ir diplomai būtų lygiaverčiai ETI „skiriamąjį ženklą“ turintiems ~~teikiamiems~~ mokslo laipsniams ir diplomams. ETI turėtų skatinti ETI „skiriamuoju ženklu“ ~~pažymėtų savo teikiamų~~ mokslo laipsnių ir diplomų pripažinimą valstybėse narėse. Ši veikla turėtų būti vykdoma nepažeidžiant Direktyvos 2005/36/EB dėl profesinių kvalifikacijų pripažinimo nuostatų.

Pagal šį pakeitimą „ETI mokslo laipsniai“ visame reglamente turi būti pakeisti į terminą „ETI skiriamąjį ženklą turintys mokslo laipsniai“.

Paaiškinimas

Pasiūlymo priimti reglamentą aiškinamajame memorandume Komisija konkrečiai kalba apie ETI mokslo laipsnius, turinčius „skiriamąjį ženklą“, skatinantį verslumo elementus ir pan. Tai yra suprantama, tačiau daugumai pažangiausių universitetų nėra būtina, kad ETI mokslo laipsnis būtų teikiamas ETI siekiant savų tikslų. Siekiant to paties tikslo, pakaks vieno ar keleto ŽNB partnerių universitetų suteikto mokslo laipsnio, garantuojančio minėtus elementus ir turinčio ETI „skiriamąjį ženklą“.

2 rekomendacija

5 straipsnio 2 punkto a dalis

Europos Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
2. ETI, vykdydamas konkurencingą, atvirą ir skaidrų procesą bei skelbdamas išsamius reikalavimus ir sąlygas, sudaro partnerystę, kuriai priklausančios organizacijos tampa ŽNB narėmis. Formuojant partnerystes ypatingą dėmesį reikia atkreipti į: a) dabartinius ir potencialius partnerystės naujovių pajėgumus bei jos meistriškumą švietimo ir mokslinių tyrimų srityje;	2. ETI, vykdydamas konkurencingą, atvirą ir skaidrų procesą bei skelbdamas išsamius reikalavimus ir sąlygas, sudaro partnerystę, kuriai priklausančios organizacijos tampa ŽNB narėmis. Formuojant partnerystes ypatingą dėmesį reikia atkreipti į: a) dabartinius ir potencialius partnerystės <u>gebėjimą diegti naujoves pajėgumus</u> bei jos kompetenciją ir <u>galimą kompetenciją, ją įrodžius, švietimo ir mokslinių tyrimų srityje;</u> (...)

Paiškinimas

Atitinka nuomonės 2. 4 punktą.

3 rekomendacija

5 straipsnio 2 punkto

Europos Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
<p>2. ETI, vykdydamas konkurencingą, atvirą ir skaidrų procesą bei skelbdamas išsamius reikalavimus ir sąlygas, sudaro partnerystę, kuriai priklausančios organizacijos tampa ŽNB narėmis.</p> <p>(...)</p> <p>Be to, atsižvelgiama į:</p> <p>(a) veiklos struktūrą, įtvirtinančią įsipareigojimą siekti ETI tikslų;</p> <p>(b) gebėjimą užtikrinti dinamišką, lanksčią ir patrauklią darbo aplinką, kurioje atlyginama tiek už individualius, tiek už grupės pasiekimus naujovių, mokslinių tyrimų ir švietimo srityje;</p> <p>(c) pagrindą, kuriuo remiantis bus teikiami mokslo laipsniai ir diplomai, įskaitant susitarimą laikytis Bendrijos politikos dėl Europos aukštojo mokslo erdvės nuostatų, ypač kalbant apie mokslo laipsnių ir diplomų suderinamumą, skaidrumą, pripažinimą ir kokybę;</p> <p>(d) partnerystės gebėjimą prisitaikyti prie kintančių sąlygų jų veiklos arba naujovių srityje.</p>	<p>2. ETI, vykdydamas konkurencingą, atvirą ir skaidrų procesą bei skelbdamas išsamius reikalavimus ir sąlygas, sudaro partnerystę, kuriai priklausančios organizacijos tampa ŽNB narėmis.</p> <p>(...)</p> <p>Be to, atsižvelgiama į:</p> <p>(a) veiklos struktūrą, įtvirtinančią įsipareigojimą siekti ETI tikslų;</p> <p>(b) gebėjimą užtikrinti dinamišką, lanksčią ir patrauklią darbo aplinką, kurioje atlyginama tiek už individualius, tiek už grupės pasiekimus naujovių, mokslinių tyrimų ir švietimo srityje;</p> <p>(c) pagrindą, kuriuo remiantis bus teikiami mokslo laipsniai ir diplomai, įskaitant susitarimą laikytis Bendrijos politikos dėl Europos aukštojo mokslo erdvės nuostatų, ypač kalbant apie mokslo laipsnių ir diplomų suderinamumą, skaidrumą, pripažinimą ir kokybę;</p> <p>(d) partnerystės gebėjimą prisitaikyti prie kintančių sąlygų jų veiklos arba naujovių srityje;</p> <p>(e) partnerystės jėgą, įskaitant jos sąsają su regionų ir vietos institucijomis ir organais.</p>

Paiškinimas

Šiuo pakeitimu išplėtojama nuomonės projekto 2.8 punkto nuostata, kurioje teigiama, kad ŽNB paraiškose turėtų būti nurodoma vietos ir regionų valdžios institucijų dalyvavimas.

4 rekomendacija

15 straipsnis

Europos Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
<p>1. ETI užtikrina, kad, siekiant kokybiškiausių rezultatų ir veiksmingiausio išteklių panaudojimo, ETI veikla (įskaitant ŽNB vykdomą veiklą) yra nuolat stebima ir atliekami reguliūs nepriklausomi vertinimai. Vertinimo rezultatai skelbiami viešai.</p> <p>2. Per penkerius metus nuo šio reglamento priėmimo dienos (o vėliau — kas ketverius metus) Komisija viešai skelbia ETI vertinimą. Šis vertinimas grindžiamas nepriklausomu išorės vertinimu, skirtu išanalizuoti, kaip ETI vykdo savo misiją. Vertinama visa ETI ir ŽNB veikla, vykdomos veiklos efektyvumas, tvarumas, veiksmingumas ir aktualumas bei ryšys su Bendrijos politikos priemonėmis. Vertinant atsižvelgiama į suinteresuotųjų šalių nuomones Europos bei nacionaliniu lygiu.</p>	<p>1. ETI užtikrina, kad, siekiant kokybiškiausių rezultatų ir veiksmingiausio išteklių panaudojimo, ETI veikla (įskaitant ŽNB vykdomą veiklą) yra nuolat stebima ir atliekami reguliūs nepriklausomi vertinimai. Vertinimo rezultatai skelbiami viešai.</p> <p>2. Per penkerius metus nuo šio reglamento priėmimo dienos (o vėliau — kas ketverius metus) Komisija viešai skelbia ETI vertinimą. Šis vertinimas grindžiamas nepriklausomu išorės vertinimu, skirtu išanalizuoti, kaip ETI vykdo savo misiją. Vertinama visa ETI ir ŽNB veikla, vykdomos veiklos efektyvumas, tvarumas, veiksmingumas ir aktualumas bei ryšys su Bendrijos politikos priemonėmis. Vertinant atsižvelgiama į suinteresuotųjų šalių nuomones Europos bei nacionaliniu lygiu.</p>

Europos Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
	<p>3. <u>ŽNB turėtų turėti atskirą biudžetą, kuris būtų reguliariai persvarstomas atsižvelgiant į veiklą. Apskritai, ŽNB finansavimas ilgainiui, vykdant projektą, turėtų palaipsniui mažėti ir būti pakeistas kitomis lėšomis. Sugebėjimas pritraukti išorės investicijas į ŽNB bus viena pagrindinių priemonių, užtikrinsianti ETI sėkmę.</u></p> <p>(...)</p>

2007 m. vasario 13 d., Briuselis

Regionų komiteto
pirmininkas
Michel DELEBARRE

Regionų komiteto nuomonės projektas dirvožemio apsaugos teminė strategija

(2007/C 146/05)

REGIONŲ KOMITETAS

- mano, kad aplinkos apsaugos požiūriu yra daug priešasčių, dėl kurių būtina vykdyti dirvožemio politiką Europos Sąjungoje. Pavyzdžiui, dirvožemio tarša ir žmonių bei gyvūnų sveikata yra glaudžiai susijusios, todėl šiuo požiūriu dirvožemio politikai tenka svarbus vaidmuo. Be to, būtina Europos lygmeniu atsižvelgti į klimato kaitą ir Kioto susitarimus;
- yra įsitikinęs, kad sąrašą nustatanti direktyva, Komisijos siūlymu, skatina valstybes nares imtis veiksmų ir gali prisidėti prie darnaus Bendrijos dirvožemio valdymo kūrimo. Tai reiškia, kad direktyva turėtų būti lanksti;
- Komitetui kelia susirūpinimą vietos ir regionų valdžios institucijoms tenkanti administracinė našta įpareigojant jas nustatyti grėsmės vietas, kas dešimt metų persvarstyti grėsmės vietovių sąrašą (6 str.) ir peržiūrėti užterštų sklypų sąrašą (10 ir 11 straipsniai);
- pageidautų, kad kompetentingos institucijos nebūtų tiesiogiai įpareigtos vykdyti užterštų sklypų išvalymą ir valdymą (13 str.);
- mano, kad reikia, kad Europos Komisija apibrėžtų gaires, įskaitant ekonominiu požiūriu naudingas priemones, kurias valstybės narės galėtų pasinaudoti kurdamos savo priemonių programas.

REGIONŲ KOMITETAS,

ATSIŽVELGDAMAS Į Komisijos komunikatą Tarybai, Europos Parlamentui, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui dėl dirvožemio apsaugos teminės strategijos (COM(2006) 231 final) ir į Europos Parlamento ir Tarybos pasiūlymą priimti direktyvą, nustatančią dirvožemio apsaugos sistemą ir iš dalies keičiančią Direktyvą 2004/35/EB (COM(2006) 232 final);

ATSIŽVELGDAMAS Į 2006 m. rugsėjo 22 d. Europos Komisijos sprendimą, vadovaujantis Europos bendrijos steigimo sutarties 175 straipsniu ir 265 straipsnio 1 dalimi, pasikonsultuoti su Komitetu šiuo klausimu,

ATSIŽVELGDAMAS Į 2006 m. balandžio 25 d. Komiteto biuro sprendimą pavesti Tvarios plėtros komisijai parengti nuomonę šiuo klausimu,

ATSIŽVELGDAMAS Į 2003 m. vasario 12 d. RK nuomonę dėl Europos Komisijos komunikato „Teminės dirvožemio apsaugos strategijos link“ — CdR 190/2002 fin ⁽¹⁾;

ATSIŽVELGDAMAS Į savo nuomonės projektą (CdR 321/2006 rev. 1), kurį 2006 m. lapkričio 27 d. priėmė Tvarios plėtros komisija (Pranešėjas Cor Lamers, Houten miesto meras — (NL/ELP)

68-ojoje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2007 m. vasario 13-14 d. (vasario 13 d. posėdis), priėmė šią nuomonę.

1. Regionų komiteto pozicija

Bendros pastabos

1.1 Dirvožemis yra gyvybiškai svarbus žmogaus išlikimui. Jis yra būtinas kaip maistingųjų medžiagų ir vandens šaltinis, įvairių ciklų reguliatorius, daugelio organizmų gyvenimo terpė ir gyvybės palaikytojas žemės paviršiuje. Žmogui ir apskritai gamtai svarbiausia, kad dirvožemis galėtų kiek įmanoma geriau ir ilgiau atlikti šias savo funkcijas.

1.2 Visos ES valstybės narės susiduria su didesnėmis ar mažesnėmis dirvožemio problemomis. Akivaizdu, kad kai kuriose Europos dalyse vyksta ir toliau vyks didelio masto ir nerimą keliantys dirvožemio degradacijos procesai.

1.3 Nors dirvožemis nejuda, dirvožemio sunykimas gali turėti tarpvalstybinių padarinių kurioje nors valstybėje narėje. Todėl Komitetas mano, kad pasiūlymas atitinka subsidiarumo principą. Be to, Komitetas pažymi, kad yra tik devynios valstybės narės, kurios parengė dirvožemio apsaugos politiką, ir kad šioje politikoje atsižvelgiama tik į kai kuriuos dirvožemio užterštumo aspektus. Be to, Komitetas mano, kad aplinkos apsaugos požiūriu yra daug priežasčių, dėl kurių būtina vykdyti dirvožemio politiką Europos Sąjungoje. Pavyzdžiui, dirvožemio tarša ir žmonių bei gyvūnų sveikata yra glaudžiai susijusios, todėl šiuo požiūriu dirvožemio politikai tenka svarbus vaidmuo. Be to, būtina Europos lygmeniu atsižvelgti į klimato kaitą ir Kioto susitarimus.

1.4 Dirvožemio apsaugos politika — sudėtingas klausimas. Europoje yra per 320 įvairaus dirvožemio, naudojamo skirtingiems tikslams, tipų. Dirvožemis gali atlikti aplinkos, ekonominės, socialinės ir kultūrinės funkcijas ir gali būti naudojamas žemės ūkyje, aplinkos apsaugos srityje, statybose, tiesiant kelius

ir statant dambas. Todėl pavojus valstybių narių dirvožemiui yra labai įvairaus pobūdžio. Valstybėse narėse ar netgi tos pačios valstybės narės regionuose įgyvendinamos labai skirtingos priemonės. Be šių geografinių skirtumų, tarp Europos regionų yra ir klimato skirtumai. Šie skirtumai priklauso nuo vietos ir regionų valdžios institucijų atsakomybės šioje srityje.

1.5 Atsižvelgiant į šiuos didelius skirtumus ir sunkumus nustatant bendrus standartus, Komitetas mano, kad šiuo metu neįmanoma priimti visoms ES šalims vienodų kiekybinių standartų. Vis dėlto jis laikosi nuomonės, kad Komisijos pasiūlyta strategija yra pirmasis žingsnis siekiant artimiausiu metu susitarti dėl bendrų standartų. Siekiant užtikrinti veiksmingą dirvožemio apsaugą, reikėtų imtis tikslinių priemonių. Dirvožemio apsaugos politika visų pirma yra vietos ir regionų valdžios institucijų kompetencijos sritis.

1.6 Daugelyje valstybių narių už dirvožemio apsaugos politiką atsako vietos ir regionų valdžios institucijos. Todėl jos turi atlikti lemiamą vaidmenį rengiant naujus metodus ir priemones dirvožemio apsaugos srityje.

1.7 Europos Sąjunga savo ruožtu turi remti dirvožemio politiką ir skatinti ją įgyvendinti. Šios srities ES teisės aktų turi būti atsisakyta, jeigu jie nėra lankstūs ir nesuteikia valstybėms narėms am tikrą laisvę nustatyti savo dirvožemio politiką.

Strategijos tikslai

1.8 Komitetas pritaria strategijos tikslų įgyvendinimui ir mano, kad tai bus labai svarbus indelis nustatant lanksčią Europos Sąjungos politiką, kuria siekiama darnaus dirvožemio valdymo.

⁽¹⁾ OL C 128, 2003 2 29, psl. 43.

1.9 Komitetas mano, kad nustatant tikslus dėmesys skiriamas žinių apie dirvožemio procesus kaupimui ir būtinybei įtraukti valstybes nares. Valstybės narės raginamos imtis veiksmų kovojant su dirvožemio degradacija, tačiau nustatyti grėsmės vietas, apibrėžti dirvožemio degradacijos mažinimo tikslus ir parinkti priemones šiems tikslams įgyvendinti yra pačių valstybių narių atsakomybė. Komitetas pritaria šiam požiūriui, kadangi jis leidžia į dirvožemio apsaugos problemą žiūrėti kaip į globalų procesą, o tai leidžia išryškinti vietos ir regiono dirvožemiui būdingas savybes.

Integruoti dirvožemio apsaugos klausimus į ES ir nacionalinius teisės aktus

1.10 Siekiant įgyvendinti strategiją, reikėtų reguliariai įvertinti, kiek su dirvožemiu susiję Bendrijos politikos kryptys ir teisės aktai padeda siekti Bendrijos dirvožemio tvarumo tikslų. Jei šis indelis yra nepakankamas, reikia atitinkamai pakeisti teisės aktus ir politiką. Siekiant šio tikslo, Komisija turėtų nedelsiant parengti veiksmų planą.

1.11 Todėl Komitetas mano, kad dirvožemio apsaugos strategijoje turėtų labiau atsispindėti sąsaja su kitomis strategijomis, kurios vykdomos įgyvendinant Bendrijos šeštosios aplinkosaugos veiksmų programą, ypač sąsaja su pesticidų naudojimo, atliekų ir jų tvarkymo bei paviršinio ir gruntinio vandens strategijomis.

Geriausia patirtis ir žinios apie dirvožemio procesus

1.12 Komitetas mano, kad siekiant užtikrinti darnų dirvožemio valdymą, labai svarbu skleisti žinias ir informaciją. Todėl reikėtų įvertinti tvariai visuomenei dėl dirvožemio kylančius pavojus, o kartu ir dirvožemio teikiamą naudą.

1.13 Priemonės, kurių ėmėsi valstybės narės, yra labai skirtingos (žr. 1.4 punktą). Komitetas mano, kad praktiniu požiūriu dirvožemio Europos Sąjungoje kokybė galėtų pagerėti, jei valstybės narės vykdydamos dirvožemio politiką dalintųsi savo patirtimi su kitomis valstybėmis narėmis. Todėl Komitetas ragina dirvožemio politiką vykdančias valstybes nares pasidalinti savo patirtimi su valstybėmis narėmis, dar nepriėmusiomis pagrindinių šių sričių reglamentuojančių taisyklių.

1.14 Komitetas mano, kad labai svarbu sukurti atvirą komunikacijos platformą, kuri leistų keistis informacija apie geriausią tinkamą dirvožemio apsaugos patirtį. Kadangi dirvožemio tipai yra skirtingi, būtina žinoti apie visas pasiteisinusias priemones.

Naujoji pagrindų direktyva dėl dirvožemio apsaugos

1.15 Šia direktyva siekiama sudaryti ES degradavusio dirvožemio vietų sąrašą. Šiame dokumente pateikiamos rekomendacijos leidžiančios veikti visose valstybėse narėse skaidriai ir

vienodai. Valstybės narės pačios nustato, ar tam tikrą regioną skelbti grėsmės vietoje, kokių priemonių prireikus imtis ir tokių priemonių įgyvendinimo grafiką.

1.16 Komitetas yra įsitikinęs, kad sąrašą nustatanti direktyva, Komisijos siūlymu, skatina valstybes nares imtis veiksmų ir gali prisidėti prie darnaus Bendrijos dirvožemio valdymo kūrimo. Tai reiškia, kad ši direktyva turėtų būti lanksti ir neturėtų nustatyti jokių kiekio ar kokybės normų. Šios priemonės turėtų būti įgyvendinamos laisvanoriškai, taikant skatinimo ir patariamąjį pobūdžio schemas. Be to, kovojant su biurokratija nederėtų didinti reikalavimų dokumentacijai. Tuo pat metu dabartiniai Komisijos pasiūlymai neturėtų būti vertinami kaip raginimas imtis toli siekiančių ES priemonių.

1.17 Komitetas mano, kad valstybės atsakomybė už aplinkosaugos standartų įgyvendinimą kartu su traukimu atsakomybėn — savininkų ir teršėjų — turi būti aukščiausias prioritetas. Kitaip tariant, reikia išaiškinti, kad taikant principą „teršėjas moka“, galima patraukti atsakomybėn ne tik teršėją, bet ir kitus už tai atsakingus subjektus. Komitetas pabrėžia, kad nacionaliniu lygmeniu turi būti nustatyta, kam galiausiai tenka atsakomybė.

1.18 Komitetas reiškia susirūpinimą dėl to, kad siekiant apibrėžti konkrečius siūlomos direktyvos reikalavimus, ypač nustatant dirvožemio užterštumo rizikos vertinimo kriterijus, reikia remtis komitetu pagal 1999/468/EB nutarimą (komitologija). Šiuo atveju reikia pasirinkti procedūrą, kuri atsižvelgia į visų susijusių suinteresuotų subjektų interesus ir užtikrina jų tinkamą dalyvavimą.

Administracinė našta

1.19 Direktyvos 16 straipsnyje nurodoma daug reikalavimų dėl vietos ir regionų valdžios institucijų informacijos pateikimo. Komitetas mano, kad savivaldybėms ir regionams tai neturėtų būti pernelyg didelė administracinė našta. Šiuo požiūriu reikėtų pabrėžti, kad šiam informacijos pateikimui skiriamas dėmesys, darbuotojai ir finansinės lėšos nebus naudojami kovai su dirvožemio degradacija, kuri turėtų būti prioritetinė.

1.20 Komitetas pritaria, kad dirvožemio apsaugos politika visais lygiais turi būti integruota į sektorių politiką ir teisės aktus (3 straipsnis). Kalbant apie sektorių politikos įgyvendinimą, reikėtų atsargiai vertinti privalomo dirvožemio patikrinimo remiantis turimais duomenimis (dirvožemio tyrimo) įvedimą. Dirvožemio patikrinimas būtinas tik pavojaus dirvožemiui atveju. Kadangi apibrėžiant politiką jau nustatyta griežta sistema, šie tyrimai ją įgyvendinant iš esmės yra nebereikalingi. Vykdamas sudėtingas ir didelio masto akcijas, jau reikalaujama pateikti atskaitą apie poveikį aplinkai.

1.21 Komitetui kelia susirūpinimą vietos ir regionų valdžios institucijoms tenkanti administracinė našta įpareigojant jas nustatyti grėsmės vietas, kas dešimt metų persvarstyti grėsmės vietovių sąrašą (6 str.) ir peržiūrėti užterštų sklypų sąrašą (10 ir 11 straipsniai).

1.22 Komitetas pastebi, kad pasiūlymas priimti direktyvą apima nemažai pareigų, susijusių su registravimu ir ataskaitomis, bei nuostatas dėl planų ir programų rengimo, kurie galėtų būti privalomi atliekant strateginį poveikio aplinkai vertinimą, kurių įgyvendinimas dar labiau padidintų administracinę našta. ES teisės aktuose reikia pagal galimybes atsisakyti planų ir programų, pagrįstų privalomu strateginiu poveikio aplinkai vertinimu.

1.23 Komiteto nuomone, plačiosios visuomenės dalyvavimas turėtų apsiriboti atvejais, kurie numatyti direktyvoje dėl informacijos, susijusios su aplinka.

Priemonių programos kovai su dirvožemio degradacijos procesu

1.24 Komitetas pageidautų, kad kompetentingos institucijos nebūtų tiesiogiai įpareigos vykdėti užterštų sklypų išvalymą ir valdymą (13 str.). Šios institucijos užtikrina, kad išvalymas iš tikrųjų atliekamas. Visus šiuos aspektus reikėtų numatyti atsižvelgiant valstybių narių įstatymus ir kitus teisės aktus bei į dirvožemio būklės specifiką. Suprantama, kad kompetentingos institucijos yra atsakingos už užterštų sklypų tvarkymą.

1.25 Komitetas pritaria dirvožemio valymui siekiant jo funkcionalumo (1.1 ir 1.3.2 str.). Priemonės nustatomos atsižvelgiant į (dabartinę) dirvožemio paskirtį.

1.26 Poveikio tyrimas rodo, kad priemonės, kuriomis siekiama mažinti dirvožemio degradaciją visuomenei teikia labai daug papildomos naudos. Komitetas pritaria šiam požiūriui, tačiau atkreipia dėmesį, kad šiam tikslui pasiekti, visų pirma būtina dirvožemiui skirti pakankamai investicijų. Patirtis rodo, kad dirvožemio valymo projektų įgyvendinimas, ypač vietos savivaldose ir regionuose, stringa dėl nepakankamo finansavimo.

1.27 Komitetas mano, kad reikalavimas pateikti dirvožemio būklės ataskaitą (12 str.) yra Europos parama nustatant užterštus sklypus: ši ataskaita leis atnaujinti užterštų sklypų sąrašą, bus skaidrus informacijos šaltinis suinteresuotų valstybių narių piliečiams, norintiems įsigyti žemę, ir padės jiems išvengti ekonominių nuostolių. Tokiu būdu užtikrinamas principo „teršėjas moka“ laikymasis (4 str.).

1.28 Komitetas mano, kad, nustatant priemones dirvožemio funkcijoms išsaugoti, reikėtų atkreipti dėmesį ne tik į socialinius ir ekonominius, bet ir į saugumo, archeologinio, geologinio ir geomorfologinio paveldo aspektus (8 str.).

1.29 Komitetas mano, kad Komisijos reikalavimas parengti nacionalinius finansavimo modelius atgaivinant apleistų pramoninių sklypų dirvožemius (13 str.) nepakankamai atsižvelgia į esamus specifinius regioninius (finansavimo) modelius, kurie jau pasitvirtino ligšiolinėje praktikoje. Baiminamasi, kad ES taisyklės šioje srityje veikia bus kliūtis.

Geriausia praktika

1.30 Komiteto nuomone, galimybės keistis informacija sudarymas yra viena svarbiausių Komisijos pateikto pasiūlymo nuostatų (17 str.). Vietos ir regionų valdžios institucijos, remdamosi sukauptomis praktinėmis žiniomis ir patirtimi bei patirtimi nustatant grėsmės vietas, turėtų aktyviai dalyvauti keičiantis tokia informacija.

2. Regionų komiteto rekomendacijos

2.1 Komiteto manymu, reikia, kad Europos Komisija apibrėžtų ekonominiu požiūriu naudingas priemones, kurias valstybės narės galėtų pasinaudoti kurdamos savo priemonių programas. Valstybės narės, kurios dar nesukūrė dirvožemio politikos arba ją dar kuria, galės veiksmingai dirbti tik turėdamos reikiamą informaciją.

2.2 Komitetas siūlo ne nustatyti bendrus europinius reikalavimus pateikti duomenis, o valstybėms narėms sudaryti sąlygas teikti duomenis taikant savo sistemą ir leisti šia informacija naudotis Europos Komisijai (16 straipsnis).

2.3 Administracinė našta nustatant grėsmės vietas galėtų būti sumažinta susijusioje valstybėje narėje iš anksto atliekant greitą tyrimą galimoms grėsmėms dirvožemiui (arba tam tikroms jo vietoms) nustatyti (6 str.). Persvarstant rizikos vietovių sąrašą ir sudarant užterštų sklypų sąrašą, išsami peržiūra yra netikslinga. Pakaktų jį atnaujinti remiantis pateiktais kontrolės duomenimis.

2.4 Komitetas mano, kad reikėtų labiau sukonkretinti teminėje strategijoje paskelbtą Europos Komisijos tyrimų grafiką, nustatyti prioritetus ir terminus. Svarbiausiu prioritetu turėtų būti laikomas klimato kaitos poveikio dirvožemiui tyrimas. Galimas ar realus klimato kaitos poveikis pasireiškia greitu organinių medžiagų nykimu. Turint omenyje labai didelę organinių medžiagų reikšmę dirvožemiui, klimato kaita gali turėti rimtų pasekmių darniam dirvožemio valdymui.

1 rekomendacija

1 straipsnis

Europos Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
<p>1. Šia direktyva nustatoma sistema, skirta dirvožemiui apsaugoti ir jo gebėjimui atlikti toliau išvardytas ekologines, ekonomines, socialines ir kultūrines funkcijas išsaugoti:</p> <p>a) biomasės teikimas, įskaitant biomasę, gaunamą žemės ūkyje ir miškininkystėje;</p> <p>b) medžiagų, tarp jų ir maistinių medžiagų, bei vandens kaupimas, filtravimas ir transformavimas;</p> <p>c) biologinės įvairovės, pavyzdžiui, buveinių, rūšių ir genų, terpė;</p> <p>d) fizinė ir kultūrinė žmogaus ir žmogaus veiklos aplinka;</p> <p>e) žaliavų šaltinis;</p> <p>f) anglies šaltinis;</p> <p>g) geologinio ir archeologinio paveldo archyvas.</p> <p>Todėl joje nustatomos dirvožemio degradacijos — kylančios natūraliai ir sukliamos labai įvairios žmogaus veiklos — dėl kurios mažėja dirvožemio gebėjimas atlikti minėtas funkcijas, prevencijos priemonės. Tokios priemonės — tai minėtų procesų švelninimo ir degradavusių dirvožemių atkūrimo bei išvalymo bent tiek, kad jie atitiktų esamus ir numatomus naudojimo poreikius, priemonės.</p>	<p>1. Šia direktyva nustatoma sistema, skirta dirvožemiui apsaugoti ir jo gebėjimui atlikti, <u>tam tikrais atvejais</u>, toliau išvardytas ekologines, ekonomines, socialines ir kultūrines funkcijas išsaugoti:</p> <p>a) biomasės teikimas, įskaitant biomasę, gaunamą žemės ūkyje ir miškininkystėje;</p> <p>b) medžiagų, tarp jų ir maistinių medžiagų, bei vandens kaupimas, filtravimas ir transformavimas;</p> <p>c) biologinės įvairovės, pavyzdžiui, buveinių, rūšių ir genų, terpė;</p> <p>d) fizinė ir kultūrinė žmogaus ir žmogaus veiklos aplinka;</p> <p>e) žaliavų šaltinis;</p> <p>f) anglies šaltinis;</p> <p>g) geologinio, <u>geomorfologinio</u> ir archeologinio paveldo archyvas.</p> <p>Todėl joje nustatomos dirvožemio degradacijos, kurią — ~~kylančios natūraliai ir sukliamos~~ labai įvairios žmogaus veiklos, dėl kurios mažėja dirvožemio gebėjimas atlikti minėtas funkcijas, prevencijos priemonės. Tokios priemonės — tai minėtų procesų švelninimo ir degradavusių dirvožemių atkūrimo bei išvalymo bent tiek, kad jie atitiktų esamus ir numatomus naudojimo poreikius, priemonės.</p>

Paiškinimas

Straipsnyje aiškiai pasakoma, kad numatytos priemonės susijusios su funkcijomis paremtu metodu. Todėl teiginys „gebėjimas atlikti toliau išvardytas [...] funkcijas“ siejasi su daugiafunkciškumu ir leidžia daryti prielaidą, kad dirvožemis turėtų vienu metu atlikti visas minėtas funkcijas.

Jei dirvožemis yra geologinio ir archeologinio paveldo dalis, tai jis kartu yra geomorfologinio paveldo dalis, kadangi geomorfologija apima kraštovaizdžio reljefo formas. Tose vietovėse, kuriose tokios reljefo formos turi ypatingą vertę, reikėtų stengtis jį išsaugoti.

2 rekomendacija

3 straipsnis

Europos Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
<p>Formuodamos sektorių politiką, kuri, kaip tikėtina, gali padidinti arba sumažinti dirvožemio degradaciją, valstybės narės nustato, apibūdina ir įvertina tokios politikos, ypač regionų ir miestų erdvės planavimo, transporto, energetikos, žemės ūkio, kaimo plėtros, miškininkystės, žaliavų išgavimo, prekybos ir pramonės, gaminių politikos, turizmo, klimato kaitos, aplinkosaugos, gamtos ir kraštovaizdžio sričių politikos, poveikį minėtiems procesams.</p> <p>Valstybės narės viešai skelbia tokius duomenis.</p>	<p>Formuodamos sektorių politiką, kuri, kaip galima numatyti ~~tikėtina, gali~~ padidinti arba sumažinti dirvožemio degradaciją, valstybės narės nustato; ir apibūdina ir įvertina tokios politikos, ypač regionų ir miestų erdvės planavimo, transporto, energetikos, žemės ūkio, kaimo plėtros, miškininkystės, žaliavų išgavimo, prekybos ir pramonės, gaminių politikos, turizmo, klimato kaitos, aplinkosaugos, gamtos ir kraštovaizdžio sričių politikos, poveikį minėtiems procesams.</p> <p>~~Valstybės narės viešai skelbia tokius duomenis.~~ Nustatydama Bendrijos politiką ir taisykles, Komisija dirvožemio apsaugos aspektą integruoja į kitas politikos sritis.</p>

Paiškinimas

Komitetas pritaria dirvožemio aspekto įtraukimui į 3 straipsnyje minėtas politikos sritis. RK mano, kad tai turi būti ne vien valstybių narių, bet ir ES pareiga.

3 rekomendacija

6 straipsnis

Europos Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
<p>1. Per penkerius metus nuo [įrašyti perkėlimo datą] valstybėse narėse tinkamu lygiu nustatomos jų teritorijos vietovės, apie kurias turima akivaizdžių duomenų arba galima pagrįstai įtarti, kad jose įvyko arba netrukus gali įvykti vienas iš toliau išvardytų dirvožemio degradacijos procesų, toliau — „grėsmės vietovės“:</p> <p>a) vandens arba vėjo erozija;</p> <p>b) organinių medžiagų sumažėjimas, kurį sukelia nuolatinis organinės dirvožemio dalies mažėjimas, išskyrus nesupuvusius augalus ir gyvūnų liekanas, jų dalinio skaidymosi produktus ir dirvožemio biomasę;</p> <p>c) tankinimas didėjant tūriniam tankiui ir mažėjant dirvožemio poringumui;</p> <p>e) įdruskėjimas tirpiosioms druskoms kaupiantis dirvožemyje;</p> <p>f) nuošliaužos, kurias sukelia nuokalnėn vidutiniu arba dideliu greičiu judantis didelis dirvožemio ir uolienų kiekis.</p> <p>Nustatydamos grėsmės vietovės valstybės narės naudojami bent I priede išvardytais kiekvienu iš dirvožemio degradacijos procesų skirtais elementais ir atsižvelgia į tų procesų neigiamą poveikį šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimui ir dykumėjimui.</p> <p>2. Grėsmės vietovės, nustatytos pagal 1 šios straipsnio dalį, yra viešai skelbiamos ir peržiūrimos bent kartą per dešimt metų.</p>	<p>1. Per penkerius metus nuo [įrašyti perkėlimo datą] valstybėse narėse <u>jų nuomone</u> tinkamu <u>administraciniu ir geografiniu</u> lygiu nustatomos ~~jų~~ teritorijos vietovės, apie kurias turima akivaizdžių duomenų arba galima pagrįstai įtarti, kad jose įvyko arba netrukus gali įvykti vienas iš toliau išvardytų dirvožemio degradacijos procesų, toliau — „grėsmės vietovės“:</p> <p>a) vandens arba vėjo erozija;</p> <p>b) organinių medžiagų sumažėjimas, kurį sukelia nuolatinis organinės dirvožemio dalies mažėjimas, išskyrus nesupuvusius augalus ir gyvūnų liekanas, jų dalinio skaidymosi produktus ir dirvožemio biomasę;</p> <p>c) tankinimas didėjant tūriniam tankiui ir mažėjant dirvožemio poringumui;</p> <p>e) įdruskėjimas tirpiosioms druskoms kaupiantis dirvožemyje;</p> <p>f) nuošliaužos, kurias sukelia nuokalnėn vidutiniu arba dideliu greičiu judantis didelis dirvožemio ir uolienų kiekis.</p> <p>Nustatydamos grėsmės vietovės, valstybės narės ~~naudojami~~ <u>atlieka bent I priede išvardytais</u> kiekvienu dirvožemio degradacijos proceso atveju <u>greitą tyrimą, kuriuo nustatomi atitinkamos valstybės narės dirvožemiui ar jo daliai nebūdingi procesai. Dėl kitų degradacijos procesų sudaromas galimų grėsmės vietovių sąrašas. Galutinis grėsmės vietovių sąrašas sudaromas pirmąjį sąrašą pateikus išsamesniam tyrimui, kurį atliekant naudojami bent I priede išvardinti</u> ~~skirtais~~ <u>skirtais</u> elementais ir kartu atsižvelgiama į tų procesų neigiamą poveikį šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimui ir dykumėjimui.</p> <p>2. Grėsmės vietovės, nustatytos pagal 1 šios straipsnio dalį, yra viešai skelbiamos ir peržiūrimos bent kartą per dešimt metų.</p>

Paiškinimas

1 dalis: valstybės narės pačios nusprendžia koku administraciniu ir geografiniu lygiu bus nustatomos grėsmės vietovės. Imtis priemonių ar jų nesiimti grėsmės vietovėse bei kokių priemonių imtis yra atitinkamos valstybės narės politinis sprendimas. Prieš nustatant grėsmės vietovės reikėtų atlikti pirminį tyrimą, kuris leis atmesti kai kuriuos atvejus. Vertinimo procedūros tęsimas turi būti pagrįstas. Atlikus pirmąjį grėsmės vietovių nustatymą, galima pradėti tikslesnę nustatymo procedūrą pasitelkiant I priede išvardintus elementus, pavyzdžiui skirtus vietovėms, kurioms gresia organinių medžiagų mažėjimas, nustatyti. Atskiruose Žemės ūkio paskirties sklypų plotuose organinių medžiagų kiekis yra nevienodas (nevienarūšiai sklypai). Organinių medžiagų kiekis atstatomas lėtai, dažnai kiekviename plote atskirai. Norint atstatyti šį kiekį, būtina imtis atitinkamos ūkininkavimo veiklos ir skatinti taikyti kompleksinį susiejimą.

2 dalis: Komisijos vartojamas terminas „peržiūrimos“ leidžia manyti, kad išsamų tyrimą reikia atlikti kartą per dešimt metų. Labai svarbu, kad valstybės narės numatytų gerą priežiūros sistemą, kuri leistų atnaujinti grėsmės vietovių sąrašą kartą per dešimt metų.

4 rekomendacija

8 straipsnis

Europos Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
<p>1. Siekiant išsaugoti 1 straipsnio 1 dalyje nurodytas dirvožemio funkcijas, valstybės narės tinkamu lygiu sudaro priemonių programą, skirtą pagal 6 straipsnį nustatytoms grėsmės vietovėms. Programoje turi būti numatyta bent: pavojaus mažinimo tikslai, tinkamos priemonės tiems tikslams pasiekti, priemonių įgyvendinimo grafikas ir privačių bei valstybės lėšų, skirtų priemonėms įgyvendinti, sąmata.</p> <p>2. Sudarydamos ir persvarstydamos 1 dalyje minimas priemonių programas, valstybės narės deramai atsižvelgia į numatytų priemonių socialinį ir ekonominį poveikį.</p> <p>Prieš imdamosi bet kokios naujos priemonės valstybės narės užtikrina, kad priemonės yra ekonomiškai, techniškai įmanomos, ir atlieka poveikio vertinimus, apimančius ir išsamią naudos ir išlaidų analizę.</p> <p>Valstybės narės savo priemonių programose nurodo, kaip priemonės bus įgyvendinamos ir kaip jomis bus prisidedama prie iškeltų aplinkos apsaugos tikslų pasiekimo.</p> <p>3. Tais atvejais, kai vietai gresia pavojus dėl kelių dirvožemio degradacijos procesų, valstybės narės gali priimti vieną programą, kurioje kiekvienai grėsmės rūšiai nustato tinkamus pavojaus mažinimo tikslus ir atitinkamas priemones jiems pasiekti.</p> <p>4. Priemonių programa sudaroma per septynerius metus nuo [įrašyti perkėlimo datą] ir turi būti pradėta įgyvendinti ne vėliau kaip praėjus aštuoneriems metams nuo minėtos datos.</p> <p>Priemonių programos yra viešai skelbiamos ir persvarstomos bent kartą per penkerius metus.</p>	<p>1. Siekiant išsaugoti 1 straipsnio 1 dalyje nurodytas dirvožemio funkcijas, valstybės narės <u>ju nuomone</u> tinkamu <u>administraciniu ir geografiniu</u> ~~tinkamu~~ lygiu sudaro priemonių programą, skirtą pagal 6 straipsnį nustatytoms grėsmės vietovėms. Programoje turi būti numatyta bent: pavojaus mažinimo tikslai, tinkamos priemonės tiems tikslams pasiekti, priemonių įgyvendinimo grafikas ir privačių bei valstybės lėšų, skirtų priemonėms įgyvendinti, sąmata.</p> <p>2. Sudarydamos ir persvarstydamos 1 dalyje minimas priemonių programas, valstybės narės deramai atsižvelgia į numatytų priemonių socialinį ir ekonominį poveikį, <u>ju pasėkmes saugai ir archeologiniam, geomorfologiniam ir geologiniam paveldui.</u></p> <p>~~Prieš imdamosi bet kokios naujos priemonės valstybės narės užtikrina, kad priemonės yra ekonomiškai, techniškai įmanomos, ir atlieka poveikio vertinimus, apimančius ir išsamią naudos ir išlaidų analizę.~~</p> <p>Valstybės narės savo priemonių programose nurodo, kaip priemonės bus įgyvendinamos ir kaip jomis bus prisidedama prie iškeltų aplinkos apsaugos tikslų pasiekimo.</p> <p>3. Tais atvejais, kai vietai gresia pavojus dėl kelių dirvožemio degradacijos procesų, valstybės narės gali priimti vieną programą, kurioje kiekvienai grėsmės rūšiai nustato tinkamus pavojaus mažinimo tikslus ir atitinkamas priemones jiems pasiekti.</p> <p>4. Priemonių programa sudaroma per <u>trejus septynerius</u> metus <u>nuo Europos Komisijos informacijos, minimos 17 straipsnio 2 dalyje, paskelbimo [įrašyti perkėlimo datą] ir turi būti pradėta įgyvendinti ne vėliau kaip praėjus ketveriems aštuoneriems</u> metams nuo minėtos datos.</p> <p>Priemonių programos yra viešai skelbiamos ir persvarstomos bent kartą per penkerius metus.</p>

Paaiškinimas

2 dalis: Komitetas mano, kad nepakanka atsižvelgti tik į socialinį ir ekonominį poveikį. Iš tiesų sauga ir poveikis archeologiniam, geomorfologiniam ir geologiniam paveldui yra taip pat labai svarbu.

Kadangi priemonės finansuoja pačios valstybės narės, nebūtina, kad ES direktyvoje iš valstybių narių būtų reikalaujama imtis ekonomiškai naudingų priemonių.

4 dalis: Komisijos dokumente įgyvendinimo pradžia laikoma direktyvos įsigaliojimo data. Tačiau, prieš nustatydamos priemones ir pradedamos jas taikyti, nacionalinės, regionų ir vietos valdžios institucijos turi būti pakankamai susipažinusios su visomis šiuo klausimu susijusiomis galimybėmis. Todėl būtina paskelbti veiksmingų priemonių rekomendacinio pobūdžio rinkinį, kuriomis valdžios institucijos galės remtis rengdamos savo politiką (žr. 9 ir 10 rekomendacijas). Europos Komisijos veiksmai šioje srityje galėtų būti labai naudingi. Todėl Komitetas mano, kad rekomendacijų rinkinio paskelbimo data yra geriausias atskaitos taškas.

5 rekomendacija

10 straipsnis

Europos Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
<p>1. Vadovaudamosi 11 straipsnyje nustatyta tvarka, valstybės narės nustato savo valstybės teritorijoje esančius sklypus, kuriuose, patvirtintais duomenimis, yra tiek dėl žmogaus kaltės patekusių pavojingų medžiagų, kad, valstybės narės vertinimu, jos kelia didelį pavojų žmonių sveikatai arba aplinkai, toliau — „užteršti sklypai“.</p> <p>Toks pavojus įvertinamas atsižvelgiant į esamą ir numatomą žemės naudojimą.</p> <p>2. Valstybės narės sudaro nacionalinį užterštų sklypų sąrašą, toliau — „sąrašas“. Sąrašas yra viešai skelbiamas ir peržiūrimas bent kartą per penkerius metus.</p>	<p>1. Vadovaudamosi 11 straipsnyje nustatyta tvarka, valstybės narės nustato savo valstybės teritorijoje esančius sklypus, kuriuose, patvirtintais duomenimis, yra tiek dėl žmogaus kaltės patekusių pavojingų medžiagų, kad, valstybės narės vertinimu, jos kelia didelį pavojų žmonių sveikatai arba aplinkai, toliau — „užteršti sklypai“.</p> <p>Toks pavojus įvertinamas atsižvelgiant į esamą ir numatomą žemės naudojimą.</p> <p>2. Valstybės narės sudaro nacionalinį užterštų sklypų sąrašą, toliau — „sąrašas“. Sąrašas yra viešai skelbiamas ir, <u>prireikus atnaujinamas peržiūrimas bent</u> kartą per penkerius metus.</p>

Paiškinimas

Komisijos vartojamas terminas „peržiūrimas“ leidžia manyti, kad išsamų tyrimą reikia atlikti kartą per penkerius metus. Labai svarbu, kad valstybės narės taikytų gerą stebėsenos sistemą, kuri leistų atnaujinti grėsmės vietovių sąrašą kartą per dešimt metų.

6 rekomendacija

11 straipsnis

Europos Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
<p>1. Kiekviena valstybė narė paskiria kompetentingą instituciją, atsakingą už užterštų sklypų nustatymą.</p> <p>2. Per penkerius metus nuo [įrašyti perkėlimo datą] kompetentingos institucijos turi būti nustačiusios bent tų sklypų, kuriuose buvo arba yra vykdoma II priede minima dirvožemį galinti teršti veikla, buvimo vietą.</p> <p>Todėl II priedo 2 punkte minimos veiklos rūšys turi būti traktuojamos nepriklausomai nuo Tarybos direktyvos 96/61/EB I priede nustatytų slenkstinių ribų, išskyrus labai mažų įmonių, apibrėžtų Komisijos rekomendacijos 2003/361/EB priedo 2 straipsnio 3 punkte, veiklą ir su gyvulių veisimu susijusią veiklą.</p> <p>Nustatymo tvarka yra reguliariai persvarstoma.</p> <p>3. Pagal toliau nurodytą grafiką kompetentingos institucijos išmatuoja pavojingų medžiagų koncentracijos lygį pagal 2 dalį nustatytuose sklypuose; jei jis yra toks didelis, kad galima pagrįstai manyti, jog kelia didelį pavojų žmonių sveikatai arba aplinkai, vietoje atliekamas tokių sklypų keliamo pavojaus įvertinimas:</p> <p>a) per penkerius metus nuo [įrašyti perkėlimo datą] išmatuojama bent 10 % sklypų;</p> <p>b) per 15 metų nuo [įrašyti perkėlimo datą] išmatuojama bent 60 % sklypų;</p> <p>c) per 25 metus nuo [įrašyti perkėlimo datą] išmatuojami visi likę sklypai.</p>	<p>1. Kiekviena valstybė narė paskiria kompetentingą instituciją, atsakingą už užterštų sklypų nustatymą.</p> <p>2. Per penkerius metus nuo [įrašyti perkėlimo datą] kompetentingos institucijos turi būti nustačiusios bent tų sklypų, kuriuose buvo arba yra vykdoma II priede minima dirvožemį galinti teršti veikla, buvimo vietą.</p> <p>Todėl II priedo 2 punkte minimos veiklos rūšys turi būti traktuojamos nepriklausomai nuo Tarybos direktyvos 96/61/EB I priede nustatytų slenkstinių ribų, išskyrus labai mažų įmonių, apibrėžtų Komisijos rekomendacijos 2003/361/EB priedo 2 straipsnio 3 punkte, veiklą ir su gyvulių veisimu susijusią veiklą.</p> <p>Nustatymo tvarka yra reguliariai ~~persvarstoma~~ <u>atnaujinama</u>.</p> <p>3. Pagal toliau nurodytą grafiką kompetentingos institucijos <u>užtikrina, kad būtų sudaryta užterštų sklypų lentelė. Sklypų užterštumas nustatomas taikant 11 straipsnio 2 punkte išdėstytą metodą. Kai nustatytas užterštumo lygis išmatuoja pavojingų medžiagų koncentracijos lygį pagal 2 dalį nustatytuose sklypuose; jei jis yra toks didelis, kad galima pagrįstai manyti, jog kelia didelį pavojų žmonių sveikatai arba aplinkai, jos turi užtikrinti, kad vietoje atliekamas tokių sklypų keliamo pavojaus įvertinimas:</u></p>

Europos Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
	a) per penkerius metus nuo [įrašyti perkėlimo datą] išmatuojama bent 10 % sklypų; b) per 15 metų nuo [įrašyti perkėlimo datą] išmatuojama bent 60 % sklypų; c) per 25 metus nuo [įrašyti perkėlimo datą] išmatuojami visi likę sklypai.

Paaškinimas

Kompetentingos institucijos atsako už užterštų sklypų lentelės sudarymą. Jos taip pat atsako už galimą pavojų žmogaus sveikatai ir aplinkai. Tačiau tai nereiškia, kad jos privalo tose vietovėse atlikti tyrimus. Apskritai, užterštumo lygio tyrimo tikimasi visų pirma iš sklypo teršėjo, jo savininko ar naudotojo. Jei nėra asmenų, kurie gali prisiimti šią atsakomybę, kompetentingos institucijos gali nuspręsti atlikti tyrimą pačios.

7 rekomendacija

12 straipsnis

Europos Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
2. Dirvožemio būklės ataskaitą išduoda valstybės narės paskirta įgaliota institucija arba paskirtas įgaliotas asmuo. Joje turi būti nurodyta bent tokia informacija: a) sklypo istorija pagal oficialius įrašus; b) cheminė analizė, nustatanti pavojingų medžiagų koncentracijos dirvožemyje lygį; analizuojamos tik medžiagos, susijusios su sklype vykdyta potencialiai teršiančia veikla; c) toks tam tikrų pavojingų medžiagų koncentracijos lygis, kai galima pagrįstai manyti, kad jos kelia rimtą pavojų žmonių sveikatai arba aplinkai.	2. Dirvožemio būklės ataskaitą išduoda valstybės narės paskirta įgaliota institucija arba paskirtas įgaliotas asmuo. Joje turi būti nurodyta bent tokia informacija: a) sklypo istorija pagal oficialius įrašus; <u>Tuo atveju, jei iš pateiktos istorijos duomenų nepaaiškėja, kad atitinkamame sklype buvo vykdoma ar yra vykdoma dirvožemį teršianti veikla, nėra būtina atlikti tyrimą, o ataskaitoje gali būti pateikiamos sklypo istorijos išvados.</u> b) cheminė analizė, nustatanti pavojingų medžiagų koncentracijos dirvožemyje lygį; analizuojamos tik medžiagos, susijusios su sklype vykdyta potencialiai teršiančia veikla; c) toks tam tikrų pavojingų medžiagų koncentracijos lygis, kai galima pagrįstai manyti, kad jos kelia rimtą pavojų žmonių sveikatai arba aplinkai. <u>Tuo atveju atsižvelgiama į atitinkamoje valstybėje narėje vykdomą dirvožemio apsaugos ir valymo politiką ir į vietovės dirvožemio būklės ypatumus.</u>

Paaškinimas

Pagal 2 dalies c punktą būtų galima manyti, kad yra vienintelis sąrašas, kuriame nurodomi galimi pavojingi užterštumo koncentracijos lygiai. Komitetas mano, kad grėsmė žmogaus sveikatai ir aplinkai priklauso nuo atitinkamo sklypo naudojimo paskirties. Be to, sklypą pardavus, gali pasikeisti ir jo paskirtis.

Ataskaitoje apie dirvožemio būklę, norint pareikšti nuomonę dėl galimos grėsmės sklypui, turi būti atliktas grėsmės vertinimas, kurį atliekant reikėtų atsižvelgti į sklypo naudojimo paskirtį vertinimo metu ir į jo numatomą naudojimo paskirtį.

Ataskaitos apie dirvožemio būklę modelyje turėtų būti numatyta dalis, skirta duomenų nagrinėjimui ir atsižvelgiama į atitinkamoje šalyje vykdomą dirvožemio apsaugos ir valymo politiką.

8 rekomendacija

13 straipsnis

Europos Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
<p style="text-align: center;">13 straipsnis</p> <p style="text-align: center;">Išvalymas</p> <p>1. Valstybės narės užtikrina, kad jų sąraše nurodyti užteršti sklypai būtų išvalomi.</p> <p>2. Valymas — tai <u>laikinių priemonių, apsaugančių nuo bet kokio sąlyčio su teršalais, taikymas arba veiksmai</u> siekiant pašalinti, kontroliuoti, riboti ar sumažinti teršalus dirvožemyje, kad užterštas sklypas, atsižvelgiant į esamą ir patvirtintą jo naudojimą ateityje, nebekeltų jokio reikšmingo pavojaus žmonių sveikatai arba aplinkai.</p> <p>3. Valstybės narės sukuria užterštų sklypų, už kuriuos atsakingo subjekto pagal „teršėjas moka“ principą neįmanoma nustatyti arba pagal Bendrijos arba nacionalinius teisės aktus negalima patraukti atsakomybėn arba negalima priversti sumokėti už sklypo išvalymą, valymo finansavimo mechanizmus.</p>	<p style="text-align: center;">13 straipsnis</p> <p style="text-align: center;">Išvalymas</p> <p>1. Valstybės narės užtikrina, kad jų sąraše nurodyti užteršti sklypai būtų išvalomi.</p> <p>2. Valymas — tai ~~laikinių priemonių, apsaugančių nuo bet kokio sąlyčio su teršalais, taikymas arba veiksmai~~ siekiant pašalinti, kontroliuoti, riboti ar sumažinti teršalus dirvožemyje, kad užterštas sklypas, atsižvelgiant į esamą ir patvirtintą jo naudojimą ateityje, nebekeltų jokio reikšmingo pavojaus žmonių sveikatai arba aplinkai.</p> <p>3. ~~Prieš pradėdant patį valymą, galima imtis laikinių priemonių, jei tik jos užkirs kelią bet kokiam teršalų patekimui į dirvožemį, bus išsamiai pagrįstos ir nebus taikomos pernelyg ilgai.~~</p> <p>4. Valstybės narės sukuria užterštų sklypų, už kuriuos atsakingo subjekto pagal „teršėjas moka“ principą neįmanoma nustatyti arba pagal Bendrijos arba nacionalinius teisės aktus negalima patraukti atsakomybėn arba negalima priversti sumokėti už sklypo išvalymą, valymo finansavimo mechanizmus. <u>Valant užterštus sklypus galima pasinaudoti ES skiriamais finansiniais ištekliais.</u></p>

Paaiškinimas

Jeigu ekologiniu požiūriu tikslinga, galima atidėti konkrečių valymo priemonių įgyvendinimą, jei jas derinant su kita veikla, visų pirma teritorinės plėtros srityje, (pavyzdžiui, įgyvendinant statybų projektus) jų įgyvendinimas ekonominiu požiūriu naudingesnis. Šiuo atveju reikėtų imtis laikinos saugos priemonių.

9 rekomendacija

16 straipsnis

Europos Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
<p>1. Valstybės narės per aštuonerius metus nuo [įrašyti perkėlimo datą] ir po to kas penkerius metus pateikia Komisijai tokią informaciją:</p> <p>a) iniciatyvų, įgyvendintų pagal 5 straipsnį, santrauką;</p> <p>b) duomenys apie grėsmės vietas, nustatytas pagal 6 straipsnio 1 dalį;</p> <p>c) pavojaus nustatymui naudotus metodus, numatytus 7 straipsnyje;</p> <p>d) priemonių programas, priimtas pagal 8 straipsnį, ir priemonių, skirtų dirvožemio degradacijos procesų rizikai ir tikimybei mažinti, veiksmingumo įvertinimą;</p> <p>e) nustatymo pagal 11 straipsnio 2 ir 3 dalis rezultatus ir užterštų sklypų, nustatytų pagal 10 straipsnio 2 dalį, sąrašą;</p> <p>f) nacionalinę valymo strategiją, priimtą pagal 14 straipsnį;</p> <p>g) iniciatyvų, susijusių su visuomenės informavimu, įgyvendintų pagal 15 straipsnį, santrauką;</p>	<p>1. Valstybės narės per aštuonerius metus nuo [įrašyti perkėlimo datą] ir po to kas penkerius metus <u>pateikia užtikrina</u> Komisijai <u>prieš</u> priegą prie duomenų, susijusių su šia informacija:</p> <p>~~a) iniciatyvų, įgyvendintų pagal 5 straipsnį, santrauką;~~</p> <p>~~ab) duomenis apie grėsmės vietas, nustatytas pagal 6 straipsnio 1 dalį;~~</p> <p>~~be) pavojaus nustatymui naudotus metodus, numatytus 7 straipsnyje;~~</p> <p>~~d) priemonių programas, priimtas pagal 8 straipsnį, ir priemonių, skirtų dirvožemio degradacijos procesų rizikai ir tikimybei mažinti, veiksmingumo įvertinimą;~~</p> <p>ce) nustatymo pagal 11 straipsnio 2 ir 3 dalis rezultatus ir užterštų sklypų, nustatytų pagal 10 straipsnio 2 dalį, sąrašą;</p>

Europos Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
	<p>~~f) nacionalinę valymo strategiją, priimtą pagal 14 straipsnį;~~</p> <p>~~g) iniciatyvų, susijusių su visuomenės informavimu, įgyvendintų pagal 15 straipsnį, santrauką;~~</p> <p><u>2. Valstybės narės per trejus penkis metus nuo 17 straipsnio 2 dalyje numatytų rekomendacijų rinkinio pateikimo ir vėliau kas penkerius metus užtikrina Komisijai prieigą prie duomenų, susijusių su šia informacija:</u></p> <p><u>a) iniciatyvų, įgyvendintų pagal 5 straipsnį, santrauką;</u></p> <p><u>b) priemonių programos, priimtos pagal 8 straipsnį, ir priemonių, skirtų dirvožemio degradacijos procesų rizikai ir tikimybei mažinti, veiksmingumo įvertinimą;</u></p> <p><u>c) nacionalinę valymo strategiją, priimtą pagal 14 straipsnį;</u></p> <p><u>d) iniciatyvų, susijusių su visuomenės informavimu, įgyvendintų pagal 15 straipsnį, santrauką.</u></p> <p><u>3. Pateikdamos 1 ir 2 punktuose nurodytą informaciją, valstybės narės gali taikyti pačių sukurtą sistemą.</u></p>

Paaškinimas

Šiame straipsnyje apibrėžiami ataskaitų rengimui keliami reikalavimai, kurių pirmiausiai turi laikytis vietos ir regionų valdžios institucijos. Komitetas mano, kad savivaldybėms ir regionams tai yra pernelyg didelė administracinė našta. Todėl siūlo valstybėms narėms taikyti savo ataskaitos pateikimo sistemą ir užtikrinti Europos Komisijai prieigą prie šios informacijos. Europos Komisijos dokumente numatyta, kad a, b, c, d, e, f ir g punktuose minima informacija būtų pateikiama laikantis vienodų nuostatų: per aštuonerius metus nuo šios direktyvos įsigaliojimo. Komitetas pageidautų atskirti įvairaus pobūdžio informaciją ir šiuo tikslu nustatyti tokį grafiką:

1. Valstybės narės nustato grėsmės vietas ir sudaro jų sąrašą (žr. Komisijos dokumento b, c, ir e punktus);
2. Europos Komisija pateikia 17 straipsnyje numatomą rekomendacijų rinkinį (žr. 10 rekomendaciją);
3. Valstybės narės numato priemones (žr. Komisijos dokumento a, d, f ir g punktus).

Apibrėžti priemonės ir jas įgyvendinti valstybės narės galės tik turėdamos pakankamą supratimą ir žinių apie dirvožemio apsaugą. Taigi šios žinios yra išankstinė sąlyga siekiant užtikrinti Komisijos dokumento a, d, f ir g punktuose minimų reikalavimų laikymąsi. Patirtis, sukaupta įgyvendinant vandens pagrindų direktyvą ir Europos teisės aktus dėl oro kokybės, rodo, kaip svarbu, kad Europos Komisija, prieš valstybėms narėms nustatant priemones, apibendrindama žinias, pateiktų rekomendacijų rinkinį, galimus sprendimo būdus ir geriausios praktikos pavyzdžius. Tai ypač aktualu kalbant apie Komisijos dokumento 1 dalies a punktą, kuriame kalbama apie sandarinimą. Dar lieka aiškiai neapibrėžtas priemonių, galinčių padėti išvengti sandarinimo arba sušvelninti jo neigiamą poveikį, klausimas. Sprendimo būdų būtų galima rasti teritorijų planavimo, statybų konstrukcijų ir finansavimo srityse.

10 rekomendacija

17 straipsnis

Europos Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
<p>Per vienerius metus nuo [įrašyti įsigaliojimo datą] Komisija sudaro galimybę valstybėms narėms ir suinteresuotosioms šalims apsieisti informacija apie grėsmės vietovių nustatymą pagal 6 straipsnį ir apie naudojamus arba kuriamus užterštų sklypų pavojaus vertinimo metodus.</p>	<p>1. Per vienerius metus nuo [įrašyti įsigaliojimo datą] Komisija sudaro galimybę valstybėms narėms ir suinteresuotosioms šalims apsieisti informacija apie grėsmės vietovių nustatymą pagal 6 straipsnį ir apie naudojamus arba kuriamus užterštų sklypų pavojaus vertinimo metodus.</p> <p>2. Per penkerius metus nuo šios direktyvos įsigaliojimo Europos Komisija imasi įvairių teminėje dirvožemio apsaugos strategijoje numatytų veiksmų, susijusių su šios direktyvos strategijos įgyvendinimu. Šiais veiksmais visu pirma siekiama:</p> <p>a) pateikti padėti apibendrinančių rekomendacijų dėl veiksmingų priemonių, kurias valstybės narės galės laisvai taikyti, rinkinį;</p> <p>b) pateikti geriausios praktikos pavyzdžius, kurie leistų sušvelninti neigiamą dirvožemio sandarinimo poveikį.</p> <p>3. Jei keičiantis informacija, kaip numatyta šio straipsnio 1 dalyje, paaiškės, kad būtina suderinti dirvožemio taršos rizikos vertinimo metodus, Komisija, vadovaudamasi Europos bendrijos steigimo sutarties 251 straipsniu, priims bendrus šio vertinimo kriterijus.</p>

Paaškinimas

2 dalis: Įgyvendinant teminę dirvožemio apsaugos strategiją, Komisija siūlo imtis veiksmų siekiant skleisti gerą praktiką. Komisija nurodė, kad 9 iš 25 valstybių narių sukūrė dirvožemio politiką. Siekiant sėkmingai įgyvendinti Europos dirvožemio apsaugos strategiją, būtina, kad nacionalinės, regionų ir vietos valdžios institucijos įgyvendintų priemones. Svarbu pateikti finansiniu požiūriu naudingų rekomendacijų rinkinį, kuris galės būti pagrindu apibrėžiant politikos kryptis (taip pat žr. 9 rekomendaciją).

3 dalis: Komisijos pasiūlyme ši nuostata pateikiama 18 straipsnio 2 dalyje. Tačiau atsižvelgiant į komitologijos procedūrą (žr. 11 rekomendaciją) ir šios nuostatos reikšmę kaupiant geriausios praktikos patirtį, ji perkeliama į 17 straipsnį.

11 rekomendacija

18 straipsnis

Europos Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
<p>2. Jei, keičiantis informacija, kaip numatyta 17 straipsnyje, paaiškėja, kad reikia suderinti dirvožemio taršos rizikos vertinimo metodus, Komisija, laikydamasi 19 straipsnio 3 dalyje nurodytos reguliavimo procedūros su galimybe vykdyti priežiūrą, priima bendrus dirvožemio taršos rizikos vertinimo kriterijus.</p>	<p>~~2. Jei, keičiantis informacija, kaip numatyta 17 straipsnyje, paaiškėja, kad reikia suderinti dirvožemio taršos rizikos vertinimo metodus, Komisija, laikydamasi 19 straipsnio 3 dalyje nurodytos reguliavimo procedūros su galimybe vykdyti priežiūrą, priima bendrus dirvožemio taršos rizikos vertinimo kriterijus.~~</p>

Paiškinimas

Komitetas mano, kad svarbu priimti bendrus dirvožemio taršos rizikos vertinimo kriterijus siekiant visoje Bendrijoje užtikrinti vienodą asmenų, gyvūnų ir augalų apsaugą. Priimant tokius sprendimus, Europos Komisija siūlo taikyti komitologijos procedūrą. Komitetas mano, kad toks sprendimas yra labai svarbus dirvožemį reglamentuojantiems Europos Sąjungos teisės aktams. Reikėtų, kad vietos ir regionų valdžios institucijos būtų įtrauktos į sprendimų priėmimo procesą. Todėl siūloma šio klausimo sprendimą palikti 17 straipsnyje numatyta keitimosi informacija forumui, o vėliau išsamesnį sprendimą šiuo klausimu pavesti priimti Europos Parlamentui ir Ministrų Tarybai.

12 rekomendacija

21 straipsnis

Europos Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
Šią direktyvą Komisija persvarsto ne vėliau kaip [įrašyti datą, kuri yra praėjus 15 metų nuo įsigaliojimo] ir, jei reikia, pasiūlo reikiamus pakeitimus.	Šią direktyvą Komisija persvarsto ne vėliau kaip [įrašyti datą, kuri yra praėjus 15 metų nuo įsigaliojimo] ~~rekomendacijų rinkinio, numatyto 17 straipsnio 2 dalyje, paskelbimo~~ ir, jei reikia, pasiūlo reikiamus pakeitimus.

Paiškinimas

Komisijos dokumente atskaitos tašku laikoma direktyvos įsigaliojimo data. Tačiau, siekiant sėkmingai įgyvendinti Europos dirvožemio apsaugos strategiją, labai svarbu, kad priemonės priimtų nacionalinės, regionų ir vietos valdžios institucijos. Vietos ir regionų valdžios institucijos galės rengti savo politiką tik tuomet, kai joms bus pasiūlytos, ekonomiškai veiksmingos priemonės (žr. 9 ir 10 rekomendacijas). Todėl Komitetas mano, kad rekomendacijų paskelbimo data — kai valstybės narės turės pakankamų žinių, kad galėtų įgyvendinti priemonės — yra geriausias atskaitos taškas.

13 rekomendacija

II PRIEDAS

Europos Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
II PRIEDAS Dirvožemį galinti teršti veikla	II PRIEDAS Dirvožemį galinti teršti veikla
<ol style="list-style-type: none"> Įmonės, kuriose yra arba buvo laikomos pavojingos medžiagos tokiais kiekiais, kurie yra lygūs arba didesni negu nustatyti Tarybos direktyvos 96/82/EB (Seveso) I priedo 1 ir 2 dalių 2 stulpelyje. Tarybos direktyvos 96/61/EB I priede nurodyta veikla. Oro uostai. Uostai. Buvusios karinės teritorijos. Degalinės. Sauso cheminio valymo įmonės. Kasybos įrenginiai, kuriems netaikoma Tarybos direktyva 96/82/EB, įskaitant kasybos atliekų įrenginius, apibrėžtus Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2006/21/EB. Atliekų sąvartynai, apibrėžti Tarybos direktyvoje 1999/31/EB. Nuotekų valymo įrenginiai. Pavojingų medžiagų gabenimo vamzdiniai. 	<ol style="list-style-type: none"> Įmonės, kuriose yra arba buvo laikomos pavojingos medžiagos tokiais kiekiais, kurie yra lygūs arba didesni negu nustatyti Tarybos direktyvos 96/82/EB (Seveso) I priedo 1 ir 2 dalių 2 stulpelyje. Tarybos direktyvos 96/61/EB I priede nurodyta veikla. Oro uostai. Uostai. Buvusios karinės teritorijos. Degalinės. Sauso cheminio valymo įmonės. Kasybos įrenginiai, kuriems netaikoma Tarybos direktyva 96/82/EB, įskaitant kasybos atliekų įrenginius, apibrėžtus Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2006/21/EB. Atliekų sąvartynai, apibrėžti Tarybos direktyvoje 1999/31/EB. Nuotekų valymo įrenginiai. Pavojingų medžiagų gabenimo vamzdiniai, <u>jei jie neatlieka strteginės arba karinės funkcijos.</u>

Paaiškinimas

Tokia formuluotė gali būti taikoma dujotiekio ir naftotiekio vamzdynams, būtiniams tiekiant energiją ir kariniais tikslais. Komiteto manymu, atsižvelgiant į būtinybę užtikrinti nenutrūkstamą energijos tiekimą ir karinius aspektus, šių vamzdynų vieta negali būti viešai skelbiama. Viešai paskelbta ir lengvai prieinama informacija apie jų buvimo vietą gali būti panaudota terorizmo tikslais.

2007 m. vasario 13 d., Briuselis

Regionų komiteto
pirmininkas
Michel DELEBARRE

Regionų komiteto nuomonė tausiojo pesticidų naudojimo teminės strategijos

(2007/C 146/06)

REGIONŲ KOMITETAS

- pritaria Komisijos teminei strategijai, kadangi ji apima integruotą ir visapusišką pesticidų koncepciją, kuri, be kita ko, skatina šioje srityje atlikti būtinus su aplinka susijusius pagerinimus;
- apgailestauja, kad galiojančios nuostatos nepadėjo sustabdyti ilgus metus didėjančio pesticidų kiekio maisto produktuose; todėl pritaria ketinimui, vadovaujantis šia temine strategija, sustiprinti maisto produktuose esančių pesticidų kiekio stebėjimą;
- mano, kad pasiūlyme priimti reglamentą dėl aplinkos apsaugos produktų patekimo į rinką numatant skirstymo zonomis sistemą nepakankamai atsižvelgta į kiekvienai zonai būdingus geologinius, geografinius ir hidrologinius veiksnius. Dėl šių skirtumų pavojingų pesticidų įsigėrimo ar išplovimo rizika yra nevienoda, ir tai turėtų atsispindėti teisės aktuose;
- mano, kad Komisijos pasiūlymas dėl privalomo abipusio pesticidų pripažinimo atitinkamose zonose nėra geriausias sprendimas, kadangi tai gali lemti didesnę paviršinių vandenų taršą pesticidais;
- mano, kad Reglamento (COM(2006) 388) teisinis pagrindas turi būti išplėstas įtraukiant su aplinkosauga susijusį Sutarties 175 straipsnį;
- ragina parengti ilgalaikius kiekybinius tikslus, skirtus sumažinti pesticidų naudojimą.

REGIONŲ KOMITETAS,

atsižvelgdamas į Komisijos komunikatą Tarybai, Europos Parlamentui, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui dėl tausiojo pesticidų naudojimo teminės strategijos (COM(2006) 372 final), į pasiūlymą priimti Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą, nustatančią Bendrijos veiksmų pagrindus siekiant tausiojo pesticidų naudojimo (COM(2006) 373 final) — 2006/0132 (COD) ir pasiūlymą priimti Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą dėl augalų apsaugos produktų pateikimo į rinką (COM(2006) 388 final — 2006/0136 (COD));

atsižvelgdamas į 2006 m. liepos 12 d. Europos Komisijos sprendimą dėl šių dokumentų pasikonsultuoti su Regionų komitetu pagal Europos bendrijos steigimo sutarties 265 straipsnio 3 dalį (COM(2006) 372 final), 175 straipsnio 1 dalį ir 265 straipsnio 1 dalį (COM(2006) 373 final — 2006/0132 (COD)), 152 straipsnio 4 dalį ir 265 straipsnio 1 dalį (COM(2006) 388 final — 2006/0136 (COD));

atsižvelgdamas į 2006 m. balandžio 25 d. biuro sprendimą pavesti Tvarios plėtros komisijai parengti nuomonę šia tema;

atsižvelgdamas į savo nuomonę dėl Komisijos pasiūlymo priimti Tarybos direktyvą, nustatančią Bendrijos veiksmų vandens politikos srityje pagrindus (COM(1997) 49 final — CdR 171/97 fin1) ⁽¹⁾;

atsižvelgdamas į 2006 m. gruodžio 6 d. savo nuomonę dėl Komisijos komunikato „Biologinės įvairovės mažėjimo sustabdymas iki 2010 m. ir jos išsaugojimas ateityje“ (COM(2006) 216 final — CdR 159/2006 fin);

atsižvelgdamas į 2006 m. lapkričio 27 d. Tvarios plėtros komisijos priimtą nuomonės projektą (CdR 316/2006 rev. 1) (Pranešėjas Bjørn Dahl, Roskildės meras (DK — LDAE));

68-ojoje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2007 m. vasario 13-14 d. (vasario 13 d. posėdis), vieningai priėmė šią nuomonę.

1. Regionų komiteto pozicija

REGIONŲ KOMITETAS,

Bendrosios pastabos

1.1 **pritaria** Komisijos teminei strategijai, kadangi ji apima integruotą ir visapusišką pesticidų koncepciją, kuri, be kita ko, skatina šioje srityje atlikti būtinus su aplinka susijusius pagerinimus;

1.2 **džiaugiasi**, kad Komisija nuolat atnaujina su Europos maisto saugos tarnyba susijusius metodus ir funkcijas. Taip užtikrinama, kad šios srities ES nuostatos atitiktų naujausius mokslinius atradimus, o tai naudinga ir aplinkai, ir žmonių sveikatai;

1.3 **pritaria** teminės strategijos tikslams didinti aplinkos ir sveikatos apsaugos lygį apribojant pesticidų naudojimą ir skatinti mažiau kenksmingų alternatyvių medžiagų mokslinius tyrimus;

1.4 **pasisako už tai**, kad bandymų su gyvūnais metu gautiems duomenims nebūtų taikomos duomenų apsaugos nuostatos. Taip bus galima išvengti bereikalingų bandymų su gyvūnais ir kuo labiau sumažinti tokių bandymų skaičių;

1.5 **pritaria**, kad teminėje strategijoje turėtų būti numatytos pesticidų naudojimo gairės tais atvejais, kurie nebuvo numatyti iki šiol taikytuose Bendrijos teisės aktuose;

1.6 **džiaugiasi**, kad strategijoje numatytos priežiūros priemonės ir ataskaitos apie valstybių narių pažangą įgyvendinant teminės strategijos tikslus;

1.7 **pripažįsta**, kad sumaniai naudojant pesticidus galima gerokai padidinti produktyvumą; apie tai rašoma Komisijos poveikio įvertinime (SEC(2006)894), kuriame kartu **pripažįstama**, kad poveikis aplinkai naudojant šiuos produktus išlieka didelis;

1.8 **taip pat pripažįsta**, kad ES pesticidų pramonėje dirba labai daug žmonių; iš viso yra sukurta apie 26 000 darbo vietų; **todėl džiaugiasi**, kad, įgyvendinus teminę strategiją, kaip teigiama poveikio įvertinime, šioje srityje bus sukurta 3 000 papildomų darbo vietų, dėl to pelnas žemės ūkio srityje išaugs mažiausiai 380 mln. eurų ir bus užtikrinta, kad teminė strategija atitinka Lisabonos strategijos tikslus;

1.9 **pritaria**, kad šia strategija bus siekiama didinti pesticidų naudojimo saugumą tikrinant ir sertifikuojuojant įrenginius, skatinti saugų pesticidų laikymą ir platintojams bei profesionaliems naudotojams skirtas mokymo priemones. Taigi, veiksmingesnis pesticidų naudojimas bus naudingas visiems;

⁽¹⁾ OL C 180, 1998 6 11, p. 38.

1.10 **apgailėstauja**, kad galiojančios nuostatos nepadėjo sustabdyti ilgus metus didėjančio pesticidų kiekio maisto produktuose; **todėl pritaria** ketinimui, vadovaujantis šia temine strategija, sustiprinti maisto produktuose esančių pesticidų kiekio stebėjimą ir **ragina** griežtai tikrinti, ar nėra pesticidų likučių importuojamuose maisto produktuose ir pašaruose, ypač atvežtuose iš tų šalių, kuriose pesticidų naudojimo apribojimai gali būti ne tokie griežti;

1.11 **pritaria**, kad pasiūlyme priimti pagrindų direktyvą dėl tausaus pesticidų naudojimo būtų pateikiama nuorodų į vandens pagrindų direktyvą. Tai sustiprintų ES aplinkosaugos priemonių nuoseklumą; **todėl ragina** Komisiją, kad pasiūlyme priimti reglamentą dėl augalų apsaugos priemonių pateikimo į rinką taip pat būtų nuorodų į vandens pagrindų direktyvą;

1.12 **visiškai pritaria** Komisijos pageidavimui Europos Sąjungoje stiprinti konkurencingumą, spartų vystymąsi ir laisvą prekybą, tačiau mano, kad aplinkos apsauga ir žmonių sveikata turi būti svarbiausias pesticidų teminės strategijos tikslas;

1.13 **todėl mano**, kad pasiūlyme priimti reglamentą numatyta rekomendacija dėl privalomo abipusio registracijos pripažinimo, taikomo trims registracijos zonoms, yra netinkama, kadangi prieštarauja esamoms nuostatomis. Tai pačiai zonai priklausančiose valstybėse narėse gali būti skirtingos sąlygos, todėl valstybės narės privalės ir toliau taikyti griežtesnius pesticidų standartus. Pavyzdžiui, daugelyje valstybių narių neapdorotas požeminis vanduo vartojamas kaip geriamasis vanduo. Nustačius privalomą iki šiol draustų pesticidų įvedimą, iškiltų grėsmė tokiai praktikai ir tai turėtų sunkių ekonominių padarinių vietos ir regionų valdžios institucijoms bei valstybėms narėms. **Komitetas atkreipia dėmesį į tai**, kad galimybė gerti geros kokybės vandenį iš čiaupo gerina gyvenimo kokybę;

2. Regionų komiteto rekomendacijos

2.1 **Komitetas mano**, kad, numatant skirstymo zonomis sistemą, nepakankamai atsižvelgta į kiekvienai zonai būdingus geologinius, geografinius ir hidrologinius veiksnius. Dėl šių skirtumų pavojingų pesticidų įsigėrimo ar išplovimo rizika yra nevienoda, ir tai turėtų atspindėti teisės aktuose; **apgailėstauja**, kad skirstant zonomis neatsižvelgiama į esamus standartus, reglamentuojančius pesticidų naudojimą valstybėse narėse. Jei išliktų skirstymo zonomis metodas, tai reikėtų bent jau numatyti daugiau zonų. Jeigu bus priimta skirstymo zonomis sistema, atsižvelgiant į vartotojų ir aplinkos apsaugą, reikės išspręsti abipusio augalų apsaugos priemonių leidimo klausimą kaimyniniuose, tačiau skirtingoms zonoms priklausančiuose regionuose;

2.2 **mano**, kad Komisijos pasiūlymas dėl privalomo abipusio pesticidų pripažinimo atitinkamose zonose nėra geriausias sprendimas, kadangi tai gali lemti didesnę paviršinių vandenų taršą pesticidais. Dėl to iškiltų pavojus vandens organizmams ir tam tikromis sąlygomis unikalioms šių regionų paukščių ir stuburinių gyvūnų populiacijoms; **pastebi**, kad šis požiūris neatitinka vandens pagrindų direktyvos bendrojo reikalavimo — nepabloginti vandens išteklių būklės;

2.3 **mano**, kad abipusiu pripažinimu siekiami tikslai galėtų būti įgyvendinti atitinkamoms zonoms priklausančioms valstybėms narėms glaudžiau bendradarbiaujant ir keičiantis duomenimis siekiant paskatinti kitoje šalyje patvirtintų išteklių patikrinimą; **todėl mano**, kad privalomas abipusis pesticidų pripažinimas yra netinkama priemonė; **laikosi požiūrio**, kad, jeigu ši priemonė bus palikta, skirstymo zonomis pasekmes reikėtų tiksliau nušviesti, bet kuriuo atveju tas zonas reikėtų derinti pagal jų savybes;

2.4 **reikalauja** taikyti griežtesnius aplinkosaugos kriterijus, kadangi ligšiolinių kriterijų nepakanka norint išlaikyti esamą aukštą apsaugos lygį; **vis dėlto pritaria** tam, kad registruojant veikliąsias medžiagas būtų pradėti taikyti atmetimo kriterijai. Atsižvelgiant į pasekmes sveikatai, šie kriterijai yra priimtini;

2.5 **mano**, kad Reglamento (COM(2006) 388 final) teisinis pagrindas turi būti išplėstas įtraukiant su aplinkosauga susijusį Sutarties 175 straipsnį. Tai turėtų reikšmės ateityje svarstant aiškinimo klausimus ir valstybių narių taikomas aplinkosaugos priemones;

2.6 **remia** pasiūlymą įdiegti principą, pagal kurį kai kurios augalų apsaugos priemonės būtų pakeistos mažiau pavojingomis medžiagomis arba alternatyviais, ne cheminiais metodais;

2.7 **ragina** pagerinti kriterijus, skirtus nustatyti galimus pakaitalus, kad būtų galima pakeisti daugiau medžiagų. Reikia patobulinti ir taisykles, kad valstybės narės galėtų pakeisti augalų apsaugos priemones remdamosi jose esančių priedų savybių vertinimu;

2.8 **ragina** nuosekliai įtraukti į reglamento ypatingos grėsmės medžiagų grupę tuos pesticidus, kurie gali įsigerti į požeminius vandenis;

2.9 **ragina** pirmą kartą po 10 metų pratęsus leidimus augalų apsaugos priemonėse naudoti veikliąsias medžiagas, jų nepratęsti neribotam laikui. Visai nepratęsus leidimų gali atsirasti neigiamų padarinių aplinkai ir sveikatai, jei, pavyzdžiui, bus nustatyti nauji reikalavimai duomenims arba naujos vertinimo gairės;

2.10 **nepritaria švelnesnės** registravimo procedūros, skirtos augalų apsaugos priemonių, turinčių „mažos grėsmės“ veikliųjų medžiagų, įvedimui. Visos augalų apsaugos priemonės gali kelti tam tikrą grėsmę žmogui ir gamtai, todėl joms reikia taikyti griežtą registravimo procedūrą;

2.11 **rekomenduoja**, kad pesticidų pardavimą ir platinimą stebėtų pripažinta kompetentinga tarnyba arba profesionalūs medicinos darbuotojai;

2.12 **ragina**, laikantis 6-osios pagrindų programos, parengti ilgalaikius kiekybinius tikslus, skirtus sumažinti pesticidų naudojimą, ir skatinti gamybos metodus, kuriuos taikant būtų naudojama mažai pesticidų arba jie būtų visai nenaudojami, kaip tai daroma ekologiniuose ūkiuose;

2.13 **ragina** į Reglamento 21 ir 43 straipsnius įtraukti tiesioginę nuorodą į vandens pagrindų direktyvos 4 straipsnio 1 dalį;

2.14 **džiaugiasi** plačiu konsultacijų procesu, vykusiame rengiant teminę strategiją, į kurį buvo įtrauktos vietos ir regionų valdžios institucijos; **pritaria**, kad vietos ir regionų valdžios institucijos būtų įtrauktos į ekspertų grupes, kurių užduotis — teikti konsultacijas apie geriausios praktikos pavyzdžius ir stebėti teminės strategijos įgyvendinimą. Vietos ir regionų valdžios institucijas reikėtų įtraukti ir į nacionalinių veiksmų planų rengimą bei įgyvendinimą. Puikiai žinodamos vietos sąlygas, jos galėtų deramai prisidėti prie minėtų dalykų įgyvendinimo, į kurius turėtų įtraukti ir pilietinę visuomenę.

1 rekomendacija

Pasiūlymo priimti Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą dėl augalų apsaugos produktų pateikimo į rinką 30 straipsnis

COM(2006) 388 final — 2006/0136 (COD)

Europos Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
30 straipsnis Turinys	30 straipsnis Turinys
<p>1. Registruojant nurodomi pasėliai, kuriems augalų apsaugos produktas gali būti taikomas, ir paskirtys, kurioms jis gali būti naudojamas.</p> <p>2. Registruojant nustatomi su augalų apsaugos produkto pateikimu į rinką ir naudojimu susiję reikalavimai. Prie tų reikalavimų priskiriamos naudojimo sąlygos, kurios yra būtinos, kad būtų patenkintos veikliasis medžiagas, apsauginės medžiagas ir sinergiklius tvirtinančiame reglamente nustatytos sąlygos ir reikalavimai. Registruojant nurodoma augalų apsaugos produkto klasifikacija pagal Direktyvą 1999/45/EB.</p> <p>3. Prie 2 dalyje nurodytų reikalavimų gali būti priskirtas:</p> <p>a) produktui taikomas apribojimas dėl augalų apsaugos produkto platinimo ir naudojimo siekiant apsaugoti susijusių platintojų, naudotojų ir darbuotojų sveikatą;</p> <p>b) įpareigojimas prieš produkto naudojimą informuoti visus kaimynus, kuriuos gali veikti purškalo dreifas, taip pat tuos, kurie prašė būti apie tai informuojami.</p>	<p>1. Registruojant nurodomi pasėliai, kuriems augalų apsaugos produktas gali būti taikomas ir paskirtys, kurioms jis gali būti naudojamas.</p> <p>2. Registruojant nustatomi su augalų apsaugos produkto pateikimu į rinką ir naudojimu susiję reikalavimai. Prie tų reikalavimų priskiriamos naudojimo sąlygos, kurios yra būtinos, kad būtų patenkintos veikliasis medžiagas, apsauginės medžiagas ir sinergiklius tvirtinančiame reglamente nustatytos sąlygos ir reikalavimai. Registruojant nurodoma augalų apsaugos produkto klasifikacija pagal Direktyvą 1999/45/EB.</p> <p>3. Prie 2 dalyje nurodytų reikalavimų gali būti priskirtas:</p> <p>a) produktui taikomas apribojimas dėl augalų apsaugos produkto platinimo ir naudojimo, siekiant apsaugoti susijusių platintojų, naudotojų ir darbuotojų sveikatą <u>ir aplinką</u>;</p> <p>b) įpareigojimas prieš produkto naudojimą informuoti visus kaimynus, kuriuos gali veikti purškalo dreifas, taip pat tuos, kurie prašė būti apie tai informuojami.</p>

Paaiškinimas

30 straipsnio 3 dalies redakcijoje būtina pridėti žodžius „ir aplinką“ siekiant užtikrinti aplinkos apsaugą, įskaitant požeminį vandenį. Neseniai priimtoje Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje dėl požeminio vandens apsaugos yra nustatytos pesticidų požeminiame vandenyje ribinės vertės. Svarstomas pasiūlymas priimti reglamentą neturėtų trukdyti valstybėms narėms įgyvendinti savo įsipareigojimų laikytis požeminio vandens direktyvos. Todėl registruodamos augalų apsaugos produktus valstybės narės turėtų turėti galimybę nustatyti nacionalinius apribojimus pagal nacionalines sąlygas, kad galėtų laikytis požeminio vandens direktyvos.

2 rekomendacija

Nauja rekomendacija dėl Pasiūlymo priimti Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą dėl augalų apsaugos produktų pateikimo į rinką 40 straipsnio**COM(2006) 388 final — 2006/0136 (COD)**

Europos Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
<p style="text-align: center;">40 straipsnis</p> <p style="text-align: center;">Registracija</p> <p>1. Valstybė narė, kuriai teikiama paraiška pagal 39 straipsnio nuostatas, registruoja aptariamą augalų apsaugos produktą tomis pačiomis sąlygomis, įskaitant klasifikavimą pagal Direktyvą 1999/45/EB, kaip ir įregistravusi valstybė narė.</p> <p>2. Nukrypstant nuo 1 dalies ir priklausomai nuo Bendrijos teisės, 30 straipsnio 3 dalyje nurodytų reikalavimų atžvilgiu gali būti nustatyta papildomų sąlygų.</p>	<p style="text-align: center;">40 straipsnis</p> <p style="text-align: center;">Registracija</p> <p>1. Valstybė narė, kuriai teikiama paraiška pagal 39 straipsnio nuostatas, registruoja aptariamą augalų apsaugos produktą tomis pačiomis sąlygomis, įskaitant klasifikavimą pagal Direktyvą 1999/45/EB, kaip ir įregistravusi valstybė narė.</p> <p>2. Nukrypstant nuo 1 dalies ir priklausomai nuo Bendrijos teisės, 30 straipsnio 3 dalyje nurodytų reikalavimų atžvilgiu gali būti nustatyta papildomų sąlygų.</p> <p>3. <u>Nukrypstant nuo 1 dalies ir priklausomai nuo Bendrijos teisės, valstybė narė, kuriai teikiama paraiška pagal 39 straipsnio nuostatas, gali atsisakyti registruoti aptariamą augalų apsaugos produktą, jeigu yra mokslinių ir techninių žinių, kad registracija jos teritorijoje pažeis 29 straipsnio nuostatas.</u></p>

Paiškinimas

Neseniai priimtoje Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje dėl požeminio vandens apsaugos yra nustatytos pesticidų požeminiame vandenyje ribinės vertės. Svarstomas pasiūlymas priimti reglamentą neturėtų trukdyti valstybėms narėms įgyvendinti savo įsipareigojimų laikytis požeminio vandens direktyvos.

Pasiūlymas priimti reglamentą, kuriame privalomas abipusis pripažinimas, paremtas nuostata, kad sąlygos atitinkamoje zonoje yra „santykinai panašios“. Tačiau šios sąlygos gali labai skirtis. Todėl svarbu užtikrinti, kad kiekviena valstybė narė galėtų atsisakyti abipusio pripažinimo, jeigu registracija jos teritorijoje netenkina požeminio vandens direktyvos nuostatų.

2007 m. vasario 13 d., Briuselis

Regionų komiteto
pirmininkas
Michel DELEBARRE

Regionų komiteto nuomonė Europos skaidrumo iniciatyva

(2007/C 146/07)

REGIONŲ KOMITETAS

- pritaria Komisijos iniciatyvai skatinti skaidrumą. Didesnis skaidrumas yra būtinas siekiant užtikrinti, kad Europos institucijos ir toliau išliktų atskaitingos, demokratiškos ir veiksmingos bei atsižvelgtų į piliečių poreikius; turint tai omenyje, primena, kad, jei ES nori iš tikrųjų padidinti savo demokratinį teisėtumą, būtina didesniu mastu įtraukti vietos ir regionų veikėjus į ES teisėkūros ir sprendimų priėmimo procesus;
- tačiau apgailestauja, jog vietos ir regionų aspektas neminimas šioje iniciatyvoje, ir ragina Komisiją labiau į jį atsižvelgti;
- pabrėžia, jog ES yra daugiapakopė institucijų partnerystė, kurioje vietos ir regionų valdžios institucijos dalyvauja Europos sprendimų priėmimo procese nacionaliniu ir Europos lygmenimis;
- yra įsitikinęs, jog reikia dar kartą pabrėžti, kad būtina skirti ES institucijų konsultavimąsi su išrinktomis vietos ir regionų valdžios institucijomis nuo konsultavimosi su lobistinėmis organizacijomis, atstovaujančiomis specialiems interesams;
- džiaugiasi, kad Europos Komisija įdiegė nuolatinį ir sistemingą dialogą su vietos ir regionų valdžios institucijomis ir jų Europos bei nacionalinėmis asociacijomis tose srityse, kuriose jos atsako už teisės aktų perkėlimą ir įgyvendinimą, tačiau mano, kad šį dialogą dar galima tobulinti;
- džiaugiasi, kad pradėjus registruoti lobistines organizacijas, padidėtų skaidrumas;
- tačiau nėra įsitikinęs, kad savanoriška registracija galėtų užtikrinti pakankamą skaidrumą;
- yra įsitikinęs, kad svarbu užtikrinti veiksmingą ir paprastą registracijos procedūrą ateityje. Registrą turėtų tvarkyti Europos Komisija;
- remia Komisijos siekį sustiprinti skaidrumą ES lėšų panaudojimo srityje ir ragina valstybes nares administruoti lėšas pagal „pasidalijamojo valdymo principą“. ES finansavimo skaidrumas yra naudingas patiems lėšų gavėjams.

REGIONŲ KOMITETAS,

atsižvelgdamas į Europos Komisijos žaliąją knygą *Europos skaidrumo iniciatyva* COM(2006) 194 final;

atsižvelgdamas į 2006 m. gegužės 3 d. Europos Komisijos sprendimą konsultuotis su Komitetu šiuo klausimu vadovaujantis Europos bendrijos steigimo sutarties 265 straipsnio pirmąją pastraipą;

atsižvelgdamas į 2006 m. balandžio 25 d. biuro sprendimą pavesti Konstitucijos reikalų, Europos valdymo ir laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės komisijai parengti nuomonę šiuo klausimu;

atsižvelgdamas į 2005 m. lapkričio 9 d. Komisijos Pirmininko, Margot Wallström, Siim Kallas, Danuta Hübner ir Mariann Fischer Boel komunikatą dėl *Pasiūlymo pradėti įgyvendinti Europos skaidrumo iniciatyvą* ⁽¹⁾;

atsižvelgdamas į Europos Komisijos komunikatą *Aukštesnės konsultavimosi ir dialogo kultūros link — Komisijos konsultavimosi su suinteresuotomis šalimis bendrieji principai ir minimalūs standartai* COM(2002) 704 final;

atsižvelgdamas į savo 2005 m. spalio 12 d. nuomonę dėl *Geresnės teisėkūros 2004 m. ir reglamentavimo gerinimo augimui ir užimtumui Europos Sąjungoje skatinti*, CdR 121/2005 fin (pranešėjas Michel Delebarre, FR/ESP) ⁽²⁾;

atsižvelgdamas į savo 2002 m. kovo 13 d. nuomonę dėl *Baltosios knygos, skirtos Europos valdymui, ir į Komunikatą dėl naujos struktūros bendradarbiavimui Europos Sąjungos informacijos ir komunikacijos politikos srityje* COM(2001) 428 final ir COM(2001) 354 final bei CdR 103/2001fin (pranešėjas Michel Delebarre FR-ESP) ⁽³⁾;

atsižvelgdamas į savo nuomonės projektą (CdR 235/2006 rev. 1), kurį 2006 m. lapkričio 29 d. priėmė Konstitucijos reikalų, Europos valdymo ir laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės komisija (pranešėjas **Per Bødker Andersen** (DK/ESP), Kolding savivaldybės meras);

- 1) **kadangi** skaidrumas yra vienas svarbiausių demokratijos, kuriai būdingas daugiapakopis valdymas, elementų;
- 2) **kadangi** svarbu daugiau dėmesio skirti subsidiarumo, proporcingumo ir artumo principams, siekiant sukurti paprastus ir aiškius Europos teisės aktus, kuriuos lengvai suprastų Europos piliečiai;
- 3) **kadangi** gyvybiškai svarbu užtikrinti, jog vietos ir regionų veikėjai būtų visiškai įtraukti į diskusijas, visų pirma padedant Regionų komitetui, sprendžiant pagrindinius Europos darbotvarkės klausimus;
- 4) **kadangi** regionų ir vietos valdžios institucijos, jei bus tinkamai įtrauktos į teisėkūros procesą, galės atlikti pagrindinį vaidmenį perkeltant teisės aktus ir juos įgyvendinant savo vietovėse;

68-ojoje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2007 m. vasario 13-14 d. (vasario 13 d. posėdis), priėmė šią nuomonę.

Regionų komiteto požiūris ir rekomendacijos

Regionų komitetas

1. Bendrosios pastabos

1.1 **pritaria** Komisijos iniciatyvai skatinti skaidrumą. Europos skaidrumo iniciatyvos įgyvendinimo pradžia yra svarbus Komisijos žingsnis skatinant skaidrų Europos institucijų funkcionavimą. Didesnis skaidrumas yra būtinas siekiant užtikrinti, kad Europos institucijos ir toliau išliktų atskaitingos, demokratiškos ir veiksmingos bei atsižvelgtų į piliečių poreikius; todėl **primena**, kad, jeigu ES nori iš tikrųjų padidinti savo demokratinį teisėtumą, būtina didesniu mastu įtraukti vietos ir regionų veikėjus į ES teisėkūros ir sprendimų priėmimo procesus;

1.2 **mano**, jog skaidrumo iniciatyva Europos Komisija pradėjo būtinus debatus ir **yra įsitikinęs**, jog svarbu, kad šie debatai vyktų šiuo metu — apmastymų ir diskusijų dėl Europos ateities laikotarpiu, kadangi sprendimus priimančios pareigūnai turi užtikrinti ir parodyti, jog ES veikia pagal demokratijos principus ir veiksmingai. Skaidrumo užtikrinimas yra vienas pagrindinių būdų, priartinančių Europą prie jos piliečių;

1.3 tačiau **apgailėstauja**, kad vietos ir regionų aspektas neminimas šioje iniciatyvoje, ir **ragina** Komisiją labiau į tai atsižvelgti; **primena** Komisijos teiginį Baltojoje knygoje, skirtoje Europos valdymui (2001 m.), jog ji užtikrins, kad formuojant politiką bus atsižvelgta į regionų ir vietos patirtį ir sąlygas;

⁽¹⁾ http://ec.europa.eu/comm/eti/index_en.htm.

⁽²⁾ OL C 81, 2005 7 5, p. 53.

⁽³⁾ OL C 192, 2002 8 12, p. 24-31.

1.4 **džiaugiasi** 2006 m. antroje pusėje Suomijos pirmininkavimo metu priimtu sprendimu siekti didesnio Tarybos darbo skaidrumo. Labai teigiamas pokytis yra tai, jog Taryba sutiko, kad sprendimų priėmimas ir prieiga prie jos dokumentų būtų atviresni; tačiau **mano**, kad tai tik pirmasis žingsnis teisinga kryptimi ir **ragina** Tarybą siekti, kad jos svarstymai taptų vieši. Tik taip piliečiai galės sekti sprendimų priėmimo procesą;

1.5 **mano**, kad sąvoka „neskaidri lobistinė veikla“ turi būti apibrėžta kuo tiksliau siekiant turėti galimybę kontroliuoti lobistų veiklą ir nustačius pažeidimus skirti sankcijas;

1.6 **mano**, kad išsikėlus skaidrumo tikslą turi būti siekiama priartinti Europos Sąjungą prie jos piliečių; jeigu norime propaguoti skaidrumą ir tokiu būdu sumažinti atotrūkį tarp Europos institucijų ir piliečių, RK nuomone, nepaprastai svarbu skatinti priemones, panašias į tas, kurios buvo naudojamos įgyvendinant D planą (demokratija, dialogas ir diskusijos), kurios europiečiams, ir ypač jaunimui (nes būtent toks yra Jaunimo forumo tikslas) skleistų informaciją apie Sąjungos veiklą ir kompetencijos sritis.

2. Daugiapakopė partnerystė ir valdymas

2.1 **pabrėžia**, kad ES yra daugiapakopė institucijų partnerystė, kurioje vietos ir regionų valdžios institucijos dalyvauja Europos sprendimų priėmimo procese nacionaliniu ir Europos lygmenimis. Geriausias būdas užtikrinti, kad naujoji ES teisė yra reikalinga ir įgyvendinama — atitinkamais klausimais konsultuotis su vietos ir regionų valdžios institucijomis, stiprinti dialogą ir dalyvavimo bei sprendimų priėmimo galimybes. Šios institucijos yra atsakingos už ES politikos įgyvendinimą ir perkėlimą į nacionalinę teisę, todėl atlieka svarbų vaidmenį užtikrinant skaidrumą;

2.2 tačiau **pripažįsta**, kad ne tik Europos Sąjunga privalo užtikrinti skaidrumą. Valstybės narės, taip pat ir RK bei visi valdžios lygmenys, kuriems jis atstovauja, turėtų būti veiksmingų ir demokratiškų viešojo administravimo institucijų pavyzdys. Todėl vietos ir regionų valdžios institucijos valstybėse narėse turėtų siekti užtikrinti skaidrumą savo administracijose.

3. Platesnės konsultacijos

3.1 **yra įsitikinęs**, jog reikia dar kartą pabrėžti, kad būtina skirti ES institucijų konsultavimąsi su išrinktomis vietos ir regionų valdžios institucijomis ir jų asociacijomis nuo konsulta-

vimosi su lobistinėmis organizacijomis, atstovaujančiomis specialioms interesams; **pabrėžia**, kad kartu su jo atstovaujamos vietos ir regionų valdžios institucijomis jis yra Europos valdžios struktūros dalis, todėl turėtų būti tiesiogiai įtrauktas į visas Europos Komisijos iniciatyvas, skirtas tobulinti Sąjungos skaidrų sprendimų priėmimo procesą;

3.2 **ragina** Europos Komisiją prie kiekvieno teisės akto pasiūlymo, turinčio įstatymo galią ar jos neturinčio, pridėti ruošiant tą pasiūlymą įvykusių posėdžių ir gautų dokumentų sąrašą;

3.3 **pabrėžia**, jog struktūruotas Komisijos dialogas su vietos ir regionų vyriausybių asociacijomis, kuris buvo vystomas remiantis Baltąja knyga apie Europos valdymą, yra svarbus žingsnis, leidžiantis faktiškai įtraukti vietos ir regionų valdžios institucijas; **džiaugiasi** tokiu pokyčiu ir **pažymi**, jog šioje veikloje jam tenka atlikti pagrindinį vaidmenį;

3.4 **džiaugiasi**, jog Europos Komisija įdiegė nuolatinį ir sistemingą dialogą su vietos ir regionų valdžios institucijomis ir jų Europos bei nacionalinėmis asociacijomis tose srityse, kuriose jos atsako už teisės aktų perkėlimą ir įgyvendinimą. Svarbu nuolat plėtoti šį dialogą, kad jis būtų abiem šalims visapusiškai naudingas; todėl ypatingai pabrėžia būtinybę stiprinti minėtą dialogą, kai teikiami teisės aktų pasiūlymai, susiję su vietos ir regionų valdžios institucijomis;

3.5 **įsitikinęs**, kad šio dialogo organizavimo nuostatas galima patobulinti, todėl **siūlo**:

— siekiant užtikrinti kuo didesnį politinį matomumą, surengti keturias sesijas per metus (įskaitant metinį renginį, kuriame dalyvauja Komisijos pirmininkas);

— kad debatai būtų interaktyvūs ir spontaniški, plėtoti struktūruotą dialogą klausimų — atsakymų forma;

— struktūruoto dialogo darbotvarkę rengti RK glaudžiai bendradarbiaujant su vietos ir regionų valdžios institucijomis ir nagrinėti tuos pasirinktų temų aspektus, kurie yra svarbiausi vietos ir regionų valdžios institucijoms;

— plėtoti sąsąjas su vietos ir regionų žiniasklaida;

— vietos ir regionų valdžios institucijoms suteikti galimybę teikti komentarus raštu ir siūlyti temas, kurios bendrai dominėtų vietos ir regionų valdžios institucijas ir atitiktų Europos Sąjungos politinę darbotvarkę;

- Komisijai taip pat pasiūlyti po kiekvieno posėdžio teikti ataskaitas raštu;
- daugiau dėmesio skirti struktūruoto dialogo stebėsenos stiprinimui vykdant reguliarių vertinimų glaudžiai bendradarbiaujant su Regionų komitetu bei jo atstovaujamosioms vietos ir regionų valdžios institucijoms;
- jeigu įmanoma, dialogą labiau orientuoti į tuos suinteresuotus regionų ir vietos subjektus, kuriems svarstomas teisės akto pasiūlymas turės tiesioginį poveikį;
- Komisijai tinkamais būdais stiprinti bendradarbiavimą su nacionalinių ir Europos vietos ir regionų valdžios institucijų asociacijų išrinktais atstovais ir ekspertais;

3.6 **ragina** Komisiją tobulinti priemones, skirtas teikti atsiliepimus apie nuomones, kuriose pateikiami konkretūs atsakymai į Komisijos prašymą suteikti konsultaciją ir realūs pasiūlymai, kuriuose atsižvelgiama į regioninius ir vietinius interesus. Be to, Komisija turėtų bent jau išdėstyti arba paaiškinti priežastis, dėl kurių neatsižvelgia į Komiteto rekomendacijas;

3.7 **mano**, jog minimalių konsultavimosi standartų įdiegimas 2002 m. atvėrė naujas galimybes plačiai konsultuotis su suinteresuotais subjektais ir atlikti išsamų poveikio vertinimą prieš pateikiant teisės aktų pasiūlymus. Šiuose standartuose ypatingas dėmesys skiriamas vietos ir regionų valdžios institucijoms, o tai patvirtinta ir Regionų komiteto bei Komisijos bendradarbiavimo susitarime. Svarbu, kad būtų konsultuojamasi laiku ir suteikiant galimybę suinteresuotiems subjektams pateikti atsiliepimus apie teisės aktų pasiūlymus;

3.8 **pageidauja**, jog lygiagrečiai struktūruotam dialogui su vietos ir regionų valdžios institucijų asociacijomis, Komitetui padedant būtų vystomos ir kitos tiesioginio konsultavimosi su miestais ir regionais formos teisės aktų rengimo pradiniam etape siekiant, kad šių suinteresuotų subjektų balsas būtų girdimas nuolat, o ne epizodiškai rengiant teisės aktų pasiūlymus; todėl **primena**, kad šios konsultacijos jau buvo numatytos 2002 m. Komisijos iniciatyvoje dėl konsultavimosi su suinteresuotais subjektais būtiniausių standartų, ir Komiteto buvo prašoma šioje veikloje imtis aktyvaus vaidmens organizuojant konsultacijas Komisijos (*) pavedimu;

3.9 **apgailėstauja**, kad Žaliojoje knygoje dėl Europos skaidrumo iniciatyvos, kaip ir naujoje poveikio tyrimo analizėje, nepakankamai pabrėžiama teritorinio aspekto svarba; todėl **ragina** Komisiją konsultacijas su vietos ir regionų valdžios institucijomis laikyti transversaliu darbo būdu įgyvendinant daugiaapakopį valdymą, o konsultacinį metodą, kurį ji jau sėkmingai

taiko įgyvendindama sanglaudos politiką, įtraukti į visas politikos kryptis, kurios darys poveikį vietos ir regionų lygmeniu;

3.10 **yra įsitikinęs**, kad poveikio įvertinimai turi atlikti svarbų vaidmenį mažinant administracinę našta, kurią sukuria ES teisės aktai vietos ir regionų valdžios institucijoms, kaip teigiama nuomonėje dėl geresnės teisėkūros (CdR 121/2005);

3.11 **pakartoja** savo nuomonę, kad preliminariniame vertinime be teisės akto pasiūlymo tikslo ir tinkamų politinių priemonių analizės taip pat turi būti teisės akto *finansinio poveikio* vietos ir regionų lygmeniu analizė.

4. Lobistų registracija

4.1 **džiaugiasi**, kad pradėjus registruoti lobistines organizacijas, padidėtų skaidrumas. Kaip ES valdymo sistemos dalis, RK ir jo nariai patys yra lobistinės veiklos taikiny, todėl sutinka, jog registracijos ir (arba) akreditacijos sistema galėtų padidinti ES politinio proceso skaidrumą;

4.2 **pabrėžia**, kad dėl demokratinio teisėtumo vietos ir regionų valdžios institucijos ir jų asociacijos aiškiai skiriasi nuo komercinių lobistų ar specialiųjų interesų grupių. Vietos ir regionų valdžios institucijos yra Europos valdymo struktūros dalis. Registruojant į šį skirtumą turėtų būti atsižvelgta. Todėl vietos ir regionų valdžios institucijos neturėtų būti registruojamos kaip lobistinės organizacijos tokia tvarka, kuri galėtų panaikinti ribą, skiriančią jų vaidmenį nuo kitų sąraše esančių organizacijų vaidmens;

4.3 tačiau **nemano**, kad savanoriška registracija galėtų užtikrinti pakankamą skaidrumą. Taikant savanorišką sistemą visuo-
menė ir toliau abejotų ir nepasitikėtų institucijų konsultacijomis su privačiais subjektais. Tik įregistruotoms lobistinėms organizacijoms turėtų būti suteikta teisė pateikti į bet kurią ES instituciją, kaip kad jau yra Europos Parlamento atveju;

4.4 yra **įsitikinęs**, kad svarbu užtikrinti veiksmingą ir paprastą registracijos procedūrą ateityje. Registrą turėtų tvarkyti Europos Komisija. Turėtų būti tik viena tarnyba, atsakinga už registravimąsi visose ES institucijose, ir registruotis turėtų visa organizacija, o ne pavieniai lobistai. Kadangi Komitetas jau turi informacijos apie vietos ir regionų valdžios institucijas ir jiems atstovaujančias asociacijas, nėra reikalo kiekvienai regionų ar vietos valdžios institucijai ar asociacijai registruotis atskirai. RK galėtų šią informaciją perduoti Komisijai, kad ji būtų įrašyta į tam tikrą registro dalį;

(*) COM(2002) 704, p. 8

4.5 **mano**, kad reikėtų patikslinti, kokius duomenis ir kaip dažnai turėtų pateikti lobistai, ir kokios apimties duomenys laikytini pakankamais.

5. Informacijos apie Bendrijos lėšų gavėjus teikimas

5.1 **remia** Komisijos siekį sustiprinti skaidrumą ES lėšų panaudojimo srityje ir ragina valstybes nares administruoti lėšas pagal „pasidalijamojo valdymo principą“, ypač struktūrinių fondų projektus, skirtus gerinti keitimąsi geriausia patirtimi. ES finansavimo skaidrumas yra naudingas patiems lėšų gavėjams;

5.2 **džiaugiasi** Komisijos iniciatyva sukurti interneto svetainę, kurioje būtų pateikta informacija apie projektų ir programų lėšų gavėjus. Kad galėtų pateikti tokią informaciją, kuri būtų palyginama ir todėl skaidri visų ES valstybių narių piliečiams, Komisija turėtų atitinkamus duomenis skelbti centralizuotai. Europos piliečiams taip pat būtų naudinga galimybė susipažinti su informacija apie įgytą patirtį ir iniciatyvas „žmogiškuoju veidu“;

5.3 **pritaria** Žaliojoje knygoje pateiktam pasiūlymui sukurti bendras ES taisykles, pagal kurias būtų skelbiama informacija apie Bendrijos lėšų panaudojimą;

6. Reglamento Nr. 1049 dėl prieigos prie dokumentų peržiūrėjimas

6.1 **džiaugiasi**, kad nuo 2001 m. Komisija leidžia susipažinti su neskelbtais ES institucijų ir organizacijų dokumentais, sukūrusi dokumentų registrą arba pagal individualius prašymus, ir **pabrėžia**, kad 2002 m. Komisija ėmėsi tolesnių veiksmų įdiegdama Gero administracinio elgesio kodeksą, kuriame nustatytos visuomenės prieigos prie dokumentų taisyklės. Abi iniciatyvos yra svarbus žingsnis siekiant užtikrinti Europos Komisijos skaidrumą;

6.2 **laukia** Reglamento Nr. 1049 planuojamo peržiūrėjimo ir **ketina** prisidėti prie šio proceso.

2007 m. vasario 13 d., Briuselis.

Regionų komiteto
pirmininkas
Michel DELEBARRE

Regionų komiteto nuomonė ES vaiko teisių strategijos kūrimas

(2007/C 146/08)

REGIONŲ KOMITETAS

- pritaria Komisijos komunikatui, ypač siūlomam strategijos, skirtos veiksmingai remti vaiko teises ir apsaugą ES vidaus ir išorės politikoje bei remti valstybių narių pastangas šioje srityje, sukūrimui;
- džiaugiasi Vaikų teisių padalinio įsteigimu Komisijoje ir pažymi, kad Vaiko teisių koordinatoriui yra suteiktas svarbus vaidmuo užtikrinant strategijos sėkmingą įgyvendinimą, tačiau tikisi, kad šiam koordinatoriui bus skirta pakankamai lėšų, pakankamas statusas ir politinis svertas, kad būtų užtikrinti tikslų, kuriuos jis turi pasiekti, įgyvendinimas; ragina išaiškinti, koks bus koordinatoriaus vaidmuo ir kaip jis papildys nacionaliniu lygiu vykdomą veiklą;
- apgailestauja, kad neskiriama daugiau dėmesio nelydimų nepilnamečių, mergaičių, vaikų su negalia, migrantų, prieglobsčio prašytojų ir pabėgėlių vaikų padėčiai tiek ES, tiek pasaulyje; taip pat pirmiau nurodytų vaikų priežiūrai ir apsaugai;
- pažymi, kad strategija gali padėti pagrindą veiksmingesnei sprendimų priimančių pareigūnų, vietos ir regionų valdžios institucijų ir ne vyriausybinių organizacijų partnerystei Europos ir nacionaliniu lygmenimis;
- tačiau apgailestauja, jog Komunikate nepripažįstamas išskirtinis vietos ir regionų valdžios vaidmuo teikiant paslaugas vaikams ir ginant jų teises ir pabrėžia, kad šios institucijos nori ir gali būti strategijos įgyvendinimo partneriais;
- pataria skirti finansinius ir žmogiškuosius išteklius bei prisiimti politinius įsipareigojimus šio Komunikato įgyvendinimui ir Žaliosios knygos bei strategijos plėtojimui ir siūlo Europos Parlamentui pagalvoti apie specialios priemonės sukūrimą strategijai ir joje siūlomiems veiksams finansuoti.

REGIONŲ KOMITETAS,

atsižvelgdamas į Komisijos komunikatą dėl ES vaiko teisių strategijos kūrimo COM(2006) 367 final;

atsižvelgdamas į 2006 m. liepos 4 d. Europos Komisijos sprendimą pasikonsultuoti su Komitetu šiuo klausimu, vadovaujantis Europos bendrijos steigimo sutarties 265 straipsnio pirmąja pastraipa;

atsižvelgdamas į 2006 m. vasario 22 d. Pirmininko sprendimą pavesti Konstitucijos reikalų, Europos valdymo ir laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės komisijai parengti nuomonę šiuo klausimu;

atsižvelgdamas į savo nuomonės projektą dėl nelydimų nepilnamečių padėties migracijos procese -vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmuo ir pasiūlymai (CdR 136/2006 rev. 2);

atsižvelgdamas į savo nuomonės dėl Hagos programos: Dešimt prioritetų ateinantiems penkeriems metams (CdR 122/2005 fin); dėl kovos su prekyba žmonėmis (CdR 87/2001 fin), dėl prevencinių priemonių ir kovos su smurtu prieš vaikus, jaunimą, moteris ir aukų bei rizikos grupių apsaugos (Daphne II programa) (CdR 63/2003), dėl mažumų apsaugos ir kovos su diskriminacija politikos (CdR 53/2006 fin); dėl demografinių pokyčių (CdR 152/2005 fin) ir dėl integracijos ir migracijos (CdR 152/2005 fin);

atsižvelgdamas į savo nuomonės projektą (CdR 236/2006 rev. 1), kurį 2006 m. lapkričio 29 d. priėmė Konstitucijos reikalų, Europos valdymo ir laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės komisija (pranešėja **Maria Corrigan**, Dun Laoghaire/Rathdown apygardos tarybos ir Dublino regiono valdžios narė);

kadangi:

- 1) pagal JT vaiko teisių konvenciją vaikai apibrėžiami kaip 18 metų neturintys asmenys;
- 2) visos valstybės narės ratifikavo Jungtinių Tautų vaiko teisių konvenciją, nei Europos Komisija, nei Europos Sąjunga negali jos pasirašyti;
- 3) ES steigimo sutartyse yra nedidelis skaičius vaiko teises reglamentuojančių teisinių nuostatų; tai turi įtakos galimoms biudžeto lėšoms;
- 4) pripažįstamas šeimos, ypač tėvų, pagrindinis vaidmuo ir valstybių narių įsipareigojimas padėti tėvams prižiūrėti ir auklėti vaikus;
- 5) vaiko teisių skatinimas ir apsauga bei lygiateisės ir vaikams palankios visuomenės sukūrimas yra esminės svarbos Europos Sąjungos ateičiai;
- 6) vaikų ir jaunimo — ankstyvame etape — įtraukimas valstybiniu lygiu vaidina esminį vaidmenį plėtojant lygiateisiškumą grindžiamą ir demokratinę visuomenę;
- 7) regionų ir vietos valdžios institucijos turi labai gerą galimybę prisidėti prie vaiko teisių skatinimo ir apsaugos, turint omenyje jų atsakomybę už jaunimo fizinę aplinką, viešojo transporto priemones ir teises į mokslą, sveikatos apsaugą, į žaidimus ir poilsį, galimybę patekti į darbo rinką; taip pat ir jo vaidmeniui atliekant vaikų gyvenimo sąlygų stebėseną, pavyzdžiui, per socialinę paramą ir duomenų rinkimą;

68-ojoje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2007 m. vasario 13-14 d. (vasario 13 d. posėdyje), vieningai priėmė šią nuomonę.

1. REGIONŲ KOMITETO POŽIŪRIS

REGIONŲ KOMITETAS,

1.1 **pritaria** Komisijos komunikatui, ypač siūlomam strategijos, skirtos veiksmingai remti vaiko teises ir apsaugą ES vidaus ir išorės politikoje bei remti valstybių narių pastangas šioje srityje, sukūrimui;

1.2 **pripažįsta**, kad investavimas į vaikus šiandien yra investavimas į mūsų ateitį ir tolesnis Europos integracijos gilinimas ir stiprinimas;

1.3 **apgailėstauja**, jog ES konstitucinės sutarties priėmimo procesas atsidūrė aklavietėje, turint omenyje, kad Pagrindinių teisių chartijoje ir Sutartyje dėl Konstitucijos Europai vaiko teisės yra aiškiai pripažįstamos;

1.4 **džiaugiasi**, jog pripažįstama, kad valstybės narės yra įpareigosotos laikytis tarptautinių sutarčių, ypač Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencijos (JTVTK), kurią ratifikavo visos valstybės narės; tačiau **apgailėstauja**, kad jame nėra stipriau akcentuojama, jog būtina, kad valstybės narės suvoktų, jog jos turi skubiai įgyvendinti dabartinius Europos ir tarptautinius įsipareigojimus vaiko teisių srityje;

1.5 **džiaugiasi**, jog pripažįstama, kad beveik visuotinis JTGTK ratifikavimas pasaulio mastu yra itin solidus Europos Komisijos ir ne ES šalių tarpusavio išsipareigojimų pagrindas, tačiau **apgailėstauja**, kad Komunikate nesiremiama galimybe panaudoti tą faktą, kad visos ES valstybės narės ratifikavo JTGTK, kaip valstybių narių tarpusavio išsipareigojimų pagrindą;

1.6 **džiaugiasi** Vaikų teisių padalinio įsteigimu Komisijoje ir **pažymi**, kad Vaiko teisių koordinatoriui yra suteiktas svarbus vaidmuo užtikrinant strategijos sėkmingą įgyvendinimą, tačiau **tikisi**, kad šiam koordinatoriui bus skirta pakankamai lėšų, pakankamas statusas ir politinis svirtas, kad būtų užtikrinti tikslų, kuriuos jis turi pasiekti, įgyvendinimas; **ragina** išaiškinti, koks bus koordinatoriaus vaidmuo ir kaip jis papildys nacionaliniu lygiu vykdomą veiklą;

1.7 **palaiko** Komisijos numatytus artimiausiu veiksmus, skirtus spręsti kai kurias skubias problemas, pirmiausia skirti vieną šešiaženklį telefono numerį visoje ES vaikų pagalbos linijai ir vieną numerį vaikų karštajai linijai, skirtai dingusiems ir seksualiai išnaudojamiems vaikams, ir yra **įsitikinęs**, kad šiuos veiksmus galima būtų papildyti bendrai suderintu protokolu, susijusiu su tarptautiniu vaikų grobimu. Be to, **yra įsitikinęs**, kad naujųjų vaikų pagalbos linijų nereikėtų dubliuoti, tačiau nacionaliniu ir regionų lygiu veikiančias pagalbos linijas vertėtų papildyti, ir kad keitimasis gera praktika turėtų padėti įsteigti tokias tarnybas;

1.8 **pažymi**, kad Komunikate nenurodyta, jog strategijoje bus išdėstyti tik būtiniausi reikalavimai ir išsamūs tikslai su aiškiais uždaviniais ir jų įgyvendinimo terminai;

1.9 **pažymi**, kad šiuo metu nėra sukurtos sistemos išsamių, palyginamų ir nuoseklių duomenų apie rodiklius rinkimui valstybėse narėse; **primena**, taikant atvirojo koordinavimo metodą, šiuo metu yra plėtojamas rodiklis (ar rodiklių grupė), susijęs su vaiko gerove, bei statistiniai duomenys apie su pajamomis susijusiu skurdu, materialiniu nepriteklumi ir būstu, ir daugelis įvairių duomenų grupių valstybių narių ir regionų/vietos lygmenimis.

1.10 **pabrėžia**, jog vaikai sudaro įvairialypę grupę, jų poreikiai skiriasi, pvz., priklausomai nuo jų amžiaus, sugebėjimų, tautybės ir šeimos sandaros;

1.11 **apgailėstauja**, kad neskiriama daugiau dėmesio nelydimų nepilnamečių, mergaičių, vaikų su negalia, migrantų, prieglobsčio prašytojų ir pabėgėlių vaikų padėčiai tiek ES, tiek pasaulyje; taip pat pirmiau nurodytų vaikų priežiūrai ir apsaugai;

1.12 **apgailėstauja**, kad neminimas geros kokybės ankstyvas vaikų iki šešerių metų lavinimas. nepaisant to, kad „vaikų priežiūros“ paslaugos yra ilgalaikis ir prioritetas ES politikos tikslas, bus patvirtinti ES kiekybiniai planiniai rodikliai;

1.13 **pažymi**, kad strategija gali padėti pagrindą veiksmingesnei sprendimų priimančių pareigūnų, vietos ir regionų valdžios institucijų ir ne vyriausybinių organizacijų partnerystei Europos ir nacionaliniu lygmenimis;

1.14 tačiau **apgailėstauja**, jog Komunikate nepripažįstamas išskirtinis vietos ir regionų valdžios vaidmuo teikiant paslaugas vaikams ir ginant jų teises ir **pabrėžia**, kad šios institucijos nori ir gali būti strategijos įgyvendinimo partneriais;

1.15 **pabrėžia**, kad rengiant strategiją derėtų visapusiškai laikytis subsidiarumo ir proporcingumo principų;

1.16 **pritaria** teiginiui, jog „vaiko gyvenamoji vieta taip pat turi įtakos jo padėčiai“. vaikai gali būti socialiai nuskriausti dėl neturėjimo galimybių gauti geros kokybės išsilavinimo, sveikatos priežiūros, viešojo transporto paslaugų, žaidimo ir poilsio galimybių; dėl neturėjimo prieigos prie informacijos ir galimybių dalyvauti pilietinės visuomenės gyvenime ir **norėtų**, kad būtų skiriama daugiau dėmesio padėčiai miestuose, priemiesčiuose ir kitose konkrečiose valstybių narių nurodytose vietovėse;

1.17 **pabrėžia**, kad daugelis vietos ir regionų valdžios institucijų tiesiogiai finansuoja ir įgyvendina Vystymo politika trečiojoje šalyse remdamos infrastruktūrą ir pagrindines paslaugas, vykdydamos porinius projektus su valdžios institucijomis, dalindamosi patirtimi ir perduodamos savo įgūdžius ir kad šiame darbe yra galimybė daugiau dėmesio skirti vaikų teisėms;

1.18 **džiaugiasi**, kad pripažįstama, jog vaikai turi teisę išreikšti savo nuomonę jų gyvenimui įtaką darančiais klausimais; ir **džiaugiasi** siūlymu įtraukti vaikus į strategijos kūrimą. Regionų ir vietos valdžios institucijų bei vaikų organizacijų įtraukimas į šį darbą turės didelę įtaką šio darbo sėkmingumui;

1.19 **džiaugiasi** neseniai paskelbta Jungtinių Tautų atlikta smurto prieš vaikus studija⁽¹⁾. Pranešime „valstybės raginamos uždrausti visų formų smurtą prieš vaikus, visomis aplinkybėmis, įskaitant kūno bausmes, žalingą tradicinę praktiką — ankstyvas priverstines vedybas, moters lytinių organų žalojimą, vadinauosius garbės nusikaltimus — seksualinę prievartą ir kankinimus bei kitą nežmonišką ar žeminantį elgesį ar būti taip baudžiamam“⁽²⁾; siūlo į šios studijos išvadas be išlygų atsižvelgti rengiant Strategiją.

⁽¹⁾ Šį pranešimą pateikė nepriklausomas ekspertas Paulo Sérgio Pinheiro, ir jį galima rasti: www.violencestudy.org.

⁽²⁾ JT šešiasdešimt pirmoji sesija, Vaiko teisių propagavimas ir apsauga, A/61/299.

2. REGIONŲ KOMITETO REKOMENDACIJOS

REGIONŲ KOMITETAS

2.1 **pataria** skirti finansinius ir žmogiškuosius išteklius bei prisiimti politinius įsipareigojimus šio Komunikato įgyvendinimui ir Žaliosios knygos bei strategijos plėtojimui ir **siūlo** Europos Parlamentui pagalvoti apie specialios priemonės sukūrimą strategijai ir joje siūlomiems veiksams finansuoti;

2.2 **pabrėžia**, jog vietos ir regionų valdžios institucijos turėtų būti laikomos pagrindiniais partneriais kuriant strategiją ir **ragina** jas padaryti Europos vaiko teisių forumo narėmis; būti atstovaujamos tarpinstitucinėje grupėje; ir kad su jomis būtų konsultuojamasi rengiant koordinatoriaus ataskaitą ir kad ši ataskaita būtų viešai skelbiama;

2.3 **rekomenduoja**, jog strategijoje būtų išdėstyti tik būtiniausi reikalavimai ir ambicingi veiksmai su aiškiais uždaviniais ir tikslais, prieš tai atlikus išsamią analizę;

2.4 **rekomenduoja** strategijoje pasiekti pusiausvyrą tarp pasaulinei padėčiai skiriamo dėmesio ir ES vidaus ir valstybių narių veiksmų ir dialogo;

2.5 **rekomenduoja** suteikti prioritetą palyginamų rodiklių sukūrimui ir nuoseklių duomenų rinkimui valstybėse narėse bei, kai įmanoma, regioniniu lygmeniu;

2.6 **ragina** skirti tinkamus išteklius, paramą ir sukurti mechanizmus, palengvinančius vaikų dalyvavimą kuriant strategiją, įskaitant socialiai nuskriaustus vaikus, vaikus, priklausančius etninėms mažumoms, bei vaikus su negalia. Vaikai turėtų būti įtraukti į procesą ankstyvame etape ir taikant vaikų amžių atitinkančius metodus, pvz. meninius užsiėmimus, diskusijas su vadovu ir kt. Be to, **pripažįsta**, jog vietos ir regionų valdžios institucijos galėtų taip pat daugiau nuveikti padedant tartis su vaikais atitinkamais klausimais, dėl kurių sprendimai priimami subregioniniu lygmeniu;

2.7 **dar kartą** ragina visiškai įgyvendinti 1989 m. lapkričio 20 d. Vaiko teisių konvenciją; ir **pabrėžia** šių teisių svarbą: teisei į minties, sąžinės ir religijos laisvę; privatumo apsaugai; apsaugai nuo prievartos, kankinimo ir priežiūros stokos; teisei į sveikatos priežiūrą, teisei mokytis, lankyti mokyklą ir profesinį rengimą; ir mažumų apsaugai, kaip teigiama komiteto nuomonėje dėl integracijos ir migracijos (CdR 51/2006 fin), bei teisei į deramą mitybą ir būstą;

2.8 atsižvelgdamas į tai, **reikalauja**, kad būtų visiškai pripažįstamas esminis vietos ir regionų valdžios institucijų, kaip pagrindinių socialinių paslaugų, įskaitant švietimą ir būstą, vaiko priežiūrą, teikėjo vaidmuo, taip pat jų vaidmuo planuojant,

formuojant politiką ir prižiūrint fizinę aplinką, užtikrinančią vaiko teises į deramą ir jo poreikius atitinkančią būstą bei tinkamus žaidimus ir laisvalaikį bei galimybę augti saugioje fizinėje aplinkoje;

2.9 **ragina** daugiau dėmesio skirti būtinumui, jog valstybės narės skubiai įgyvendintų prisiimtus Europos ir tarptautinius įsipareigojimus, įskaitant įsipareigojimus teisės aktų, susijusių su JTVTK, Europos žmogaus teisių konvencija ir Europos Tarybos teisės aktais, leidybos ir įgyvendinimo srityje. Šis darbas turėtų būti integruotas į dabartinių ES veiksmų įtakos vaikų teisėms vertinimą;

2.10 **pataria**, jog analizėje ne tik būtų „įvertintas dabartinių veiksmų efektyvumas“ bet kad pasinaudojus palyginamų duomenų analize, ji padėtų įvertinti ir valstybių narių pažangą, padarytą įgyvendinant JTVTK, kaip nurodoma Poveikio įvertinime;

2.11 **siūlo** į analizę įtraukti ir stebėseną, ar visos valstybės narės ratifikavo Hagos konvenciją dėl vaikų apsaugos ir bendradarbiavimo tarptautinio įvaikinimo srityje (1993);

2.12 **rekomenduoja**, kad valstybės narės pasinaudotų atviro koordinavimo metodu kaip priemone prisiimti tarpusavio įsipareigojimus, susijusius su JTVTK įgyvendinimu, bei keistis geriausia praktika, taip pat visapusiškai įtraukti vietos ir regionų valdžios institucijas į šį procesą;

2.13 **rekomenduoja**, kad ES ir valstybių narių politikoje būtų atsižvelgiama į tai, jog patys vaikai ir jų poreikiai yra labai skirtingi; pvz., vaikai, kurie yra nuskriausti dėl geografinės vietovės, amžiaus, lyties, tautybės ir negalios. Reikės atkreipti ypatingą dėmesį į skurdo, socialinės atskirties, negalios, diskriminavimo ir rasizmo poveikį ir į etninėms mažumoms priklausančių bei pabėgėlių vaikų padėtį bei religinio, kalbinio ir kultūrinio skirtingumo poveikį tiek ES, tiek pasaulyje;

2.14 **siūlo**, jog strategijoje būtų numatyti konkretūs tikslai, kurie užtikrintų vaikams visose geografinėse vietovėse vienodas galimybes; tai pareikalautų sustiprinti kovą su vaikų skurdu ir suvienodinti mokymosi galimybes. Regionų ir vietos valdžios institucijos vaidins pagrindinį vaidmenį įgyvendinant šias priemones;

2.15 **rekomenduoja**, kad be numatytų trumpalaikių priemonių, būtų parengta priemonė, kuri leistų vykdyti tarptautinį teisėsaugos institucijų bendradarbiavimą tikrinant personalo ir savanorių, kurie dirba su vaikais, duomenis apie padarytus nusikaltimus; **ragina**, kad strategijoje turėtų būti pagalvota apie asmenų, padariusių lytinį nusikaltimą prieš vaikus, ES registro sukūrimą ir teisėsaugos institucijų prieigą prie šio registro;

2.16 **ragina**, kad strategijoje būtų numatyti būdai, kaip pagerinti tarnybų, teikiančių paramą šeimai, darbą, siekiant užkirsti kelią vaikų išnaudojimui ir filicidui (kai vaikus nužudo jų pačių tėvai). Tai galėtų būti parama tėvams, blogo elgesio su vaikais prevencija ir ankstyvas išaiškinimas; parama išnaudojimo aukoms ir mechanizmo įtarimą keliančioms vaikų mirtims tirti, sukūrimas, siekiant išanalizuoti valstybės prevencinio įsikišimo veiksmingumą;

2.17 rekomenduoja, kad strategijoje būtų sprendžiamas klausimas, susijęs su neigiama televizijos, kompiuterių ir naujų technologijų įtaka vaikams, pvz. prieiga prie suaugusiems skirtų ar nederamų vaizdų internete, o taip pat tokių užsiėmimų sėdimo pobūdžio pasekmės vaikų vystymuisi. Kitas glaudžiai susijęs klausimas yra neigiamas tiesiogiai į vaikus orientuotos reklamos ir rinkodaros poveikis. Turėtų būti skatinamos priemonės taikyti technologijas lavinimo tikslais, pvz., vaikų kalbiniams ir kultūriniais įgūdžiams ugdyti skirtos televizijos laidos, kurios yra ypač svarbios migrantų vaikams Kultūrinės veiklos propagavimui ir

jos prieinamumui vaikams taip pat būtinos kūrybinio pobūdžio priemonės, pvz. skaitymas, muzika ir teatras;

2.18 **reikalauja**, jog mokymo programos ir priemonės, sukurtos kaip šios strategijos dalis, būtų prieinamos regionų ir vietos administracijoms, kad šios galėtų supažindinti pareigūnus su naujomis politikos priemonėmis ir geriausia praktika;

2.19 **rekomenduoja**, kad komunikacijos strategija būtų paremta JTVTK ir kad visos informavimo kampanijos būtų pradėtos regioniniu ir vietiniu lygmenimis, jose būtų atsizvelgta į amžių, būtų vykdomos daugeliu kalbų ir būtų prieinamos vaikams su negalia;

2.20 **rekomenduoja**, kad ES pagalboje vystymuisi būtų numatytas finansavimo procentas, kurį reikėtų investuoti į vaikams naudingas priemones, ir kad vietos ir regionų valdžios institucijų trečiųjų šalių vystymo politikoje būtų skiriamas prioritetas dalijimuisi įgūdžiais ir patirtimi vaiko teisių srityje.

2007 m. vasario 13 d., Briuselis.

Regionų komiteto
pirmininkas
Michel DELEBARRE

Regionų komiteto nuomonė Atotrūkio įdiegiant plačiajuosčių ryši mažinimas ir i2010 e. vyriausybės veiksmų planas

(2007/C 146/09)

REGIONŲ KOMITETAS

- mano, kad galimybė visoje Europos Sąjungoje naudotis plačiajuosčiu ryšiu už prieinamą kainą yra esminis dalykas užtikrinant piliečiams paslaugų kokybę, skatinant regionų konkurencingumą ir produktyvumą bei sudarant sąlygas toliau vystytis informacinei ir žinių visuomenei, ypač dažnai atskirtų patiriančiose vietovėse. Komitetas mano, kad plačiajuosčio ryšio paslaugų teikimas turėtų būti užtikrintas kaip ir pagrindinių paslaugų — geriamojo vandens ir elektros energijos — teikimas;
- mano, kad labai reikšmingos Europos Komisijos nuorodos į kaimo plėtrą, struktūrinių fondų naudojimą ir valstybės lėšomis finansuojamų projektų dėl prieigos prie plačiajuosčio ryšio paslaugų atitikimo ES teisės aktams vertinimą;
- tikisi, kad naujoji elektroninės komunikacijos padės sukurti radijo dažnių spektro naudojimo politiką, pagal kurią būtų galima diegti belaides plačiajuosčio ryšio technologijas;
- pritaria Europos Komisijai, kuri prašo valstybių narių skirti didesnę dėmesį nacionalinėms plačiajuosčio ryšio plėtojimo strategijoms labiau įtraukiant vietos ir regionų valdžios institucijas;
- mano, kad įtrauktis pasitelkiant e. vyriausybę skirta kovoti su galimomis naujomis atskirties formomis kuriant paslaugų tinklą (skaitmeninės infrastruktūros ir kultūros atskirtis) ir, naudojant informacijos ir ryšių technologijas (IRT), stiprinti socialinę integraciją skatinančias politikos kryptis;
- pabrėžia, kad e. vyriausybės naudojimas turėtų padėti pertvarkyti ir modernizuoti viešojo valdymo institucijų teikiamas paslaugas ir įgyvendinti veiksmingumo, gero veikimo, griežto valdymo, nešališkumo, skaidrumo, tvarkos supaprastinimo ir aktyvesnio dalyvavimo siekius. Komitetas mano, kad neabejotinai reikia, kad viešosios institucijos keistųsi geriausios praktikos pavyzdžiais;
- rekomenduoja skatinti bendradarbiavimą, keitimąsi patirtimi, sprendimų, kuriais galėtų prasinaudoti kiti, sklaidą ir iniciatyvas, kurių tikslas — didinti viešojo valdymo institucijų sprendimų priėmimo tvarkos skaidrumą ir visuomenės dalyvavimą sprendimų priėmimo procese, ypač priimant sprendimus parlamente.

REGIONŲ KOMITETAS,

ATSIŪVELGDAMAS į Komisijos komunikatą Tarybai, Europos Parlamentui, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Atotrūkio įdiegiant plačiajuostį ryšį mažinimas“ (COM(2006) 129 final),

ATSIŪVELGDAMAS į Komisijos komunikatą Tarybai, Europos Parlamentui, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „i2010 e. vyriausybės veiksmų planas: e. vyriausybės plėtros spartinimas Europoje visų labui“ (COM(2006) 173 final),

ATSIŪVELGDAMAS į 2006 m. kovo 20 d. ir 2006 m. balandžio 25 d. Europos Komisijos sprendimus vadovaujantis EB steigimo sutarties 265 straipsnio 1 dalimi konsultuotis šiais dviem klausimais su Komitetu,

ATSIŪVELGDAMAS į 2006 m. balandžio 25 d. Komiteto biuro priimtą sprendimą pavesti Kultūros, švietimo ir mokslinių tyrimų komisijai parengti nuomonę šiais dviem klausimais,

ATSIŪVELGDAMAS į savo nuomonę dėl Komisijos komunikato Tarybai, Europos Parlamentui, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui dėl i2010 — Europos informacinė visuomenė augimui ir užimtumui skatinti (COM(2005) 229 final, CdR 252/2005 fin) ⁽¹⁾,

ATSIŪVELGDAMAS į savo nuomonę dėl Komisijos komunikato Tarybai, Europos Parlamentui, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui dėl Europos sujungimo didelės spartos ryšiu: plačiajuosčio ryšio strategijos kryptys (COM(2004) 369 final, CdR 257/2004 fin) ⁽²⁾,

ATSIŪVELGDAMAS į savo nuomonę dėl Komisijos komunikato Tarybai, Europos Parlamentui, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui dėl Europos 2005 veiksmų plano: nauja redakcija (COM(2004) 380 final, CdR 193/2004 fin) ⁽³⁾,

ATSIŪVELGDAMAS į Kultūros, švietimo ir mokslinių tyrimų komisijos 2006 m. lapkričio 30 d. priimtą nuomonės projektą (CdR 272/2006 rev. 2), (Pranešėjas Luciano Caveri, Aostos slėnio autonominio regiono pirmininkas (Italija/LDAE),

68-ojoje plenarinėje sesijoje, vykusioje 2007 m. vasario 13-14 d. (vasario 13 d. posėdis), priėmė šią nuomonę.

1. Plačiajuostis ryšys

Atotrūkis diegiant plačiajuostį ryšį

Regionų komitetas

1.1 **mano**, kad internetas yra viena svarbiausių mūsų laikų naujovių, kurios galimybės gali suteikti dar daugiau apčiuopiamos naudos ekonomikos vystymuisi kuriant naujas paslaugas ir darbo vietas, atveriant perspektyvas investicijoms, didinant produktyvumą, mažinant kainas ir gerinant gyvenimo kokybę;

1.2 **mano**, kad, įgyvendinant Lisabonos ir Geteborgo strategijų tikslus, informacinių ir ryšio technologijų diegimas yra labai svarbus gerinant jau veikiančių įmonių veiklą ir kuriant naujas ir modernias bendroves. Technologijos taip pat gali turėti labai didelės reikšmės darbuotojų ir apskritai piliečių mokymui;

1.3 **teigia**, kad visuose viešojo valdymo lygiuose reikėtų plačiau diegti informacines ir ryšio technologijas visų pirma tose srityse, kuriose viešosios valdžios institucijos tiesiogiai užtikrina paslaugų teikimą piliečiams;

1.4 **pabrėžia**, kad užtikrinti visaapimančias ir sąveikiąsias elektronines paslaugas (valdymo, sveikatos apsaugos, švietimo ir viešųjų pirkimų internetu) bus galima tik tuomet, kai jos bus plačiai išvystytos ir Europos Sąjungos piliečiai ir įmonės turės prieigą prie plačiajuosčio ryšio;

1.5 todėl **mano**, kad galimybė visoje Europos Sąjungoje naudotis plačiajuosčiu ryšiu už prieinamą kainą yra esminis dalykas užtikrinant piliečiams paslaugų kokybę, skatinant regionų konkurencingumą ir produktyvumą bei sudarant sąlygas toliau vystyti informacinei ir žinių visuomenei, ypač dažnai atskirtį patiriančiose vietovėse;

1.6 **teigiamai vertina tai**, kad šiame komunikate aiškiai ir ne kartą užsimenama apie kaimo plėtrą, įskaitant *ad hoc* finansavimo šaltinių atvėrimą, ir tai rodo, kad Komisija deramai atsižvelgia ir į perspektyvas, kurias atveria prieiga prie išvystyto plačiajuosčio ryšio didinant kaimo vietovių ir apskritai su nuolatiniėmis geografinėmis arba gamtinėmis kliūtimis susiduriančių vietovių konkurencingumą bei subalansuotą teritorijų vystymą, ir į didelę papildomą naudą, kurią šis ryšys galėtų suteikti tradiciškai tokiose vietovėse vykdomai gamybos veiklai;

1.7 **mano**, kad labai reikšmingos nuorodos į Europos Komisijos regioninės politikos generalinio direktorato veiklą, ypač susijusią su struktūrinių fondų naudojimu, ir į Konkurencijos generalinio direktorato veiklą, konkrečiai direktorato atliekamą valstybės lėšomis finansuojamų projektų dėl prieigos prie plačiajuosčio ryšio paslaugų kaimo vietovėse atitikimo ES teisės aktams vertinimą;

⁽¹⁾ OL C 192, 2006 8 16, p. 15.

⁽²⁾ OL C 71, 2005 3 22, p. 55.

⁽³⁾ OL C 71, 2005 3 22, p. 59.

1.8 **baiminasi**, kad plėtojant plačiajuostį ryšį gali kilti būdingų rinkos nesklaidumo reiškiniai, jeigu privačių operatorių investicijos į atokių, kaimo vietovių, kuriose mažas gyventojų tankumas arba kuriose dėl joms būdingo reljefo sunku ir brangu tokių ryšių įdiegti, infrastruktūrą bus nerentabilios. Todėl atvirumo ir lankstumo parodymas yra svarbus ir pažangus žingsnis, turintis omenyje didelę plačiajuosčio ryšio reikšmę socialiniam ir ekonominiam tokių vietovių vystymuisi;

1.9 **primena**, kad pagrįsdamas šį požiūrį Regionų komitetas, išnagrinėjęs ir aptaręs sprendimus, kuriuos Europos Sąjungoje įgyvendina vietos ir regionų valdžios institucijos, nustatė, kad neįmanoma rasti visoms situacijoms tinkantį sprendimą. Veiksmai, kurie tikėtų didiesiems miestų centrams, gali netikti, pavyzdžiui, nepalankiose sąlygose esančioms vietovėms, kurioms būdingas sudėtingas reljefas arba mažas gyventojų tankumas, todėl norint teikti įvairias paslaugas tokiose vietovėse reikia didelių pastangų;

1.10 **atkreipia dėmesį** į tai, kad pastaraisiais metais žymiai išaugo plačiajuosčio ryšio diegimas. Tačiau, atsižvelgiant į Bendrijos tikslą iki 2010 m. pasiekti, kad ryšiu galėtų naudotis 90 proc. Europos Sąjungos gyventojų, Komitetas pastebi, kad infrastruktūros požiūriu išlieka didelis skirtumas tarp miestų centrų ir priemiesčių, senųjų ir naujųjų valstybių narių;

1.11 visgi **pabrėžia**, kad nepakanka vien tik nustatyti 90 proc. gyventojų aprėpties ribą, reikia atsižvelgti ir į kitus veiksnius (geografinį pasiskirstymą, gyventojų tankumą). Tai, kad nedidelėse vietovėse, pavyzdžiui, kalnuotuose regionuose, kuriuose dažnai sudėtinga teikti pagrindines paslaugas (fiksuito ar mobilus telefono ryšio, antžeminės televizijos ir t. t.), 10 proc. gyventojų nepateks į aprėpties sritį, gali tapti išties mažo gyventojų tankumo geografinių vietovių atskirties priežastimi;

1.12 be to, **pabrėžia**, kad, kalbant apie atskirtį diegiant plačiajuostį ryšį, reikia skirti ypatingą dėmesį atotrūkiui tarp plačiajuosčio ryšio diegimo ir realaus tokio ryšio naudojimo. Siekiant jį mažinti, reikia imtis papildomų, ne vien tik techninių priemonių vietos lygiu, skatinant pagyvenusius žmones ir palankių sąlygų neturinčias socialines grupes arba paprastai mažiau išsilavinusius asmenis, pavyzdžiui kaimo gyventojus, naudotis plačiajuosčiu ryšiu (mokymai, prieigos taškai viešose vietose ir t. t.);

1.13 galiausiai **pabrėžia**, kad, kuriant šiuo ryšiu besinaudojančias transporto ir paslaugų infrastruktūras, didžiausias dėmesys turėtų būti skiriamas visų lygių saugos reikalavimams siekiant užtikrinti atitinkamą vartotojų apsaugos ir jų teisės į privatumą lygį.

Padėtis naujosiose valstybėse narėse

Regionų komitetas

1.14 **atkreipia dėmesį** į tai, kad sunku įvertinti, kokia yra plačiajuosčio ryšio elektroninių paslaugų skverbtis ir aprėptis ir

kaip jis realiai naudojamas naujosiose valstybėse narėse, kadangi nėra regionų lygmens duomenų, kuriuos būtų galima palyginti su 15 senųjų ES valstybių narių duomenimis;

1.15 todėl **ragina** Komisiją nedelsiant atlikti tyrimą apie infrastruktūrų padėtį naujųjų valstybių narių regionuose ir mažiausiai urbanizuotose senųjų valstybių narių vietovėse siekiant nustatyti, kokių priemonių reikėtų imtis pritaikant esamas infrastruktūras prie reikalavimų, keliamų įgyvendinant Lisabonos strategijos tikslus.

Technologiniai sprendimai

Regionų komitetas

1.16 **palankiai vertina** Komisijos iniciatyvą, kuria siekiama persvarstyti elektroninių ryšių reglamentavimo sistemą;

1.17 **tikisi**, kad, plėtojant radijo spektro naudojimo politiką, besiremiančią technologijų neutralumo principu, naujoji reglamentavimo sistema laikantis subsidiarumo principo padės užtikrinti operatorių ir esamų bei ateities technologijų nediskriminacinę konkurenciją. Neseniai pradėtoms diegti belaidėms technologijoms, labai padedančioms spręsti aprėpties problemas kaimo arba reljefo požiūriu ypatingai sudėtingose vietovėse, reikalingas pakankamai platus radijo dažnių spektras, kad būtų galima diegti plačiajuostį ryšį;

1.18 **pritaria** Europos Komisijos nuomonei, pareikštai 2005 m. rugsėjo ir lapkričio mėn. bei 2006 m. kovo ir birželio mėn., dėl technologijų neutralumo, skaidrumo, veiksmingo radijo dažnių spektro naudojimo ir konkurencinės bei novatoriškos aplinkos, sudarančios sąlygas plėtoti naujas technologijas, skatinimo;

1.19 **pritaria** Europos Komisijos nuomonei, kad dažniai nebeturėtų būti naudojami pagal logiką, kuria remiantis dažnio juosta skiriama tam tikrą paslaugą teikiančiai technologijai (pavyzdžiui, 900 MHz dažnis naudojamas teikiant mobiliojo ryšio ir išplėstinės bendros prieigos ryšio sistemos (ETACS) paslaugas);

1.20 **ragina** Komisiją apibrėžti strategiją, kuri leistų lanksčiai naudoti technologijas radijo dažnio spektro diapazone;

1.21 **pabrėžia**, jog svarbu, kad naujos, technologijų neutralumo principu grindžiamos reglamentavimo sistemos taikymas ir laikymasis padėtų plėtoti plačiajuostį ryšį ir užtikrinti galimybę belaidėms ryšio priemonėms naudoti dažnius, stengiantis sumažinti didelį atotrūkį, dėl kurio nukenčia su nuolatiniomis geografinėmis arba gamtinėmis kliūtimis susiduriančios vietovės;

1.22 **pastebi**, kad plačiajuosčio ryšio diegimui skirtos naujosios technologijos, pavyzdžiui, WiMAX, galėtų padėti veiksmingai spręsti nepalankios geografinės padėties regionų problemas. Įdomu paminėti, kad, pavyzdžiui, Jungtinėse Amerikos Valstijose šio sektoriaus rinkoje veikiantys operatoriai šiuo metu investuoja į belaides technologijas dideles sumas.

Valstybės pagalbos poreikis

Regionų komitetas

1.23 **mano**, kad plačiajuosčio ryšio paslaugų teikimas turėtų būti užtikrintas kaip ir pagrindinių paslaugų — geriamojo vandens ir elektros energijos — teikimas;

1.24 **teigia**, kad vietovėse, kurių reljefas ypač sudėtingas, pavyzdžiui, regionuose, kuriems būdingos geografinės ar gamtinės kliūtys, atskirties mažinimas diegiant plačiajuosčių ryšių reikalauja žymiai didesnių investicijų nei lygumų regionuose, todėl ekonominiu požiūriu negalima tikėtis pelningų investicijų;

1.25 **pabrėžia**, kad viešosios konsultacijos, kurias surengė Skaitmeninės atskirties forumas, patvirtino, kad labai svarbi valstybės pagalba, kurią teikia vietos ir nacionalinės valdžios institucijos arba pramonės sektorius ir asociacijos.

Europos fondų naudojimas

Regionų komitetas

1.26 **pritaria** Europos Komisijai, kad labai svarbu skatinti vietos ir regionų valdžios institucijas kuo geriau pasinaudoti ES struktūrinių fondų ir Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai teikiama galimybėmis teikiant plačiajuosčių ryšių ir juo naudojamantis. Komitetas daug kartų pabrėžė būtinybę laikytis tokio požiūrio ir paminėjo jo teigiamus aspektus;

1.27 **tikisi**, kad Komisija patikslins savo veiklos kryptis, susijusias su tokiais sąlygomis, kai naudojantis struktūrinių fondų parama kuriami belaidžio plačiajuosčio ryšio tinklai tokiuose regionuose, kuriuose iš dalies jau teikiamos tokios paslaugos. Praktikoje yra neįmanoma geografiniu požiūriu apriboti prieigos prie šių naujų belaidžių technologijų taip, kad jomis būtų galima pasinaudoti tik retai apgyvendintose vietovėse, o ne miestų aglomeracijose, kur tokios paslaugos jau prieinamos;

1.28 vis dėlto **nori atkreipti dėmesį** į tai, kad ne visos kaimo vietovės ir su nuolatinėmis geografinėmis ar gamtinėmis kliūtimis susiduriančios vietovės, kuriose atskirtį mažinančių priemonių diegiant plačiajuosčių ryšių įgyvendinimas yra neatidėliotinas ir dėl kurių kyla sunkiai išsprendžiamų problemų, remiantis atrankos kriterijais struktūrinių fondų finansavimui gauti, priskiriamos nepalankių geografinių sąlygų regionams;

1.29 tačiau **mano**, kad reikėtų rasti naujus ir lanksčius sprendimus, kad būtų galima šioms vietovėms suteikti veiksmingą pagalbą naudojant politines priemones, apibrėžtas vietos ir regionų lygiu, tačiau koordinuojamas nacionaliniu ir Europos lygiu, kuriomis remiantis infrastruktūrų kūrimui teikiama ekonominė parama ar, laikantis Bendrijos laisvosios konkurencijos principų, nustatant pagrindines gaires, kurios padėtų

išvengti aptariamose geografinėse vietovėse atsirandančių rinkos nesklaidumų;

1.30 **pabrėžia**, kad diegiant plačiajuosčių ryšių su nuolatinėmis geografinėmis arba gamtinėmis kliūtimis susiduriančiose vietovėse, į kurias, kaip jau minėjome, operatoriai neinvestuoja, kadangi tokios investicijos nepelningos, sunku kurti viešojo ir privataus sektorių partnerystę arba modernias finansavimo projektų formas be didelių valstybės, kuri turėtų rasti naujus skatinimo būdus, investicijų;

1.31 **mano**, kad nenaudinga abonentams numatyti mokesčių lengvatas, kadangi plačiajuosčio ryšio diegimo problema labiau susijusi su pasiūla nei su paklausa. Komiteto nuomone, verčiau reikėtų numatyti galimas skatinimo priemones arba mokesčių lengvatas infrastruktūrų kūrimo projektams, kuriuos operatoriai vykdo su nuolatinėmis geografinėmis arba gamtinėmis kliūtimis susiduriančiose vietovėse, taip sumažinant su investicijomis susijusias išlaidas;

1.32 kadangi Komitetas pritaria nuolatiniam ir aktyviam keitimuisi geriausia praktika, **palankiai vertina** Europos Komisijos pasiūlymą toliau skatinti tokius mainus ir padėti kaupti duomenis Europos Sąjungos lygiu sukuriant interneto svetainę, kurioje būtų sukaupta informacija, ypač naudinga teikėjams ir vietos bei regionų valdžios institucijoms;

1.33 todėl **mano**, kad labai svarbu, jog Europos Komisija aktyviai stengtųsi rasti sąveiką tarp sektorių programų ir ES struktūrinių fondų bei Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai numatyto finansavimo.

Regioninės ir nacionalinės plačiajuosčio ryšio plėtojimo strategijos

Regionų komitetas

1.34 **pritaria** Europos Komisijai, kuri prašo valstybių narių skirti didesnę dėmesį nacionalinėms plačiajuosčio ryšio plėtojimo strategijoms labiau įtraukiant vietos ir regionų valdžios institucijas ir nubrėžiant pagrįstus plačiajuosčio ryšio plėtojimo tikslus, ypač susijusius su viešosiomis paslaugomis.

2. i2010 e. vyriausybės veiksmų planas

Plačiajuosčio ryšio ir e. vyriausybės sąsaja

Regionų komitetas

2.1 **pritaria** Europos Komisijos nuomonei, kad plačiajuostis ryšys yra vienas pagrindinių veiksnių, leidžiančių ugdyti informacinę visuomenę, ypač visiems piliečiams užtikrinant vienodą prieigą, didinti įmonių konkurencingumą ir viešojo valdymo veiksmingumą;

2.2 **mano**, kad skaitmeninės infrastruktūros atskirtis, t. y. atotrūkis, tarp išvystytas infrastruktūras ir paslaugas turinčių gyventojų ir žmonių, gyvenančių su nuolatinėmis geografinėmis ir gamtinėmis kliūtimis susiduriančiose vietovėse, kuriose tokios infrastruktūros ir paslaugos nėra sukurtos, yra didelė kliūtis kiekvieno piliečio dalyvavimui informacinėje visuomenėje (e. įtrauktis) ir galimybei, ypač viešajame sektoriuje, diegti naujo-viškas bendravimo su klientais — piliečiais ir įmonėmis — formas. Demokratinio požiūriu šis atotrūkis yra akivaizdi, aiški ir esminė spraga;

2.3 be to, **mano**, kad žinių požiūriu egzistuoja didelė skaitmeninė kultūros atskirtis, t. y. atotrūkis tarp naujų ir senųjų ES valstybių narių, tarp kai kurių atskirų ES valstybių narių, labiau urbanizuotų ir kaimo vietovių, taip pat atotrūkis tarp įvairių kartų ir Europos Sąjungos visuomenę sudarančių socialinių grupių, susijęs su žiniomis, atveriančiomis galimybę tapti informacijos ir ryšių technologijų pagalba teikiamų paslaugų vartotojais. Todėl labai svarbu rasti tinkamų paramos priemonių, kad kuo daugiau piliečių galėtų įgyti bazinių žinių, kurios jiems suteiktų galimybę pasinaudoti šios srities naujovių teikiama nauda.

Nepamirštas nė vienas pilietis: įtrauktis skatinimas pasitelkiant e. vyriausybę

Regionų komitetas

2.4 **mano**, kad įtrauktis pasitelkiant e. vyriausybę skirta kovoti su galimomis naujomis atskirties formomis kuriant paslaugų tinklą (skaitmeninės infrastruktūros ir kultūros atskirtis) ir, naudojant informacijos ir ryšių technologijas (IRT), stiprinti socialinę integraciją skatinančias politikos kryptis;

2.5 **pabrėžia**, kad siekiant išvengti bet kokios atskirties naudojantis viešosiomis paslaugomis, administracinės įstaigos turėtų taikyti daugiakanalės prieigos požiūrį, kuris padėtų užtikrinti galimybę vartotojui naudotis jam tinkamiausia priemone (paslaugomis prie „įprastinio langelio“, tinklavietėmis, skaitmenine televizija, mobiliaisiais telefonais ir t. t.);

2.6 **mano**, kad reikėtų numatyti konkrečius mokymo kursus ir paramą siekiant užtikrinti lygias galimybes sudarant sąlygas naudotis telematinėmis paslaugomis nepalankioje socialinėje padėtyje esantiems piliečiams;

2.7 **pritaria**, kad reikėtų, jog viešojo valdymo institucijų informaciniai portalai atitiktų W3C nustatytus naudojimosi internetu standartus. Šį atitikimą turėtų įvertinti tarptautiniu lygiu pripažintos *ad hoc* sertifikavimo institucijos;

2.8 **mano**, kad visi veiksmų planai, kurių tikslas — integracija, turi būti įtraukti į bendrą programą siekiant išvengti pavienių ir tarpusavyje nesusijusių priemonių įgyvendinimo.

Įgyvendinti veiksmingą ir gerą valdymą: priemonės ir analizė

Regionų komitetas

2.9 **pabrėžia**, kad IRT naudojimas turėtų padėti pertvarkyti ir modernizuoti viešojo valdymo institucijų teikiamas paslaugas ir įgyvendinti veiksmingumo, gero veikimo, griežto valdymo, nešališkumo, skaidrumo, tvarkos supaprastinimo ir aktyvesnio dalyvavimo siekius;

2.10 **teigia**, kad būtų sutaupoma laiko, skiriamo apsilankymams įstaigose, stovėjimui eilėse ir formalumų vykdymui, būtų paprasčiau pildomi blankai, veiktų „vieno langelio“ sistema ir dėl tiesioginės integruotų duomenų kontrolės būtų mažesnė klaidų tikimybė — tai privalumai, dėl kurių reikėtų skatinti modernių paslaugų teikimo metodų diegimą;

2.11 **mano**, kad būtų naudinga sukurti priemones, padedančias įvertinti sąnaudas, naudą ir poveikį, remiantis Bendrijos lygiu nustatytais bendrais rodikliais ir metodais;

2.12 **įsitikinęs**, kad viešojo sektoriaus investicijos, kurių tikslas — įvairių sistemų integracija ir bendradarbiavimas, dalijimasis informacija ir elektroninių paslaugų teikimas, turėtų visų pirma ekonominės naudos, kurią galima apskaičiuoti ir palyginti: taupomas piliečių ir įmonių (galutinių vartotojų) laikas, gerinamas viešojo valdymo institucijų veiksmingumas ir produktyvumas. Žinoma, būtų ir kokybinio pobūdžio naudos: vartotojai būtų labiau patenkinti viešojo valdymo institucijų teikiama paslaugomis, būtų skaidresnis ir atsakingesnis viešojo valdymo institucijų darbas;

2.13 **mano**, kad, siekiant sukurti bendrą vertinimo priemonių sistemą, būtų tikslinga palyginti įvairias nacionalines ir regionų sistemas ir pritaikyti pažangiausias modelius;

2.14 **mano**, kad keitimasis geriausia praktika viešajame sektoriuje valdymo ir technologijų klausimais padėtų optimaliai taikyti turimus išteklius ir ateityje suteiktų papildomos naudos palaipsniui kuriant profesionalias vyriausybės specialistų grupes. Siekiant įvertinti rizikos veiksnius ir silpnuosius aspektus, gali būti naudinga išnagrinėti lūkesčių nepateisinusią patirtį (blogą praktiką);

2.15 **siūlo**, kad valdymo institucijos, turinčios kompiuterines programas, sukurtas paskelbus viešą konkursą, leistų nemo-kamai naudotis jų originaliu formatu kitoms valdymo institucijoms, kurioms tai reikalinga, pridėdamos reikiamus dokumentus, kad šios galėtų jas pritaikyti savo poreikiams.

Pagrindinės didelės reikšmės piliečiams ir įmonėms turinčios paslaugos

Regionų komitetas

2.16 **teigia**, kad Europos lygiu plėtojant e. vyriausybę labai svarbu nustatyti didelę papildomą naudą turinčias paslaugas, galinčias turėti didelės reikšmės piliečiams, įmonėms ir pačioms viešojo valdymo institucijoms ir atlikti esminį vaidmenį plačiu mastu skleidžiant 2.20 punkte minimus sėkmės veiksmus;

2.17 **pageidauja**, kad kalbant apie pagrindinę tokio pobūdžio paslaugą — viešuosius pirkimus internetu:

- visų valstybių narių su viešaisiais pirkimais susiję teisės aktai būtų suderinti su ES šios srities teisės aktais;
- būtų apibrėžtos valdymo sąlygos siekiant skatinti viešųjų pirkimų sutarčių sudarymą elektroniniu būdu visose valstybėse narėse;
- būtų patobulinti minimalūs technologiniai standartai užtikrinant įvairių platformų sąveiką ir saugumą.

Pagrindiniai e. vyriausybės sėkmę lemiantys veiksniai

Regionų komitetas

2.18 **mano**, kad viešojo valdymo institucijų darbo organizavimas, teisės aktų suderinimas Europos lygiu, viešojo valdymo institucijų darbuotojų supažindinimas su pažangia kultūra, funkcijų, susijusių su IRT, valdymo mechanizmai yra veiksniai, lemiantys viešojo valdymo institucijų atsinaujinimo procesą ir e. vyriausybės plėtojimą;

2.19 kalbant apie šiuos veiksmus **ragina** įgyvendinti šias iniciatyvas:

- išnagrinėti ir persvarstyti viešojo valdymo institucijų netiesioginio aptarnavimo (angl. — *back-office*) procedūras siekiant skatinti teikti piliečiams ir įmonėms elektronines paslaugas, kurios veiksmų planuose pripažintos strateginėmis, ir persvarstyti kai kuriuos formalius bendradarbiavimo aspektus naudojantis skaitmeniniais dokumentais ir elektroniniu paštu,
- imtis reglamentavimo priemonių, kad būtų apibrėžtos strategijos, taisyklės, standartai ir bendri IRT formatai siekiant skatinti sąveiką ir bendradarbiavimą juos įgyvendinant,
- rengti profesinio tobulinimo kursus darbuotojams (pvz., apie tinklus, sistemas, saugumą, konfidencialumą), ypač specializuotam techniniam personalui, kuris tiesiogiai susijęs su IRT grindžiamomis procedūromis (pvz., internetas, saugumas, konfidencialumas), ir personalui, kurio darbas apskritai ar

netiesiogiai susijęs su naujų diegimo ir modernizavimo procesu (pvz., informatikos pradmenys, konfidencialumas),

- skatinti naudoti „atvirojo šaltinio“ platformas nuolatinėmis investicijomis sudarant sąlygas gerinti valdymą ir elektronines paslaugas ypač mažose valdymo institucijose,
- kurti bendras identifikavimo sistemas, kurios leistų identifikuoti vartotojus, norinčius naudotis elektroninėmis paslaugomis,
- paskirstyti sukauptą viešąją informaciją siekiant išvengti dubliavimosi ir nereikalingos informacijos, kad būtų užtikrintas didesnis duomenų, įskaitant ir asmens duomenis, tikslumas,
- kurti teritorinius paslaugų centrus, kurie galėtų įgyvendinti ir remti e. vyriausybę užtikrinanti dalyvaujančioms valdymo institucijoms (ypač mažoms ir vidutinėms) galimybę valdyti IRT paslaugas ir jomis naudotis, nuolat gerinti paslaugų kokybę ir prieigą prie profesinių ir technologinių išteklių.

Skatinti dalyvavimą ir demokratinį sprendimų priėmimo procesą Europoje

Regionų komitetas

2.20 **mano**, kad viešojo valdymo institucijų sprendimų priėmimo tvarkos gerinimas ir aktyvesnis piliečių dalyvavimas juos priimant gali būti įvardijami kaip pagrindiniai veiksniai Europoje užtikrinant socialinę sanglaudą, kurios siekiant IRT gali būti naudingos įvairiuose lygiuose, nors lieka neišspręsti kai kurie klausimų aspektai, susiję su naujo pobūdžio atskirtimi ar sprendimų priėmimo tvarkos kokybe;

2.21 todėl **mano**, kad reikia skatinti bendradarbiavimą, keitimąsi patirtimi, sprendimų, kuriais galėtų prasinaudoti kiti, sklaidą ir iniciatyvas, kurių tikslas — didinti viešojo valdymo institucijų sprendimų priėmimo tvarkos skaidrumą ir visuomenės dalyvavimą sprendimų priėmimo procese, ypač priimant sprendimus parlamenteuose;

2.22 **mano**, kad labai svarbu gerinti ir struktūruoti standartus nustatančių institucijų keitimąsi informacija, kad būtų galima sujungti ir koordinuotai naudoti išteklius, ypač skirtus paslaugoms, kurias viešojo valdymo institucijos teikia piliečiams ir įmonėms;

2.23 **supranta**, koks reikšmingas yra piliečių dalyvavimas nuolat gerinant viešojo sektoriaus valdymo ir teikiamų paslaugų kokybę. Vienas iš būdų į tai juos įtraukti — įsteigti nuolatinę virtualią observatoriją, kurioje būtų kaupiamos šių paslaugų vartotojų reiškiamos pastabos ir pasiūlymai.

2007 m. vasario 13 d., Briuselis.

Regionų komiteto

pirmininkas

Michel DELEBARRE

Regionų komiteto nuomonė viešiesiems pirkimams taikomų peržiūros procedūrų veiksmingumo didinimas

(2007/C 146/10)

REGIONŲ KOMITETAS

- pritaria pasiūlymui nustatyti 10 kalendorinių dienų laikotarpį iki sutarties pasirašymo, siekiant neleisti perkančiosioms organizacijoms sudaryti sutartis prieš paskelbiant likusiems konkurso dalyviams apie sprendimą sudaryti sutartį. Tokia tvarka leidžia persvarstyti sprendimą iki jam įsigaliojant, o tai naudinga perkančiosioms organizacijoms ir dalyviams;
- mano, kad siūlomos kovos su neteisėtu tiesioginių sutarčių sudarymu priemonės yra tikrai per griežtos ir norėtų išsaugoti šiuo metu galiojančią žalos atlyginimo tvarką. Komisija tvirtina, kad neteisėtai sudaromos tiesioginės sutartys yra rimta problema, tačiau neparemia savo teiginio jokiais statistiniais duomenimis. RK ragina Europos Komisiją pateikti išsamius duomenis apie neteisėtai sudarytų tiesioginių sutarčių paplitimą;
- laikosi nuomonės, kad labai neaišku, kaip taikomos direktyvos dėl peržiūros procedūrų, susijusios su B kategorijos paslaugų, kurių vertė viršija nustatytą ribą, viešaisiais pirkimais. Regionų komiteto nuomone, iš peržiūros direktyvos reikėtų tikslingai išbraukti peržiūros procedūras dėl B kategorijos paslaugų viešųjų pirkimų, paliekant jas valstybių narių kompetencijai. Daugybė tokių paslaugų, pavyzdžiui, sveikatos priežiūros ar socialinės paslaugos priklauso vietos ir regionų valdžios institucijų veiklos sričiai. Europos Sąjungos kompetencija šiose srityse yra labai ribota, todėl ES neturėtų aplinkiniais keliais plėsti savo įgaliojimų, priimdama direktyvas dėl peržiūros procedūrų.

Pamatinis dokumentas

Pasiūlymas priimti Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą, iš dalies keičiančią Tarybos direktyvas 89/665/EEB ir 92/13/EEB dėl viešiesiems pirkimams taikomų peržiūros procedūrų veiksmingumo didinimo

COM(2006) 195 final

REGIONŲ KOMITETAS,

atsižvelgdamas į Europos Komisijos pasiūlymą priimti Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą, iš dalies keičiančią Tarybos direktyvas 89/665/EEB ir 92/13/EEB dėl viešiesiems pirkimams taikomų peržiūros procedūrų veiksmingumo didinimo (COM(2006) 195 final) — 2006/0025 (COD),

atsižvelgdamas į 2006 m. gegužės 4 d. Europos Komisijos sprendimą pagal Europos bendrijos steigimo sutarties 265 straipsnio 1 dalį pavesti Komitetui parengti nuomonę šiuo klausimu,

atsižvelgdamas į 2006 m. balandžio 25 d. priimtą biuro sprendimą pavesti Ekonominės ir socialinės politikos komisijai parengti nuomonę šia tema,

atsižvelgdamas į Ekonominės ir socialinės politikos komisijos 2006 m. gruodžio 15 d. priimtą nuomonės projektą (CdR 182/2006 rev. 2) (pranešėja Catarina Segersten-Larsson (SE/ELP), Värmland krašto vykdamosios tarybos narė),

68-oje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2007 m. vasario 13-14 d. (vasario 13 d. posėdis), priėmė šią nuomonę:

1. Regionų komiteto pozicija

Regionų komitetas

1.1 **pritaria** pasiūlymui parengti naują „peržiūros“ direktyvą, kadangi mano, kad veiksminga ir skaidri peržiūros sistema užtikrina didesnę saugumą paslaugų teikėjams, galbūt tai paskatins juos teikti paraiškas konkursams. Tai skatina konkurencingumą, kuris savo ruožtu duoda naudos perkančiosioms organizacijoms;

1.2 **mano**, kad siekiant sumažinti teisminių ginčų skaičių, būtini paprastesni reglamentuojantys teisės aktai. Paprastesnių taisyklių lengviau laikytis, mažesnė nesuspatingų tikimybė. Deja, naujosios direktyvos dėl viešųjų pirkimų parengtos nesiekiant paprastumo. Dėl sudėtingų viešųjų pirkimų direktyvų procedūrų taisyklių perkančiosioms organizacijoms nesunku padaryti klaidų. Tai ypač pasakytina apie mažas vietas ir regionų valdžios institucijas, kurios negali pasinaudoti viešųjų pirkimų ekspertų žiniomis. Komitetas norėtų atkreipti Europos Komisijos dėmesį į tai, kad didžioji dalis viešųjų pirkimų vyksta ne nacionaliniu lygmeniu, o per vietas ir regionų valdžios institucijas;

1.3 **taip pat mano**, kad pernelyg griežtos sankcijos, taikomos pažeidus viešųjų pirkimų nuostatas, ypač dėl neskaidrių teisinių sąlygų, turėtų neigiamų padarinių. Vienas jų būtų perkančiųjų organizacijų sprendimas neskelbti atviro paslaugų pirkimo konkurso, išsiverčiant savo vidaus tarnybų paslaugomis. Kita pasekmė — būtų orientuojamasi tik į žemiausią siūlomą

kainą. Juk sunku atmesti pasiūlymą, kurio įkainiai žemiausi, tuo tarpu visuomet galima užginčyti kokybės aspektus ar panašaus pobūdžio parametrus;

1.4 **pritaria** pasiūlymui nustatyti 10 kalendorinių dienų laikotarpį iki sutarties pasirašymo siekiant neleisti perkančiosioms organizacijoms sudaryti sutartis prieš paskelbiant likusiems dalyviams apie sprendimą sudaryti sutartį. Tokia tvarka leidžia persvarstyti sprendimą iki jam įsigaliojant, o tai naudinga perkančiosioms organizacijoms ir konkurso dalyviams. Regionų komitetas taip pat pritaria pasiūlymui, kad valstybės narės privalo numatyti sąlygas, pagal kurias peržiūros procedūra ketinantis pasinaudoti asmuo praneštų perkančiajai organizacijai apie įtariamą pažeidimą ir apie savo ketinimą pareikalauti peržiūros procedūros. Be to, praėjus vieneriems metams nuo dešimties dienų laikotarpio įvedimo, Regionų komitetas prašo Komisiją išanalizuoti jo poveikį ir nustatyti, koku mastu padaugėjo peržiūros atvejų (kai kuriose valstybėse narėse jų ypač padaugėjo);

1.5 tačiau Regionų komitetas **skeptiškai vertina** sutarčių, sudarytų pažeidžiant šias nuostatas, galiojimą. Pagal Pasiūlymą priimti direktyvą, tokios sutartys yra negaliojančios. Regionų komitetas mano, kad šioje srityje sprendimą turi priimti valstybės narės, kad galėtų pritaikyti savo nacionalinius teisės aktus, reglamentuojančius sutarčių sudarymą ir žalos atlyginimo tvarką;

1.6 be to, Regionų komitetas **abejoja** Komisijos prielaida, kad, nustačius 10 kalendorinių dienų laikotarpį, reikalavimų taikyti peržiūros procedūrą skaičius padidės tik keletu procentų. Pvz., Švedijoje įvedus pasiūlyme numatytą sustabdymo laikotarpį, iš pradžių pakartotinių peržiūros procedūrų skaičius padidėjo 150 proc. Peržiūros procedūrų skaičius po šio pradinio padidėjimo ir toliau augo ⁽¹⁾;

1.7 **mano**, kad siūlomos kovos su neteisėtu tiesioginių sutarčių sudarymu priemonės yra tikrai per griežtos ir norėtų išsaugoti šiuo metu galiojančią žalos atlyginimo tvarką. Komisija tvirtina, kad neteisėtai sudaromos tiesioginės sutartys yra rimta problema, tačiau neparemia savo teiginio jokiais statistiniais duomenimis. RK ragina Europos Komisiją pateikti išsamius duomenis apie neteisėtai sudarytų tiesioginių sutarčių paplitimą. Suteikta galimybė pasinaudoti internetinėmis konsultacijomis yra nepakankama tokiems esminiams pasikeitimams. Reikalavimas, kad visi viešieji pirkimai, kurių vertė viršija tam tikrą ribą, ir dėl kurių, perkančiųjų organizacijų įsitikinimu, būtų galima apsieiti be formalios viešųjų pirkimų procedūros (ir pagal jos sąlygas nustatyto sustabdymo laikotarpio), turi būti skelbiami viešai, yra rimtas perkančiųjų organizacijų prerogatyvų pažeidimas. Į šią kategoriją patenka su nuosavomis įmonėmis sudaromos sutartys ir tam tikros sutartys, sudaromos remiantis savivaldybių bendradarbiavimu. Savo ankstesnėse nuomonėse Regionų komitetas pažymėjo problemas, atsirandančias sudarant

viešųjų pirkimų sutartis su nuosavomis įmonėmis ir savivaldybėmis pagal bendradarbiavimo sutartis. Regionų komitetas mano, kad viešuosius pirkimus reglamentuojantys teisės aktai neturėtų ap sunkinti ar kliudyti sudarinėti tokias sutartis;

1.8 **Komitetui susidaro įspūdis**, kad labai neaišku, kaip taikomos direktyvos dėl peržiūros procedūrų, susijusios su B (?) kategorijos paslaugų, kurių vertė viršija nustatytą ribą, viešaisiais pirkimais. Regionų komiteto nuomone, iš peržiūros direktyvos reikėtų tikslingai išbraukti peržiūros procedūras dėl B kategorijos paslaugų viešųjų pirkimų. Valstybės narės turėtų pačios nustatyti, kaip užtikrinti paslaugų viešųjų pirkimų konkurso dalyvių teisinę apsaugą. Daugybė tokių paslaugų, pavyzdžiui, sveikatos priežiūros ar socialinės paslaugos priklauso vietos ir regionų valdžios institucijų veiklos sričiai. ES kompetencija šioje srityje yra labai ribota, todėl ES neturėtų aplinkiniiais keliais plėsti savo įgaliojimų, priimdama direktyvas dėl peržiūros procedūrų. RK mano, kad peržiūros procedūros, kalbant apie B kategorijos paslaugų ir apie paslaugų, kurių vertė nesiekia nustatytos ribos, viešuosius pirkimus, turi būti išimtinė valstybių narių kompetencija;

1.9 **pritaria** pasiūlymui nebetaikyti atestavimo ir taikinimo procedūrų;

2. Regionų komiteto rekomendacijos

1 rekomendacija

Komisijos pasiūlymas, keičiantis Direktyvos 89/665/EEB 1 straipsnio 3 dalį

Komisijos pasiūlymas, keičiantis Direktyvos 92/13/EEB 1 straipsnio 3 dalį

Komisijos pasiūlymas	RK pakeitimas
Valstybės narės užtikrina, kad remdamasis išsamiais taisyklėmis, kurias gali nustatyti valstybės narės, kiekvienas asmuo, kuris yra arba buvo suinteresuotas sudaryti tam tikrą viešąją sutartį ir kuris patyrė arba rizikuoja patirti žalą dėl įtariamo pažeidimo, galėtų naudotis peržiūros procedūromis.	Valstybės narės užtikrina, kad remdamasis išsamiais taisyklėmis, kurias gali nustatyti valstybės narės, kiekvienas asmuo, kuris yra arba buvo suinteresuotas sudaryti tam tikrą viešąją sutartį ir <u>atitinka konkurso reikalavimus</u> ir kuris patyrė arba rizikuoja patirti žalą dėl įtariamo pažeidimo, galėtų naudotis peržiūros procedūromis.

Paaškinimas

Šiuo pakeitimo pasiūlymu siekiama, kad galimybė pradėti peržiūros procedūrą būtų taikoma tik tiems konkurso dalyviams, kurie iš tikrųjų gali teikti paslaugas, kurių pageidauja perkančioji organizacija.

⁽¹⁾ Švedijos viešųjų pirkimų tarnyba (*Nämnden för offentlig upphandling*), Metinė 2003 ir 2004 m. ataskaita.

⁽²⁾ Direktyva 2004/18/EB dėl viešojo darbų, prekių ir paslaugų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo.

2 rekomendacija

Komisijos pasiūlymas, keičiantis Direktyvos 89/665/EEB 2 straipsnio 4 dalį**Komisijos pasiūlymas, keičiantis Direktyvos 92/13/EEB 2 straipsnio 4 dalį**

Komisijos pasiūlymas	RK pakeitimas
Valstybės narės gali numatyti, kad svarstydamas, ar taikyti tarpines priemones, už peržiūros procedūras atsakinga institucija gali atsižvelgti į galimas tų priemonių pasekmes visiems interesams, kurie gali būti pažeisti, įskaitant visuomenės interesus, ir gali nuspręsti netaikyti tokių priemonių, kai jų neigiami padariniai galėtų viršyti jų duodamą naudą.	Valstybės narės gali numatyti, kad svarstydamas, ar taikyti tarpines priemones, už peržiūros procedūras atsakinga institucija gali atsižvelgti į galimas tų priemonių pasekmes visiems interesams, kurie gali būti pažeisti, įskaitant <u>visų pirma</u> visuomenės interesus, ir gali nuspręsti netaikyti tokių priemonių, kai jų neigiami padariniai galėtų viršyti jų duodamą naudą.

Paaaiškinimas

Visuomenės interesams reikia skirti daugiau dėmesio.

2007 m. vasario 13 d., Briuselis.

Regionų komiteto
pirmininkas
Michel DELEBARRE

Regionų komiteto nuomonė MVĮ augimo finansavimas

(2007/C 146/11)

REGIONŲ KOMITETAS

- Prilygtinai rekomenduoja nepaliaujamai tęsti MVĮ poveikio įvertinimą priimant visus naujus ES teisės aktus ir politiką, galinčius turėti įtakos MVĮ vystymui.
- Rekomenduoja priemones, kad MVĮ galėtų lengvai pasinaudoti finansinio tarpininkavimo institucijų ir organizacijų, atsakingų už CIP ir JEREMIE teikimą, paslaugomis. RK taip pat rekomenduoja EIB imtis daugiau iniciatyvos informuojant apie savo vaidmenį, papildomą naudą ir prieigos prie naujųjų CIP ir JEREMIE priemonių metodus.
- Prilygtinai rekomenduoja Europos Komisijai įtraukti klausimą apie regionų geriausias praktikos pavyzdžius į tolesnes diskusijas Europos lygmeniu. Regionai gali skatinti kaupti privatų kapitalą sukurdami ir finansuodami „neoficialaus kapitalo“ tinklus, rengdami privačių investuotojų susitikimus su bendrovėmis pradinio bei steigimosi etapais.
- Prilygtinai rekomenduoja kartu su finansinėmis priemonėmis numatyti ir papildomas priemones. Regionai yra svarbūs, nes sukuria MVĮ veiklai palengvinti būtiną infrastruktūrą, pavyzdžiui, branduolius (clusters) ir profesinį mokymą. Regionai taip pat turi vertingos patirties apie verslo inkubatorius (finansuojamus ESF) derinant patalpų įrengimą ir personalo politiką, diegiant inovacijų, susisiekimo ir pasirengimo investicijoms programas. Be to, į švietimo programas būtina įtraukti verslumo pamokas. Būtent šių priemonių papildomumas užtikrina didesnę sėkmės tikimybę tiems, kurie pradeda verslą.

Pamatinis dokumentas

Komisijos komunikatas Tarybai, Europos Parlamentui, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui *Bendrijos Lisabonos programos įgyvendinimas: MVĮ augimo finansavimas — Europos pridėtinės vertės suteikimas*

COM(2006) 349 final

REGIONŲ KOMITETAS,

atsižvelgdamas į Komisijos komunikatą Tarybai, Europos Parlamentui, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui; *Bendrijos Lisabonos programos įgyvendinimas: MVĮ augimo finansavimas — Europos pridėtinės vertės suteikimas*, COM(2006) 349 final;

atsižvelgdamas į 2006 m. birželio 29 d. Europos Komisijos sprendimą pasikonsultuoti su Regionų komitetu šiuo klausimu, vadovaujantis Europos bendrijos steigimo sutarties 265 straipsnio pirmąją pastraipą;

atsižvelgdamas į 2006 m. balandžio 25 d. Biuro sprendimą pavesti Ekonominės ir socialinės politikos komisijai parengti nuomonę šiuo klausimu;

atsižvelgdamas į Ekonominės ir socialinės politikos 2006 m. gruodžio 15 d. priimtą Komiteto nuomonės projektą Cdr 338/2006 rev. 1 (pranešėjas Flevoland provincijos vykdomosios tarybos narys Harry Dijksma (NL/LDAE)),

kadangi:

23 milijonai Europos MVĮ visoje ES sukuria 67 proc. BVP ir 75 milijonus darbo vietų, o tam tikruose MVĮ sektoriuose užimtumas sudaro 80 proc. viso užimtumo ir 99 proc. visų įmonių yra mikroįmonės (turinčios 1-9 darbuotojus)

68-ojoje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2007 m. vasario 13-14 d. (vasario 13 d. posėdis), priėmė šią nuomonę.

1. Regionų komiteto požiūris

REGIONŲ KOMITETAS

Skatinti Lisabonos procesą

1.1 **palankiai vertina** Europos Komisijos komunikatą dėl MVĮ augimo finansavimo, kuriame pateikta išsami Bendrijos ir valstybių narių sunkumų ir priemonių analizė;

1.2 **pritaria** Europos Vadovų Tarybos išvadoms, kuriose pabrėžiama, kad mažųjų ir vidutinių įmonių augimui labai svarbi integruota finansų rinka ir pakankamos galimybės naudotis finansavimu; Lisabonos procesas užtikrina pagrindą gerinti finansavimo sąlygas vykdant reformas nacionaliniu ir ES lygiu. Vietos ir regionų dalyvavimas yra svarbiausias, Lisabonos sėkmę lemiantis veiksnys. Siekdamas, kad būtų sukurta tikra įvairių valdžios lygių partnerystė, Regionų komitetas atliko visų Europos šalių apklausą, kurios metu buvo siekiama nustatyti, kaip vietos ir regionų valdžia dalyvauja plėtojant nacionalines reformų programas, išanalizavo vietos ir regionų valdžios institucijų aspektus nacionalinėse reformų programose ir pradėjo įgyvendinti Lisabonos stebėsenos platformą.

Palankesnė aplinka rizikos kapitalo investicijoms

1.3 **pripažįsta**, kad, nepaisant gana didelės pažangos pastaraisiais metais, reikės numatyti dar daugiau veiklos ir daugiau priemonių, norint Europoje įgyvendinti Lisabonos darbotvarkės tikslus. Europos rizikos kapitalo rinkos iki šiol veikia neišnaudo-

damos viso savo potencialo. Taip yra dėl pradinio ir ankstyvojo nuosavo kapitalo finansavimo etapo rinkos nesklandumų, kuriuos lemia sunkumai rizikos kapitalo pasiūlos ir paklausos srityse. Dėl šios priežasties nėra išnaudojamas visas inovacijų potencialas, o tai lemia lėtesnį ekonomikos augimą ir žemesnį užimtumo lygį. Be to, tik nedaugelis Europos bendrovių, ankstyvajame etape naudojusių modernias technologijas, tapo savo sektoriaus lyderiais pasauliniu mastu.

1.4 **pritaria** Bendrijos institucijų ir valstybių narių ketinimams sukurti sąlygas, sudarančias galimybę iki 2013 m. tolygiai patrigubinti rizikos kapitalo fondų investicijas bendrovių pradiniu ir steigimosi etapais;

1.5 **pripažįsta**, kad įvairių valstybių narių Europoje naudojamos kapitalo ir bankininkystės sistemos labai skiriasi ir todėl jas reikia suderinti, kad MVĮ būtų sudarytos vienodos sąlygos pasinaudoti vidaus rinkos potencialu ir paskatinti ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą;

1.6 **pritaria** Komisijai, kad bet kokio sėkmingo rizikos kapitalo investicijos pagrindinis aspektas yra pasitraukimo strategija. RK pritaria Komisijos teiginiui, kad daugelis Europos vertybinių popierių rinkų yra nustačiusios alternatyvias palankias galimybes, suteikiančias galimybę augančioms bendrovėms sukaupti kapitalo ir todėl palankiai vertina priemones, kurias taikant visoje ES būtų galima lengviau pasinaudoti augimo vertybinių popierių rinkomis;

1.7 **pripažįsta**, kad ankstyvojo finansavimo etapo spragos stabdo augimą ir naujovių diegimą ES; RK pritaria Komisijai, kad tolesnė fondų specializacija ir atitinkamos sektorių kompetencijos vystymas yra būtinos siekiant sėkmingų investicijų.

1.8 **pritaria** Komisijos nuomonei, kad profesionalūs rizikos kapitalo valdytojai turėtų turėti galimybę sukaupti kapitalo ir investuoti užsienyje į bendrąją rinką nepatirdami pernelyg didelių mokesčių ir sunkios biurokratinės naštos. Komitetas ragina valstybes nares imtis tinkamų priemonių, siekiant užtikrinti investicijoms per sieną sąžiningas ir vienodas konkurencijos sąlygas ir garantuoti, kad abipusiu susitarimu sumažės mokesčių ir biurokratinė našta.

1.9 **palankiai vertina** naująjį pasiūlymą dėl Europos patento, kuris užtikrintų mažesnes MVĮ išlaidas. Aukštos dabartinio Europos patento kainos stabdo greitą ekonominę inovacijų plėtoją.

Daugiau MVĮ skolų finansavimo

1.10 **pripažįsta**, kad mažosioms ir vidutinėms įmonėms bankų paskolos yra pagrindinis finansavimo šaltinis. Komitetas apgailestauja, kad įvedus Basel II didesnės rizikos komercinio skolinimosi vertinimas padidės 50 proc., o tai neabejotinai padidins skolinimosi sąnaudas savo veiklą pradedančioms arba modernizuojančioms įmonėms.

1.11 **apgailestauja**, kad didžiausia problema, kurią patiria finansavimo ieškanti MVĮ, yra didelių bankų pasitraukimas iš vietos rinkų kaimiškose, mažai apgyvendintose arba ekonomiškai silpnose teritorijose. Susiklosčius tokiai padėčiai, tenka pasitikėti vietose įsikūrusiais bankais, kurie specializuojasi paskolų teikimu MVĮ. Šios srities reglamentavimo pakeitimas galėtų turėti svarbų poveikį, susijusį su MVĮ finansavimo galimybėmis.

1.12 **pripažįsta**, kad Europai būdinga keletas kultūrinio pobūdžio ypatumų, kurie atspindi taip pat ir augimo potencialą. Turi būti remiamos mažosios ir vidutinės įmonės, siekiant pagerinti jų -elgesį rizikos atvejais ir verslumo kultūrą. Tai padės įveikti augimo kliūtis.

ES indėlis į MVĮ finansavimą

1.13 **pripažįsta**, kad reikia konkrečių, specialiai tikslinėms grupėms pritaikytų sprendimų, kad būtų galima teikti rizikos kapitalą. Regionų valdžios institucijų galimybės teikti kapitalą į rizikos kapitalo fondus yra ribotos, ir todėl Komitetas palankiai vertina galimybę, pagal kurią ERPF gali teikti kapitalą į regioninius rizikos kapitalo fondus. Viešojo finansavimo pelningomis sąlygomis numatymas keičia rizikos ir grąžos santykį privačių

investuotojų atžvilgiu ir skatina juos noriau naudotis rizikos kapitalo rinka.

1.14 **palankiai vertina** ES priemones, numatytas Septintojoje bendrojoje mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros programoje, Konkurencingumo ir inovacijų pagrindų programoje (CIP) ir JEREMIE.

1.15 **palankiai vertina** Europos regioninės plėtros fondo reglamentą, kuris suteikia galimybę pasinaudoti bendru ES finansavimu kuriant žinias užtikrinančią sistemą, kuri padėtų inovacijoms patekti į rinką.

1.16 **pripažįsta**, kad Europos investicijų bankas (EIB) ir Europos investicijų fondas (EIF) nėra pritaikyti tiesioginiams ryšiams su MVĮ palaikyti, bet teikia valstybėms narėms ir jų regionams techninę pagalbą ir kapitalą, taip pat JEREMIE ir CIP priemones per tarpines finansines institucijas ir organizacijas.

1.17 **pripažįsta**, kad ES priemonės dažniausiai yra skirtos pradedančioms ir didelius užmojus puoselėjančioms įmonėms, neatsižvelgiant į tai, jog 75 proc. visų MVĮ yra priskiriamos kitokiai kategorijai.

2. Regionų komiteto rekomendacijos:

REGIONŲ KOMITETAS

Skatinti Lisabonos procesą

2.1 **rekomenduoja** skatinti Komisiją siekti plataus masto sprendimų padidinti MVĮ galimybes naudotis finansavimu, kad tokio finansavimo teikimas būtų specialiai priderintas ir atitiktų kiekvienos MVĮ finansinius poreikius. Europos MVĮ įvairovė yra vienas iš pagrindinių Europos ekonomikos privalumų.

2.2 todėl **primygtinai rekomenduoja** nepaliaujamai tęsti MVĮ poveikio įvertinimą priimant visus naujus ES teisės aktus ir politiką, galinčius turėti įtakos MVĮ vystymui.

Palankesnė aplinka rizikos kapitalo investicijoms

2.3 **rekomenduoja** Komisijai ir valstybėms narėms geriau pasinaudoti rizikos kapitalo investicijų infrastruktūra ir rizikos pasidalijimo modeliais, kad privatūs investuotojai būtų skatinami naudotis MVĮ skirtomis rizikos kapitalo priemonėmis.

2.4 **rekomenduoja** tokias politikos kryptis, kurios atsižvelgtų į pasikeitusius principus ir skatintų rizikuoti bei padėtų pasiekti Lisabonos darbotvarkės tikslus. RK taip pat **rekomenduoja**, kad Komisija ir valstybės narės, vykdydamos savo politiką, atsisakytų „nesėkmės žymės“, visų pirma netyčinio bankroto atvejais.

Daugiau MVĮ skolų finansavimo

2.5 **mano**, jog kredito institucijų įvairovė, kuria šiuo metu garsėja Europos mažmeninė bankininkystės rinka, atspindi finansinių produktų ir paslaugų paklausos įvairovę tarp fizinių asmenų, MVĮ, korporacijų ir vietos valdžios institucijų. Tam, kad ši paklausa būtų nuolat patenkinama, Komitetas **rekomenduoja** siekti, kad EB teisės aktuose numatytos nuostatos nebūtų palankesnės kuriam nors vienam konkrečiam bankininkystės modeliui arba vartotojų kategorijai nei kitiems.

2.6 **rekomenduoja** atsižvelgti į vietos ir regionų valdžios institucijos patirtį vykstant žinių ir geriausių praktikos pavyzdžių mainų procesui Komisijos organizuojamose teminėse darbo konferencijose ir apskritojo stalo pokalbiuose. Pagrindinių dalyvių keitimasis žiniomis valstybėse narėse yra labai svarbus aspektas norint nuolat atnaujinti informaciją apie palyginti siaurą rizikos kapitalo pasiūlos sritį.

2.7 **prognozuoja**, jog vykstant gyventojų senėjimui daug firmų bus išparduodama ir kad, atitinkamai, reikėtų atkreipti dėmesį į tokių perimamų (išpirktų ir supirktų) bendrovių finansavimą.

ES indėlis į MVĮ finansavimą

2.8 **rekomenduoja** priimti priemones, kurios sudarytų geresnes galimybes MVĮ — ypač mikroįmonėms — pasinaudoti bendradarbiavimo programomis pagal 7BP.

2.9 **rekomenduoja** imtis priemonių, kad MVĮ galėtų lengvai pasinaudoti finansinio tarpininkavimo institucijų ir organizacijų, atsakingų už CIP ir JEREMIE teikimą, paslaugomis. RK taip pat **rekomenduoja** EIB imtis daugiau iniciatyvos informuojant apie savo vaidmenį, papildomą naudą ir prieigos prie naujųjų CIP ir JEREMIE priemonių metodus.

2.10 **rekomenduoja** nuolat stebėti specifines Europos finansinės rinkos galimybes ir iššūkius, pavyzdžiui, demografinių pokyčių įtaką.

2.11 **rekomenduoja** suteikti EIF didesnę vaidmenį teikiant paramą regioniniams rizikos kapitalo fondams. Todėl EIF turėtų apsvarstyti galimybę dalytis žiniomis ir patirtimi su regioniniais fondais, kuriuose yra mažesnė nei minimali 35 milijonų eurų suma.

2.12 **rekomenduoja** derinti šiuo metu ES, nacionaliniu ir regionų lygmeniu veikiančius MVĮ informacijos centrus, kad būtų sukurtas skaidrus ir patogus vieno langelio informacijos centras. Reikėtų skatinti pasinaudoti veikiančiomis regionų institucijomis ir valstybės tarnybų interneto (e. vyriausybė) funkcijomis.

Geresnis valdymas

2.13 **primygtinai rekomenduoja** Europos Komisijai įtraukti klausimą apie regionų geriausių praktikos pavyzdžius į tolesnes diskusijas Europos lygmeniu. Regionai gali skatinti kaupti privatų kapitalą sukurdami ir finansuodami „neoficialaus kapitalo“ tinklus, rengdami privačių investuotojų susitikimus su bendrovėmis pradiniu bei steigimosi etapais.

2.14 **primygtinai rekomenduoja** kartu su finansinėmis priemonėmis numatyti ir papildomas priemones. Regionai yra svarbūs, nes sukuria MVĮ veiklai palengvinti būtina infrastruktūrą, pavyzdžiui, branduolius (*clusters*) ir profesinį mokymą. Regionai taip pat turi vertingos patirties apie verslo inkubatorius (finansuojamus ESF) derinant patalpų įrengimą ir personalo politiką, diegiant inovacijų, susisiekimo ir pasirengimo investicijoms programas. Be to, į švietimo programas būtina įtraukti verslumo pamokas. Būtent šių priemonių papildomumas užtikrina didesnę sėkmės tikimybę tiems, kurie pradeda verslą.

2.15 **rekomenduoja** valstybėms narėms dėti daugiau pastangų užbaigti vidaus rinkos kūrimą ir įgyvendinti atitinkamus vidaus rinkos teisės aktus ir atsakyti bet kokių nepagrįstų bendradarbiavimą per sieną trukdančių administracinių apribojimų — tarp jų finansinių ir eksporto kreditų draudimo kliūčių — tam, kad pagerėtų konkurencingumas ir Europos rinkos atvirumas pasaulio ekonomikos mastu;

2.16 **rekomenduoja** skatinti verslo angelus dalyvauti plėtojant regionų ekonomiką visoje Europoje ir atvirkščiai. Gerai žinoma, jog verslo angelai verslo įmones paprastai steigia savo regionuose, t. y. 100-150 km atstumu nuo „angelo“ gyvenamosios vietos. Verslo angelo tinklus reikėtų geriau propaguoti.

2.17 **rekomenduoja** naudotis atsinaujinančiais regionų fondais, užtikrinant valstybės dalyvavimą pasiūlant naudotis fondo lėšas arba fondo struktūrą, kaip svertą privataus sektoriaus investavimo pajėgumams. Naujosios valstybės pagalbos taisyklės turėtų užtikrinti galimybę regionams vystyti veiklą vadovaujantis šia ilgalaike priemone.

2.18 **rekomenduoja** siekti, kad ES priemonės dėl rizikos kapitalo būtų skirtos regioninėms ir nacionalinėms priemonėms paremti. Papildomas bendras finansavimas skatina masto ir kritinės masės didėjimą, kurie turi įtakos fondo dydžiui, o jo sėkmės koeficientas galėtų būti gerinamas pasinaudojant šių priemonių įvairovę. Tai taip pat sudarytų sąlygas investicijoms užsienyje, padėtų suderinti programas ir sumažintų rinkos susikaldymą ES.

2007 m. vasario 13 d., Briuselis.

Regionų komiteto

pirmininkas

Michel DELEBARRE

Regionų komiteto nuomonė Europos švietimo ir mokymo sistemų veiksmingumas ir teisingumas ir Europos kvalifikacijų sąrangos mokymuisi visą gyvenimą kūrimas

(2007/C 146/12)

REGIONŲ KOMITETAS

- atkreipia dėmesį, kad atskirtis nuo švietimo sistemos yra pirmas postūmis užribio link, vedantis į atskirtį nuo užimtumo sistemos ir nutolinimą nuo kultūrinio, socialinio ir pilietinio gyvenimo. Atsižvelgdamas į tai, dar kartą pabrėžia, kad šioje srityje svarbu kovoti su mokinių šalinimo iš mokyklos reiškiniu, kuris neigiamai veikia konkurencingumą ir sanglaudą;
- pripažįsta, kad ilgalaikėje perspektyvoje ikimokyklinis ugdymas ir tikslinės ankstyvajam amžiui skirtos programos ilgainiui duoda didžiausią naudą, kuri tęsiasi ištisą mokymosi visą gyvenimą laikotarpį, visų pirma sunkiausiomis sąlygomis gyvenantiems asmenims, ir šiuo atžvilgiu primena, kad reikėtų diegti tarpšakinį požiūrį, kai pagrindinius išsipareigojimus prisiima vietos ir regionų valdžios institucijos;
- pripažįsta, kad aukštųjų mokyklų modernizavimas yra pats svarbiausias sparčiai besivystančios žinių visuomenės veiksnys. Aukštojo mokslo įstaigos yra svarbiausia „žinių trikampio“ dalis, atsižvelgiant į jų vaidmenį, kurį sudaro tarpusavyje susiję mokymo, mokslinių tyrimų ir naujovių aspektai. Vietos ir regionų valdžios institucijos vaidina svarbiausią vaidmenį skiriant finansavimą aukštojo mokslo sistemoms modernizuoti;
- remia jos dvejetainę tikslą: padidinti kvalifikacijų skaidrumą ir skatinti judumą Europos Sąjungoje, bet pabrėžia, kad reikia ir toliau vystyti kvalifikacijų sąrangas nacionaliniu ir regionų lygmeniu. Todėl atsakingos už reformą turi būti kompetentingos valstybių narių valdžios institucijos;

REGIONŲ KOMITETAS,

atsižvelgdamas į Komisijos komunikatą Tarybai ir Europos Parlamentui dėl Europos švietimo ir mokymo sistemų veiksmingumo ir teisingumo COM(2006) 481 final — SEC(2006) 1096;

atsižvelgdamas į Pasiūlymą priimti Europos Parlamento ir Tarybos rekomendaciją dėl Europos kvalifikacijų sąrangos mokymuisi visą gyvenimą kūrimo COM(2006) 479 final;

atsižvelgdamas į nuomonę dėl *integruotos veiksmų programos visą gyvenimą trunkančio mokymosi srityje sukūrimo* CdR 258/2004 fin ⁽¹⁾;

atsižvelgdamas į Subsidiarumo ir proporcingumo stebėsenos tinklo, kuriam šiuo metu priklauso 49 partneriai ir kuris buvo įsteigtas atsižvelgiant į Komiteto nuomones dėl geresnės teisėkūros 2004 m. (CdR 121/2005 fin) ir dėl subsidiarumo ir proporcingumo principų taikymo ir stebėsenos gairių (CdR 220/2004 fin), ataskaitą ir rekomendacijas pateiktas po antrą kartą surengtų bandomųjų konsultacijų;

atsižvelgdamas į 2006 m. spalio 19 d. Tarybos sprendimą prašyti pateikti savo nuomonę šiuo klausimu, vadovaujantis Europos bendrijos sutarties 265 straipsnio 1 dalimi;

atsižvelgdamas į 2006 m. balandžio 25 d. biuro sprendimą pavesti Kultūros, švietimo ir mokslinių tyrimų komisijai parengti nuomonę šiuo klausimu;

atsižvelgdamas į 2006 m. lapkričio 30 d. Kultūros, švietimo ir mokslinių tyrimų komisijos nuomonės projektą (CdR 335/2006 rev. 1) (pranešėjas Flamandų Vyriausybės ministras Geert Bourgeois (BE/ELP);

68-ojoje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2007 m. vasario 13-14 d. (vasario 14 d. posėdis), priėmė šią nuomonę.

1. Komisijos komunikatas Tarybai ir Europos Parlamentui „Europos švietimo ir mokymo sistemų veiksmingumas ir teisingumas“

Siekiant veiksmingumo ir teisingumo

REGIONŲ KOMITETAS,

1.1 **dėkoja** Komisijai už šį indėlį svarstant švietimo ir profesinio mokymo sistemų reformas ir **pritaria** Komisijai, kad valstybių narių kompetentingos valdžios institucijos yra atsakingos už šios reformos vykdymą;

1.2 **pritaria**, kad investicijos į mokymą ir lavinimą atsiperka greitai, todėl vyriausybės, priimdamos su finansiniais prioritetais susijusius sprendimus, turėtų imtis ilgalaikio planavimo vietas, regionų ir nacionaliniu lygiu. Iš tiesų, daugelis komunikate pateiktų pasiūlymų gali turėti poveikio vietas ir regionų biudžetams;

1.3 **pripažįsta** ilgalaikio planavimo svarbą, tačiau pabrėžia, jog rengiant ir įgyvendinant bet kokią mokymosi visą gyvenimą strategijos kryptį turi dalyvauti vietas ir regionų valdžios institucijos;

1.4 **pritaria**, kad vertinant švietimo ir mokymo sistemas yra būtini vertinimo kriterijai, tačiau pabrėžia, jog svarbu skatinti informaciją apie efektyvų išteklių panaudojimą ⁽²⁾. **Atkreipia dėmesį**, kad finansinių kliūčių panaikinimas įgyvendinant anks-

tyvojo amžiaus vaikų ugdymo galimybę yra svarbi, bet nepakanama politinė priemonė. Kadangi ikimokyklinis ugdymas daugumoje šalių nėra privalomo lavinimo dalis, tėvai siunčia savo vaikus į ikimokyklines įstaigas savanoriškumo pagrindu;

1.5 **mano**, kad tikslinės politikos priemonės turėtų būti siejamos ne tik su aktyvesniu ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymu, bet ir skirtos skatinti ir remti į tėvus orientuotas priemones, kurios paskatintų reguliariai lankyti ikimokyklinio ugdymo įstaigas, ypač vaikus iš socialiai pažeidžiamų šeimų arba gyvenančius kalnų, kaimo arba mažo gyventojų tankumo teritorijose;

1.6 **pabrėžia**, kad veiksmingą ugdymą ankstyvojoje vaikystėje gali suteikti tik gerai parengti pedagogai, todėl ragina skirti daugiau pastangų mokytojų rengimo lygiui užtikrinti;

1.7 dėl to **ragina** skatinti geriausios praktikos pavyzdžių ir tarptautinių tinklų mainus vietas ir regionų lygiu, kad pagerėtų vertinimas ir būtų skatinamas kokybės užtikrinimas;

1.8 **atkreipia dėmesį**, kad atskirtis nuo švietimo sistemos yra pirmas postūmis užribio link, vedantis į atskirtį nuo užimtumo sistemos ir nutolimą nuo kultūrinio, socialinio ir pilietinio gyvenimo. atsižvelgdamas į tai, dar kartą **pabrėžia** ⁽³⁾, kad šioje srityje svarbu kovoti su mokinių šalinimo iš mokyklos reiškiniu, kuris neigiamai veikia konkurencingumą ir sanglaudą ⁽⁴⁾;

⁽¹⁾ OL C 164, 2005 7 5, p. 59.

⁽²⁾ CdR 21/2000 fin.

⁽³⁾ 2006 m. rugšėjo 29 d. Helsinkyje vykusios RK konferencijos „Žinių pagrindas: konkurencingumo mokymas — bendrojo ugdymo dalis“ išvados.

⁽⁴⁾ <http://www.cor.europa.eu/en/presentation/educ.asp>.

1.9 **pritaria** komunikato minčiai, jog įrodymais besiremiančios politikos planavimas turi remtis rimtais mokslinių tyrimų duomenimis;

Ikimokyklinis ugdymas: Dėmesys mokymuisi ankstyvajame amžiuje

REGIONŲ KOMITETAS,

1.10 **pripažįsta**, jog mokslinių tyrimų, tarp jų ir šioje srityje EBPO vykdomos veiklos, duomenys rodo, kad ikimokyklinis ugdymas ir tikslinės ankstyvajam amžiui skirtos programos ilgainiui duoda didžiausią naudą, kuri tęsiasi ištisą mokymosi visą gyvenimą laikotarpį, visų pirma sunkiausiomis sąlygomis gyvenantiems asmenims;

1.11 vis dėlto **primena**, kad reiktų diegti tarpšakinį požiūrį, kai pagrindinius išpareigojimus prisiima vietos ir regionų valdžios institucijos, ir **apgailėstauja**, kad jų pripažinimas šiame komunikate nėra minimas;

Pradinis ir vidurinis ugdymas: bendrojo lavinimo visiems kokybės gerinimas

REGIONŲ KOMITETAS,

1.12 **pripažįsta**, kad ES valstybių narių ir kompetentingų regionų metodai ir švietimo sistemos skiriasi; vis dėlto **pritaria**, kad ankstyvas mokinių suskirstymas pagal ankstyvajame amžiu išryškėjusius gebėjimus gali nulėmti jų būsimą profesinį pasirinkimą ir gyvenimo kelius;

1.13 **pritaria** integruojančioms, visiems skirtoms mokymosi visą gyvenimą galimybėms, pripažįstant kiekvieno mokinio teisę lankyti mokyklą ir dalyvauti švietimo sistemoje;

1.14 **mano**, jog tokio skirstymo atidėjimas iki aukštesniojo vidurinio švietimo lygmens ir leidimas pereiti į kitos pakraipos mokyklą galėtų tapti viena iš priemonių visuomenės sluoksniavimui mažinti ir teisingumui užtikrinti, nesumažinant veiksmingumo, bei kiekvieno mokinio potencialui ir gabumams atskleisti;

1.15 **nuolat reikalauja** imtis priemonių paremti specialius poreikius turinčius mokinius ir jas kuo anksčiau įgyvendinti. **Pabrėžia**, kad svarbu sustabdyti marginalizaciją, vykstančią pradinio ugdymo lygmenyje, ir atkreipia dėmesį į keitimąsi patiriami šioje srityje; jis **pabrėžia**, kad mokymasis turėtų kelti iššūkius visiems mokiniams, o mokykla — numatyti paskatas

visiems mokiniams. Tokia nuostata taikytina ir blogai, ir gerai besimokantiems mokiniams;

1.16 ypatingą dėmesį **atkreipia** į imigrantų, dažnai susiduriančių su sunkumais integruojantis į švietimo sistemą, poreikius. Šias problemas galima paaiškinti švietimo, gauto jų kilmės šalyse, spragomis arba nepakankamu priimančiosios šalies kalbos mokėjimu. Norint užtikrinti, kad su imigrantais būtų tinkamai elgiamasi, specialaus mokymo reikia ir pedagogams;

1.17 **laikosi nuomonės**, kad dėstytojų ir profesijos mokytojų motyvacija, patirtis, kompetencija ir atlyginimas, galimybė naudotis pagalbos tarnybomis ir infrastruktūros veiksniai, pavyzdžiui, atitinkami mokymo grupių dydžiai, yra svarbūs papildomieji aspektai kokybiško ugdymo rezultatams pasiekti;

1.18 **mano**, jog svarbu sukurti palankią mokymosi aplinką, kuri skatintų individualią motyvaciją, stengtis mokytis ir ugdytų pasitikėjimą. Taip pat **pabrėžia**, kad būtina užtikrinti tėvų dalyvavimą mokymosi procese, nes besimokantieji, patiriantys silpną namų ir bendramokslų paramą, susiduria su didesniu socialinės atskirties pavojumi;

1.19 **pabrėžia**, kad priemonės lygybei padidinti ir atskirų grupių poreikiams patenkinti turėtų derėti su pastangomis gerinant švietimo sistemos veiksmingumą ar kokybę; jose turėtų būti numatyti būdai, kurie padėtų mokymosi procesui išlaikyti atitinkamą spartą;

1.20 **nurodo**, kad švietimo sistemos turėtų siekti pusiausvyros tarp pagrindinio mokymo ir galimybių įgyti specialių žinių. Į pagrindinio mokymo programą būtina turėtų būti įtraukiama Europos kultūra ir istorija. Be to, skirtingos švietimo sistemos turėtų skirti pakankamai dėmesio bendriesiems visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimams, kaip nustatyta ir patvirtinta Tarybos ir Europos Parlamento rekomendacijoje;

Aukštasis mokslas: investicijų didinimas ir dalyvavimo plėtra

REGIONŲ KOMITETAS,

1.21 **pripažįsta**, kad aukštųjų mokyklų modernizavimas yra pats svarbiausias sparčiai besivystančios žinių visuomenės veiksnys. Aukštojo mokslo įstaigos yra esminis „žinių trikampio“ — mokymo, mokslinių tyrimų ir naujovių, kurių vaidmuo yra tarpusavyje susiję, elementas;

1.22 todėl **pabrėžia**, jog aukštojo mokslo įstaigos turėtų tapti labiau atviros naujoms studentų grupėms, propaguoti mokymąsi visą gyvenimą ir siūlyti daugiau galimybių įgyti akademinį išsilavinimą, nes tai yra esminės sąlygos, kurioms esant artimiausiais dešimtmečiais teks spręsti demografinių ir struktūrinių pokyčių klausimus;

1.23 vis dėlto **pripažįsta**, kad augantis studentų skaičius ir didėjančios kokybiško lavinimo ir mokslinių tyrimų sąnaudos turi būti derinamos su padidėjusiu viešuoju ir prireikus privačiu finansavimu. Vietos ir regionų valdžios institucijos vaidina svarbiausią vaidmenį skiriant finansavimą aukštojo mokslo sistemoms modernizuoti, visų pirma tikslingai naudojamos Europos struktūrinius fondus;

1.24 **primena**, jog galimybė įgyti aukštąjį išsilavinimą turi apimti kuo platesnius visuomenės sluoksnius, kad būtų ne tik užtikrinama žinių Europos ateitis, bet ir puoselėjamas visos Europos socialinės sanglaudos pagrindas. **Dar kartą pabrėžia** daugiareikšmę aukštųjų mokyklų misiją padedant siekti asmenybės saviraiškos ir demokratinio pilietiškumo, taip pat ir jų vaidmenį atgaivinant kultūros paveldą ⁽³⁾;

1.25 **pažymi**, kad mokymo klausimas Komunikate akcentuojamas kaip priemonė finansavimui padidinti ir studentų ir šeimų požiūriui siekiant aukštojo mokslo ugdyti. Mokymas neturėtų tapti dėl lėšų stygiaus nulemtos atskirties veiksniumi. Tačiau **pabrėžia**, kad mokymo klausimo negalima svarstyti izoliuotai; atvirkščiai, jo negalima išskirti iš konteksto, kurį sudaro daugybė veiksnių, susijusių su finansavimo paskatomis arba kliūtimis jį skirti aukštojo mokslo įstaigoms. Todėl **ragina** ugdyti platesnį, su konkrečiomis sąlygomis labiau sietiną požiūrį, tuo pačiu atsižvelgiant į nacionalinius, regionų ir vietos finansavimo ir mokesčių sistemų ypatumus, ir dėmesį skirti ne vien tik mokymo klausimui;

Profesinis mokymas ir lavinimas: kokybės ir svarbos didinimas

REGIONŲ KOMITETAS,

1.26 **pritaria** Europos Komisijai, kad, mūsų gyventojams senstant, jaunimo nedarbo lygis ES yra neleistinai aukštas, atsižvelgiant į didėjančią kvalifikuotos darbo jėgos paklausą;

1.27 **ragina** pripažinti ir skatinti profesinio švietimo ir mokymo sistemas tose šalyse, kuriose jos yra nepakankamai išvystytos, kad jos atitiktų daugelio jaunų žmonių, ieškančių patikimų galimybių patekti į darbo rinką, reikalavimus ir pačios darbo rinkos poreikius;

⁽³⁾ CdR 154/2005 fin.

1.28 **remia** Komisijos pasiūlymą nustatyti lanksčius ir aiškius būdus toliau siekti profesinio mokymo ir lavinimo, kad būtų skatinamas mokymasis ir užimtumas, ir **palankiai vertina** konkrečią nuostatą paraginti vietos ir regionų lygi skatinti suinteresuotų subjektų partnerystes bedarbiams ir socialiai pažeidžiamiems besimokantiems skirtų valstybinių mokymo programų kokybei pagerinti;

1.29 **nurodo**, kad mokytojų ir dėstytojų rengimas turėtų tapti modernesnis, kad patenkintų daugėjančių vyresnio amžiaus besimokančiųjų poreikius. Turi būti parengti konkretūs pedagoginiai metodai ir medžiaga, dėmesį atkreipiant į lanksčius dėstytojų būdus, kad besimokantieji savo mokymąsi derintų su profesinėmis ir šeimos pareigomis. Atsižvelgiant į šias sąlygas, mokymo ir lavinimo politika persipins su socialinės politikos klausimais, o vietos ir regionų valdžios institucijos tais atvejais galės atlikti katalizatoriaus vaidmenį;

1.30 **pabrėžia** būtinybę apibendrintai taikyti struktūruotus mechanizmus ankstesniam mokymuisi patvirtinti, pirmiausia tų žinių, kurios buvo įgytos neformalioje švietimo sistemoje. Toks patvirtinimas būtų dvejopai naudingas: padidėtų įsidarbinimo galimybės ir (arba) socialinė įtrauktis bei būtų užtikrinta galimybė toliau mokytis remiantis ankstesnio mokymosi patirtimi;

1.31 todėl **palankiai vertina** Europos Komisijos komunikatą „Suaugusiųjų mokymasis: mokytis niekada nevēlu“ ir pritaria, kad, atsižvelgiant į demografinius pokyčius Europoje, turėtų būti skiriama daugiau dėmesio suaugusiųjų mokymui, numatant tikslines, efektyvias investicijas;

1.32 šiuo požiūriu **atkreipia dėmesį**, kad daugelyje Europos šalių vietos ir regionų valdžios institucijoms yra pavesta spręsti suaugusiųjų mokymo klausimus ir jos yra tiesiogiai suinteresuotos darbo jėgos įgūdžių vystymu. Todėl Komitetas **ragina**, kad vietos ir regionų lygmuo dar aktyviau dalyvautų numatant ES veiksmus, susijusius su suaugusiųjų mokymu;

2. Pasiūlymas parengti rekomendaciją dėl Europos kvalifikacijų sąrangos mokymuisi visą gyvenimą kūrime

REGIONŲ KOMITETAS,

2.1 **pripažįsta** konkrečios Europos mokymosi kvalifikacijų sąrangos, papildančios profesinės kvalifikacijos sistemas, būtinybę, iš dalies dėl to, kad visą gyvenimą trunkančio mokymosi EKS įvairius mokymo ir lavinimo būdus padarys skaidresnius ir

labiau suprantamus. Nepaisant to, mokymosi kvalifikacijos yra svarbios pereinant nuo mokymosi aplinkos prie darbinio gyvenimo ir dėl to negali būti atsiestos nuo pasirengimo darbo rinkai klausimų;

2.2 **atkreipia Komisijos dėmesį** į būtinybę sistemingai atlikti jos siūlomų teisės aktų poveikio vertinimą vietos ir regionų lygiu, visų pirma švietimo ir profesinio mokymo srityse, už kurias daugelyje valstybių narių yra atsakingos vietos ir regionų valdžios institucijos. Būtų naudinga visą poveikio įvertinimą skelbti internete visomis oficialiomis ES kalbomis;

2.3 **palankiai vertina** Komisijos kvalifikacijų sąrangą ir remia jos dvejetainį tikslą: padidinti kvalifikacijų skaidrumą ir skatinti judumą Europos Sąjungoje. Vis tik **pabrėžia**, kad pati EKS nesuteikia kvalifikacijų, o kvalifikacijų sąrangos yra kuriamos nacionaliniu ir (arba) regionų lygiu. Todėl vietos ir regionų valdžios kompetentingos institucijos turi dalyvauti nacionalines ir (arba) regionines kvalifikacijų sistemas susiejant su EKS;

2.4 **pritaria** Komisijos nuostatai, kad Europos ir nacionalinės kvalifikacijų sąrangos palengvins įvairaus pobūdžio mokymosi įteisinimą. Jis **pritaria** šiam integruojančiam požiūriui, nes **prisi-mena**, kad yra būtina pripažinti visą gyvenimą trunkančio mokymosi formų, neformalų ir savaiminių mokymąsi, ir **pritaria** nuostatai, kad jis yra itin svarbus lygioms galimybėms skatinti, pripažįstant socialiai pažeidžiamų asmenų pagrindines kompetencijas ir įgūdžius ⁽⁶⁾;

2.5 **laiko** EKS naudinga priemone abipusiškam pasitikėjimui nacionalinėmis ir regioninėmis švietimo sistemomis Europoje didinti ir vertina šios priemonės indėlį į judumą, konkurencingumą ir užimtumą, skatinant keistis įgūdžiais, žiniomis ir kompetencija visoje ES;

2.6 tačiau **ragina** Komisiją paaiškinti ryšius tarp kvalifikacijų lygių, Direktyvos 2005/36/EB ir formalaus ir savaiminio mokymosi patvirtinimo nuostatų, kurios jau taikomos arba šiuo metu rengiamos nacionaliniu ir regionų lygiais ⁽⁷⁾;

2.7 nepaisydamas platesnės visą gyvenimą trunkančio mokymosi strategijos, apimančios socialinės įtraukties, galimybių

įsidarbinti ir asmeninio pasitenkinimo tikslus, perspektyvos, **pritaria** Komisijos į mokymosi pasiekimus orientuotam požiūriui, t.y. kvalifikacijų aprašams pagal žinias, įgūdžius ir kompetenciją;

2.8 **mano**, kad turėtų būti sudaryta galimybė kvalifikacijas palyginti nepriklausomai nuo mokymosi konteksto ir dėstytojo. Laikantis mokymosi pasiekimais paremto požiūrio lengviau palyginti įvairių šalių kvalifikacijas, mokymo ir lavinimo sistemas, padedančias vietos ir regionų valdžios institucijoms ES atlikti savo funkcijas;

2.9 be to, mokymosi pasiekimai ir aprašai gali būti atramos tašku kokybei užtikrinti, o tai didina Europos bendradarbiavimą kokybės užtikrinimo ir vertinimo sprendimų abipusio pripažinimo srityje. todėl **pritaria** aiškiai rekomendacijoje nurodytai sąsajai tarp EKS, kuri yra skaidri priemonė, ir bendrųjų kokybės užtikrinimo principų, nes jie gali būti svarbūs kuriant abipusį pasitikėjimą, kuris yra tarptautinio kvalifikacijų pripažinimo pagrindas;

2.10 **ragina** skatinti bendradarbiavimo ir geriausios praktikos sklaidos tvarką, kad būtų nuolat realiai keičiamasi patirtimi. Tokia tvarka lemtų teigiamą raidą valstybėse narėse, pirmiausia vietos ir regionų lygiu. Todėl jis **rekomenduoja** kurti daugiau ES tinklų, kuriais būtų skleidžiama geriausia praktika, suteikianti galimybę pasinaudoti mokymu, pirmiausia per vietos ir regionų partnerystes;

2.11 **pabrėžia**, kad EKS turėtų atsižvelgti į ES regionų ir vietovių įvairovę ir stipriąsias puses. EKS, kaip matrica ar konvertavimo priemonė, nepakeis nacionalinių ir regioninių kvalifikacijų sąrangų, bet jas papildys;

2.12 **mano**, jog taikant EKS galima numatyti, kad prireiks kitų paramos priemonių Bendrijos lygiu ir **pabrėžia**, kad tokiu atveju reikėtų atlikti išsamesnę subsidiarumo ir proporcingumo analizę, susijusią su tokių priemonių taikymu ateityje;

2.13 **ragina** taikyti aiškius aprašus ir siekti aiškaus dabartinių regioninių kvalifikacijų sąrangų koordinavimo su EKS;

⁽⁶⁾ CdR 31/2006 fin.

⁽⁷⁾ Europos Parlamento rezoliucija dėl Europos kvalifikacijų sistemos sukūrimo (2006/2002 (INI)).

2.14 Rekomendacijos valstybėms narėms

Europos Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
<p>ŠIUO DOKUMENTU REKOMENDUOJA VALSTYBĖMS NARĖMS:</p> <p>(...)</p> <p>±2. Iki 2009 m. susieti savo nacionalines kvalifikacijų sistemas su Europos kvalifikacijų sąranga, visų pirma skaidriai nurodyti, kuriuos I priede nurodytus lygmenis atitinka jų kvalifikacijų lygmenys, ir, jei reikia, rengti nacionalines kvalifikacijų sąrangas remiantis nacionaliniais teisės aktais ir praktika.</p> <p>(...)</p> <p>5. Paskirti nacionalinį centrą ryšiams tarp nacionalinių kvalifikacijų sistemų ir Europos kvalifikacijų sąrangos remti ir koordinuoti.</p> <p>Centro uždaviniai turėtų būti tokie: (...)</p> <p>(a) užtikrinti, kad dalyvautų visi reikiami nacionaliniai suinteresuotieji asmenys, įskaitant, priklausomai nuo nacionalinių teisės aktų ir praktikos, aukštojo mokslo ir profesinio rengimo įstaigas, socialinius partnerius, sektorių atstovus ir kvalifikacijų lyginimo bei naudojimo Europos lygiu ekspertus;</p>	<p>ŠIUO DOKUMENTU REKOMENDUOJA VALSTYBĖMS NARĖMS:</p> <p>(...)</p> <p>2. Iki 2010 m. susieti savo nacionalines ir (arba) <u>regionines</u> kvalifikacijų sistemas su Europos kvalifikacijų sąranga, visų pirma skaidriai nurodyti, kuriuos I priede nurodytus lygmenis atitinka jų kvalifikacijų lygmenys, ir, jei reikia, rengti nacionalines ir (arba) <u>regionines</u> kvalifikacijų sąrangas remiantis nacionaliniais teisės aktais ir praktika</p> <p>(...)</p> <p>5. Paskirti nacionalinį ir (arba) <u>regioninį</u> koordinavimo centrą ryšiams tarp nacionalinių ir (arba) <u>regioninių</u> kvalifikacijų sistemų ir Europos kvalifikacijų sąrangos remti ir kartu su kitomis atitinkamomis nacionalinėmis ir (arba) <u>regionų valdžios institucijomis</u> juos koordinuoti.</p> <p><u>Tose valstybėse narėse, kuriose pagal Konstituciją nebus įmanoma įsteigti regioninio koordinavimo centro, tinkamą ir pakankamą atstovavimą regionams, turintiems teisės aktų leidybos galias, turėtų užtikrinti nacionalinis centras.</u></p> <p><u>Nacionaliniai ir (arba) regioniniai koordinavimo centrai, jei įmanoma, visuomet turėtų būti kuriami atsižvelgiant į esamą struktūrą. Jei neįmanoma apsieiti be naujos struktūros, reikėtų kuo labiau sumažinti administracines sąnaudas.</u></p> <p><u>Galiausiai, sprendimą įsteigti nacionalinį arba regioninį koordinavimo centrą turėtų priimti kiekvienos valstybės narės atsakinga institucija.</u></p> <p><u>Koordinavimo centro uždaviniai turėtų būti tokie: (...)</u></p> <p>(a) užtikrinti, kad dalyvautų visi reikiami nacionaliniai, <u>regionų ir vietos</u> suinteresuotieji asmenys, įskaitant, priklausomai nuo nacionalinių teisės aktų ir praktikos, aukštojo mokslo ir profesinio rengimo įstaigas, socialinius partnerius, sektorių atstovus ir kvalifikacijų lyginimo bei naudojimo Europos lygiu ekspertus, <u>koordinuojant su vietos ir regionų valdžios institucijomis;</u></p>

Paaškinimas

Svarba turėtų būti teikiama vietos ir regionų lygiui, nes daugelio valstybių narių vietos ir regionų valdžios institucijoms yra pavesta ir suteikta galia spręsti švietimo ir mokymo srities klausimus, **įskaitant ir kvalifikacijų sąrangų kūrimą**. Jos atsako už švietimo ir mokymo paslaugas, kurios numato visą gyvenimą trunkančio mokymosi struktūrą, teikiant ikimokyklinio, mokyklinio, jaunimo, suaugusiųjų ir bendruomenių mokymo paslaugas.

Jeigu Komisija tikisi, kad bus įsteigtas centras ryšiams palaikyti valstybės narės lygiu, jis galės atlikti tik koordinavimo funkciją, užtikrindamas bendradarbiavimą visais lygiais.

Atsižvelgiant į platų konsultacijų procesą dėl nacionalinių ir (arba) regioninių kvalifikacijų sąrangų sąsajos su EKS ir į tai, kad rekomendacija bus priimta ne anksčiau kaip 2007 m. pabaigoje-2008 m. pradžioje, 2010 m. terminas yra realistiškesnis nei 2009 m. data.

2.15 Komisijos ketinimo patvirtinimas

Europos Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
<p>PRITARIA KOMISIJOS KETINIMUI:</p> <p>2. Sudaryti Europos kvalifikacijų sąrangos patariamąją grupę (kuriai priklausytų nacionalinių centrų atstovai, Europos socialiniai partneriai ir, jei reikia, kiti suinteresuotieji asmenys) siekiant prižiūrėti, koordinuoti ir užtikrinti kvalifikacijų sistemų siejimo su Europos kvalifikacijų sąranga proceso kokybę bei bendrą darnumą;</p> <p>3. Prižiūrėti veiklą, kurios imtasi gavus šią rekomendaciją (...)</p>	<p>PRITARIA KOMISIJOS KETINIMUI:</p> <p>2. Sudaryti Europos kvalifikacijų sąrangos patariamąją grupę (kuriai priklausytų nacionalinių centrų atstovai, Europos socialiniai partneriai ir, jei reikia, kiti suinteresuotieji asmenys) siekiant prižiūrėti, koordinuoti ir užtikrinti <u>nacionalinių ir (arba) regioninių kvalifikacijų sistemų siejimo su Europos kvalifikacijų sąranga proceso kokybę bei bendrą darnumą;</u></p> <p><u>Kartu su valstybėmis narėmis, (...)</u></p>

Paaiškinimas

Kadangi kvalifikacijų sistemos kuriamos nacionaliniu ir (arba) regioniniu lygiu, atliekant vertinimą, Komisiją turi paremti valstybės narės.

2.16 Sąvokų apibrėžtys

RK apgailestauja, kad kartu su nacionalinėmis kvalifikacijų sistemomis neminimos regioninės kvalifikacijų sistemos. Priešingai nei Komisijos pasiūlymo apibrėžtyje, reikia atkreipti dėmesį į tai, kad kai kurių valstybių narių regioninės kvalifikacijų sistemos yra apibrėžiamos savarankiškai ir dėl to negali būti laikomos tik nacionalinių kvalifikacijų sistemų „posistemėmis“.

2.17 I priedas: aprašai

RK pripažįsta, kad aprašų sąrašas trikdo ir taip netvirtą įvairių sistemų, kuriose galima įgyti mokymosi kvalifikacijas, tarpusavio pusiausvyrą.

Jis atkreipia dėmesį į būtinybę užtikrinti, kad 5-8 lygių aprašų sąvokos būtų suderintos su pagrindiniais Europos aukštojo mokslo erdvės kvalifikacijų sąrangos, kurią jau patvirtino už aukštąjį mokslą atsakingi ministrai 2005 m. Bolonijos proceso metu, aprašais. Atsižvelgiant į tai, svarbu atkreipti dėmesį, kad Bolonijos kvalifikacijų sąranga lygius apibrėžė ne tik pagal pasiekimų rezultatus, **bet ir pagal Europos kreditų įskaitymo sistemą**, kuri palengvina palyginimą.

Todėl RK pritaria Komisijos ketinimui parengti profesinio mokymo ir lavinimo kreditų įskaitymo programą ir, laikui bėgant, kreditų įskaitymo sistema, taikoma plataus masto visą gyvenimą trunkančiam mokymuisi, galėtų tapti priemone, skirta veiksmingesniam EKS taikymui.

2.18 II priedas: bendrieji kokybės užtikrinimo principai

Nors RK pabrėžia skaidrumo (EKS), kokybės užtikrinimo ir kvalifikacijų pripažinimo trišalius santykius, jis norėtų atkreipti dėmesį, kad III priedas yra pernelyg bendro pobūdžio, kad pakeistų dabartines parengtas sistemas, principus ir standartus, skirtus konkrečių mokymo ir lavinimo sektorių bendradarbiavimui kokybės užtikrinimo srityje Europos lygiu. Be to, kai kurie principai atrodo yra mažiau tinkami atsižvelgiant į mokyklų lavinimo vertinimo kontekstą. Todėl RK norėtų priminti, jog reikėtų vadovautis 2001 m. vasario 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos rekomendacija dėl *Europos bendradarbiavimo vertinant mokyklinio*

švietimo kokybę (OL L 60, 2001 3 1, p. 51-53), Rekomendacija dėl tolesnio Europos bendradarbiavimo užtikrinant aukštojo mokslo kokybę (OL L 64, 2006 3 4, p. 60) ir 2004 m. gegužės 18 d. Tarybos išvados dėl kokybės užtikrinimo švietime ir profesiniame mokyme (doc. 9599/04).

2007 m. vasario 14 d., Briuselis.

Regionų komiteto
pirmininkas
Michel DELEBARRE

Regionų komiteto nuomonė Europos Komisijos 2001 m. baltoji knyga dėl transporto politikos laikotarpio vidurio apžvalgos

(2007/C 146/13)

REGIONŲ KOMITETAS

- mano, kad prioritetinis Europos transporto politikos tikslas — sukurti sąlygas, užtikrinančias transeuropinio transporto veiksmingumą ir tvarumą. Šiuo tikslu būtina siekti šalinti TEN-T tinklo nesklaidumus tarpvalstybiniu lygiu, visų pirma mažinant pasienio zonų atskirtį — „geležine uždanga“ padalinto žemyno palikimą, taip pat nesklaidumus šiandieninės ES-27 pasienyje su šalimis kandidatėmis (Kroatija ir Turkija) bei ES pasienyje su kaimyninėmis šalimis ir regionais, pavyzdžiui, su Viduržemio jūros kaimyninėmis valstybėmis prie Šiaurės Afrikos pakrantės ir Gibraltaro sąsiaurio transporto mazgo;
- primena, kad įgyvendinant Europos transporto politikos tikslus pirmiausia reikėtų sukurti teisinę ir institucinę sistemą, kad įvairūs suinteresuoti subjektai (rinkos dalyviai ir kt.) galėtų vienodomis sąlygomis užsiimti transporto veikla. Reguliavimas ir finansavimas iš viešųjų fondų toleruoti tik tuomet, kai jie tikrai reikalingi dėl rinkos nesklaidymų, ir neturi būti našta nacionaliniam, regioniniam ar savivaldybių biudžetui;
- mano, kad būtina pakeisti sausumos transporto rūšių balansą ir vengti sutelkti transporto srautus beveik išimtinai Europos keliuose. Be to, Komiteto nuomone, reikėtų sukurti strategijas, skatinančias transporto rūšių sąveikumą ir įvairiarūšiškumą ir užtikrinančias visapusišką transporto sistemų efektyvumą.

REGIONŲ KOMITETAS,

ATSIŽVELGDAMAS į 2001 m. paskelbtą baltąją knygą dėl Europos transporto politikos, kurioje apibrėžiamos šios politikos gairės iki 2010 m. ir numatoma jos įgyvendinimo laikotarpio vidurio apžvalga 2006 m., ir į Komunikatą „Krovininio transporto logistika Europoje — tvariojo judumo pagrindas“ COM(2006) 336 final;

ATSIŽVELGDAMAS į 2006 m. balandžio 25 d. Biuro sprendimą pavesti Teritorinės sanglaudos politikos komisijai parengti nuomonę šiuo klausimu;

ATSIŽVELGDAMAS į 2006 m. birželio 22 d. Komisijos komunikatą Tarybai ir Europos Parlamentui „Tęsiamos Europos pažanga — užtikrinkime tvarų Europos judumą. Europos Komisijos 2001 m. baltosios knygos dėl transporto politikos laikotarpio vidurio apžvalga“;

ATSIŽVELGDAMAS į savo ankstesnes nuomones, visų pirma į Nuomonę dėl Europos transporto politikos iki 2010 m.: apsisprendimo metas (CdR 54/2001 fin) ⁽¹⁾; Nuomonę dėl koridorių ir TEN-T: postūmis augimui bei Europos sanglaudos įrankis (CdR 291/2003 fin) ⁽²⁾; Nuomonę dėl pigių skrydžių oro linijų ir teritorinės plėtos (CdR 63/2004 fin) ⁽³⁾; Nuomonę dėl Bendrijos rekomendacijų projekto dėl oro uostų finansavimo ir pradinės pagalbos regioniniais oro uostais besinaudojančioms oro linijoms (CdR 76/2005 fin); Nuomonę dėl visų rūšių transporto saugumo, įskaitant finansavimo klausimą (CdR 209/2005 fin) ir Nuomonę dėl trečiojo saugios laivybos paketo (CdR 43/2006 fin);

ATSIŽVELGDAMAS į savo nuomonės projektą (CdR 119/2006 rev. 2), kurį 2006 m. gruodžio 11 d. priėmė Teritorinės sanglaudos politikos komisija (pranešėjas **Jan Zahradník (ELP/CZ)**, Pietų Bohemijos regioninės tarybos pirmininkas (Hejtman Jihočeského kraje);

68-ojoje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2007 m. vasario 13-14 d. (vasario 14 d. posėdis), priėmė šią nuomonę:

KADANGI

1) paskelbti Komisijos vykdytų viešųjų konsultacijų dėl Europos transporto politikos baltosios knygos laikotarpio vidurio apžvalgos rezultatai,

2) viešųjų konsultacijų metu pateiktos Europos miestų ir regionų atstovų pastabos,

3) besikeičiantis pasaulinis kontekstas, pažanga Europos integracijos srityje ir per pastaruosius penkerius metus Europos transporto srityje įvykę pokyčiai, visų pirma susiję su:

2004 ir 2007 m. įvykusia Europos Sąjungos plėtra,

— į Europos Sąjungą įstojus dešimčiai naujų valstybių narių ES plotas padidėjo 1 100 000 km² (maždaug 36 proc. ES-15 ploto),

— transporto infrastruktūra naujosiose valstybėse narėse buvo ir tebėra daug mažiau išvystyta negu ES-15,

— šiose šalyse sukūrus vidaus rinką, labai išaugo transporto srautai, ypač krovininių transporto priemonių,

— naujųjų valstybių narių transporto tinklas nepajėgus prisitaikyti prie pasikeitusių sąlygų, ypač pasienio regionuose, šalia didelių aglomeracijų ir didelės įmonių koncentracijos zonos;

atnaujinta Lisabonos strategija, kurioje

— pripažįstama, kad Europos Sąjungos BVP augimas yra mažesnis nei numatyta,

— daug dėmesio skiriama transporto sektoriaus, kuris yra pagrindinis ekonomikos augimo veiksnys, vystymui,

— Europos transporto politika apibrėžiama kaip lemiamas veiksnys palaikant ES konkurencingumą,

— judumas ir toliau laikomas vienu pagrindinių Europos transporto politikos tikslų;

nepakankamomis finansinėmis priemonėmis, dėl kurių

— transporto infrastruktūrai skirtų išlaidų lygis visose ES valstybėse narėse nukrito žemiau 1 proc. BVP, o 2007-2013 m. finansinėse perspektyvose šiai sričiai numatyta skirti 8 milijardus eurų (nors, Europos Komisijos vertinimu, reikėtų ne mažiau kaip 20 milijardų eurų),

— vien tik trisdešimčiai prioritetinių Europos TEN-T tinklo magistralių projektų reikėtų 250 milijardų eurų (t. y. 0,16 proc. Europos BVP), o, norint įgyvendinti visus Bendrijai svarbius projektus, reikėtų dar 600 milijardų eurų,

⁽¹⁾ OL C 192, 2002 8 12, p. 8.

⁽²⁾ OL C 109, 2004 4 30, p. 1.

⁽³⁾ OL C 318, 2004 12 22, p. 7.

ekonomikos globalizacija, kuri

- pasireiškia intensyvesne prekyba tarp Europos ir Azijos rinkų, kuri lemia naujus reikalavimus Europos transporto tinklo pajėgumui, veiklos kryptių nustatymui, suderinamumui ir transporto rūšių struktūrai,
- verčia pastebėti, kad tik oro ir jūrų transporto sektoriai yra iš tiesų globalaus pobūdžio;

terorizmo pavojumi

- po Niujorke, Madride ir Londone įvykdytų teroristų išpuolių paaiškėjo, kad transporto sistema yra pažeidžiama ir kyla pavojus jos saugumui bei patikimumui;

Be to, **ATSIŽVELGDAMAS** į Europos regionų ir miestų interesus, kurie remiasi visiem žinomais faktais, visų pirma į tai, kad

- jų integracija į Transeuropinio tinklo sistemą ir TEN-T tinklą yra esminė sąlyga siekiant kuo geriau pasinaudoti laisvosios rinkos teikiamomis galimybėmis ir kad ši integracija daro tiesioginį poveikį jų konkurencingumui ir ekonominiams rodikliams;
- transporto infrastruktūros plėtojimas palengvina prekybą, kuri yra ekonomikos augimo variklis, prisideda prie teritorinės sanglaudos ir padeda kurti arti piliečių ir jų savivaldos institucijų esančią Europą;
- vienintelis būdas iš tiesų suvienyti išsiplėtusią Europos Sąjungą ir pagerinti teritorinę sanglaudą — prijungti trūkstamas grandis, pašalinti pagrindinėse Transeuropinio tinklo (TEN-T) ašyse esančias kliūtis, pratęsti pagrindinius tinklo koridorius į regionus ir kaimynines šalis ir visų pirma panaikinti nesklaidumus pasienio regionuose;
- transeuropinio transporto teigiamas ir neigiamas poveikis labai juntamas vietos ir regionų lygiu, kadangi jis glaudžiai susijęs su regioniniu vystymusi ir miestų planavimu;
- ir priešingai — miestų ir regionų transportas taip pat labai prisideda prie neigiamo transporto poveikio, pavyzdžiui, CO₂ išmetimas, keliamas triukšmas ir žūtys eismo įvykiuose;
- vietos ir regionų valdžios institucijos tiesiogiai atsako už miestų ir regionų transporto sistemų kūrimą ir plėtojamą ir už tai, kad būtų pagerintos jų veikimui, saugumui ir patikimumui būtinos sąlygos;
- visais lygiais bendrai vykdomi Bendrijos struktūrų ir vietos ir regionų institucijų veiksmai, laikantis subsidiarumo principo,

bendradarbiaujant, keičiantis informacija ir tinkamomis ekonominės pagalbos programomis, gali padėti gerinti miestų ir regionų transportą.

1. Bendrosios pastabos

1.1 Regionų komitetas pritaria Europos Komisijai, kad judumas turi būti vienas pagrindinių ES transporto politikos ir atnaujintos Lisabonos strategijos tikslų. Būtina užtikrinti veiksmingų, saugių, tvarių ir patikimų transporto rūšių raidą ypatingą dėmesį skiriant įvairiarūšiam transportui.

1.2 Komiteto nuomone, transportas yra netgi Europos integracijos pagrindas: jis padeda užtikrinti laisvą asmenų ir prekių judėjimą. Jis taip pat susijęs su Europos Sąjungos tolesnio vystymosi siekiu — ekonomikos augimu. Taigi, net prieštarautume Europos integracijos idėjai, jei svarstyume galimybę sureguliuoti šį sektorių nesistemiškai apribojimais ir suvaržymais, kadangi šį klausimą išspręsti nėra paprasta. Priešingai, būtina priimti naujas teises priemones siekiant diferencijuotai liberalizuoti įvairias transporto sektoriaus šakas, atsižvelgiant į vietos ir regionines sąlygas, suderinti atskiroms transporto rūšims taikomas sąlygas ir skatinti jų sąveiką ir bendradarbiavimą.

1.3 Regionų komitetas mano, kad **prioritetinis Europos transporto politikos tikslas** — sukurti sąlygas, užtikrinančias transeuropinio transporto veiksmingumą ir tvarumą. Šiuo tikslu būtina:

- plėtoti laisvą transporto rinką,
- plėtoti vientisą transeuropinio transporto tinklą (TEN-T),
- užtikrinti trūkstamus maršrutus ir panaikinti pagrindinėse transeuropinio transporto tinklo magistralėse esančias kliūtis (TEN-T),
- sujungti pagrindines šio tinklo ašis su kaimyninių šalių ir regionų ašimis, nes tai padėtų skatinti teritorinę sanglaudą netgi labiausiai nutolusiuose ES pasienio regionuose,
- siekti šalinti TEN-T tinklo nesklaidumus tarpvalstybiniu lygiu, visų pirma mažinant pasienio zonų atskirtį — „geležine uždanga“ padalinto žemyno palikimą, taip pat nesklaidumus šiandieninės ES-27 pasienyje su šalimis kandidatėmis (Kroatija ir Turkija) bei ES pasienyje su kaimyninėmis šalimis ir regionais, pavyzdžiui, su Viduržemio jūros valstybėmis prie Šiaurės Afrikos pakrantės ir Gibraltaro sąsiaurio transporto mazgų,

- regionams ir miestams užtikrinti galimybę naudotis plačiu ir lengvai prieinamu transeuropiniu transporto tinklu ir taip didinti teritorinę sanglaudą,
- remti transeuropinius tinklus ir kurti dideles infrastruktūras, stiprinančias susisiekimo ryšius (bent jau) tarp tankiausiai apgyvendintų kiekvienos valstybės narės regionų bei likusios Europos, siekti visiškai išplėtoti bendrąją rinką ir skleisti daugiau informacijos Europoje,
- veiksmingai naudoti visas transeuropinio transporto tinklo transporto rūšis siekiant kuo geriau išnaudoti jų pajėgumus, sąveiką ir esamų infrastruktūrų sinergiją,
- kurti naujas transeuropinio transporto infrastruktūras ten, kur dabartinės priemonės vis dar yra nepajėgios spręsti didelėms transporto spūščių zonoms būdingų problemų, nors ir sukurtos atsižvelgiant į anksčiau minėtą sąlygą,
- panaikinti fizines, technines ir organizacines kliūtis, trukdančias optimaliam prekių ir asmenų judėjimui arba jų pervežimui tarp valstybių narių,
- kuo geriau vykdyti tarpžemyninio transporto reikalavimus atsižvelgiant į neseniai išsiplėtusią ES ir visų ES valstybių narių geografinį pasiskirstymą;
- užtikrinti veiksmingą transporto vadybą; paskirstyti pajėgumus opiose srityse (pažeidžiamuose regionuose) taikant tinkamas rinkos priemones, pavyzdžiui, prekybą tranzito teisėmis.

1.4 Regionų komitetas mano, kad pagrindinis Europos transporto politikos tikslas — imtis bendrų veiksmų, kad būtų galima išspręsti problemas, kurias netikslinga spręsti kiekvienai valstybei narei, regionui ar miestui atskirai, griežtai laikantis subsidiarumo principo, pavyzdžiui:

- sumažinti transporto poveikį aplinkai, įskaitant Kioto protokole numatytus įsipareigojimus dėl išmetamųjų CO₂ dujų,
- užtikrinti transporto energijos tvarumą ir naudoti alternatyvius energijos šaltinius, pavyzdžiui, biologinį kurą,
- sugriežtinti saugumo standartus ir mažinti eismo įvykių riziką,
- skatinti pažangias transporto sektoriaus iniciatyvas,
- sudaryti sąlygas ES ir kiekvienai valstybei narei atskirai prisitaikyti prie pasaulinės transporto rinkos pokyčių.

1.5 Regionų komitetas taip pat norėtų pabrėžti, kad prieš įgyvendinant Europos transporto politikos tikslus pirmiausia reikėtų sukurti teisinę ir institucinę sistemą, skatinančią subalansuotą įvairių suinteresuotų subjektų (rinkos dalyvių ir t. t.) veikimą transporto srityje. Reguliavimas ir finansavimas iš viešųjų fondų toleruotini tik tuomet, kai jie tikrai reikalingi dėl rinkos nesklaidumų, ir neturi būti našta valstybių narių, regionų ar miestų biudžetui.

1.6 Atsižvelgdamas į 2001 m. baltosios knygos įgyvendinimo rezultatus, Regionų komitetas mano, kad, norint pasiekti Europos transporto politikos tikslus, būtina, kad:

- Europos transporto politikos būsimos priemonės turėtų aiškiai apibrėžtą struktūrą, atspindinčią pirmiau išdėstytus prioritetus,
- priemonių ir veiksmų visuma, nustatyta remiantis šiais prioritetais, būtų susisteminta griežtai laikantis subsidiarumo principo, kad kiekvienam viešojo administravimo lygiui būtų sukurtos būtent jam skirtos priemonės, t.y. būtų atsižvelgta į jo įgaliojimus ir įsipareigojimus,
- šių priemonių ir veiksmų įgyvendinimui visais lygiais būtų skirta pakankamai finansinių išteklių ir būtent tose srityse, kuriose transportas turi įtakos Europos Sąjungos ekonominiams rodikliams ir piliečių gyvenimo kokybei.

1.7 Komitetas mano, kad labai svarbu nustatyti reikiamas priemones, kad vietos valdžios institucijos galėtų dalyvauti kuriant Europos transporto politiką. Baltosios knygos dėl transporto politikos laikotarpio vidurio apžvalgoje regionų vaidmuo šioje srityje nėra aiškiai nustatytas.

1.8 Regionų komitetas mano, kad dabartinėje baltosios knygos laikotarpio vidurio apžvalgoje nepakankamai pabrėžiami kiekvienos siūlomos iniciatyvos prioritetai, ir baiminasi, kad dėl šios priežasties nesumažėtų viso dokumento reikšmė. Todėl Komitetas siūlo pertvarkyti iniciatyvų sąrašą (Informacinį vadovą — pagrindinių veiksmų sąrašą) ir nebesilaikyti chronologinės tvarkos, o jį sudaryti atsižvelgiant į įvairius prioritetinius tikslus ir numatomas kompetencijos sritis, laikantis subsidiarumo principo. Regionų komiteto manymu, reikia paskirti koordinatorių, kurie būtų atsakingi už konkrečius veiksmus. Komiteto nuomone, pagrindinis šių iniciatyvų tikslas nėra paskelbti dokumentą, o sulaukti realių kokybinių pokyčių, kurių galima pasiekti nuosekliai jį įgyvendinant.

1.9 Be to, Regionų komitetas prašo išsiaiškinti, ar užuot valdžios institucijoms priimant daugiau taisyklių ir imantis naujų veiksmų, nebūtų geriau transporto sektoriuje taikyti rinkos mechanizmus.

1.10 Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta pirmiau, Komitetas siūlo pakeisti 2006 m. baltosios knygos pavadinimą priduriant paantraštę „Laikas veikti“ ir taip susieti ją su 2001 m. baltąja knyga, kurios paantraštė buvo „Laikas spręsti“. Vienintelė galimybė pasiekti laukiamų rezultatų yra perkelti Bendrijos lygiu priimtus sprendimus į valstybių narių transporto politiką, o vėliau — į vietos ir regionų administracijų lygį, kol jie bus realiai įgyvendinti.

2. Sausumos transportas

2.1 Regionų komitetas mano, kad būtina pakeisti sausumos transporto rūšių balansą ir vengti sutelkti transporto srautus beveik išimtinai Europos keliuose. Kartu būtina sukurti strategijas, skatinančias transporto rūšių sąveikumą ir įvairiarūšiškumą, kad jos užtikrintų visų transporto sistemų efektyvumą.

2.2 Regionų komitetas karštai pritaria Europos Komisijos siūlymui kuo greičiau pašalinti tarptautinio geležinkelių transporto technines ir eksploatacijos kliūtis, ir sudaryti sąlygas konkrečiam ir veiksmingam riedmenų suvienodinimui ir standartizavimui.

2.3 Be to, Regionų komitetas mano, kad, siekiant padidinti geležinkelių transporto konkurencingumą kelių transporto atžvilgiu ir norint, kad šis užimtų atitinkamą vietą bendrame eismo kontekste, būtina užbaigti derinti 2001 m. baltojoje knygoje numatytas geležinkelių ir kelių transportą reglamentuojančias sąlygas.

2.4 Patirtis rodo, kad liberalizavimo procesas turi didelės reikšmės teisiniams vežėjų ir klientų, paslaugų teikėjų, jų vartotojų bei darbuotojų santykiams, taip pat nuosavybei. Todėl Regionų komitetas rekomenduoja parengti liberalizavimo priemonių, kurių jau buvo imtasi, poveikio įvertinimą ir ragina, remiantis kai kurių valstybių narių patirtimi, parengti atskiriems geležinkelio operatoriams taikytiną liberalizavimo Bendrijos lygiu metodiką. Be to, siūloma parengti būtiniausias teisės standartus, užtikrinsiančius tinkamą ir vienodą teisių apsaugą visiems suinteresuotiems subjektams, kuriuos palietė tinkle veikiančių transporto šakų (transporto paslaugų teikėjų, vartotojų, priežiūros institucijų, viešojo valdymo institucijų, stebėsenos institucijų ir darbuotojų) liberalizavimas.

2.5 Komitetas pabrėžia, kad kelių transportas tebėra labai svarbus miestams ir regionams, nes daugelyje regionų jis yra

vienintelė susisiekimą ir judumą užtikrinanti priemonė. Siekiant optimizuoti visą transporto sistemą įvairiarūšių jungčių galimybės yra itin svarbios.

2.6 Regionų komitetas, atsižvelgdamas į šiuo metu pastebimą viešųjų investicijų mažėjimą, mano, kad pirmiausia reikia remti TEN tinklų projektuose numatytus greito susisiekimo geležinkelio maršrutus. Be to, reikia remti ir į TEN tinklų projektus neįtrauktus greito susisiekimo maršrutus. Taigi, būtina skirti daug dėmesio greitojo susisiekimo projektams apibrėžti ir plėtoti, nes jie, nors ir neįtraukti į TEN-T, vis dėlto yra tausaus transporto projektai, todėl turi būti įgyvendinami kartu su pirmiau minėtais ir būti finansuojami iš ES lėšų.

2.7 Regionų komitetas pritaria Europos Komisijos pasiūlymui įvesti racionalias apmokėjimo už infrastruktūros naudojimą sistemas, taip pat svarstymams dėl pajėgumų paskirstymo aglomeracijose ir pažeidžiamuose regionuose taikant rinkos priemones, pavyzdžiui, prekybą tranzito teisėmis.

2.8 Nors baltojoje knygoje numatytas iniciatyvas dėl tausių transporto rūšių, pavyzdžiui, geležinkelio ar jūrų transporto, reikėtų visapusiškai remti, derėtų pripažinti, kad daugelis regionų neturi tinkamos geležinkelių ar jūrų transporto infrastruktūros. Norint tokiuose regionuose kelių transportą pakeisti ekologiškesnėmis transporto rūšimis, į šią infrastruktūrą reikės nemažai investuoti.

3. Oro transportas

3.1 Regionų komitetas džiaugiasi nauju regioninių oro uostų vystymosi etapu ir tuo, kad, atsiradus pigių skrydžių bendrovėms, oro transportas pastaraisiais metais keleiviams tapo labiau prieinamas ir pasiūlė jiems realią alternatyvą tolimojo susisiekimo keleiviniam transportui. Kartu negalima nekreipti dėmesio (pamiršti) ir į šalutinius neigiamus šio vystymosi reiškinius.

3.2 Laikydamosi ankstesnėse nuomonėse priimtos pozicijos, Komitetas pabrėžia, kad regioniniai oro uostai yra labai svarbūs regionų vystymuisi ir teritorinės sanglaudos įgyvendinimui (regionų tarpusavio ryšiai, didesnis judumas, galimybė laisvai judėti, ekonominis vystymasis, periferinių ir mažiau išsivysčiusių regionų atkūrimas). Todėl Komitetas pritaria Komisijos iniciatyvai sudaryti palankias sąlygas oro transporto potencialui toliau vystytis tarpregioninėje oro transporto rinkoje.

3.3 Be to, Komitetas primena savo ankstesnius raginimus siekti pusiausvyros tarp skaidrumo ir tinkamumo teikiant valstybės pagalbą ir vietos bei regionų valdžios institucijų pajėgumų finansuoti regioninius oro uostus ir plėtoti naujus maršrutus, kurie jungtų tuos regionus su likusia Europos rinkos dalimi.

3.4 Atsižvelgiant į ypatingą atokiausių regionų padėtį, kuriems oro ir jūrų transportas yra vienintelė susisiekimo su Europos Sąjunga ir likusiu pasauliu galimybė, reikia šiems regionams numatyti išimtis ir netaikyti priemonių, skirtų kovai su klimato kaita, kurią sukelia oro ir jūrų transportas, nes šiuose regionuose minėtų sektorių dalis sudaro mažiau kaip 0,5 proc. bendro ES šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio ir jokių būdu nepažeidžia tarptautinių ES įsipareigojimų šioje srityje.

4. Vandens transportas

4.1 Regionų komitetas pritaria Komisijos rekomendacijai toliau vystyti artimų maršrutų vandens transportą ir „jūrų greitkelius“, kadangi jie yra alternatyvos kelių transportui. Komitetas primena, kad jau pritarė:

4.2 2007-2013 m. laikotarpiu numatytoms veiklos programoms, kuriomis planuojama įgyvendinti jūrų transportą skatinančius projektus (kova su užterštumu, transporto saugumas, vandens kelių infrastruktūrų valdymas);

4.3 kad būtų dedamos didesnės pastangos siekiant padidinti pajėgumus ir vystyti sausumos prieigos prie uostų įrenginių infrastruktūras, kad būtų galima kurti logistinius persikirstymo tinklus ypatingą dėmesį skiriant salų poreikiams šioje srityje;

4.4 tam, kad Europos Sąjungos salų regionai iš tiesų būtų prijungti prie „jūrų greitkelių“ sistemos siekiant pagerinti jų patekiamą į bendrąją rinką.

4.5 Be to, Regionų komitetas pritaria Komisijos pasiūlymui parengti integruotos plėtros strategiją „Bendroji Europos jūrų erdvė“, kuri turėtų padėti vystyti bendrąją rinką šioje srityje.

4.6 Komitetas taip pat palankiai vertina uostams numatomas teisėkūros priemones ir išreiškia norą dalyvauti diskusijose dėl jų rengimo. Be to, jis norėtų priminti, kokie svarbūs uostų ir miestų ryšiai tuose regionuose, kuriuose jie įsikūrę.

4.7 Komitetas išreiškia paramą miestams ir regionams, kuriuose yra svarbių jūrų uostų ir kurie norėtų savo sausumos transporto infrastruktūras prijungti prie transeuropinio tinklo (TEN-T) bei integruoti tolimojo susisiekimo tarpžemynines sausumos transporto magistrales (angl. *landbridges*).

4.8 Be to, Komitetas pažymi, kad vidaus vandens kelių transportas ilgai buvo neįvertintas kaip galintis pakeisti sausumos transportą, ir pritaria Komisijos pasiūlymui, sukurti programą vidaus vandens kelių transporto vystymui skatinti. Atsižvelgdamas į Komisijos prašymą padidinti įvairių Bendrijos politikos krypčių (transporto, energetikos ir aplinkos apsaugos politikos

krypčių) sinergiją, Komitetas taip pat pabrėžia, kad dažnai pastebimas itin prieštaringas požiūris į vidaus vandens kelių tiesimą: vadovaujantis šiuo požiūriu, reikėtų planuoti vandens kelius ir vystyti upių transportą kaip tinkamą alternatyvą sausumos transportui, tačiau šios priemonės negali būti įgyvendintos dėl teisės aktų, grindžiamų pernelyg griežtais ekologiniais apribojimais.

4.9 Regionų komitetas mano, kad priemonės, skirtos remti „jūrų greitkeliams“, turi apimti išsamią jų poveikio esamoms uostų sistemoms analizę, kartu reikia numatyti priemones, skirtas panaikinti neigiamą poveikį, ir priimti sprendimus dėl diskriminuojančios finansinės pagalbos, padedančios sumažinti įvairias pasekmes dėl atokių regionų bei salų padėties.

4.10 Regionų komitetas mano, kad yra būtina formaliai atsižvelgti į regionų dalyvavimą priimant taisykles dėl finansinės paramos teikimo „jūrų greitkeliams“.

5. Miestų ir regionų transporto sistemos

5.1 Regionų komitetas primena, kad geriausia transporto sistema (miesto transporto srityje labiau negu bet kurioje kitoje srityje) yra ta, kuriai visiškai nereikalingos transporto priemonės. Šiuo požiūriu reikia priimti specialias priemones ne tik transporto sektoriuje, bet ir politinius sprendimus kitose srityse, pavyzdžiui, miestų planavimo, regionų vystymo, arba aprūpinimo būstu politikos srityse. Tai ypač akivaizdu naujose valstybėse narėse, kuriose gana dažnai tenka įgyvendinti priemones, padedančias žmonėms pakeisti gyvenamąją vietą dėl profesinių priežasčių, liberalizuoti būsto rinką ir pan.

5.2 Regionų komitetas palankiai vertina Komisijos pasiūlymą parengti Miesto transporto žaliąją knygą ir, kaip Europos miestų ir regionų atstovas, yra pasiruošęs labai aktyviai dalyvauti suinteresuotų subjektų diskusijose, kurios tikriausiai vyks prieš priimant galutinį dokumentą.

5.3 Šiuo klausimu Komitetas pastebi, kad kuo miestų ir regionų transporto sistemos yra veiksmingesnės, tuo geriau tenkina vietos poreikius. Todėl šioje srityje, skirtingai nuo transeuropinio transporto, labai sunku numatyti kokį nors veiksmą ar derinimą Europos lygiu. Pagal subsidiarumo principą Europos Sąjunga šioje srityje turėtų dalytis patirtimi ir kurti programas, galinčias padėti perkelti ir diegti išbandytus metodus ar įvertinti naujoviškas pozicijas (transporto organizavimas, pažangios sistemos, aplinką ir energiją tausojantys degalai, judumas — regionų vystymosi sąlyga ir t. t.);

5.4 Daugiausia transporto problemų iškyla didžiuosiuose miestuose, miestų aglomeracijose ir priemiesčiuose, o kadangi šios vietovės yra labai tankiai gyvenamos, transporto infrastruktūras kurti ir modernizuoti čia yra labai brangu. Todėl ypatingą dėmesį reikėtų skirti šių infrastruktūrų vystymui ir jų aprūpinimui moderniomis technologijomis visuose lygmenyse, o taip pat teikti paramą infrastruktūroms, kurios nėra tiesioginė sudėtinė TEN-T tinklo dalis. Reikia pabrėžti, kad reikėtų remti ekologišką miesto transportą, siekiant mažinti miestuose aplinkos taršą ir taip pagerinti gyventojų gyvenimo kokybę. Regionų komitetas ragina Komisiją aptarti šiuos klausimus atliekant tyrimą, kuris bus vykdomas rengiant numatomą žaliąją knygą dėl miesto transporto.

5.5 Regionų komitetas prašo Europos Komisijos ypatingą dėmesį skirti transportui mieste ir atidžiai išnagrinėti, ar įvairiose 2007-2013 m. laikotarpio veiklos programose miesto transportui skiriamas deramas dėmesys ir ar numatytos reikiamos lėšos. Regionų komitetas pabrėžia, kad miesto transportas yra toks pat svarbus, kaip ir transeuropiniai transporto tinklai, kadangi dauguma transporto srautų prasideda miestuose ir pasibaigia miestuose, o miestai pasižymi blogu pralaidumu. Todėl kokybiškas miesto transportas yra būtina ES konkurencingumo ir visos Lisabonos strategijos sąlyga ir prekių judėjimo, ir darbuotojų judumo prasme.

5.6 Regionų komiteto nuomone, norint sumažinti didmiesčių įvažiavimo gatvių apkrovimą, prie miesto prieigų būtina įrengti didelius įvairiarūšius transporto mazgus, prie kurių būtų pakankamai automobilių stovėjimo aikštelių, kad žmonės norintys vykti automobiliu į miestą, galėtų ten palikti savo automobilius ir toliau važiuoti viešuoju transportu nesugaišdami per daug laiko.

6. Infrastruktūrų optimizavimas ir tinklų prieinamumas

6.1 Regionų komitetas mano, kad, siekiant sukurti tvarų transeuropinį transportą, reikia kuo skubiau, kartu baigiant tiesti transeuropinį transporto tinklą TEN-T ir kuriant naujas infrastruktūras, gerinti sąlygas, kurios padėtų geriau panaudoti turimų infrastruktūrų pajėgumus.

6.2 Komitetas džiaugiasi, kad Komisija prioritetu laiko būtinybę mažinti transporto spūstis ir gerinti transporto prieinamumą. Komiteto nuomone, tai būtina sąlyga norint visiškai išnaudoti laisvo asmenų judėjimo teikiamas galimybes ir siekiant didesnės teritorinės sanglaudos.

6.3 Tačiau Regionų komitetas nepitaria Komisijos nuomonei, kad Europoje sukurtas tankus transporto tinklas ir dažniausiai aukštos kokybės infrastruktūros. Komitetas pabrėžia kokybinius skirtumus tarp ES-15 ir ES+10 transporto infrastruktūrų. Komitetas taip pat konstatuoja, kad dėl didelių transporto

srautų naujose valstybėse narėse po 2004 m. plėtros jų tinklų būklė nuolat blogėja ir skirtumas tarp ES-15 ir ES+10 transporto srityje vis didėja. Todėl Regionų komitetas taip pat pataria atliekant baltosios knygos laikotarpio vidurio apžvalgą į siūlomos veiklos sąrašą įtraukti griežtą ir išsamų ES-27 transporto infrastruktūrų padėties vertinimą, kad Europos institucijos gautų patikimesnių duomenų priimant sprendimus šiuo klausimu.

6.4 Be to, Komitetas įspėja, kad vėl gali atsirasti naujų kliūčių dėl pagrindinių transporto magistralių pasienio zonose ir atokiuose izoliuotuose regionuose, esančiuose prie naujų Europos Sąjungos išorės sienų. Todėl būtina užbaigti TEN-T tinklų peržiūros procesą, kuriuo siūloma juos išplėsti kaimyniniuose ES regionuose ir šalyse.

6.5 Regionų komitetas labai pritaria regioniniams projektams, skirtiems transporto infrastruktūrų vystymui, visų pirma pasienio regionuose, ir ragina Komisiją toliau sudaryti palankias sąlygas programoms, kurios leistų naudotis sanglaudos politikos ištekliais 2007-2013 m. bei programomis, skatinančiomis tarpregioninį bendradarbiavimą.

6.6 Komitetas ragina Komisiją, naudojantis finansinėmis priemonėmis (TEN-T tinklui skirtu biudžetu, EIB, Europos rekonstrukcijos ir plėtros banku (ERPB), valstybinio ir privačiojo sektoriaus partneryste ir t. t.) bei institucinėmis galimybėmis (Europos koordinatorius), sukurti pagalbos programą, kuri padėtų greitai pašalinti kliūtis pasienio regionuose ir nutiesti trūkstantus maršrutus įgyvendinant 2004 m. nustatytą 30 prioritetinių Europos TEN-T tinklo projektų, taip pat ir kitų, kurių poreikis buvo patvirtintas vėliau, kad būtų pasiektas veiksmingas TEN-T tinklo vientisumas. Iš tiesų nacionaliniu mastu šioje srityje vykdyta transporto politika jau senai yra neveiksminga, o tai labai trukdo regionų vystymuisi, teritorinei sanglaudai ir galimybei visiškai pasinaudoti laisvu judėjimu ir pasienio bendradarbiavimu. Be to, būtina numatyti finansavimo priemones kitiems projektams, papildantiems TEN tinklų projektus, ypač gerinančius prieinamumą, kelių ir geležinkelio susisiekimą, uostų prieigas, logistikos centrų ir įvairiarūšių sąsajų jungtis, įvažiavimus į miestus.

6.7 Be to Komitetas atkreipia dėmesį į būtinybę iš naujo subalansuoti visos Europos TEN-T koridorių Vakarų — Rytų ir Šiaurės — Pietų magistralės. Jis siūlo, visų pirma siekiant daugiau išnaudoti Baltijos ir Adrijos jūrų uostų potencialą ateityje plečiant TEN-T tinklus, atsizvelgti į rezultatus, pasiektus įgyvendinant projektą INTERREG IIIB „A-B Landbridge“, kuris būtent ir yra skirtas šiai problemai ir kuriame šiuo metu dalyvauja Italijos, Austrijos, Čekijos, Vokietijos ir Lenkijos regionai bei, platesniu mastu, trečiųjų šalių regionai, pavyzdžiui, Norvegijos ar Kroatijos regionai.

7. Transporto rūšių sąveika ir suderinimas

7.1 Komitetas nuosaikiai vertina mišriojo vežimo principą, kaip jis aprašytas Baltosios knygos dėl Europos transporto politikos laikotarpio vidurio apžvalgoje, ir pritaria nuomonei, kad kiekviena transporto rūšis atlieka ypatingą vaidmenį Europos transporto sistemoje. Tik vykstant tikrai įvairių transporto rūšių sąveikai sąžiningomis rinkos sąlygomis galima pasiekti natūralų transporto optimizavimą. Iš tiesų yra tik viena transporto paslauga (transporto paslaugų paklausa), kuri remiasi geriausiai transporto sprendimais (transporto rūšys). Transporto padėtį Europoje galima pagerinti tik visoms transporto rūšims nustatčius vienodas sąlygas nė vienai nesuteikiant privilegijų. Nepageidautiną faktą, kad kelių transportas turi didelį pasisekimą net ir tuose transporto rinkos segmentuose, kurie dėl ekologinių priežasčių labiau tiktų geležinkelių, upių ir kombinuotam transportui, lėmė ne tik nepakankamas skirtingų transporto rūšių derinimas, išorės sąnaudos, neišbaigta geležinkelių tinklo sąveika, neįvykdytos geležinkelių sektoriaus reformos, bet ir nepakankamas geležinkelių ir kombinuoto transporto techninis lygis. Todėl reikėtų remti mokslinius tyrimus ir technologijų plėtrą ne tik telematikos ir informacinių sistemų srityje, bet ir geležinkelių ir kombinuoto transporto valdymo proceso technologijų, veiksmingo standartizavimo, vienodinimo ir derinimo srityse.

7.2 laikydamasis Kioto protokole ES numatytų išsipareigojimų, Komitetas norėtų priminti, kad jis yra išsipareigojęs skatinti iniciatyvią Europos modalinio transporto politiką, raginančią naudoti mažiausiai teršiančias transporto rūšis.

7.3 Atsižvelgiant į 7.1 punkto argumentus, Regionų komitetas siūlo parengti ir įgyvendinti visoms valstybėms vienodas transporto išorės sąnaudų internalizavimo taisykles. Jų tikslas — nustatyti bendrą Europos pagrindą dėl laisvai prieinamos ir mokamos kelių infrastruktūros sukūrimo bei dėl atnaujintų mokamų geležinkelių, o tai yra būtina tikros intramodalinės konkurencijos sąlyga. Mokesčiai turėtų būti naudojami ne vien tik infrastruktūrų statybų ir priežiūros išlaidoms padengti (nors kai kuriose pereinamojo laikotarpio ekonomikos šalyse tai būtų labai svarbus pajamų šaltinis), bet ir turėtų būti priemonė, kuri automatiškai prisitaiktų prie infrastruktūrų poreikių tokiu būdu optimizuojant jų panaudojimą ir atsižvelgiant į kiekvienos transporto rūšies vidaus ir išorės sąnaudų visumą (įskaitant aplinkosaugos išlaidas). Mokesčiai turės įtakos produktų kainoms, tačiau jie turėtų veikti kaip ypač perdėtos transporto paklausos natūralus rinkos reguliatorius, kai geriausias transportas yra toks, kai visai nereikia transporto.

7.4 Regionų komitetas mano, kad naujosios racionalaus apmokestinimo sistemos padės optimizuoti transporto srautus, veiksmingai naudoti infrastruktūras ir išvengti spūsčių. Reikėtų pritari tik tokiam apmokestinimui, kuris būtų skaidrus,

teisingas, galimas apskaityti ir aiškiai atsispindintis sąskaitose faktūrose, ypač kalbant apie išorines sąnaudas, nustatytas paprastas, bet pakankamai lankstus mokestis, kad būtų galima optimaliai laiko ir erdvės požiūriu naudoti infrastruktūras. Šis mokestis visoje Europos Sąjungoje turės būti vienodas ir tai nereikš, kad bus galima tiesiog nukreipti transporto srautą iš mokamų infrastruktūrų į nemokamas. Šiuo požiūriu Komitetas dar kartą išreiškia pritarimą Galileo projektui, kurį sėkmingai įgyvendinus visose valstybėse narėse, bus galima sukurti tokią sistemą.

7.5 Siekiant labiau remti palydovinės navigacijos sistemą Galileo, skatinti ją naudoti vienodai visoje Europoje transporto srityje ir labiau propaguoti šią koncepciją ypatingai naujose valstybėse narėse, Regionų komitetas rekomenduoja Europos Vadovų Tarybai labiau įtraukti naujas valstybes nares į šiuos novatoriškus projektus vienoje iš jų simboliškai įsteigiant pasaulinės navigacijos palydovų sistemos (GNSS) priežiūros instituciją. Taip Europos Vadovų Taryba įvykdytų savo 2003 m. priimtą neoficialų išsipareigojimą naujas Europos agentūras steigti naujose Europos Sąjungos valstybėse narėse.

8. Logistika

8.1 Regionų komitetas be kita ko pabrėžia, kad siekiant gerinti įvairių transporto rūšių sąveiką, taip pat reikėtų priimti paramos priemonių logistikai skatinti. Viešojo transporto logistika iš tiesų yra pagrindinis krovinio transporto rūšių sąveikos veiksnys ir kartu svarbi transporto rūšių, pramonės sektoriaus ir prekybos tarpusavio sąveikos grandis. Todėl labai svarbu sudaryti tinkamas sąlygas, kad būtų užtikrintas veiksmingos logistikos vystymas Europos lygiu.

8.2 Komitetas siūlo savo pagalbą rengiant Europos krovinio transporto logistikos pagrindų strategiją, kadangi šios srities vystymas daro didelį poveikį regionų plėtrai. Jis dalyvauja daugelyje vietos ir regionų valdžios institucijų projektų, regionų vystymo strategijų ir miestų projektų, atlieka svarbų vaidmenį kuriant miestų ir regionų transporto sistemas bei vystant regioninius oro uostus, upių uostus ir viešuosius logistikos centrus.

8.3 Regionų komitetas pritaria Europos Komisijos ketinimui 2007 m. priimti krovinio transporto logistikos veiksmų planą. Regionų komitetas mano, kad rengiant Europos krovinių logistikos pagrindų strategiją reikėtų įvertinti, kaip transporto politika gali padėti nukreipti krovinį transportą iš kelių į geležinkelius; naudojant veiksmingesnes, ekonomiškones, natūralesnes rinkos priemones nei iki šiol. Šios priemonės, kurios yra tiek mokesstinio, tiek ir teisinio pobūdžio, turėtų būti nuosekliai paremtos tikslingomis pastangomis, galinčiomis atlikti katalizatoriaus vaidmenį.

9. Sauga

9.1 Regionų komitetas išreiškia nepasitenkinimą dėl vis dar labai didelio mirtingumo keliuose, nors jau keletą metų ES-25 pastebimas padėties gerėjimas. Jis labai pritaria Komisijos siūlymui įvesti integruotą saugumo keliuose sistemą, pagal kurią daugiausia dėmesio būtų skiriama naudotojų elgsenai, automobilių konstrukcijai ir technologijoms bei infrastruktūrų padėčiai.

9.2 Komitetas konstatuoja, kad šiuo metu, kai prekių ir asmenų judėjimas Europos Sąjungos mastu nuolat auga, būtų logiška tikėtis, kad valstybės narės tęs diskusijas dėl reglamentų ir teisės aktų suderinimo kelių eismo taisyklių srityje siekiant padėti vairuotojams ir infrastruktūrų naudotojams juos geriau suprasti. Tai turėtų padidinti saugumą ir sumažinti eismo įvykių skaičių bei subalansuoti komercinės transporto pasiūlos konkurencumą.

9.3 Be to, Komitetas palankiai vertina ketinimą suvienodinti kelių ženklumą, bent jau pagrindiniuose transeuropiniuose keliuose, suderinti techninius parametrus ir statyti kelių ženklus su užrašais įvairiomis kalbomis, kurie padidintų saugumą naudojant naujas telematines sistemas.

10. Saugumas

10.1 Regionų komitetas pripažįsta, kad, dėl terorizmo grėsmės reikia kuo skubiau užtikrinti transporto sistemų saugumą, ir pritaria siekiui šiuo klausimu priimti bendrą poziciją.

10.2 Todėl Komitetas ragina Europos Sąjungą ir valstybes nares priimti bendrą poziciją, kadangi regionų ir vietos valdžios institucijų įgaliojimai ir galimybės šioje srityje yra riboti.

10.3 Be to, Regionų komitetas prašo Bendrijos institucijų suinteresuotiems subjektams laiku pateikti galimus pasiūlymus dėl priemonių saugumo sistemų, kurios galėtų turėti tiesioginės įtakos organizuojant miestų ir regionų transportą ir jį bendrai finansuojant, kad, prireikus, būtų spėta šį klausimą aptarti ir pateikti pastabas.

11. Krovinio transporto logistika Europoje — tvaraus judumo pagrindas

11.1 Regionų komitetas palankiai vertina Europos Komisijos iniciatyvą sukurti pagrindų strategiją, kuri padėtų išsiaiškinti, kaip ir kokiomis priemonėmis Europos Sąjunga gali prisidėti prie Europos transporto sistemos optimizavimo. Vis dėlto Komitetas

primena, kad pati logistika nėra tikslas, o tik viena iš priemonių numatytam tikslui pasiekti. Be to, tai nėra vienintelė priemonė, kadangi logistika gali būti naudojama tik išplėtojus žemesnius transporto sistemos elementus, pavyzdžiui, infrastruktūrą, telematiką (informacines sistemas transporto srityje), sąveikumą, tinkamas transporto rūšis ir t. t. Todėl Komitetas pateikia nuorodą į ankstesnes šios nuomonės dalis, susijusias su priemonėmis, kurios, jo nuomone, yra pagrindinės siekiant pagerinti transporto sąlygas Europoje plačiaja prasme.

11.2 Komitetas palankiai vertina tai, kad Komisija pripažįsta tikrai komercinį logistikos aspektą. Rinkos jėgų veiksniai ypatingai padeda geriau panaudoti įvairias transporto priemones ir veiksmingiau naudoti kelius. Kitaip tariant, rinka — tai priemonė, padedanti geriau valdyti transportą ir veiksmingiau jį panaudoti. Kokybės ženklų klausimas turėtų tekti Europos transporto įmonėms arba sektorinėms organizacijoms.

11.3 Regionų komitetas mano, kad tais atvejais, kai neveikia rinkos jėgos, valstybės narės, siekdamos įgyvendinti tvaraus judumo ir krovinio transporto logistikos tikslus, gali pagrįstai imtis veiksmų, koreguojančių tuos mechanizmus. Svarbiausia prielaida, būtina krovinių vežimui geležinkeliu, yra visaapimanti standartizuotos įrangos, skirtos kroviniams transportui, modalaus keitimo sistema. Norint sukurti šią infrastruktūrą, o vėliau užtikrinti jos ekonomišką naudojimą, jei rinkos jėgų veikimas yra nepakankamas, būtina siekti teikti pirmenybę — bent jau tam tikrą laiką — toms transporto rūšims, kurioms būtina parama, atsižvelgiant į realias konkrečias vietas ir regionų aplinkosaugos sąlygas, ir taikyti apsaugines priemones, pvz., valstybės paramą ir reglamentavimą.

11.4 Atsižvelgdamas į tai, kas pasakyta pirmiau, Regionų komitetas teigia, kad logistika yra pagrindinis elementas, skatinantis miestus ir regionus imtis priemonių, jog transportas jų teritorijose funkcionuotų greitai, veiksmingai ir kad būtų sumažintas neigiamas poveikis iš išorės. Be to Komitetas mano, kad, remiantis pavyzdžiais, padėjusiais panaikinti transporto spūstis, svarbu vystyti „miestų logistiką“ siekiant pagerinti aplinką miestų aglomeracijose.

11.5 Kaip šioje nuomonėje jau minėta, miestų ir regionų uždavinys logistikos vystymo srityje visų pirma yra sudaryti transportui ir logistikos sistemai palankias sąlygas bei padėti steigti logistikos centrus. Komitetas mano, kad ES gali imtis veiksmų šioje konkrečioje srityje, visų pirma pasinaudodama sanglaudos politikos priemonėmis ir perteikdama žinias bei geriausią patirtį šiuo klausimu.

11.6 Regionų komiteto nuomone, svarbiausia yra nustatyti kliūtis, kurios trukdo geriau panaudoti logistiką siekiant optimizuoti Europos transporto sistemą. Kliūtys būtų tokios: netinkama infrastruktūra (blogas pralaidumas, trūksta jungčių, neišvystytos jungtys su transporto mazgais ir kitais susisiekimo būdais, trūksta viešų logistikos centrų), nepakankamas transporto priemonių suderinamumas (ypač tarp ES-15 ir ES+10 valstybių), yra ir techninio bei organizacinio pobūdžio kliūtis (vežėjų keitimasis informacija, krovinių važtaraščių suvienodinimas ir t. t.). Šiuo požiūriu Europos Komisijos Transporto generalinis direktoratas galėtų atlikti pagrindinį vaidmenį nustatant kliūtis.

11.7 Regionų komitetas taip pat mano, kad būtina vystyti naujas valdymo ir informacines sistemas transporto srityje (Europos geležinkelių transporto valdymo sistema (ERTMS), Galileo ir t. t.). Komitetas taip pat pabrėžia, kad reikia spręsti duomenų sistemų saugumo klausimą, ypač kai tie duomenys naudojami atviros Europos struktūros aplinkoje.

11.8 Regionų komitetas džiaugiasi, kad Komisija išpareigoja išnagrinėti profesinio mokymo ir bendrų Europos standartų sertifikavimo klausimą dėl logistikos darbuotojų žinių ir patirties. Kartu Komitetas primena, kad šioje srityje reikėtų bendradarbiauti su logistikos sektoriaus dalyviais arba su jų profesinėmis organizacijomis Europos lygiu.

11.9 Komitetas taip pat džiaugiasi, kad Europos Komisija ketina imtis veiksmų statistinių rodiklių, susijusių su logistikos vystymu, srityje. Spręsdama šį klausimą, Komisijai turėtų parengti rodiklių sistemą, kuri padėtų stebėti ir matuoti logistikos grandinių vystymą, jų veiksmingumą, panaudojimą ir t. t.

11.10 Be to Regionų komitetas pabrėžia, kad greta prioritetinių TEN-T tinklo projektų, Europos lygiu reikėtų daugiau dėmesio skirti pagrindinių transporto ir logistikos mazgų (t.y. valstybinių logistikos centrų, transporto terminalų ir uostų) modernizavimui ir vystymui. Siekiant labiau išnaudoti logistiką

ir pakelti Europos transporto sistemų optimizavimo lygį, taip pat svarbu yra įveikti „paskutinio kilometro“ reiškinį. Tam reikia vystyti perkrovimo punktus ir tuos punktus, kurie yra logistikos grandinės pradžioje ir pabaigoje, visų pirma didelių pajėgumų logistikos tinklų punktus susieti visų tipų keliais.

11.11 Be to, Regionų komiteto nuomone, itin svarbi yra Komisijos iniciatyva dėl bendrų standartų įvairių rūšių krovinių transporto priemonėms Europos Sąjungoje. Taip pat būtų labai naudinga, jeigu Europos Sąjungai pavyktų sumažinti galimas įvairių tipų konteinerių ir kilnojamos įrangos konfigūracijas, kad būtų visiškai išnaudojamos transporto srityje leidžiamos apimtys.

11.12 Regionų komitetas pastebi, kad tam, kad būtų galima veiksmingai naudoti įvairias transporto rūšis tame pačiame transporto tinkle, vien mąstymą pakeisti nepakanka. Dažnai susiduriama su fizinėmis kliūtimis, ypatingai naujose valstybėse narėse, kuriose labai trūksta ne tik tinkamų kelių ir perkrovimo terminalų bei įrangos, kad būtų galima juos derinti, bet ir atitinkamų transporto priemonių. Šiuo požiūriu vienas iš sprendimų, kuriais būtų galima pagerinti padėtį, būtų, pavyzdžiui, Europos investicijų banko patvirtinta palanki kredito politika arba Bendrijos pagalba transporto priemonių įsigijimui ar terminalų statymui.

11.13 Galiausiai, Regionų komitetas, nors ir pritaria pasiūlymui parengti veiksmų planą siekiant sukurti krovinių vežimo geležinkeliais tinklą, norėtų atkreipti dėmesį į padėtį naujose valstybėse narėse. Iš tiesų, nors tai ir daug žadanti mintis, yra pagrindo baimintis, kad plano įgyvendinimui gali nepakakti investicijų. Valstybių narių ir transporto sektoriaus atstovų pastangas, padedant ES, taip pat reikėtų sutelkti tarptautinių krovinių tvarkaraščių koordinavimui, kad, pavyzdžiui, būtų daugiau tranzito naktį, kai yra mažesnis keleivinio transporto srautas (taip vadinamų „naktinių šuolių“).

2007 m. vasario 14 d., Briuselis.

Regionų komiteto
pirmininkas
Michel DELEBARRE